

CONFLUENTE BIBLIOLOGICE

<http://libruniv.usarb.md>

ISSN 1857-0232

1-2 (59-60)
2021

Confluente Bibliologice

Revistă de biblioteconomie și științele informării

CB

1-2 (59-60), 2021

Confluente Bibliologice

Revistă de biblioteconomie și științele informării
a Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo”
Nr. 1-2 (59-60), 2021

Director: Elena HARCONIȚA

Colegiul de redacție:

Elena HARCONIȚA,

director

Lina MIHALUȚA,

director adjunct

Valentina TOPALO,

șef CD al ONU, șef Centru Manifestări culturale

Silvia CIOBANU,

șef Centru Marketing. Activitate editorială

Silvia GHINCULOV,

dr. în științe economice, directorul Bibliotecii Științifice ASEM

Radu MOȚOC,

inginer, secretarul Asociației Pro Basarabia și Bucovina, Filiala „C. Negri” din Galați,

Membru de Onoare al Senatului USARB

Maria ȘLEAHTIȚCHI,

dr. în științe filologice, conf. univ. Universitatea de Stat din Moldova

Nicolae ENCIU,

dr. hab. în științe istorice, conf. univ. Institutul de Istorie, Stat și Drept al Academiei

de Științe a Republicii Moldova

Mihaela STAVER, șef Centru Cercetare. Activitate metodologică

Clasificare/Indexare: Ana NAGHERNEAC, bibliotecar principal

Coperta / viziune grafică / machetare/ tehnoredactare:

Silvia CIOBANU, șef Centru Marketing. Activitate editorială

Adresa redacției:

str. Pușkin, 38, mun. Bălți, 3100, Republica Moldova

Tel.: +373(231)52435;

E-mail: libruniv@usarb.md;

Web: <http://libruniv.usarb.md>

Tiparul: Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți

© Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți

ISSN: 1857 - 0232

Sumar / Summary

CARTEA DE VIZITĂ / VISITING CARD

Lina MIHALUȚA

Importante realizări ale Bibliotecii Științifice în anul 2021 / The important achievements of the scientific library in 2021 5-12

BIBLIOMESAGER / LIBRARY MESSENGER

Rubrică îngrijită de Mihaela Staver / Mihaela Staver's column 13-36

PROCESE ȘI TEHNOLOGII BIBLIOTECARE / PROCESS AND LIBRARIAN TECHNOLOGIES

Mihaela STAVER
Mixul de Marketing în Bibliotecă - ce este și cum se aplică / Marketing mix in the library - what it is and how it is applied 37-40

Angela HĂBĂȘESCU
Utilizarea serviciilor electronice oferite în Biblioteca Științifică USARB: studiu de caz / Use of electronic services offered in the USARB Scientific Library: case study 41-50

Ludmila RĂILEANU
Mihaela STAVER
Cultura informației utilizatorului – prioritatea bibliotecii universitare / User's Information Literacy - University Library priority 51-60

Elena HARCONIȚA
Valentina TOPALO
Importanța Zilei de Sensibilizare privind bibliotecile (NAD) pentru creșterea vizibilității instituțiilor infodocumentare / The importance of Library Awareness Day (NAD) to increase the visibility of infodocumentary institutions 61-75

FORMARE PROFESIONALĂ / PROFESSIONAL TRAINING

Olga DASCAL
Angela HĂBĂȘESCU
e-LIS, depozitul digital destinat publicațiilor din științele informării și documentării și comunicării / e-LIS, the digital repository for information, documentation and communication science publications 76-79

CENTRUL BIBLIOTECONOMIC DEPARTAMENTAL / DEPARTMENTAL LIBRARY CENTER

Lina MIHALUȚA
Ludmila RĂILEANU
Bibliotecarii școlari în perioada de pandemie / School libraries in the period of the pandemic 80-88

PAGINI DE ISTORIE / THE PAGES OF HISTORY

Radu MOȚOC
Movilele tumuli / Tumular mounds ..89-92

Putna 1871 **93-96**

Calendarul plugarilor / Ploughman's calendar **97-107**

Theodor Aman, 190 de ani de la naștere / Theodor Aman, "190 Anniversary" **108-111**

Revista O.N.T. / O.N.T. Magazine

Mai 1938 / May 1938 **117-122**

Iulie 1938 / July 1938 **122-126**

Septembrie 1938 / September 1938 **126-133**

August-Septembrie 1939 / August-september 1939 **133-134**

Octombrie-Noiembrie 1939 / October-November 1939 **134-140**

Vasile SECRIERU

Rolul preoțimii în procesul de naționalizare a bisericii și școlii din Basarabia după anul 1918 / The role of the priesthood in the process of nationalizing the church and school in Bessarabia after 1918 **141-148**

Scurt istoric al revistei Transnistria Creștină / Brief history of Christian Transnistria Magazine **149-151**

Unele aspecte privind unirea bisericii din Basarabia cu biserica ortodoxă română / Some aspects regarding the union of the Church of Bessarabia with the Romanian Orthodox Church **152-167**

SĂRBĂTORI PENTRU SUFLET / SPIRITUAL FETES

Valentina TOPALO
Atitudine, schimbare, competitivitate / Attitude, Change, Competitiveness **168-173**

RAFTUL DE SUS / TOP SHELF

Elena CRISTIAN
România. Revista oficiului național de turism / Romania. The National Tourism Office Magazine **174-176**

OMAGIERI / OMAGES

OLGA DASCAL – Omagiu la 50 de ani / OLGA DASCAL - Homage to 50 years ... **177**

AUTORII / AUTHORS **178-179**

IMPORTANTE REALIZĂRI ALE BIBLIOTECII ȘTIINȚIFICE ÎN ANUL 2021

THE IMPORTANT ACHIEVEMENTS OF THE SCIENTIFIC LIBRARY IN 2021

Lina MIHALUȚA

Biblioteca Științifică USARB - centru informațional modern pentru educație, cercetare și formare, clasată de Guvernul Republicii Moldova la categoria superioară, este, în același timp, Centru Biblioteconomic Departamental pentru bibliotecile din instituțiile de învățământ preuniversitar din 15 raioane din Nordul țării și mun. Bălți, Depozitară Regională a Băncii Mondiale, membru al Consorțiului (REM) Resurse Electronice pentru Moldova, participantă în Programele Internaționale TEMPUS, ERASMUS+, Parteneriatul Moldovei cu Norvegia și România, în Proiecte de colaborare cu companiile CEEOL, BASE, Biblioteca electronică eLibrary.ru, IPR BOOKS, Research4Life.

În anul 2021 (3 martie) Senatul Universitar a aprobat [Regulamentul de organizare și funcționare al Bibliotecii Științifice](#). Structura BȘ USARB integrează 2 Secții, 8 Centre, Biroul Săli de împrumut, Biroul Săli de lectură, 11 colecții internaționale și 11 colecții particulare. Biblioteca este dotată cu echipament tehnic variat: PC, scanere, printere, proiectoare, televizoare, table interactive.

Parteneriatul bilateral dintre Republica Moldova și Carolina de Nord constituie un exemplu elocvent de cooperare benefică, grație căruia Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți a beneficiat, în data de 29 noiembrie, de o donație de carte în limba engleză, în valoare de peste 43 mii de lei pe diverse domenii: matematică, literatură, psihologie, sociologie, chimie, istorie, ecologie, muzică, etc. Suportul informațional acordat prin această donație de carte, este de mare folos studenților în însușirea materiei de studiu de la diverse specialități.

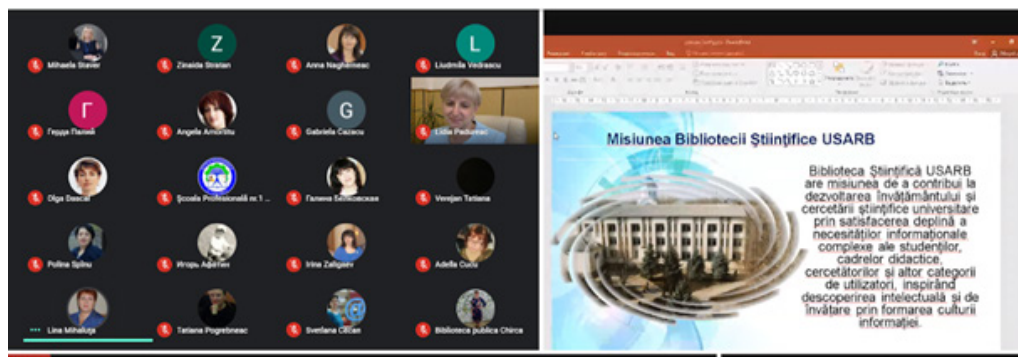
Utilizatorii Bibliotecii au beneficiat de servicii și oportunități moderne create de bibliotecari: catalogul electronic PRIMO ExLibris, dezvoltarea Repozitoriului ORA USARB, Repozitoriului European Zenodo, includerea în BASE a Repozitoriului Instituțional ORA USARB, unul din cele mai voluminoase motoare de căutare multidisciplinare, creat de Biblioteca Universității Bielefeld din Germania, înregistrarea cerce-

tătorilor USARB în Identificatorul ORCID și Academia.edu. Prin Proiectul „Modernizarea serviciilor bibliotecilor universitare din Moldova” și Consorțiul REM, a fost asigurat accesul la 12 baze de date EBSCO și 3 baze de date: Research Methods Cases, Cambridge Journals Online, Taylor & Francis Online Journal Library - gratuit.

În data de 23 aprilie 2021, la Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți s-a desfășurat prima ediție a Conferinței științifico-practice **TRADIȚIE ȘI NOI PARADIGME DE CERCETARE ÎN BIBLIOTECONOMIE**. Programul conferinței a inclus 20 de comunicări prezentate în două secțiuni. În comunicările din secțiune **BIBLIOTECILE VIITORULUI: POSIBILITĂȚI INFINITE** au fost abordate subiecte ce țin de pandemia globală și influența ei asupra activității Bibliotecii Științifice USARB.

Biblioteca a participat la videoconferința (platforma Zoom) promovată de Ambasadorul UE în Moldova, Peter Michalko, (coordonator de la Centrele de Informare UE și Euro cluburi). Agenda activității a pus în discuție subiecte cu referire la implicarea Centrelor de Informare UE și Euro cluburilor în activitățile dedicate Zilei Europei 2021 și modul în care Delegația UE în Moldova se implică în această activitate.

Valentina Topalo, coordonatorul Centrului de Informare al Uniunii Europene, a vorbit, în deschiderea solemnă a reuniunii ambasadorilor Uniunii Europene cu comunitatea academică a USARB (EU TALK SHOW), despre Centrul de Informare al Uniunii Europene din cadrul Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți ajuns la 10 ani de activitate.

Bibliotecarii și-au dezvoltat abilitățile de organizare a unui serviciu de imprimare 3D pentru studenții de la universitate în cadrul atelierului de printare 3D „Serviciu de sprijin pentru imprimare 3D pentru cetățenii inovativi”, organizat în cadrul ERASMUS+ Parteneriate strategice pentru învățământul superior de către Prof. univ., dr. ing., dr.

marketing Angela Repanovici, Universitatea Transilvania din Braşov, România.

Salariații Bibliotecii au participat cu comunicări la mai multe întruniri științifice naționale:

Lina MIHALUȚA, director adjunct BŞ USARB și Elena CRISTIAN, șef secție au prezentat comunicarea [„Cărți religioase vechi în colecția Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți”](#) la Sesiunea anuală a Secțiunii *Carte veche. Conservare. Restaurare*, organizată de Asociația Bibliotecarilor din România (ABR în colaborare cu Biblioteca Academiei Române. Genericul sesiunii a fost BIBLIOTECILE ȘI VALORIFICAREA CĂRȚII VECHI ROMÂNEȘTI ȘI OCCIDENTALE. CIRCULAȚIA CĂRȚII ROMÂNEȘTI VECHI ÎN BASARABIA.

Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, în parteneriat cu Colegiul de Medicină din Bălți și Colegiul de Arte „Nicolae Botgros” din Soroca, au inițiat un dialog, privind oportunitățile de instruire și cercetare în format online. Participanții la eveniment, profesori și studenții de la specialitatea *Biblioteconomie și asistență informațională*, viitorii bibliotecari, au avut parte de o excursie virtuală prin spațiile Bibliotecii Științifice USARB cu prezentarea celor mai relevante servicii pe care le oferă Biblioteca Științifică.

Mihaela Staver, bibliotecar principal, Centrul de Cercetare și asistență de specialitate, a participat cu comunicarea „Incluziunea digitală a bibliotecarilor din învățământ: forme și metode” la Conferința Zonală din 22 iunie 2021, organizată de Biblioteca Națională a Republicii Moldova și Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” sub egida Ministerului Educației, Culturii și Cercetării RM. Genericul evenimentului: „Biblioteca în era post-COVID: digitalizare, disponibilitate, dezvoltare”.

Bibliotecarii USARB au prezentat informații despre serviciile oferite de Bibliotecă, precum și de produsele elaborate la evenimentul [NOCTURNA BIBLIOTECILOR 2021. „BIBLIOTECARI ACTIVI PRIN ECHITATE ȘI COEZIUNE SOCIALĂ”](#)

Comunicări ale bibliotecarilor USARB au fost audiate la mai multe activități științifice destinate studiului și cercetării de nivel local și național din cadrul proiectelor desfășurate de Biblioteca Națională a RM: Simpozionul Științific Anul Bibliologic, Forumul Managerilor din Sistemul Național de Biblioteci. Ulterior comunicările au fost publicate în revistele de specialitate: Magazin Bibliologic, Bibliouniversitas, Confluente Bibliologice și Slideshare; proiectul NI4OS-Europe (Inițiative Naționale pentru Știința Deschisă în Europa) special pentru participanții din Moldova.

Începând cu anul 2021, Biblioteca Științifică USARB oferă posibilități avantajoase cercetătorilor USARB de a se înregistra pe platforma de partajare a cercetărilor

științifice *Academia.edu*, ce își propune să conecteze oamenii de știință, oferindu-le modalități de comunicare și partajare a desfășurării activităților lor de cercetare.

Din alte momente marcante din activitatea Bibliotecii menționăm următoarele:

Blogul [Biblioteca Științifică: Profesional](#) care reprezintă o modalitate de comunicare profesională eficientă, o posibilitate de interacțiune a comunității bibliotecare online, oferă începând cu anul 2021 mai multe oportunități. Rubrica *Lecturi profesionale* a continuat să valorifice cele mai relevante articole din domeniul biblioteconomiei și științei informării, înregistrând în 2021 - **492** vizualizări.

În anul 2021 baza de date a bibliotecii s-a completat cu aproximativ 4 936 înregistrări bibliografice (Carti/AV, descrieri analitice, publicații seriale).

2 bibliotecare Vacarciuc Valentina și Cruglova Lina au absolvit Cursurile de formare continuă - 75 de ore promovate de Centrul de Formare Continuă al Universității de Stat din Moldova și Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova Chișinău.

Biblioteca Științifică este permanent prezentată în comunitatea universitară cu prezentări de resurse electronice, informații utile, oferind acces la sursele deschise din spațiul virtual tuturor categoriilor de utilizatori (echipa managerială a Universității: rectorat, facultăți, catedre) profesori, studenți. În 2021 a fost asigurat acces la colecții enciclopedice: **1 009 952** u.m. în **312 624** titluri; achiziționate – **3 733** u.m./ **2 095** titluri. A fost asigurat confortul și normele estetice pentru **4 450** de utilizatori activi în 12 săli de lectură (793 locuri), 4 săli de împrumut la domiciliu și alte subdiviziuni, care au efectuat **68 146** de intrări. **29 081** vizitatori ai paginii web au înregistrat **275 122** de vizite virtuale cu **284 894** de împrumuturi și furnizări de documente electronice.

Au mai fost oferite servicii de informare bibliografică, servicii bibliometrice (determinarea indicelui Hirsch prin aplicarea softului Publish or Perish, Google Scholar, ID ORCID).

Procesul de formare a utilizatorilor în Biblioteca Științifică începe cu **Programul Noul Utilizator**: http://10.1.1.105/index.php?option=com_content&view=article&id=151&Itemid=462&lang=ro.

Nici în anul universitar 2021-2022 nu a fost promovat tradiționalele *Tururi ghidate* prin spațiile Bibliotecii Științifice USARB, așa cum obișnuiam an de an, motivul fiind restricțiile impuse în pandemia COVID-19, astfel studenții anului întâi de la USARB, elevii Colegiului Pedagogic „Ion Creangă” și ai Liceului Teoretic Republican „Ion Creangă” din Bălți, studenții de la extensiunea Bălți a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași au fost informați despre serviciile și ofertele Bibliotecii prin intermediul video spotului „**Cunoaște Biblioteca Ta. Ea asigură progresul Tău**”, http://10.1.1.105/index.php?option=com_allvideoshare&view=video&Itemid=425&slg=cunoaste-biblioteca-

[2021&lang=ro](#) plasat pe pagina Web, care a acumulat în 2021 peste **470** de vizualizări.

În 2021 a fost instalat un nou instrument de machetare ce permite modelarea arhitecturii paginii web; a fost modificat aspectul site-ului bibliotecii, păstrându-i structura logică, au fost realizate ajustări și modificări funcționale și aspectuale cum ar fi: banere proiecte, resurse electronice, servicii la distanță, liste de activități, panoul de căutare și un alt șir de instrumente ce va duce la o funcționare și mai eficientă a acestui serviciu electronic.

Au fost oferite informații privind dotarea lectoratelor pentru 26 de specialități acreditate: referințe integrale, inclusiv ISBN, număr de exemplare și vedete de subiect, elaborate 900 de liste pentru 565 unități de curs; selectate 11 984 titluri de resurse din Catalogul Electronic, ORA USARB, Biblioteca Digitală..

În anul de referință, Biblioteca a prestat 34 servicii bibliotecare, cele mai solicitate au fost serviciile electronice - 14 832 accesări Internet, Wi Fi, acces la 104 baze de date naționale și internaționale, care conțin peste 1 385 541 mii de cărți și 183 548 de publicații periodice; acces la catalogul electronic PRIMO ExLibris (catalog partajat a 7 biblioteci universitare din RM) cu cca 441 650 de înregistrări; arhivarea și accesul la producția științifică a universității în Repozitoriul instituțional ORA (Open Research Archive) USARB cu 4 230 titluri (lucrări, articole), 1 484 autori; 5 baze de date proprii (4 713 vizite); Biblioteca digitală (207 resurse, SumarScanat, Lucrări Muzicale de pe discuri de vinil (format MP3), E-Books.

Au fost livrate - 6 498 de documente electronice, expediate prin email - 2 244 informații la 3 174 studenți și cadre didactice.

Biblioteca a oferit servicii online de pe site-ul Bibliotecii, platforma JOOMLA <http://libruniv.usarb.md/index.php/ro>, care a fost accesat **de 29 081** vizitatori. Blogurile *Biblioteca în dialog cu cititorii* a înregistrat **1825** utilizatori, *Professional* - **411** utilizatori, *Centrul de Informare al României din Bălți* - vizitat de **302** utilizatori, blogul [Centrului Bibliotecomic Departamental, Biblioteca Științifică USARB](#) a fost vizitat de **318** utilizatori, s-au efectuat **1088** accesări. La fel au fost create și partajate produse educaționale în spațiile virtuale: *Facebook, Twitter, LinkedIn, Pinterest, Google+, Instagram*.

Site-ul Bibliotecii asigură acces la video tutoriale și spoturi de promovare a serviciilor, portofoliul didactic al cursului Bazele Culturii Informației, serviciile de referințe *Întrebă bibliotecarul, Propuneri pentru achiziție, DSI* (Diseminarea Selectivă a Informației), Buletinul bibliografic informativ *Achiziții recente*, expoziții online, resurse tematice pe domenii.

Au fost realizate 5 sondaje de opinie on-line privind impactul bibliotecii asupra utilizatorilor, comunității, societății.

Pagina web a Bibliotecii a fost vizitată de circa 746 304 ori, fiind efectuate mai bine de 1 373 125 de accesări.

Produsul științific USARB a fost indexat de bibliotecari în 8 baze de date internaționale, repozitorii, biblioteci deschise, cataloage și platforme informaționale: Zenodo (Comunitatea USARB), CEEOL, IBN, eLibrary.ru. OpenLibrary, Issuu, Calameo, Scribd, Slideshare, Academia.edu, fapt care a contribuit la sporirea ratingului, vizibilității rezultatelor științifice ale cercetătorilor bălțeni, inclusiv prin aplicarea indicatorilor sci-ento-bibliometrici și deschiderea conturilor în ID ORCID pentru cadrele didactice, cercetătorii USARB.

La crearea bazelor de date și asigurarea serviciilor electronice au fost utilizate

105 calculatoare, 48 pentru utilizatori, toate având conexiune Internet.

O gamă largă de evenimente, campanii, programe infodocumentare: Zilele Informării, Zilele Catedrelor, Lunarul studenților la ciclul I de instruire, a masteranzilor și doctoranzilor „Salonul editorial Universitaria - *Contribuții științifico-didactice ale universitarilor bălțeni*, Noul Utilizator, Săptămâna Open Access, Săptămâna Educației Deschise, Ziua Științei, Zilele Universității, Zilele Bibliotecii și Facultății, Ziua Națională de Sensibilizare privind Bibliotecile, audiții muzicale, reviste bibliografice, lansări de carte, realizate în cadrul Clubului Cărții, Clubului ONU Nord, Salonului Muzical, Clubul BiblioSpiritus, Punctului de Informare NATO, Centrului de Informare al Uniunii Europene, Centrului Educație Civică Europeană, Centrului de Informare al României din Bălți au sporit integrarea Bibliotecii în viața cultural-științifică a Facultăților prin mesaje educaționale, științifice și culturale.

562 expoziții informative și tematice, inclusiv 35 de expoziții digitale, au fost organizate de bibliotecari pentru a promova documentele și a stimula lecturile de instruire și cercetare ale utilizatorilor.

Activitatea Bibliotecii a fost asigurată de 37 bibliotecari, care promovează calitatea, diversitatea și valoarea, 81% din ei constituind personalul profesional, 100 % sunt posesori ai categoriilor de calificare: 19 – superior, 17 – întâi și categoria doi – 1 bibliotecar.

Bibliotecarii au participat la 20 întruniri profesionale (naționale/internaționale), 47 acțiuni de formare la nivel național/internațional, inclusiv stagii de formare (vizite, traininguri) în instituții acreditate și proiecte internaționale, 21 de ședințe de dezvoltare profesională instituțională, inclusiv Școala de Vară, Sesiunea de iarnă.

Bibliotecarii bălțeni sunt implicați în activitatea Consiliului Biblioteconomic Național, Consorțiului REM, Comitetului Tehnic nr. 1 de standardizare „Biblioteconomie, Informare, Documentare”, Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova, Asociației Bibliotecarilor din România, Forumului Managerilor din Sistemul Național de Biblioteci; au organizat manifestări științifice de nivel național și internațional, au participat la organizarea a 2 conferințe în incinta USARB: Conferința științifico-practică **TRADIȚIE ȘI NOI PARADIGME DE CERCETARE ÎN BIBLIOTECONOMIE**, Ediția I și Conferința Științifică Internațională „Tradiție și Inovare în Cercetarea Științifică”, Secțiunea Biblioteconomie și științele informării cu genericul „Serviciile moderne de bibliotecă și transformarea digitală”; în total fiind susținute 7 comunicări: 86 participanți, 2 Ateliere profesionale ale bibliotecarilor din învățământ din zona de Nord.

Produsul științific al bibliotecarilor a fost publicat în colecțiile: *Bibliographia Universitas*, *Facultas Biography* – USARB, *IN HONOREM*, *Personalități universitare bălțene*, *Scriitori și Universitari bălțeni*, *Vestigia Semper Adora*, *Cultura Informației*, *Profesionalizare*, inclusiv Bibliografii – **1**; Biobibliografii – **1**, Materiale ale conferințelor – **2**; Documente de transfer tehnologic (politici programe, rapoarte profesionale) – **11**; Lucrări didactice, videotutoriale – **3**, resurse electronice (buletine/expoziții informative, expoziții online) – **40**, buletine informative on-line **66**, revistele de specialitate: *Confluențe Bibliologice* și Bibliouniversitas@ABRM.md. Au fost elaborate **76** materiale promoționale (flyere, pliante, ghiduri, inclusiv 4 postere).

Experiența Bibliotecii a fost promovată în **61** de articole, din ele: **2** articole în revista *Magazin Bibliologic*, **1** articol în culegerea de materialele științifice ale conferinței *Bibliotecile din învățământ în proces continuu de dezvoltare și transformare*, **4**

studii publicate pe internet (portalul SlideShare).

Activitatea Bibliotecii și a bibliotecarilor a fost reflectată în **11** referințe: **11** comunicate de presă, **5** interviuri la TV Bălți, www.stiripozitive.eu; canalul YouTube, TVNord, radio Actualități, TVR, etc.

Munca dedicată a bibliotecarilor a fost apreciată cu diplome și premii profesionale:

În cadrul concursului *Premiile Senatului USARB* au fost desemnate cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și științelor informării 2020:

Premiul I Carte rară în limba rusă din colecțiile Bibliotecii Științifice: Bibliografie / Bibl. Șt. a Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți; alcăt.: Marina Șulman, Snejana Zadainova; resp. de ed.: Elena Harconița; red. bibliogr.: Lina Mihaluța; design/cop./machtetare.: Silvia Ciobanu. – Bălți: Biblioteca Științifică USARB, 2020. – 368 p. – (Vestigia Semper Adora. – ISBN 978-9975-50-230-6). <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/4630>;

Premiul II Margareta Curtescu: Biobibliografie / Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți, Bibl. Șt.; alcăt. Anna Nagherneac; red. resp.: Elena Harconița; red. bibliogr.: Lina Mihaluța; design/cop.: Silvia Ciobanu. – Bălți: US „Alec Russo”, 2020. – 184 p.: fot. – (Colecția „Scriitori și universitari”, ISBN 978-9975-50-224-5); <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/5133>

Premiul III Contribuții Științifice ale profesorilor și colaboratorilor: Anuar ... / Bibl. Șt. a Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți; alcăt.: Anna Nagherneac, Taisia Aculova, Diana Găină; red. resp.: Elena Harconița; red. bibliogr.: Lina Mihaluța. – Bălți: [S. n.], 2020. – (Bibliographia Universitas, ISBN 978-9975-50-154-5) – . – ISBN 978-9975-50-036-4. ...2019. – 2020. – 132 p. – ISBN 978-9975-50-249-8. <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/4762>.

În cadrul concursului național al ABRM „Cele mai reușite lucrări în biblioteconomie și științe ale informării”, ediția 2021, Biblioteca Științifică USARB s-a învrednicit de trei premii: Secțiunea: Lucrări Bibliografice:

Premiul I - Carte rară în limba rusă din colecțiile Bibliotecii Științifice;

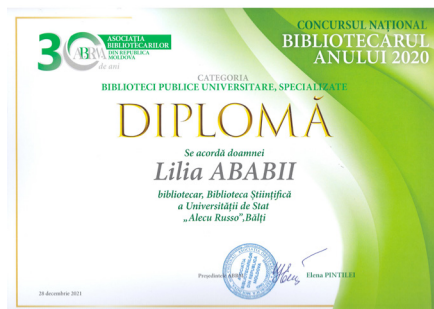
Premiul II - Contribuții Științifice ale profesorilor și colaboratorilor: Anuar 2019;

Premiul III - Margareta Curtescu: Biobibliografie.

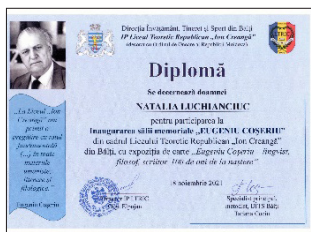
Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova și-a desemnat câștigătorii concursurilor naționale.

- Lilia ABABII, bibliotecar, categorie de calificare superioară, Biblioteca Științifică USARB, a obținut titlul de „CEL MAI BUN BIBLIOTECAR AL ANULUI 2020”.

- Aculina Mihaluța, Luchianciuc Natalia – Diplomă de participare la inaugurarea sălii memoriale EUGEN COȘERIU din cadrul Liceului Teoretic Republican „Ion Creangă” din Bălți, cu prilejul a 100 de de la naștere.
- Staver Mihaela - Diplomă de participare la cu comunicarea *Instrumente de promovare a vizibilității cercetătorilor USARB și evaluarea impactului producției științifice la Masa rotundă „Noi roluri și funcții ale bibliotecilor în dezvoltarea comunicării virtuale în mediul online”, ASEM;*
- Luchianciuc Natalia – Diplomă de participarea Masa rotundă cu genericul: *Ion Creangă - scriitor fără pereche. „Amintiri din copilărie” – 140 ani de la publicare.*

15-01-2021

În fiecare an, la 15 ianuarie, Biblioteca Științifică USARB marchează Ziua Culturii Naționale și Ziua comemorării poetului național Mihai Eminescu, pentru care au fost organizate și prezentate utilizatorilor expoziții online și tradiționale. La televizorul din holul Bibliotecii a fost prezentat programul evenimentelor, însoțit de melodia „Eminescu” interpretată de Ion Aldea Teodorovici pe versurile lui Grigore Vieru.

Biblioteca Științifică a participat la activitățile organizate de Consulatul General al României la Bălți, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, Episcopia de Bălți, Centrul de Informare al României din Bălți și Asociația pentru Conservarea Patrimoniului Cultural.

09-02-2021

Serviciul Mediateca al Bibliotecii Științifice USARB, a organizat o ședință cu elevii Colegiului Pedagogic „Ion Creangă” din Bălți, dedicată **Zilei Internaționale a Siguranței pe Internet**.

12-02-2021

În data de 10 și 12 februarie 2021, bibliotecarele Snejana Zadainova, Aliona Purici și Valentina Topalo (bibliotecară principală) din Serviciul Comunicarea colecțiilor. Programe infodocumentare. Marketing, au prezentat expoziția off/online „Istoria română și universală. Perioada antică” la evenimentul „Cultură și civilizație în lumea antică”, organizată de Colegiul Pedagogic „Ion Creangă” din cadrul Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți.

Împreună cu coordonatorul manifestării - Elena Aidina, profesoară de istorie, elevii gr. 101, 102 au beneficiat de informații privind accesul la bazele de date oferite de Biblioteca Științifică USARB și varietatea colecției de publicații tipărite în domeniul istoriei.

13-02-2021

În scopul susținerii activităților de instruire și de cercetare (în condițiile actuale - la distanță), Biblioteca Științifică USARB a organizat cu profesorii și studenții de la cele trei cicluri de instruire **Lunarul studenților de la ciclul I de instruire, Masteranzilor și Doctoranzilor**, care s-a desfășurat la Biblioteca Științifică USARB în perioada 15 februarie - 15 martie. Activitatea a fost promovată off/online prin intermediul platformei **Google meet** după un orar prestabilit.

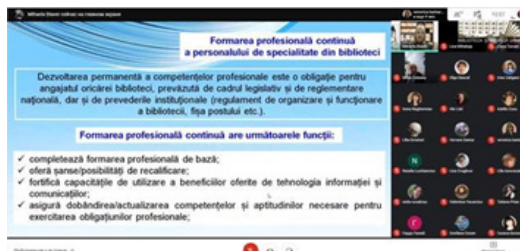

16-02-2021

La Biblioteca Științifică USARB a demarat *Ora de formare profesională continuă* pentru bibliotecari. Bibliotecarii universitari au fost familiarizați cu mai multe subiecte din manualul practic „Biblioteconomie și Științe ale Informării”, lucrare coordonată de Centrul de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova.

În cadrul ședinței, Mihaela Staver, bibliotecar principal, Centrul Cercetare.

Asistență de specialitate, a prezentat compartimentul: *Formarea profesională și formarea profesională continuă, Atestarea personalului de specialitate din bibliotecile publice și Deontologia profesională*; Veronica Barbaroș, Natalia Luchianciuc, bibliotecare, Serviciul Comunicarea colecțiilor. Programe infodocumentare. Marketing au vorbit despre *evoluția bibliotecii, legile lui Ranganathan, principiile de organizare și funcționare, rolul bibliotecii*, cât și despre *Sistemul Național de Biblioteci, tipuri de biblioteci* (cap. I-II, a Legii nr. 160 cu privire la biblioteci), *dirijarea administrativă și profesională a activității bibliotecilor, asociații și organizații naționale și internaționale de profil*.

19-02-2021

Centrul de Informare al României din Bălți, Biblioteca Științifică USARB au organizat în data de 19 februarie 2021 evenimentul cultural „Ziua Brâncuși”, în cadrul căruia a fost onorată viața și opera celui mai mare artist român din toate timpurile, Constantin Brâncuși.

În cuvântul de deschidere a evenimentului, personalitatea sculptorului a fost evocată de către Excelența Sa, Petrișor Dumitrescu, Consulul general al României la Bălți.

Sesiunea de comunicări a cuprins: „*Schiță din biografia lui Brancuși*”, Daniel Cazacu, elev la Școala de Arte Plastice pentru Copii mun. Bălți; profesorul Ferdinand Oliva, Liceul Teoretic Republican „Ion Creangă” din Bălți a vorbit despre „*Constantin Brâncuși - artistul revoluționar*”; „*Simplitatea liniei și complexitatea formei în opera lui Brâncuși*” - Xenia Mereuță, „*Imagine și simbol în opera lui Brâncuși*” - Ilona Rezmerița,

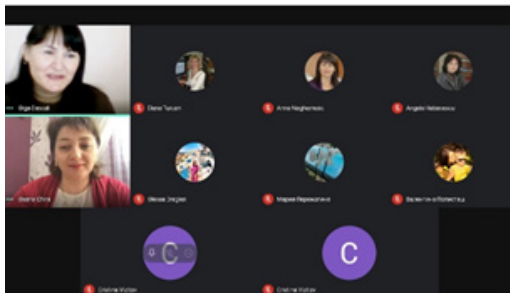
eleve la Liceul Teoretic Republican „Ion Creangă” din Bălți, clasa XI "F"; „Aforisme și scrierile lui Brâncuși”, Lilia Ababii, Coordonator Centrul de Informare al României din Bălți. A urmat prezentarea expoziției de documente „Constantin Brâncuși - sculptorul sufletului românesc” - 145 de ani de la naștere.

Evenimentul s-a încheiat cu vizionarea filmului documentar „Constantin Brâncuși - Portret - Omul și Timpul”.

19-02-2021

În data de 19 februarie 2021, la Biblioteca Științifică a USARB a fost dat startul *Lunarului studenților de la ciclul I de instruire, masteranzilor și doctoranzilor*. În cadrul ședinței au participat masteranzii gr. DG 11 M, Facultatea de Litere, însoțiți de dr. în filologie, lect. univ., Oxana Chira. Grupa de masteranzi a fost familiarizată cu mai multe subiecte din [programul Lunarului](#).

Gabriela Cazacu, Olga Dascal, Angela Hăbășescu, Elena Țurcan, Tatiana Pogrebneac - bibliotecare în Serviciul Comunicarea Colecțiilor. Programe infodocumentare. Marketing le-au captat atenția cu informații utile, necesare în procesul de studiu și cercetare: *achiziții recente din domeniul științelor filologice; Repozitoriul Instituțional ORA (Open Research Archive) USARB; etica utilizării informației, metode de evitare a plagiatului și a dreptului de autor, folosirea unui soft de detectare a plagiatului; stiluri de citare și prezentare a referințelor; servicii de bibliotecă la distanță: Întreabă bibliotecarul și chatul Bibliotecarul on-line*. Activitatea a fost promovată on-line prin intermediul platformei [Google meet](#).

23-02-2021

În data de 23 februarie a continuat Formarea profesională pentru bibliotecari. Ședința a început cu un moment de reculegere în memoria Fainei Tlehuçi, fosta directoare a Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți, care la 23 februarie ar fi împlinit 98 de ani.

În cadrul întrunirii online, bibliotecarii-formatori au prezentat următoarele subiecte din manualul practic „Biblioteconomie și Științe ale Informării”:

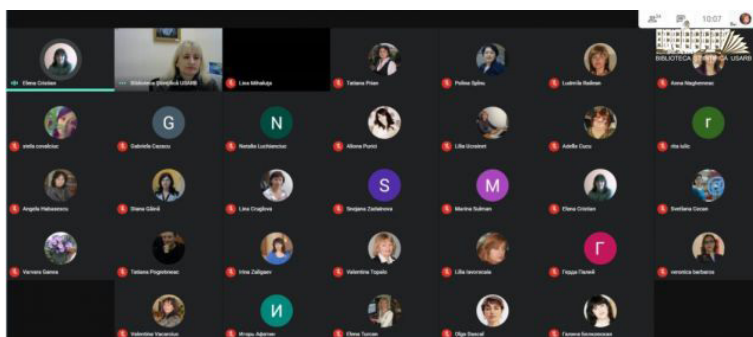

- Activitatea de informare și documentare în biblioteca publică - Tatiana Pogrebneac;
- Dezvoltarea competențelor de cultura informației a utilizatorilor/nonutilizatorilor bibliotecii - Ana Nagherneac;
- Politici de cercetare în biblioteca publică - Diana Găină;
- Conceptul, rolul și funcțiile marketingului în activitatea bibliotecară - Silvia Ciobanu.

25-02-2021

În data de 25 februarie a avut loc o nouă rundă de formare profesională continuă pentru bibliotecari. Genericul activității online a fost „Dezvoltarea colecțiilor de bibliotecă. Resurse informaționale”, compartiment din manualul practic „Biblioteconomie și Științe ale Informării”. Bibliotecarii-formatori au relatat despre:

- Dezvoltarea colecțiilor/resurselor informaționale - Cristian Elena;

- Evidența individuală și preliminară a documentelor - Spînu Polina;
- Noțiuni, esența și obiectivele prezervării - Cecan Svetlana;
- Instrumente de informare asupra colecțiilor bibliotecii. Catalogarea. Descrierea bibliografică: prevederi standardizate - Adella Cucu, Lilia Ucrainet;
- Clasificare/Indexare: Aspecte istorice și delimitări conceptuale - Irina Zalîgaeva;
- Cota documentelor de bibliotecă - Lina Cruglova;
- Cataloage de bibliotecă: tradiționale și electronice - Varvara Ganea.

26-02-2021

Manifestări consacrate zilei de 2 Martie – Ziua Memoriei (ziua de comemorare a celor căzuți în conflictul armat din anul 1992 pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova și a victimelor acestui conflict).

03-03-2021

În BȘ USARB, a fost dat startul celei de-a 6-a ediție a [Săptămânii Educației Deschise](#), care are drept scop creșterea gradului de conștientizare cu privire la mișcarea și impactul Educației Deschise asupra predării și învățării la nivel mondial.

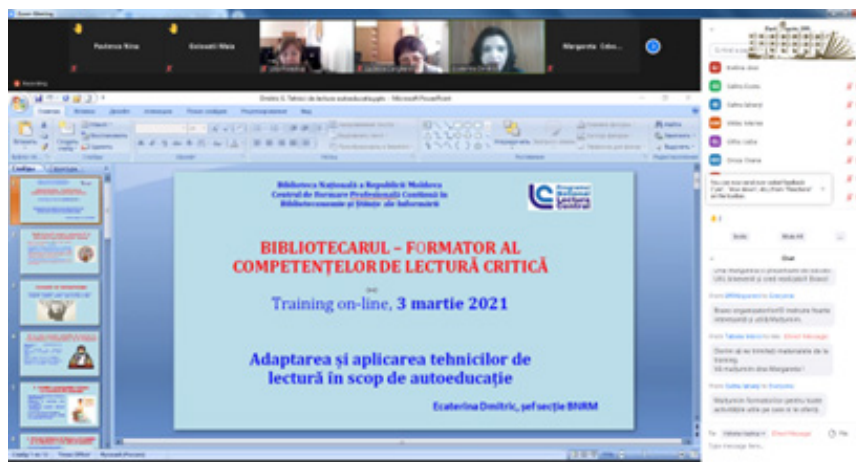
În acest context, miercuri, 3 martie, studenții anului întâi, grupele PP11, PE11, însoțiți de Tatiana Gînju, lector universitar, doctor în pedagogie, Facultatea Științe ale Educației, Pedagogie. Arte au participat la seminarul de informare online prin intermediul platformei Google meet.

În cadrul evenimentului Angela Hăbășescu, bibliotecar, le-a vorbit studenților despre *Educația Deschisă în Republica Moldova*; Valentina Topalo, bibliotecar principal a prezentat *pagina web a Bibliotecii Științifice a USARB – instrument educațional în susținerea învățământului superior deschis, online și flexibil*; Olga Dascal, bibliotecar, s-a axat pe *aportul pe care îl au resursele educaționale deschise din baze de date în aprofundarea cunoștințelor universitare*.

04-03-2021

Lina Mihaluța, director adjunct, Valentina Topalo, Mihaela Staver, bibliotecari principali, au participat la trainingul on-line, din 3 martie 2021, **Bibliotecarul – formator al competențelor de lectură critică**. Întrunirea a fost organizată de Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Centrul de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării.

Axe de conținut: rolul lecturii în dezvoltarea personalității umane; dezvoltarea competențelor de cultura lecturii; tehnici de lectură critică.

Obiective: dezvoltarea competențelor de lectură critică; identificarea și promovarea unor tehnici eficiente de lectură; stimularea interesului pentru lectură a utilizatorilor.

Formatori: Vera Osoianu, director adjunct BNRM; Ecaterina Dmitric, șef secție BNRM; Margareta Cebotari, specialist principal BNRM.

12-03-2021

Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți în parteneriat cu Colegiul de Medicină din Bălți au participat, în data de 12 martie 2021, la un dialog, privind oportunitățile de instruire și cercetare în format online.

Mihaela Staver, *Centrul Cercetare. Asistență de specialitate*, a prezentat cele mai

relevante servicii pe care le oferă Biblioteca Științifică, informând studenții și profesorii despre instrumentele și platformele informaționale în domeniul medicinei.

12-03-2021

Bibliotecarii universitari bălțeni: Lina Mihaluța, Valentina Topalo, Mihaela Staver, Silvia Ciobanu, Tatiana Prian au participat, în data de 12 martie 2021, la atelierul de printare 3D „Serviciu de sprijin pentru imprimare 3D pentru cetățenii inovativi”, organizat în cadrul ERASMUS+ Parteneriate strategice pentru învățământul superior, de către Prof. univ., dr. ing., dr. marketing Angela Repanovici, Universitatea Transilvania din Brașov, România. Formabilii au fost informați cum să organizeze un serviciu de imprimare 3D pentru studenții de la universitate.

29-03-2021

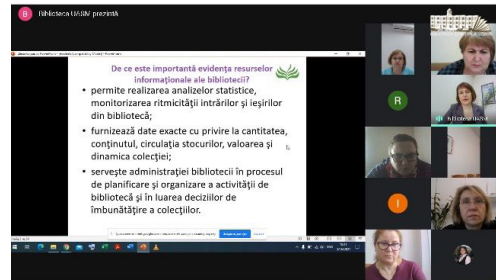
Bibliotecarii universitari bălțeni: Lina Mihaluța, Valentina Topalo au participat, în data de 29 martie 2021, la videoconferința (platforma Zoom) a Ambasadorului UE în Moldova, Peter Michalko, cu coordonatorii Centrelor de Informare UE și ai Euro cluburilor. În agenda discuției au fost trecute subiecte cu referire la implicarea Centrelor de Informare UE și Euro cluburile în activitățile dedicate Zilei Europei 2021 și modul în care Delegația UE în Moldova poate sprijini această implicare. Au fost discutate posibilitățile Centrelor de Informare Euro și Eurocluburilor în organizarea evenimentelor dedicate Zilei Europei 2021, cu respectarea, în același timp, a restricțiilor generate de pandemie. Au urmat discuții cu privire la măsurile concrete de sprijin din partea Delegației UE, prin intermediul proiectului Stratcom pentru activitatea Centrelor de Informare și a Euro cluburilor (inclusiv asistență logistică prin furnizarea de laptopuri / echipamente, materiale de vizibilitate în contextul evenimentelor dedicate de Zilei Europei 2021).

07-04-2021

Un grup de bibliotecari de la Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo” din Balți, au participat, în data de 7 aprilie 2021, la atelierul profesional „Evidența resurselor electronice: probleme, practici, soluții” organizat de Biblioteca Republicană Științifică Agricolă pe platforma online Google Meet, care a întrunit directorii bibliotecilor universitare, managerii funcționali, precum și toți cei interesați de acest subiect.

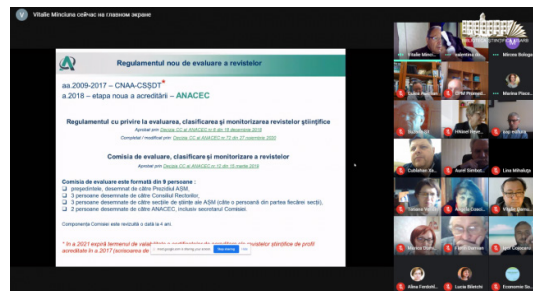

Formatorul atelierului, Viorica Lupu, a relatat despre importanța evidenței resurselor electronice în condițiile creșterii exponențiale a informațiilor în format electronic și a diversității suporturilor de fixare a acestora. Au fost prezentate informații privind evidența documentelor electronice pe suporturi fizice, în rețea locală, pe stații autonome de lucru și disponibile la distanță, cu accent pe particularitățile specifice de evidență a fiecărei categorii de documente, precum și împărtășirea experienței Bibliotecii Republicane Științifice Agricole în realizarea acestui proces.

Atelierul a avut ca scop amplificarea comunicării profesionale, schimbul de experiență și consolidarea eforturilor.

15-04-2021

Lina Mihaluța, Valentina Topalo, Mihaela Staver au participat la webinarul cu tema „Aspecte privind evaluarea revistelor în Republica Moldova”, organizat de Direcția evaluare în cercetare și inovare a Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC) împreună cu Comisia de evaluare, clasificare și monitorizare a revistelor. Webinarul a fost dedicat procesului de evaluare a revistelor în Republica Moldova.

20-04-2021

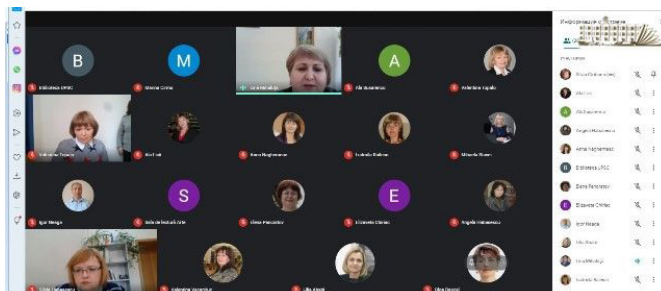
Biblioteca Științifică USARB, Colegiul Pedagogic „Ion Creangă” din cadrul USARB, au organizat o activitate la **ZIG-ZAG CAFÉ**, care s-a desfășurat la **20 aprilie 2021, ora 15:00**. Invitatul evenimentului a fost **Anatol MORARU**, scriitor, directorul Colegiului Pedagogic „Ion Creangă” USARB. Evenimentul s-a desfășurat online prin intermediul platformei Google meet.

22-04-2021

În data de 22 aprilie, 33 de bibliotecari din Sistemul Național de Biblioteci din Republica Moldova au participat la masa rotundă cu genericul „**Tehnologii digitale în bibliotecă**”, organizată de Biblioteca Științifică, în cadrul Programului ERASMUS+ Servicii suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor în Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului bibliotecar și reformarea bibliotecilor (LNSS), dedicat Zilei de 23 Aprilie: Ziua Mondială a Cărții și a Dreptului de Autor, Ziua Națională de Sensibilizare privind Bibliotecile: *Biblioteca Ta – Progresul Tău*, Ziua Bibliotecarului în Republica Moldova, pe platforma de comunicare online Google Meet.

Masa rotundă a fost prezidată de Lina Mihaluța, director adjunct al Bibliotecii Științifice USARB.

23-04-2021

În data de 23 aprilie 2021, la Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecru Russo” din Bălți a avut loc Conferința științifico-practică, **TRADIȚIE ȘI NOI PARADIGME DE CERCETARE ÎN BIBLIOTECONOMIE**, Ediția I.

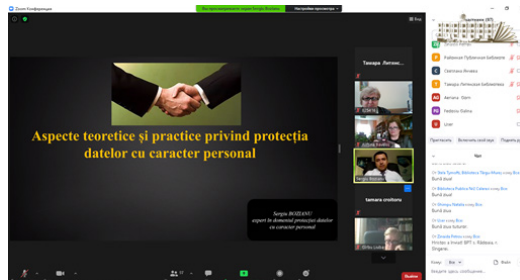
Programul conferinței a inclus 20 de comunicări prezentate în două secțiuni. În comunicările din prima secțiune **BIBLIOTECILE VIITORULUI: POSIBILITĂȚI INFINITE** au fost abordate subiecte ce țin de pandemia globală și influența ei asupra activității Bibliotecii Științifice USARB, asigurarea accesului la serviciile bibliotecii pe timp de pandemie: provocări și oportunități (cazul BȘ ASEM); principalele caracteristici ale Identificatorului ORCID: sistemele și metodele care importă automat cercetările științifice ale autorilor și le adaugă în conținutul indicatorului; comunicarea profesională prin intermediul blogului *Bibliotecarii USARB: Profesional*, blog de profil biblioteconomic

ce prezintă comunitatea bibliotecară a Bibliotecii Științifice USARB, constituind, în același timp, un instrument eficient de partajare a produsului științific, de susținere a profesiei, de dezvoltare a culturii profesionale; utilizarea dispozitivelor inteligente de stocare a datelor în rețeaua locală a Bibliotecii Științifice USARB, etc.

12-05-2021

Lina Mihaluța, director adjunct al Bibliotecii Științifice USARB și Ludmila Răileanu, șef Secție de Relații cu publicul au participat la trainingul „**Aspecte teoretice și practice privind protecția datelor cu caracter personal**” desfășurat în cadrul Centrului de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării din cadrul BNRM, trainer Sergiu Bozianu, expert în domeniul protecției datelor cu caracter personal.

Informația prezentată a vizat aspecte ce țin de: *datele cu caracter personal; subiectul datelor cu caracter personal; operatorul datelor cu caracter personal și persoană împuternicită de către operator; temeiurile legale de prelucrare a datelor cu caracter personal; drepturile subiecților de date cu caracter personal; condițiile de conformitate și securitate la prelucrarea datelor cu caracter personal; răspunderea pentru încălcarea principiilor de protecție a datelor cu caracter personal.*

Cunoștințele participanților la training au fost evaluate prin chestionarul difuzat.

19-05-2021

În cadrul celei de-a VI-a ediții a Târgului Proiectelor Erasmus+ a fost organizată sesiunea de prezentare a rezultatelor proiectelor implementate cu participarea USARB, desfășurat în cadrul ZILEI EUROPEI la 19 mai 2021. Membrii echipei de implementare a proiectului LNSS în Bibliotecă Științifică, Lina Mihaluța, director adjunct, Valentina Topalo, Ludmila Răileanu, Silvia Ciobanu, au dialogat cu studenți, personalul academic și administrativ USARB, reprezentanți ai ONG-uri și mass-media, prezentând expoziția *Fapte și date-cheie: Republica Moldova și Uniunea Europeană*, banere, postere, materiale promoționale despre Proiectul Library Network Support Services: modernising libraries in Armenia, Moldova and Belarus through library staff development and reforming libraries (LNSS), Project no. 561633-EPP-1-2015-1-AM-EPPKA2-CBHE-JP LNSS.

19-05-2021

În contextul celebrării Zilelor Europei, 9-25 mai, 2021, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți a organizat mai multe evenimente.

În data de 19 mai, conform programului Valentina Topalo, coordonatorul Centrului de Informare al Uniunii Europene, a vorbit în deschiderea solemnă a reuniunii ambasadurilor Uniunii Europene cu comunitatea academică a USARB (EU TALK SHOW) despre Centrul de Informare al Uniunii Europene din cadrul Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți: 10 ani de activitate.

Prezenți la EU TALK SHOW au fost Ambasadorii statelor membre ale Uniunii Europene, acreditați în Republica Moldova: Excelența Sa, Peter MICHALKO, șeful Delegației Uniunii Europene la Chișinău; Excelența Sa Anna LYBERG, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Suediei în Republica Moldova; Excelența Sa Bartłomiej ZDANIUK, Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Polone în Republica Moldova; Excelența Sa Pascal LE DEUNFF, Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Franței în Republica Moldova; Excelența Sa Stanislav KAZECKY, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Cehe în Republica Moldova; Excelența Sa Diego RANDAZZO, șef adjunct al misiunii, Ambasada Italiei în Republica Moldova; Excelența Sa Petrișor DUMITRESCU, Consulul General al României la Bălți.

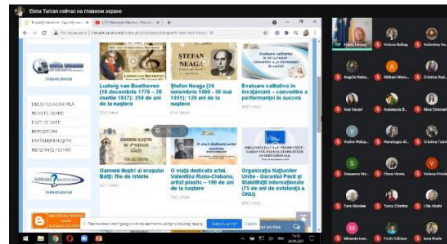
Moderator: Valentina PRIȚCAN, prorector pentru activitatea științifică și relații internaționale.

Biblioteca Științifică USARB a organizat expoziții offline/online de documente dedicate Zilei Europei, valorilor care au stat la baza formării Uniunii Europene: Declarația Schuman- temelia edificării unei comunități democratice în Europa.

24-05-2021

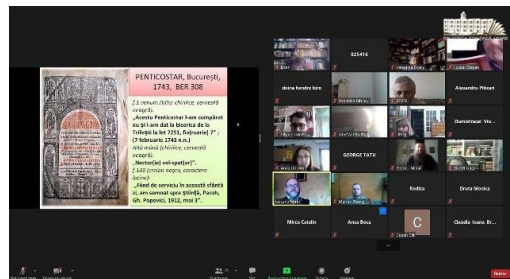
Săptămâna Internațională a Educației Artistice, proclamată în anul 2012 de Conferința Generală a UNESCO pentru a patra săptămână a lunii mai (anul curent 24-30 mai), a fost inaugurată la Biblioteca Științifică USARB.

În cadrul Salonului Muzical s-au desfășurat mai multe activități conform [programului](#).

28-05-2021

Lina Mihaluța, director adjunct BȘ USARB și Elena Cristian, șef serviciu au participat în data de 27 mai 2021, cu comunicarea **„Cărți religioase vechi în colecția Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți”** la Sesiunea anuală a Secțiunii *Carte veche. Conservare. Restaurare* din cadrul Asociației Bibliotecarilor din România (ABR), în colaborare cu Biblioteca Academiei Române.

Genericul sesiunii a fost **BIBLIOTECILE ȘI VALORIFICAREA CĂRȚII VECHI ROMÂNĂȘTI ȘI OCCIDENTALE. CIRCULAȚIA CĂRȚII ROMÂNĂȘTI VECHI ÎN BASARABIA.**

La eveniment au participat bibliotecari, specialiști din domeniul științele informării și documentării, restauratori, conservatori de carte, muzeografi, cadre didactice, cercetători, studenți, masteranzi, doctoranzi ș.a.

Organizator: Secțiunea Carte veche. Conservare. Restaurare din cadrul Asociației Bibliotecarilor din România, în colaborare cu Biblioteca Academiei Române.

31-05-2021

La Biblioteca Științifică USARB, în data de 31 mai, 2021 s-a desfășurat Ora de formare profesională pentru bibliotecari. În cadrul ședinței au fost prezentate următoarele subiecte:

- Anul 2021 - Anul Internațional al economiei creative pentru dezvoltare durabilă, formator V. Topalo;
- Tehnici de verificare a imaginilor, formator T. Prian;
- Tehnici în dezvoltarea și organizarea colecțiilor, formator S. Cecan.

Tematica subiectelor prezentate au trezit interes, provocând discuții și întrebări vis-a-vis de tehnicile/aplicațiile de verificare a imaginilor, precum și tehnicile de dezvoltare a colecțiilor, etc.

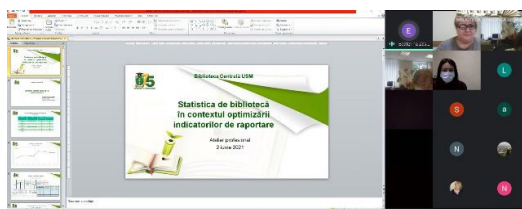
Grup țintă: personalul de specialitate din cadrul BȘ USARB.

În încheiere, Lina Mihaluța, director adjunct a menționat importanța temelor abordate și a mulțumit colegilor pentru efortul, calitatea lucrărilor și eficiența profesională.

02-06-2021

Bibliotecarii USARB: Lina Mihaluța, director adjunct, Mihaela Staver, Tatiana Prian, bibliotecari principali au participat în data de 2 iunie 2021, la atelierul profesional cu genericul „Statistica de bibliotecă în contextul optimizării indicatorilor de raportare”, organizat de Biblioteca Centrală a Universității de Stat din Moldova.

Tematica atelierului s-a axat pe analiza indicatorilor stipulați în Cercetarea statistică anuală N^o6-c privind activitatea bibliotecilor din perspectiva relevanței acestora pentru Sistemul Național de Biblioteci.

La atelier au participat managerii superiori și funcționari, personalul responsabil de completarea formularului *Cercetării statistice anuale 6-c*, reprezentanți din 7 biblioteci uni-versitare.

În cadrul întrunirii au fost discutate mai multe subiecte și expuse un șir de sugestii, obiecții, care vor sta la baza elaborării propunerilor de modificare a acestui raport statistic, care vor fi prezentate spre examinare Consiliului Biblioteconomic Național.

03-06-2021

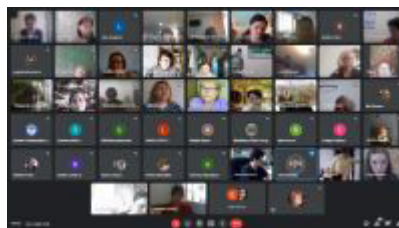
Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecă Russo” din Bălți în parteneriat cu Colegiul de Arte „Nicolae Botgros” din Soroca au participat la un dialog, privind oportunitățile pe care le oferă Biblioteca universitară. Participanții la eveniment, profesori și studenții de la specialitatea Biblioteconomie și asistență informațională, viitorii bibliotecari, au avut parte de o excursie virtuală prin spațiile Bibliotecii Științifice USARB.

Lina Mihaluța, director adjunct și Mihaela Staver, Centrul de Cercetare și activitate metodologică au prezentat serviciile oferite de Biblioteca Științifică, instrumentele și platformele informaționale de care pot beneficia la distanță utilizatorii.

10-06-2021

La 10 iunie 2021, a avut loc Întrunirea profesională a bibliotecarilor din învățământul preuniversitar din Nordul Republicii Moldova, organizată de Biblioteca Științifică USARB - Centru Biblioteconomic Departamental de comun acord cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, Organele Locale de Specialitate în Domeniul Învățământului din 15 raioane de Nord și mun. Bălți.

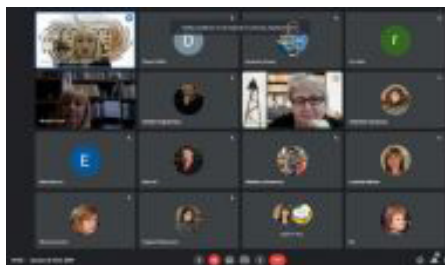

Întrunirea s-a desfășurat online cu peste 100 de participanți, specialiști-responsabili de activitatea bibliotecilor școlare și din învățământul profesional tehnic, bibliotecari școlari, de colegiu și școli profesionale.

16-06-2021

La Biblioteca Științifică USARB a finalizat cursul de instruire pentru bibliotecarii Școlii de Vară 2021, coordonator Mihaela Staver, perioada de desfășurare 11-16 iunie 2021.

Reieșind din prioritățile pentru anul 2021 și în funcție de situația reală, generată de pandemie, genericul Școlii de vară din anul 2021 a fost „Tehnologiile informaționale în activitatea bibliotecilor - imperativul supraviețuirii”. Obiectivele principale au fost orientate spre dezvoltarea noilor competențe în TIC, extinderea culturii digitale, aplicarea instrumentelor de comunicare online.

Programul a inclus prezentări și aplicații practice, iar participanții, 37 de bibliotecari, și-au aprofundat competențele digitale, fiind implicați în studierea și aplicarea produselor informaționale moderne în cadrul a 8 module: *Cum utilizăm aplicația Zoom?*, *Elaborarea materialelor de promovare a Bibliotecii Științifice USARB cu aplicația Canva*, *Indexarea literaturii, în care este exprimată acțiunea de Influență*, *Google Meet – instrument eficient de comunicare online*, *Explorați și creați cu OER Commons –*

o bibliotecă digitală publică cu resurse educaționale deschise, Instruirea și cercetarea pe platforma Oficiului pentru Publicații al Uniunii Europene, Portalul Digital Commons Network (DCN), Creșterea vizibilității publicațiilor cu ID-ul ORCID, realizat de 9 formatori.

22-06-2021

Mihaela Staver, Centrul Cercetare și activitate metodologică a participat cu comunicarea „**Inclu-ziunea digitală a bibliotecarilor din învățământ: forme și metode**” la Conferința Zonală din 22 iunie 2021.

Conferința Zonală a fost organizată de Biblioteca Națională a Republicii Moldova și Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” sub egida Ministerului Educației, Culturii și Cercetării RM.

Genericul evenimentului: „Biblioteca în era post-COVID: digitalizare, disponibilitate, dezvoltare”.

Conferința s-a desfășurat în 4 zone repartizate în conformitate cu zona geografică în formatul online prin intermediul aplicației ZOOM. Zona I a inclus participarea Centrelor Biblioteconomice din următoarele raioane/municipii: Bălți, Briceni, Dondușeni, Edineț, Florești, Glodeni, Drochia, Ocnița, Sângerei.

Conferințele zonale sunt reuniuni specifice, având drept scop diseminarea celor mai bune practici, experiențe, inovații, impactul activităților de bibliotecă, de către bibliotecile publice din SNB teritoriale în contextul Priorităților Anului 2021 „Anul fortificării digitalizării activității de bibliotecă”.

02-07-2021

Valentina Topalo, coordonatorul Centrului de Informare al Uniunii Europene din cadrul Universității de Stat Alecu Russo din Bălți, în zilele 1-2 iulie 2021, a participat la lucrările atelierului pentru coordonatorii Centrelor de Informare UE și Eurocluburilor din Republica Moldova, desfășurat în complexul muzeal arheologic *Orheiul Vechi*, Trebujeni.

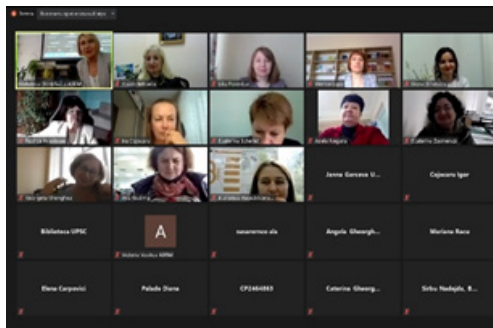
Participanții au fost salutați cordial de către Lina Botnaru, Expert Cheie, Chief Campaign Manager, StratCom Moldova.

Programul a înserat 7 sesiuni, fiecare cu rolul ei special și captivant, moderator Ghenadie Cojocaru, coordonator Rețea Centre de Informare și Eurocluburi.

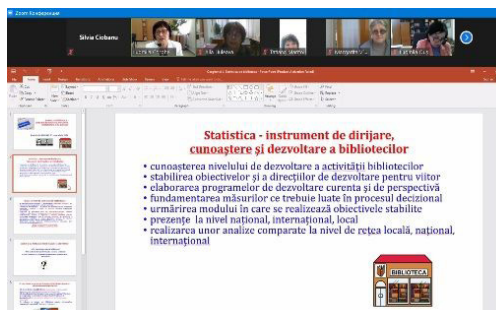
23-09-2021

Mihaela Staver, bibliotecar principal, Centrul Cercetare și activitate metodologică, a participat cu comunicarea „Instrumente de promovare a vizibilității cercetătorilor USARB și evaluarea impactului producției științifice” la Masa rotundă „Noi roluri și funcții ale bibliotecilor în dezvoltarea comunicării virtuale în mediul online”, organizată de Biblioteca Științifică ASEM în cadrul Conferinței Științifice Internaționale, eveniment dedicat aniversării a 30 de ani de la fondarea ASEM. Obiectivele evenimentului s-au axat pe prezentarea experiențelor bibliotecilor din Republica Moldova în contextul consolidării tendințelor digitale; discutarea problemelor dezvoltării conținutului digital în Republica Moldova; stimularea dialogului cu specialiștii din sfera tehnologiilor informaționale, în scopul extinderii colaborării în domeniul dezvoltării resurselor electronice din biblioteci.

29-09-2021

Un grup de bibliotecari de la Biblioteca Științifică USARB: Ludmila Răileanu, Elena Cristian, Silvia Ciobanu, Mihaela Staver, Tatiana Prian, Anna Nagherneac, Angela Hăbășescu, Ala Lîsîi, au participat în data de 29 septembrie 2021, la atelierul profesional „Instrumente de evaluare a impactului bibliotecii”, organizat de Centru de Formare Profesională Continuă, BNRM, formatori: Ludmila Corghenci, șef Centru, Victoria Popa, șef Centru, Svetlana Ucrainciuc, specialist principal.

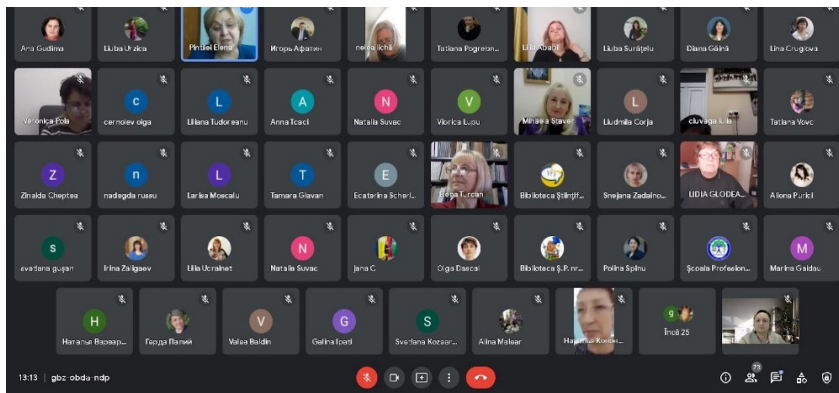

La atelier au participat reprezentanți ai centrelor biblioteconomice, responsabili de activitatea metodologică.

8-10-2021

La 8 octombrie, în cadrul celei de-a X-a ediții a Conferinței Științifice Internaționale „Tradiție și Inovare în Cercetarea Științifică”, Secțiunea Biblioteconomie și științele informării, Biblioteca Științifică a organizat o masă rotundă cu genericul „Serviciile moderne de bibliotecă și transformarea digitală”, care corespund la ora actuală preocupărilor constante ale Bibliotecilor și ale bibliotecarilor de a identifica și implementa diverse servicii și produse necesare utilizatorilor.

Masa rotundă s-a desfășurat online (aplicația Google Meet) cu participarea a 86 de reprezentanți ai mediului profesional din țară: Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Biblioteca Republicană Științifică Agricolă, Biblioteca Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemitanu”. Au fost prezenți și responsabilii de activitatea bibliotecilor școlare, bibliotecilor de colegii și școli profesionale din Nordul Republicii Moldova.

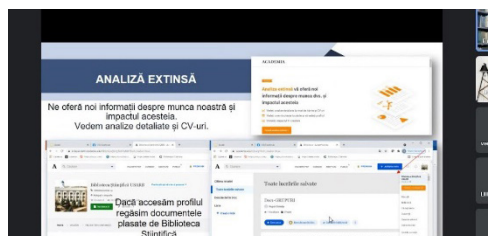
01-10-2021

NOCTURNA BIBLIOTECILOR 2021. „BIBLIOTECARI ACTIVI PRIN ECHITATE ȘI COEZIUNE SOCIALĂ”. Utilizatorii au fost invitați în spațiul virtual al BȘ USARB, unde au avut posibilitatea să facă cunoștință cu serviciile oferite de Bibliotecă, precum și de produsele elaborate de bibliotecarii universitari bălțeni destinate studiului și cercetării.

20-10-2021

O echipă de bibliotecari de la Biblioteca Științifică USARB au participat, în data de 20 octombrie 2021, la Conferința Științifică Internațională online *Symposia Investigatio Bibliotheca*, ediția a XIII-a cu genericul: *Provocările și oportunitățile în bibliotecile din învățământ în contextul noilor realități*, organizată de către Departamentul Informațional Biblioteconomic ULIM, moderatori: Larisa Patlis, director interimar, DIB ULIM și Larisa Straistari, specialist principal, DIB ULIM.

25-10-2021

Săptămâna Internațională a Accesului Deschis 2021 (Open Access Week) este un eveniment global, care a ajuns în acest an la a paisprezecea ediție. Astăzi, 25 octombrie 2021, a avut loc inaugurarea Săptămânii Internaționale a Accesului Deschis la Informație în Biblioteca Științifică USARB cu genericul „It Matters How We Open Knowledge: Building Structural Equity” – „Contează modul în care deschidem cunoașterea: construirea echității structurale”. Lina Mihaluța, Director adjunct al Bibliotecii Științifice, a vorbit despre programul de activități privind promovarea Accesului Deschis la Informația științifică, destinat comunității academice bălțene, oportu-

nitățile de a deschide cercetarea, pentru a crește vizibilitatea, ratingul instituției, accelerarea cercetării și de utilizare a descoperirilor pentru a îmbunătăți viața oamenilor. În cadrul evenimentului a fost deschis blogul EIFL – OA Moldova, menținut de colegii de la Biblioteca Științifică ASEM, cu acces la informația curentă, referitor la Săptămâna Accesului Deschis.

27-10-2021

În cadrul Săptămânii Accesului Deschis 2021 (Open Access Week), ajunsă în acest an la a paisprezecea ediție, membrii grupului de profil *Promotorii resurselor infodocumentare*, bibliotecari din Secția de Relații cu publicul, au prezentat cele mai reprezentative achiziții recente intrate în colecția BȘ USARB în sus-

ținerea procesului educațional și de cercetare universitară. Veronica Barbaroș a făcut o trecere în revistă a achizițiilor recente din domeniul științelor psihologie și pedagogie, care vor servi suport teoretic și practic pentru studenți, profesori, educatori și părinți. Gabriela Cazacu a prezentat achizițiile recente din domeniul filologiei engleze, franceze și germane. Documentele reprezintă un suport util pentru studierea limbilor străine, atât pentru cunoscătorii de limbi străine, cât și pentru începători.

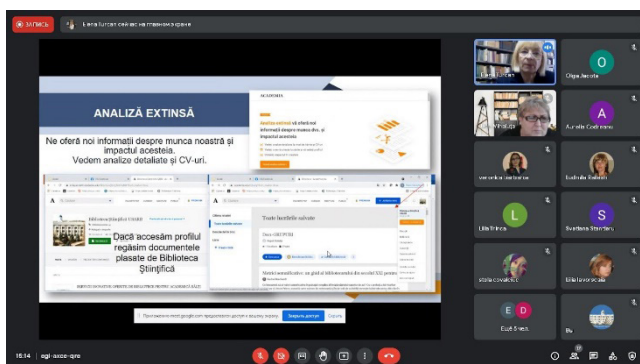
29-10-2021

În data de 29 octombrie, colaboratorii și cercetătorii USARB au participat la conferința online *Academia.edu – platformă de partajare a cercetărilor științifice*, prezentată de Elena Țurcan, bibliotecar, Secția de Relații cu publicul și Mihaela Staver, bibliotecar principal, Centrul de cercetare și activitate metodologică.

Este un eveniment promovat de Biblioteca Științifică în cadrul Săptămânii Internaționale a Accesului Deschis (Open Access Week), ediția a 14-a.

S-au dus discuții în jurul utilizării rețelelor academice: abonarea, misiunea, beneficiile *Academia.edu Premium*, importanța sistemului de date statistice care permite măsurarea impactului cercetării, punctele forte și punctele slabe, riscurile, gestionarea profilului, oportunități, efectuarea căutărilor.

Cercetarea efectuată până în prezent în *Academia.edu* a identificat prezența a 873 de lucrări ale profesorilor universitari bălțeni, care conțin cuvântul cheie „Universitatea de Stat Alecu Russo din Bălți” și 72 de profiluri ale cadrelor didactice.

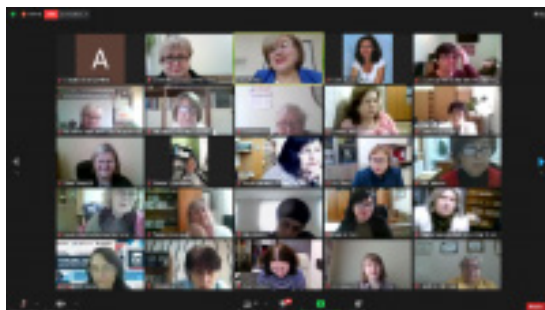

Doamna Lina Mihaluță, director adjunct, a intervenit pe parcursul dezbaterilor menționând importanța publicării în Accesul Deschis, specificând drepturile de autor. Prezentarea a avut loc prin intermediul aplicației Google Meet.

03-11-2021

Lina Mihaluță, director adjunct al Bibliotecii Științifice USARB a participat, în data de 3 noiembrie 2021, la Forumul Managerilor din cadrul Sistemului Național de Biblioteci.

Forumul Managerilor din cadrul Sistemului Național de Biblioteci 2021- una dintre principalele reuniuni profesional-științifice a fost organizată de Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Consiliul Bibliotecomic Național, fiind susținută de Ministerul Culturii al Republicii Moldova.

Cea de-a 26-a ediție a reuniunii profesional-științifice a avut drept generic „Consolidarea relațiilor dintre bibliotecă și comunitate: premisă pentru dezvoltare și rezistență în timp”.

În cadrul Forumului au fost abordate probleme ce țin de tendințele domeniului biblioteconomie și științe ale informării, au fost stabilite Prioritățile Anului Bibliotecomic 2022.

Pentru anul profesional 2022 sunt identificate următoarele priorități profesionale:

- Reașezarea activităților bibliotecii și a proceselor funcționale în conformitate cu noul cadru legislativ și de reglementare;
- Ajustarea serviciilor bibliotecare agendei ONU 2030: dezvoltarea capacităților;
- Aprofundarea rolului bibliotecii de garant al memoriei locale;
- Promovarea recomandărilor UNESCO privind Știința Deschisă;
- Impactul bibliotecii asupra comunității: studiere, valorificare și diseminare.

Prioritățile profesionale ale anului 2022, puse în discuție în cadrul Forumului Managerilor, sunt fundamentate pe tendințele domeniului biblioteconomie și științele informării la nivel internațional, recomandările organizațiilor de profil, politicile promovate la nivel național și local, studiile privind necesitățile utilizatorilor etc.

Lucrările Forumului Managerilor s-a desfășurat online, pe platforma Zoom, având ca grup-țintă: Managerii Centrelor Bibliotecomice Naționale / Departamentale / Teritoriale.

04-11-2021

Bibliotecarele din secția de Relații cu publicul: Angela HĂBĂȘESCU, Lilia ABABII, Veronica BARBAROȘ, Ludmila RĂILEANU au prezentat, la data de 04 noiembrie 2021, în cadrul *Orei tuto- relui* la Facultatea de Științe ale Educației,

Psihologie și Arte, grupele PE11Z, PE12Z, PP11Z, PP12Z, PE21Z ghidate de Brițchi Alioana, doctor în pedagogie, conferențiar universitar și PS11Z, PS21Z ghidate de Nacai Lilia, asistent universitar, serviciile și produsele oferite de Biblioteca Științifică USARB în susținerea procesului de instruire și cercetare și de formare a culturii informației.

În cadrul Forumului au fost abordate probleme ce țin de tendințele domeniului biblioteconomie și științe ale informării, stabilindu-se Prioritățile Anului Biblioteconomic 2022.

09-11-2021

Lina Mihaluța, Director adjunct, Valentina Topalo, bibliotecar principal, BȘ USARB, în data de 9 noiembrie, au participat la masa rotundă cu genericul „Cooperare practică cu NATO: beneficii și impact pentru reziliența sectorului de Securitate”, organizat de Centrul de Informare și Documentare privind NATO în Republica Moldova.

Agenda evenimentului a cuprins subiecte de primă importanță privind cooperarea Republicii Moldova cu NATO atât în domeniul militar, dar și pentru societatea civilă și mediul academic; valorificarea posibilităților oferite de NATO în scopul consolidării securității naționale a Republicii Moldova, realizările majore îndeplinite datorită Inițiativei DCBI: Legea cu privire la apărarea națională ajustată, Crearea Direcției Transformare în MA, Intensificarea participării în OMP, Inițierea procesului de achiziții de apărare, Mărirea treptată a bugetului de apărare, Deschiderea oficiului de Legătura NATO (NLO), Numirea Coordonatorului DCBI pentru RM, Lansarea proiectelor: Proiectul Medicină Militară, Programul NATO Știință pentru pace, Programul DEEP, Programul BI, Rezoluția ONU 1325 Femeia, Pacea și Securitate; ajutorul oferit de NATO Republicii Moldova în contextul pandemiei: două loturi de dispozitive și echipamente, 100 de mii de respiratoare, 20 de ventilatoare. S-a pus accent pe colaborarea cu NATO în domeniul securității cibernetice naționale prin consolidarea capacităților, instruirea în managementul incidentelor, precum și deschiderea laboratorului de investigare a amenințărilor cibernetice; realizarea mai multor sondaje de opinie publică care au reflectat atitudinea cetățenilor față de NATO, atât aderarea la NATO, cât și cooperarea cu NATO.

09-11-2021

În fiecare an, la 10 noiembrie, este sărbătorită Ziua Mondială a Științei pentru Pace și Dezvoltare, declarată în anul 2001 de Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO), cu scopul de a evidenția rolul esențial al științei în societatea noastră și pentru a implica pe toată lumea, atât în oportunitățile care le oferă știința, cât și în problemele cu care se confruntă societatea la momentul actual.

Ziua Științei inspiră oamenii să se implice și să învețe cât mai multe lucruri despre ea, cu scopul de a contribui la pacea și dezvoltarea mondială.

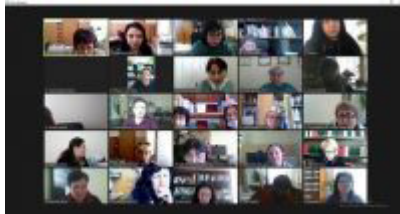
În contextul Zilei Științei, la Biblioteca Științifică USARB sunt organizate expoziții de carte, conform programului.

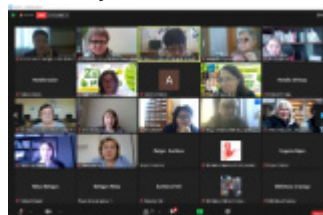
10-11-2021

Un grup de bibliotecari ai BŞ USARB a participat, în data de 10 noiembrie 2021, la atelierul profesional online „Instrumente de evaluare a impactului bibliotecii”. Modulul 3. Metode de evaluare a impactului bibliotecii: prevederi ale SM ISO 16439:2018 „Informare și Documentare. Metode și proceduri pentru evaluarea impactului bibliotecilor”, organizat de către Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Centrul de formare profesională continuă în biblioteconomie și științe ale informării.

11-11-2021

În data de 11 noiembrie 2021, Lina Mihaluța, Director adjunct al Bibliotecii Științifice USARB, a participat la lansarea Colecției „BiblioLeader”, care reprezintă o serie de lucrări dedicate profesioniștilor în domeniul biblioteconomiei, inițiată în anul 2020 de Biblioteca Națională a RM și are drept scop promovarea figurilor marcante din domeniul biblioteconomic. Colecția „Biblio-Leader” vine în ajutorul diseminării practicilor și experiențelor manageriale inovatoare aplicate în bibliotecile moderne, contribuind la formarea și promovarea imaginii profesiei și a instituțiilor bibliotecare.

În cadrul evenimentului au fost prezentate 4 lucrări editate sub egida acestei colecții, care dezvăluie contribuțiile profesionale ale titanilor profesiei de bibliotecar cum ar fi: *Vera Osoianu. Biblioteca din oglinda unui destin; Ludmila Corghenci. Omul din templul cărții și științei; Cercetătorul și profesorul Nelly Țurcan. Model de dezvoltare în profesie; In Honorem Lidia Kulikovski: Culegere de articole.*

15-11-2021

Consulul General al României la Bălți, Petrișor Ionel Dumitrescu împreună cu Adrian Mihail Tican, consul, în data de 15 noiembrie au vizitat Centrul de Informare al României din cadrul Bibliotecii Științifice USARB. Excelența sa a oferit în dar Bibliotecii Științifice volumul „Cartea Noastră”, ediție a II-a îngrijită de Cătălin Bordeianu, prefața semnată de Petrișor Ionel Dumitrescu. Este o ediție anastezică a celei din 1936 editată de Societatea Culturală „Cartea noastră”, sub Preșidenția lui Emanoil Cattely, prefectul județului Bălți. Volumul este însoțit de un autograf oferit din partea autorilor.

15-11-2021

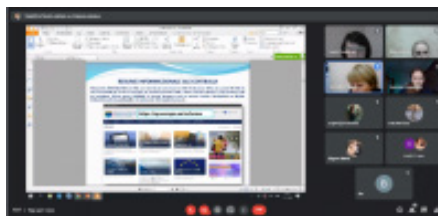
Biblioteca Științifică USARB, Centrul de Informare al Uniunii Europene, în data de 15 noiembrie, au sărbătorit Ziua Internațională a Tineretului și a Studentului împreună cu grupa 302 (27 studenți), ghidați de Lucia Covalciuc, profesoara de limbă franceză,

Colegiului Pedagogic „Ion Creangă” din cadrul USARB.

În cadrul evenimentului, Valentina Topalo, Coordonatorul CIUE a venit cu informație despre *Centrul de Informare al Uniunii Europene din cadrul USARB la 10 ani de activitate*. A urmat prezentarea expoziției de documente, în Power Point, *Lecturi Sentimentale* de bibliotecara Veronica Barbăroș, invitându-i pe participanți la lectura operelor din literatura universală și română, scrise de autori cunoscuți și mai puțini cunoscuți.

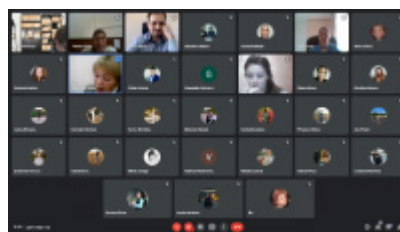
Evenimentul s-a desfășurat online prin intermediul platformei Google Meet.

16-11-2021

La 16 noiembrie, a avut loc prima ședință a Zig-Zag Café din acest an universitar, dedicată Zilei Tineretului și Studentului, un pic mai specifică decât restul ședințelor, dar am fost bucuroși că ne-am întâlnit *față în față*, cu studenții anului III și IV de studii de la Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Arte, ghidați de Tatiana Gînju, doctor în științe pedagogice, lector, Prodecan, Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Arte.

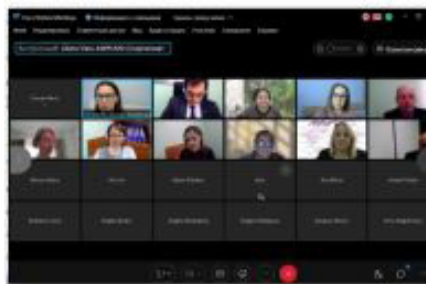
Ședința Zig-Zag Café a fost desfășurată cu sprijinul domnului Gh. Cojocaru, StratCom Moldova, coordonator Rețea Centre de Informare și Eurocluburi.

19-11-2021

Un grup de bibliotecari de la Biblioteca Științifică USARB au participat la webinarul cu genericul „Plagiatul și dreptul de autor”, organizat de Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI) și Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC) cu suportul Proiectului Uniunii Europene „Suport pentru dialogul structurat în domeniul politicilor, coordonarea punerii în aplicare a Acordului de Asociere și îmbunătățirea procesului de aproximare legală”.

Evenimentul s-a desfășurat online prin utilizarea platformei Zoom.

25-11-2021

În data de 25 noiembrie, la Biblioteca Științifică USARB s-a desfășurat *Ora de formare profesională pentru bibliotecari*. Formabilii și-au actualizat/îmbogățit competențele digitale fiind informați despre diverse instrumente și produse.

În cadrul ședinței, formatorii Lilia Ababii, Liliana Iavorscaia, Margarita Iulic, Tatiana Prian, Silvia Ciobanu au abordat și inițiat discuții pe următoarele subiecte: *incluziunea digitală a bibliotecarului – una din prioritățile anului 2021, revistele din domeniul biblioteconomic din R. Moldova - surse importante de informație, Gyazo – instrument de salvare și partajare a capturilor de ecran, etc.*

26-11-2021

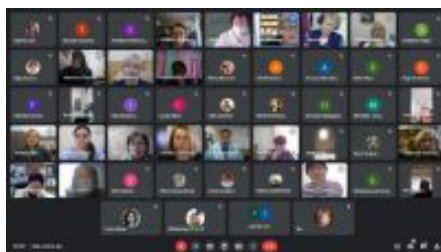
În ziua de 26 noiembrie, în cadrul *Orei de informare pentru bibliotecari*, membrii grupului de profil *Promotorii resurselor info-documentare*: Angela HĂBĂȘESCU, Stela COVALCIUC, Snejana ZADAINOVA, Natalia LUCHIANCIUC, Ala LÎȘÎI au familiarizat publicul cu cele mai reprezentative achiziții recente din domeniile științelor pedagogice, economice, juridice și filologice din colecția BȘ USARB.

Prezentarea a avut loc prin intermediul platformei Google Meet.

08-12-2021

O nouă întrunire profesională a bibliotecarilor din învățământul preuniversitar din Nordul Republicii Moldova a fost organizată în data de 8 decembrie 2021, de către Biblioteca Științifică USARB - Centru Biblioteconomic Departamental de comun acord cu Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, Organele Locale de Specialitate în Domeniul Învățământului din mun. Bălți și 15 raioane.

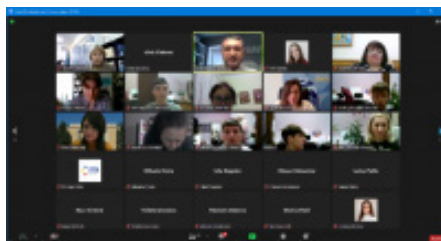

Evenimentul s-a desfășurat online cu participarea a 98 de bibliotecari școlari, de colegiu și școli profesionale, specialiști-responsabili de activitatea bibliotecilor în care își desfășoară activitatea.

Ședința a fost deschisă de către Lina Mihaluța, director adjunct al BȘ USARB, care a salutat participanții, accentuând importanța acestor întruniri profesionale pentru modernizarea serviciilor și monitorizarea activității bibliotecilor din învățământul preuniversitar.

10-12-2021

Valentina Prițcan, doctor în psihologie, conferențiar universitar, Prorector pentru Activitatea Științifică și Relații Internaționale, USARB, Valentina Topalo, coordonatorul Centrului de Informare al Uniunii Europene din cadrul USARB, au participat în data de 10 decembrie 2021 la lecția publică (platforma Zoom) „Oportunitățile de finanțare a afacerilor tinerilor oferite de UE în Moldova” susținută de către consultantul economic Olga Melnicuc.

Evenimentul a fost organizat de Ghenadie COJOCARU, Coordinator of the EU Information Centers and Euro clubs network, Strategic Communication and Support to Mass-Media in the Republic of Moldova.

Începând cu 10 decembrie 2021, StratCom va organiza o serie de lecții publice pentru membrii Euro cluburilor, utilizatorii Centrelor de Informare UE, studenți și alte persoane care manifestă interes față de relațiile Moldovei cu Uniunea Europeană.

14-12-2021

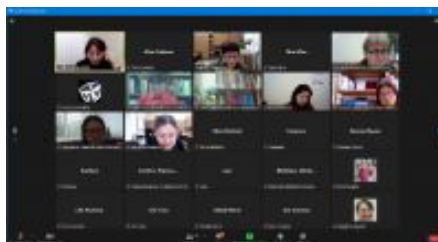
Reprezentanții Bibliotecii Științifice: Lina Mihaluța, Mihaela Staver, Ludmila Răileanu, Valentina Topalo, Silvia Ciobanu, Olga Dascal au participat la sesiunea informativă specifică privind consolidarea capacităților Erasmus+ în învățământul superior (CBHE) - Apel de propuneri 2022, organizat de Agenția Executivă Europeană pentru Educație și Cultură (EACEA).

Biblioteca Științifică este membru al Consorțiului REM (Resurse Electronice pentru Moldova), parte a Consorțiului Internațional Electronic Information for Libraries (EIFL) ce reunește parteneri din diferite țări într-o rețea. Această organizație activând în colaborare cu bibliotecile din peste 40 de țări în tranziție din Africa, Asia, Europa și America Latină, asigură accesul la cunoștințe pentru educație, instruire, cercetare și dezvoltare comunitară durabilă. EIFL este o organizație internațională non-profit care administrează o gamă largă de programe și evenimente menite să sporească accesul la cunoștințe.

15-12-2021

Un grup de bibliotecarii universitari bălțeni au participat, în data de 15 decembrie 2021, la sesiunea online de întrebări și răspunsuri cu tema: „RAPORTAREA ACTIVITĂȚII BIBLIOTECII PUBLICE PENTRU ANUL 2021”. Întrunirea a fost organizată de Centrul de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova și a avut ca *axe de conținut*: raportarea activității bibliotecii publice: context al evaluării 2022 și al priorităților profesionale pentru anul 2021; repere ale raportării statistice pentru anul 2021; raportarea statistică online 6-c și ORT; istorii de succes: cerințe de structurare ale IFLA (prezențe ale bibliotecilor publice în „IFLA Library Map of the World”).

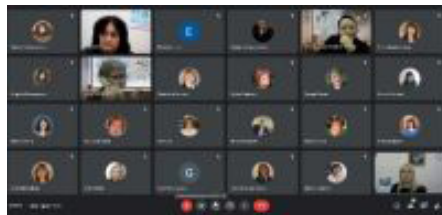
Experți BNRM: Ludmila CORGHENCI, Ecaterina DMITRIC, Victoria POPA, Svetlana UCRAINCIUC.

Evenimentul, în format online, a întrunit managerii superiori, responsabilii pentru activitatea metodologică din centrele biblioteconomice naționale și departamentale, din organele administrației publice locale (direcții/secții educație/învățământ).

15-12-2021

Bibliotecarii universitari bălțeni au participat, în data de 15 decembrie 2021, la Formarea profesională preconizată pentru luna decembrie. În cadrul evenimentului au fost prezentate 3 comunicări care au abordat următoarele subiecte: „Motivare și motivație profesională în BȘ USARB”, motivarea personalului fiind o componentă majoră a managementului instituțional, implicând corelarea nevoilor profesionale cu obiectivele și sarcinile atribuite, iar factorii motivaționali sunt elementele care determină o persoană să efectueze anumite acțiuni sau să adopte anumite atitudini; „Modalități de accesare a bibliotecilor digitale cu acces gratuit la cărți electronice, articole și fișiere pdf”, cât și „Aspecte legate de scrierea academică în mediul profesional biblioteconomic”.

Formatori: Angela Hăbășescu, șef birou, Ala Lisii, bibliotecar, Anna Nagherneac, bibliotecar principal BȘ USARB.

16-12-2021

Un grup de bibliotecari ai Bibliotecii Științifice USARB au participat la Atelierul „Implementarea politicilor instituționale privind Știința Deschisă”, organizat de Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale (IDSI) în parteneriat cu Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” (USMF). În cadrul atelierului s-au discutat următoarele subiecte:

- Situația actuală a Științei Deschise în Republica Moldova prin prisma inițiativelor, cadrului național existent și a bunelor practici internaționale;
- Practici de implementare a politicilor instituționale privind Știința Deschisă;
- Opiniile actorilor procesului de cercetare cu privire la implementarea politicilor de Știință Deschisă.

Evenimentul s-a desfășurat în cadrul Proiectului „Stimularea angajamentului Republicii Moldova în Știința Deschisă: suport metodologic și aplicativ”.

La atelier au participat reprezentanți ai universităților, instituțiilor de cercetare, bibliotecilor, arhivelor, pentru schimb de experiență, de idei și bune practici privind Știința Deschisă.

28-12-2021

În data de 28 decembrie 2021, s-a desfășurat Conferința Anuală a Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova, consacrată aniversării a 30 de ani de la înființare cu genericul „Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova – 30 de ani de consolidare și dezvoltare”.

Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova (ABRM) a fost înființată în anul 1991 prin decizia Conferinței de înființare a acesteia la 14 noiembrie 1991. Asociația este platforma care unește bibliotecarii din întreaga țară.

Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova și-a desemnat câștigătorii concursurilor naționale. Cu acest prilej, echipa Bibliotecii Științifice USARB aduce sincere felicitări kolegei noastre Lilia ABABIL, bibliotecar, categorie de calificare superioară, Biblioteca Științifică USARB, care a obținut titlul de „CEL MAI BUN BIBLIOTECAR AL ANULUI 2020”.

CONCURSUL NAȚIONAL
„CEL MAI BUN BIBLIOTECAR
AL ANULUI 2020”

LILIA ABABIL, BIBLIOTECAR,
CATEGORIE DE CALIFICARE SUPERIOARĂ,
BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ USARB

În cadrul concursului Cele mai reușite lucrări în Biblioteconomie și Științe ale Informării, ediția 2021, Biblioteca Științifică USARB s-a învrednicit de trei premii:

Secțiunea: **Lucrări Bibliografice. BIBLIOGRAFIE**

Premiul I. Carte rară în limba rusă din colecțiile Bibliotecii Științifice:

Bibliografie / Bibl. Șt. a Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți ; alcăt.: Marina Șulman, Snejana Zadainova ; resp. de ed.: Elena Harconița ; red. bibliogr.: Lina Mihaluța ; design/cop./machetare: Silvia Ciobanu. – Bălți : Biblioteca Științifică USARB, 2020. – 368 p. – (Vestigia Semper Adora. – ISBN 978-9975-50-230-6). – <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/4630>

Premiul II. Contribuții Științifice ale profesorilor și colaboratorilor: Anuar ...

/ Bibl. Șt. a Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți ; alcăt.: Anna Nagherneac [et al.] ; red. resp.: Elena Harconița ; red. bibliogr.: Lina Mihaluța. – Bălți : [S. n.], 2020. – (Bibliographia Universitas, ISBN 978-9975-50-154-5) – . – ISBN 978-9975-50-036-4. ... 2019. – 2020. – 132 p. – ISBN 978-9975-50-249-8. – <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/4762>

BIOBIBLIOGRAFIE

Premiul III. Margareta Curtescu: Biobibliografie / Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți, Bibl. Șt. ; alcăt. Ana Nagherneac ; red. resp.: Elena Harconița ; red. bibliogr.: Lina Mihaluța ; design/cop.: Silvia Ciobanu. – Bălți : US „Alec Russo”, 2020. – 184 p. : fot. – (Colecția „Scriitori și universitari”, ISBN 978-9975-50-224-5). – ISBN 978-9975-50-252-8. – <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/5133>

MIXUL DE MARKETING ÎN BIBLIOTECĂ - CE ESTE ȘI CUM SE APLICĂ

MARKETING MIX IN THE LIBRARY - WHAT IT IS AND HOW IT IS APPLIED

Mihaela STAYER

Abstract: *The paper presents the main marketing strategies and the implementation of the marketing mix in the libraries. It mentions the creation of a marketing mix in the USARB Scientific Library, which improves the visibility and image of the Library, thus attract more users.*

Keywords: *marketing, marketing mix, SLUSARB, library*

Internetul a luat asupra sa rolul de principal furnizor de informații, în special în rândul tinerelor generații, schimbându-le foarte mult perspectiva și atitudinea față de bibliotecă.

Tehnologia a influențat activitățile bibliotecilor, iar inovația tehnologică în continuă evoluție a schimbat funcțiile și serviciile bibliotecii.

În trecut, utilizatorii trebuiau să ajungă la clădirea bibliotecii înainte de a utiliza produsele ei, dar astăzi tehnologia a creat o ușă nouă pentru servicii și produse de informare, cea în mediul online. Datorită creșterii rapide a popularității Internetului, bibliotecile trebuie să-și revizuiască strategiile actuale de marketing și să-și creeze servicii mai vizibile pentru utilizatorii actuali și potențiali, care acordă acum prioritate serviciilor electronice, ca surse principale de informații.

Prin strategiile de marketing, o bibliotecă își îmbunătățește vizibilitatea și imaginea, atrăgând astfel mai mulți utilizatori, care vor utiliza materialele și serviciile ei.

A fi orientat spre marketing înseamnă că principala sarcină a instituției este să determine nevoile și dorințele utilizatorilor și să le satisfacă prin structură, comunicare și livrare de programe și servicii viabile, competitive și adecvate.

Marketingul este pur și simplu o strategie orientată spre satisfacția utilizatorilor și este relevantă pentru bibliotecă, or misiunea oricărei bibliotecă este satisfacerea deplină a necesităților informaționale complexe ale studenților, cadrelor didactice, cercetătorilor și altor categorii de utilizatori.

Prin urmare, este necesară o strategie de marketing atentă pentru ca bibliotecă să supraviețuiască în era informației.

Importanța marketingului în bibliotecă:

- ✓ Marketingul în bibliotecă presupune planificarea, organizarea, diseminarea informațiilor, serviciilor orientate către utilizator;
- ✓ Bibliotecile trebuie să fie însoțite de noi servicii și produse pentru a-și satisface utilizatorii;
- ✓ Bibliotecile trebuie să-și evidențieze rolul în comunitate pentru a supraviețui;

- ✓ Marketingul îi ajută pe bibliotecari să îmbunătățească valorile de bază ale profesiei lor;
- ✓ Marketingul produselor și serviciilor în biblioteci prezintă cele mai noi resurse și servicii utilizatorilor săi;
- ✓ Marketingul îi ajută pe bibliotecari să-și distingă punctele slabe și defectele și să încerce, să le rezolve.

Prin urmare, se poate concluziona că **marketingul** recomandă managerilor bibliotecii să înțeleagă situația actuală a serviciilor de bibliotecă, modul lor de perspectivă și strategiile lor.

Bibliotecile academice sunt principalele resurse de informații pentru membrii Universității: studenți, cadre didactice, masteranzi etc.

Prin urmare, prestarea informațiilor de bună calitate sunt principalele obiective ale bibliotecilor universitare. De fapt, bibliotecile academice trebuie să utilizeze diverse principii de marketing pentru a îndeplini aceste obiective.

O strategie eficientă de marketing necesită informații, servicii pentru utilizatori și cuprinde segmentarea utilizatorilor și mixul de marketing.

Mixul de marketing se poate defini ca un set de instrumente utilizate pentru a atinge obiectivele de marketing. Conceptul de mix de marketing a fost introdus ca termen în anii '50 de către Neil Borden și se definește ca un ansamblu de instrumente strategice axate pe 4 aspecte importante ale activității de marketing (produsul, prețul, plasament și promovarea).

MIX DE MARKETING

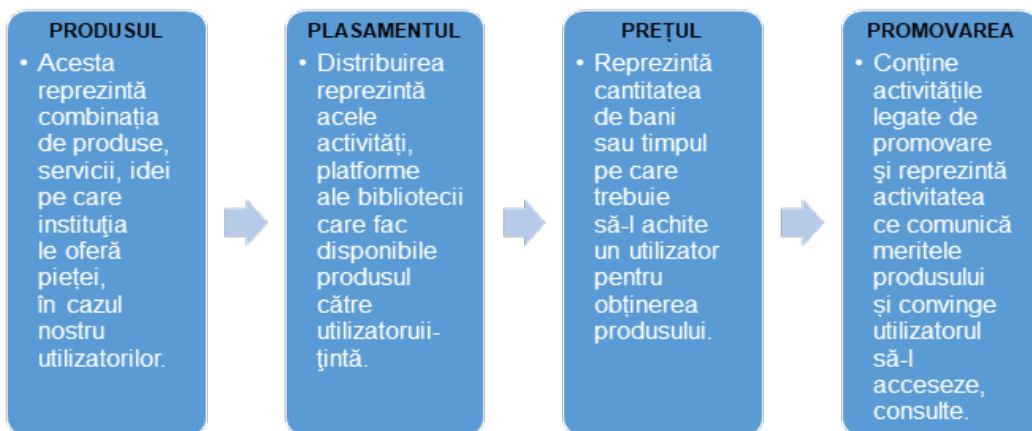
În contextul serviciilor de bibliotecă și informațiilor, **produsul** se referă la serviciile oferite utilizatorilor bibliotecii: cărți, periodice, documente electronice, servicii de referință, împrumuturi interbibliotecare, baze de date internaționale, baze de date offline, reviste electronice.

Prețul în contextul bibliotecii este, de obicei, cel al timpului și al efortului pe care îl petrece utilizatorul în bibliotecă, precum și timpul și efortul petrecut în căutarea și examinarea resurselor. În bibliotecă, prețul poate fi folosit și pentru a exprima valoarea informațiilor, serviciilor: cum ar fi o taxă pentru un serviciu (xerox, imprimare) sau pentru a deveni utilizator al bibliotecii.

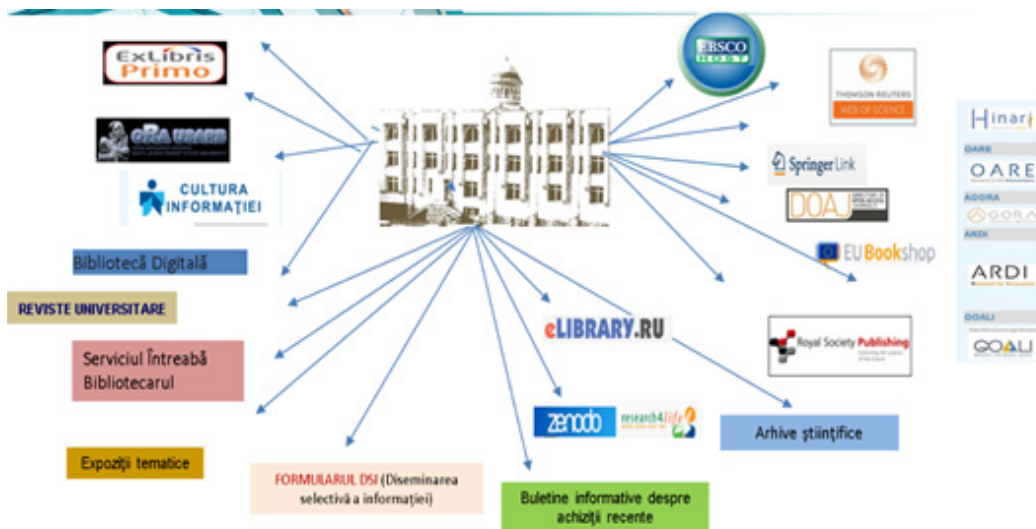
Plasamentul, locul, un alt element în mixul de marketing, include un lanț de distribuție și partajare pe care bibliotecile îl folosesc pentru a-și face accesibile serviciile. Prin urmare, dacă utilizăm un mediu adecvat și instrumente eficiente, primim mai multe accesări în utilizarea serviciilor.

Promovarea, include activitățile desfășurate în biblioteci. Bibliotecile ar putea folosi diverse modalități, cum ar fi site-ul web, bloguri, rețele sociale, e-mail, expoziții online, tutoriale și videotutoriale pentru a prezenta serviciile ei.

Biblioteca Științifică USARB oferă o gamă largă de servicii, care se regăsesc în pagina web libruniv.usarb.md

Caracteristicile cheie ale mixului de marketing

Ași vrea să accentuez faptul, că mixul de marketing reprezintă piatra de temelie în concretizarea unor strategii ale unei organizații. Realizarea unui mix de marketing constă în analiza internă și externă a publicului, în imaginea serviciilor care trebuie să corespundă nevoilor publicului-țintă vizat și a produselor destinate lui.

Bibliotecile academice trebuie să treacă de la metoda tradițională la cea digitală de comercializare a informațiilor lor și serviciilor pentru utilizatori. Tehnologia a înzestrat comunitatea de utilizatori, a informațiilor cu opțiuni variate pentru a le satisface nevoile de informare. Drept urmare, bibliotecile nu mai au monopolul tradițional de a fi singurii furnizorii de informații.

Astfel, bibliotecile academice trebuie promovate mai mult decât până acum prin re-proiectarea serviciilor lor pentru a face față acestei ere a tehnologiei informației, a perioadei de pandemie și de studiere la distanță. Mixul de marketing este amestecul a patru elemente care vor implica executarea efectivă a unei strategii de marketing.

Rolul Bibliotecii și a bibliotecarilor este crucial, întrucât, în esență este vorba despre crearea de produse și servicii care vor satisface utilizatorii.

În cazul Bibliotecii Științifice USARB, e necesar să ne centrăm atenția de a oferi servicii cât mai variate, pe diverse platforme și formate.

De-a lungul anilor, cele patru elemente ale unui mix de marketing au fost dezvoltate și conceptualizate de către experții de marketing din întreaga lume pentru a crea și a realiza strategii de marketing de succes. Aceste instrumente încearcă să satisfacă atât furnizorul (biblioteca), cât și utilizatorul.

Dacă înțelegem ce avem de făcut pentru a lansa un produs, mixul de marketing poate contribui semnificativ la succesul produselor sau serviciilor.

În concluzie așa preciza că, menținerea utilizatorilor este la fel de importantă ca și atragerea noilor utilizatori. Mixul de marketing tradițional are un caracter mai „ofensiv” întrucât cei 4P tind să fie orientați spre produs și spre „output” (ieșire).

Bibliotecile trebuie să-și reorienteze atenția spre managementul relațiilor cu utilizatorii și furnizarea diversificată a informațiilor către utilizatori, prin îmbunătățirea serviciilor prestate de bibliotecă.

Referințe bibliografice:

1. MARCIAL, Viviana Fernández. Marketing mix of information services: value and role of P(rodect). In: *Bibliotecas anales de investigación*, 2015. Año 11, nr. 11, pp. 64-78.
2. CHAUBEY, Ajay Kumar. *Marketing of Library and Information Science Products and Services in Present Scenario* [online] [citat 04.07.2020]. Disponibil: <https://www.researchgate.net/publication/329221059>.
3. SHETTAR, Iranna M. *Library Marketing: Changing Face of Librarianship* [online] [citat 04.07.2020]. Disponibil: <https://www.researchgate.net/publication/326462087>
4. CĂPĂȚÎNĂ, Alexandru, BLEOJU, Gianita. *Marketing online* [online] [citat 04.07.2020]. Disponibil: https://docuri.com/download/marketing-online_59a8db2af581719e12af2a34_pdf

UTILIZAREA SERVICIILOR ELECTRONICE OFERITE ÎN BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ USARB: STUDIU DE CAZ

USE OF ELECTRONIC SERVICES OFFERED IN THE USARB SCIENTIFIC LIBRARY:
CASE STUDY

Angela HABAȘESCU

Abstract: *The article presents the results of the research on the efficiency of ensuring access to information by the USARB Scientific Library for its users during the COVID-19 pandemic and identifies the opinion of users regarding access to information in the USARB BS during a pandemic crisis. There are also analyzed the students' answers to the questions from the online opinion poll "Access to information of BS USARB users during the pandemic crisis".*

Keywords: *access to information, online information resources, poll, communication technologies*

În societatea contemporană la baza tuturor acțiunilor stă informația. Jesus Lau oferă următoarea definiție: „Informația este o resursă care are diferite definiții în dependență de formatul și mediul, utilizați pentru proiectarea și transmiterea ei, precum și, de asemenea, în dependență de domeniul cunoașterii, în cadrul căruia este definită” [2, p. 9]. Rolul informației devine pe zi ce trece tot mai important. Informația este elementul vital pentru creativitate și inovare, resursa de bază pentru educație și activitate intelectuală, pentru formarea cetățenilor instruiți, resursă importantă în dezvoltarea socio-economică națională și un factor ce permite cetățenilor să dobândească rezultate mai bune în activitatea științifică.

Accesul la informație reprezintă un concept fundamental al unei societăți libere, nelimitate și democratice. El constituie unul dintre cele mai importante drepturi ale cetățeanului. Noțiunea de acces la informație presupune nu doar dreptul de a primi, dar și dreptul de a difuza/răspândi informații. Dreptul de acces la informație este recunoscut în toate actele internaționale de drepturile omului. Principiile sunt stipulate în art. 10 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului. În cadrul statului principiul accesului la informație este bine conceput și utilizat ca un instrument necesar în promovarea transparenței instituțiilor info-documentare. În art. 34 al Constituției Republicii Moldova este menționat: „dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit” [1]. În contextul epocii contemporane abilitățile și modalitățile cele mai eficiente de a fi informat reprezintă un deziderat cu valoare socială prioritară.

Prin serviciile sale Biblioteca contribuie la buna funcționare a societății. Ea asigură accesul la informații, libertatea intelectuală, promovează diversitatea culturală, răspunde la cerințele și necesitățile individuale ale utilizatorilor, constituie un mediu de comunicare și învățare permanentă.

Primăvara anului 2020 a fost marcată de pandemie, care treptat a cuprins toate țările de pe mapamond. „Noi, până acum, am fost feriți de toate acestea, inclusiv de

epidemii. Situația actuală, declanșată de pandemia COVID-19 a schimbat mersul firesc al lucrurilor și bibliotecarii vor trebui să învețe cum să facă față și unor asemenea întâmplări neprevăzute. Lucrurile s-au schimbat și se pare că niciodată nu vor mai fi la fel ca până acum” [3, p. 4].

Izolarea fizică și socială a impulsionat în mare măsură apropierea virtuală și a amplasat lumea într-un spațiu pentru care nimeni nu era pregătit. Este evident că tehnologiile au jucat un rol enorm în depășirea crizei, au permis lumii să rămână conectată. Pentru majoritatea oamenilor Internetul a fost o salvare, unica fereastră deschisă spre lume, unde s-a putut comunica/interacționa, partaja informații, fiind atât de departe și totodată atât de aproape, doar la distanța unui *click*...

Unul din obiectivele strategice ale bibliotecii universitare este asigurarea procesului educational, cultural și științific prin intermediul serviciilor informaționale și programelor infodocumentare orientate spre valorificarea colecțiilor, noilor tehnologii informaționale. Se vor perfecționa și abilitățile bibliotecarilor capabili să soluționeze diferite probleme complexe în promovarea documentelor electronice, tipărite pentru a atrage utilizatorii la lectură.

„Tehnologiile comunicaționale moderne extind metodele de livrare a informației de la servirea tradițională la accesul la baze de date full-text și livrarea electronică a documentului prin rețeaua locală sau globală. Așa dar, misiunea modernă a bibliotecii universitare prevede trecerea de la împrumutul cărților la organizarea accesului la resursele informaționale necesare proceselor de instruire și cercetare” [6, p. 78].

Multe dintre serviciile prestate de bibliotecă, dar și activitățile pe care le organizează acestea, au trecut la formatul online, încercând astfel să mențină relația cu cititorii și chiar să sporească interesul pentru serviciile oferite de instituție.

„Bibliotecile din diverse arii geografice sunt diferite și au specificul lor pe mai multe dimensiuni. Însă criza provocată de pandemia virusului COVID-19 a pus bibliotecile lumii în aceeași situație. Cu lacătul la ușă orice bibliotecă, indiferent de mărime, dotare, potențial a nimerit în mreaja aceluiași restricții și s-a confruntat cu aceleași probleme” [4].

Începând cu a doua jumătate a lunii martie a anului 2020, BȘ USARB s-a conformat tuturor restricțiilor impuse de pandemie. Chiar dacă situația actuală nu a permis realizarea unor întâlniri față în față cu utilizatorul, cele virtuale, prin intermediul diverselor platforme educaționale digitalizate, au permis activitatea cu studenții, masterizii și cadrele didactice la distanță. Încă de la începutul stării de urgență, Biblioteca Științifică USARB a știut să fie aproape de utilizatorii săi oferind diverse resurse informaționale în perioada de criză.

Odată cu trecerea la învățământul la distanță, bibliotecarii universitari au trebuit să păstreze atât calitatea și caracterul complet al funcțiilor și activităților tradiționale, cât și să ofere studenților și profesorilor un set de noi servicii pentru sprijinul informațional de înaltă calitate.

Acoperirea necesităților informaționale a comunității universitare a fost direcționată spre creșterea calității și eficienței, diversificarea serviciilor, utilizarea resurselor eterogene de informație, integrarea Bibliotecii în circuitul mondial al informației. Asistența informațională a fost realizată în parteneriat și colaborare eficientă dintre Bibliotecă și cadrele didactice USARB. Accesul la informație rămâne scopul de bază al bibliotecilor moderne și acesta va rămâne fundamentat în strategiile lor de dezvoltare.

Creșterea surselor digitale și dezvoltarea tehnologiei informaționale permite ca bibliotecă să devină segmentul cel mai important în sistemul de informare universitară cu impact asupra calității procesului de instruire, mai ales, în perioada de învățare la distanță.

Pentru evaluarea impactului serviciilor oferite de bibliotecă în perioada de criză pandemică și colectarea sugestiilor de diversificare/extindere a acestora, am realizat un sondaj de opinie online plasat pe pagina web a Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScPG-J1ikmU-mHCGVQYjfAEvH61_vfGogxuh5H4O_QyWMO_WAA/viewform. A fost evaluat rolul Bibliotecii Științifice USARB în susținerea procesului de instruire și cercetare la distanță a utilizatorilor în perioada de COVID-19.

Scopul cercetării îl constituie cercetarea eficienței asigurării accesului la informație de către Biblioteca Științifică USARB pentru utilizatorii săi în timpul pandemiei COVID-19 și identificarea opiniilor utilizatorilor vizavi de asigurarea accesului la informație în perioadă de criză pandemică. Răspunsurile celor chestionați ne-au permis să evaluăm în ce măsură am reușit să facem față provocărilor.

Pentru realizarea scopului ne-am propus următoarele **obiective**:

- ✓ cercetarea și analiza opiniilor respondenților referitor la activitățile și serviciile pentru comunitatea universitară în perioadă de criză pandemică;
- ✓ determinarea corelației dintre servicii și produsele prestate de bibliotecă vizavi de necesitățile informaționale ale utilizatorilor în perioada actuală.

Generalizarea datelor obținute a făcut posibilă trasarea unor concluzii, care sunt descrise mai jos, cu diferite grade de detaliere. Sondajul a fost realizat cu participarea a 110 de respondenți, cuprinzând mai multe categorii de utilizatori: cadre didactice – 16 (15%), doctorand – 1 (1%), masteranzi – 24 (22%), studenți – 68 (62%) (Diagrama 1).

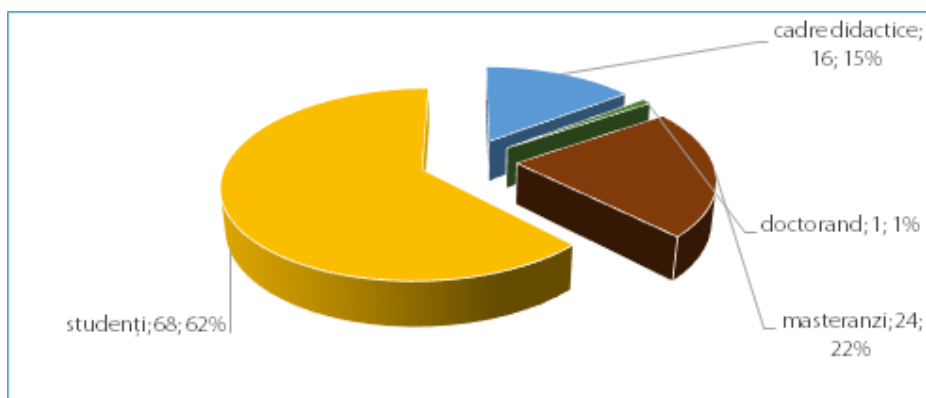

Diagrama 1. Statutul respondentului

Anii de studii: anul I – 33 (35%), anul II – 34 (37%), anul III – 19 (20%), anul IV – 7 (8%) (Diagrama 2).

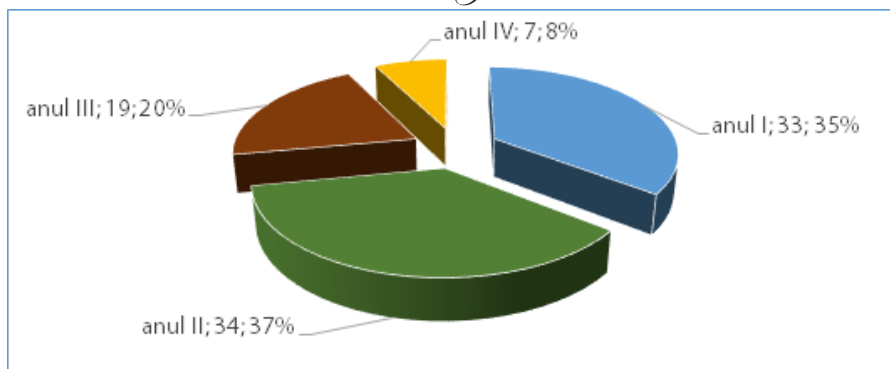

Diagrama 2. Anul de studiu

Cei mai receptivi utilizatori s-au dovedit a fi studenții de la Facultatea Științe ale Educației, Psihologie și Arte (ȘEPA), în număr de 48 de persoane, ce constituie 44% din numărul total de chestionați, ei fiind și cei mai activi utilizatori ai BȘ USARB în anul 2020, Facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului (ȘREM) – 26 persoane (24%), Facultatea de Litere – 20 (18%), Facultatea Drept și Științe sociale (DȘS) – 15 respondenți (14%) (Diagrama 3).

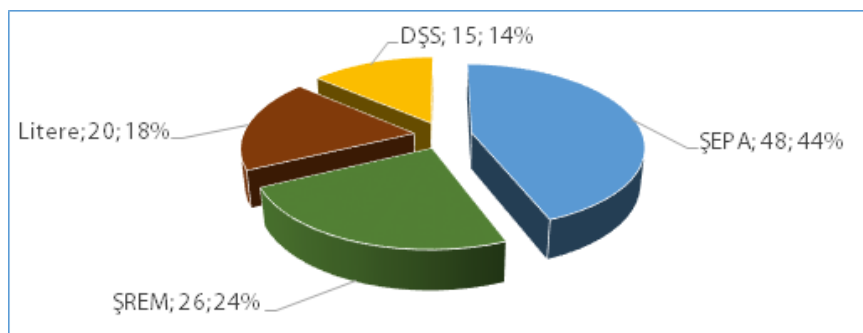

Diagrama 3. Facultățile USARB

Cerințele informaționale ale utilizatorilor diferă în dependență de statut și Facultate, astfel putem spune că am obținut răspunsuri variate, privind suportul informațional pentru predare/învățare și cercetare, oferit la distanță de către Biblioteca Științifică utilizatorilor săi.

Chestionarul a inclus 8 itemi cu diverse forme de întrebări: închise, cu variante de răspuns deja formulate și deschise, fără variante de răspuns, fapt care a asigurat libertatea expresiei pentru fiecare respondent.

Prima întrebare a chestionarului a avut un caracter introductiv și a fost orientată spre identificarea preferințelor în alegerea suporturilor pentru studii și cercetare.

Cea mai mare parte de respondenți – 66 (60%) utilizează toate sursele de informare în procesul de instruire și cercetare, ele având un impact avantajos asupra comunicării științifice. Sursele de informare din internet sunt preferate de 17 utilizatori (15%), 14 respondenți (13%) au dat preferință repozitoriilor instituționale, consultă mai mult documente tipărite – 13 (12%) persoane chestionate (Diagrama 4).

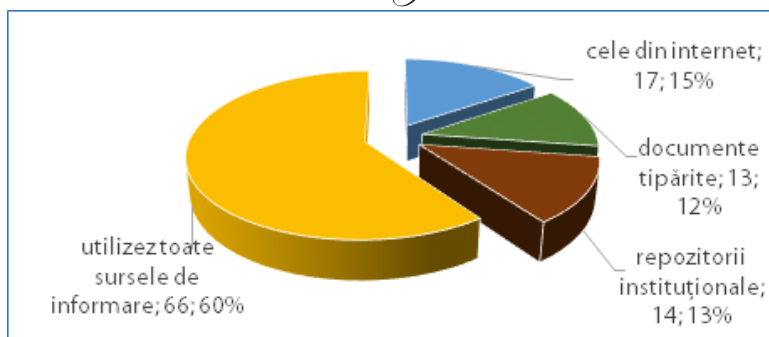

Diagrama 4. Sursele de informare preferate pentru studii și cercetare

Răspunsurile la a doua întrebare, scopul căreia a fost evidențierea produselor și serviciilor informaționale în sistem online, oferite de Biblioteca Științifică, care sunt accesate mai frecvent în perioada de criză pandemică, au permis să constatăm următoarele: cel mai solicitat este *catalogul electronic* – 69 (62,7%), *Repositoriul Instituțional ORA USARB* – 66 (59,5%) și *Biblioteca digitală* – 59 (53,6%). Urmează *Repositorii, arhive științifice, biblioteci electronice* – 42 (38,2%), *Bazele date naționale / internaționale* - 41 (37,3%), *Tutoriale video/Spoturi video* – 33 (30%). *Blogurile bibliotecii și Bibliotecarul on-line*, un live chat, creat în anul 2020 pentru o comunicare eficientă și rapidă la distanță cu bibliotecarul, au fost evidențiate de 31 de respondenți (28,2%). Câte 28 (25,5%) de chestionați au menționat serviciul interactiv *Întrebă bibliotecarul și Expozițiile tematice online. Cultura informației. Formarea utilizatorilor* a fost evidențiată de către 20 persoane chestionate (18,2%) și o singură persoană a menționat că nu a accesat nimic în această perioadă (Diagrama 5).

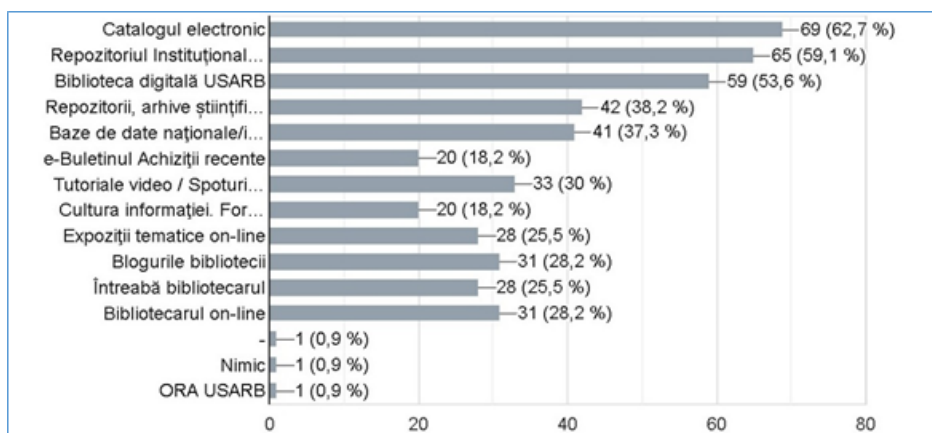

Diagrama 5. Produsele și serviciile informaționale în sistem online, oferite de BȘ USARB, accesate mai frecvent în perioada de pandemie

Activitățile de informare ale utilizatorilor privind resursele informaționale științifice au devenit un proces indispensabil al activității Bibliotecii Științifice USARB.

Întrebați de unde s-au informat despre accesul la serviciile, resursele și platformele informaționale în sistem online, 73 (66,4%) din respondenți au menționat *pagina Web* BȘ USARB. Pe lângă faptul că accesul la toate aceste resurse este oferit prin

intermediul ei, chiar de la începutul pandemiei, în atenția utilizatorilor, pe interfață a fost plasată informația despre accesul la resursele și platformele informaționale online și serviciile informaționale de la distanță, oferite de instituție. Astfel s-a sporit vizibilitatea și s-au evidențiat încă o dată posibilitățile de susținere a comunității universitare în procesul de studii, predare și cercetare la distanță. 59 (53,6%) de respondenți au fost informați despre aceste resurse, platforme și servicii la cursul *Bazele culturii informației*. 44 persoane chestionate (40%) au menționat că au fost informați în cadrul *Lunarului studenților de la ciclul I de instruire, masteranzilor și doctoranzilor*, au preluat informația din Facebook – 24 (21,8%) de respondenți, au aflat de la profesor – 23 (20,9%) de chestionați. Cel mai mic număr de respondenți 9 (8,2%) s-au informat despre resursele, platformele și serviciile date de la colegi (Diagrama 6).

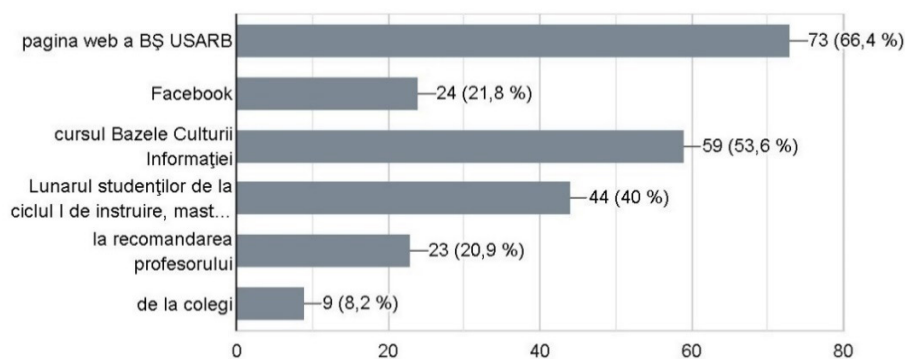

Diagrama 6. Sursa de informare despre accesul la serviciile, resursele și platformele informaționale în sistem online

La întrebarea ce ține de gradul de satisfacție a utilizatorilor de componența și varietatea acestor surse, majoritatea din eșantionul chestionat au rămas satisfăcuți – 60 (54%) și chiar foarte satisfăcuți – 45 (41%). Două persoane (2%) s-au pronunțat indecis și trei respondenți (3%) și-au afirmat nesatisfacția de componența și varietatea serviciilor și produselor informaționale, oferite de BȘ USARB la distanță (Diagrama 7). Cu toate că proporția aprecierilor negative este mică, existența lor ne semnalează că trebuie de folosit tot potențialul posibil pentru a diversifica serviciile și produsele oferite online.

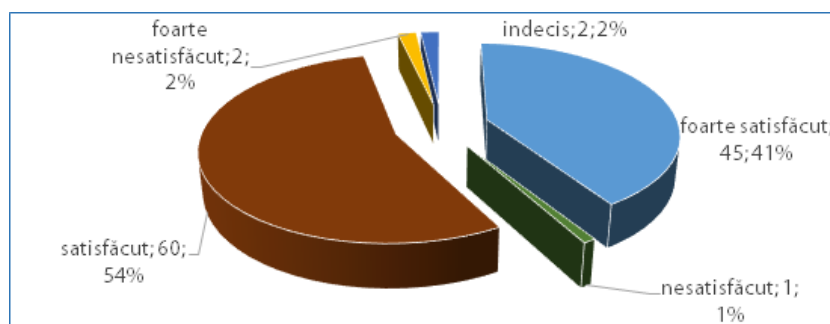

Diagrama 7. Gradul de satisfacție a utilizatorilor BȘ USARB de componența și varietatea serviciilor, resurselor și platformelor, oferite de instituție

Analizând răspunsurile la itemul nr. 5 privind comoditatea comunicării cu bibliotecarul în scopul satisfacerii cerințelor de informare de la distanță a utilizatorilor BȘ USARB, putem constata următoarele: cel mai mare procent de respondenți au evidențiat *poșta electronică* – 50 (45%), care este urmată de serviciul *Întrebă bibliotecarul* – 26 (24%) și chatul *Bibliotecarul online* – 19 (17%). Au evidențiat *Messenger-ul* – 12 respondenți (11%). Prioritate telefonului în comunicarea online cu bibliotecarul pentru studii și cercetare a fost acordată de către 2 chestionați (2%). Și o singură persoană din eșantionul chestionat nu comunică online cu bibliotecarul, motivând că se orientează desinestătător (Diagrama 8).

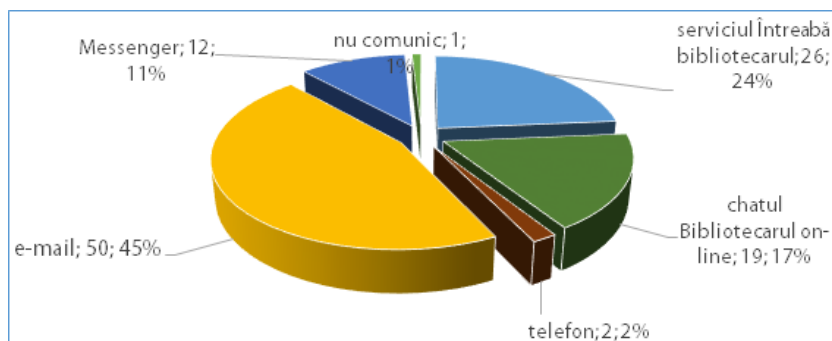

Diagrama 8. Serviciile online prin intermediul cărora comunicarea utilizatorilor cu bibliotecarul este mai convenabilă în scopul satisfacerii cerințelor de informare

Printre aspectele dificile pentru utilizatori în procesul de căutarea a informațiilor, în accesarea serviciilor, resurselor și platformelor informaționale în sistem online, oferite de BȘ USARB, a fost menționat faptul, că *accesul la bazele de date de pe site-ul BȘ USARB este disponibil doar din campusul universitar*. Într-adevăr, bibliotecarii pot oferi parola utilizatorilor pentru acces de la distanță doar la unele baze de date internaționale pentru care este permis accesul de către producător: EBSCO, SAGE, e-Library și Research4Life. Ar fi de dorit ca această listă să fie extinsă. O parte din respondenți au evidențiat *catalogul electronic*, afirmând că *nu totdeauna se orientează bine în el, acesta lasă de dorit*. Au apărut unele probleme în accesarea Bibliotecii digitale USARB, dar apoi *totul s-a rezolvat*. Unele dificultăți au fost înlăturate *grație tutorialelor de pe pagina bibliotecii*. S-a menționat și preferința de a lucra în bibliotecă, dar din cauza predării/învățării la distanță, nu totdeauna este posibilitate de a veni în instituție (instruirea online). Unele persoane chestionate au întâmpinat dificultăți în regăsirea informațiilor pentru studii și cercetare la distanță, deoarece: *unele surse tipărite nu sunt în format electronic, dar ar fi foarte bine; nu întotdeauna informația căutată o poți găsi în format electronic*. Totuși, majoritatea respondenților nu au întâmpinat probleme în accesarea serviciilor, resurselor și platformelor informaționale la distanță: *nu au fost; totul este bine; totul mă aranjează totul a fost clar; nimic nu a fost dificil, dar dacă am avut o neclaritate, utilizam serviciul online „Messenger”; nu am identificat aspecte dificile; nu au fost dificultăți; totul este clar și ușor de accesat*. Este îmbucurătoare aprecierea pozitivă a lucrului bibliotecarilor de către unii utilizatori în răspunsurile lor: *bibliotecarele sunt foarte receptive, nu am dificultăți în privința accesării surselor/serviciilor oferite de Bibliotecă; nu întâmpin probleme: personalul bibliotecii este foarte amabil și oferă servicii de sprijin în căutarea informației; dificil a fost, că din cauza pandemiei tot s-a închis și nu*

știam cei de făcut; datorită bibliotecarilor am aflat despre toate serviciile online oferite de bibliotecă.

Următoarea întrebare a vizat spațiul cel mai confortabil pentru utilizator în scopul cercetării și instruirii. Procentul subiecților care declară că mai bine învață și cercetează în bibliotecă este cel mai mare – 52 (47%), aici având posibilitatea de a accesa diferite surse de informare. La domiciliu preferă să lucreze la fel un număr mare de respondenți – 35 (32%). Acest fapt este influențat de realitățile de astăzi: studiile sunt promovate online, este stabilit un nou comportament social în acord cu drepturile individuale ale fiecăruia și noi reguli de distanțiere fizică. În așa condiții, anume la domiciliu, utilizatorul este în cea mai mare siguranță de a fi protejat de COVID. 23 (21%) au menționat că ar dori să se întoarcă în aulele USARB, simțindu-se mai confortabil la Universitate, deoarece au obosit deja de studiile la distanță (Diagrama 9).

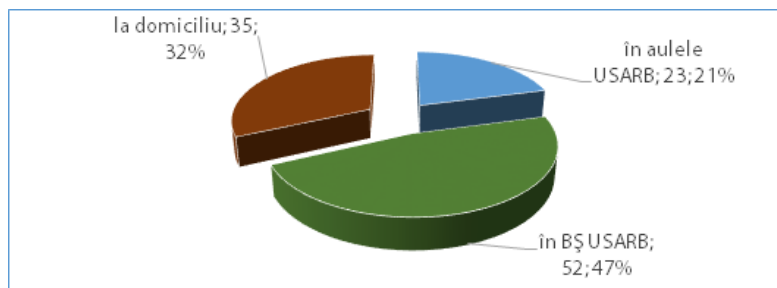

Diagrama 9. Spațiul confortabil în scopul cercetării și instruirii

Chestionarul a finalizat cu întrebarea privind sugestiile și propunerile respondenților ce țin de îmbunătățirea calității serviciilor informaționale în sistem online ale Bibliotecii. Printre propuneri putem menționa: *ar fi foarte bine de digitizat fondurile; mai mult material posibil de consultat online; acces la mai multe cărți, articole, reviste online; de extins Repozitoriul Instituțional ORA USARB în care poți găsi informații, care nu sunt în Internet; să fie acces la mai multe instrumente scientometrice pentru evaluarea impactului publicațiilor științifice, a cercetătorilor în circuitul științific mondial; abonarea la mai multe baze de date, acces la mai multe repozitorii; diversificarea serviciilor și produselor online; modernizarea bibliotecii, echipament mai nou; biblioteca să fie dotată cu echipament performant; să fie scanere în fiecare sala de lectură.*

Digitizarea documentelor tradiționale în scopul conservării, prezervării și al accesului rapid la informații reprezintă o prioritate a societății informaționale, însă acest proces necesită „o guvernare a bibliotecilor mai centralizată în ceea ce privește autorizarea drepturilor de autor, standardizarea cerințelor tehnice și coordonarea sarcinilor de gestionare, inclusiv în domeniul statisticilor” [5].

Repozitoriul ORA USARB se extinde pe măsura oferirii materialelor științifice de către cadrele didactice ale Universității. Indicii statistici de indexare a documentelor sunt în creștere din an în an, fapt ce ne demonstrează conștientizarea de către cercetătorii USARB pentru a-și expune lucrările în Acces Deschis, sporind vizibilitatea produsului științific în circuitul științific mondial.

Oferirea accesului la mai multe baze de date de prestigiu cu conținuturi full-text depinde nu numai de administrația Bibliotecii Științifice, dar și de fondator, care alocă surse financiare pentru abonare. Republica Moldova, fiind o țară cu instituții de

învățământ cu bugete reduse, ar putea intra în posesia unor conținuturi științifice, resurse credibile necesare pentru studii și cercetare gratis sau la un preț redus. Biblioteca Științifică USARB, ca membru al consorțiului REM și participantă în Programele Internaționale TEMPUS, ERASMUS+, Parteneriatul Moldovei cu Norvegia și România, ar putea beneficia de acces la mai multe resurse electronice.

Sugestiile sunt în cea mai mare parte pozitive: *sunt foarte satisfăcută de Serviciile informaționale ale BȘ USARB; să funcționeze totul așa și mai înainte; mulțumiri bibliotecarilor care au elaborat tutoriale de lucru cu resursele electronice; biblioteca este în pas cu timpul; calitatea serviciilor este destul de înaltă; bibliotecarii sunt foarte amabili. Mulțumim.*

Generalizând rezultatele obținute în urma investigației „Accesul la informare a utilizatorilor BȘ USARB în perioada de criză pandemică”, putem concluziona:

- Majoritatea respondenților utilizează, în aceeași măsură, toate sursele de informare în procesul de studii și cercetare, lucru ce devine și mai actual în perioada de astăzi. Putem spune cu precizie, că biblioteca este una mixtă, îmbinând sursele tradiționale cu cele online;
- Accesarea produselor și serviciilor la distanță ale Bibliotecii a sporit, cel mai solicitat fiind Catalogul electronic - sistem performant de căutare, regăsire și furnizare operativă de informației, în care pe lângă cataloagele electronice a șapte biblioteci universitare partenere este integrată și baza de date EBSCO, Repozitoriul Instituțional ORA USARB și acces la baze de date free;
- Un rol important în formarea și informarea utilizatorilor are cursul Bazele Culturii Informației, suport teoretic și practic pentru orientare în sistemele informaționale locale, naționale și internaționale, în fluxul produselor de informare moderne;
- În pofida utilizării semnificative a resurselor, platformelor și serviciilor online, oferite de BȘ USARB, un procent foarte mic dintre utilizatorii bibliotecii susțin că rămân nesatisfăcuți, deoarece uneori nu pot găsi ceea ce doresc în bibliotecă;
- Majoritatea din eșantionul chestionat preferă să comunice în scopul satisfacerii cerințelor de informare cu bibliotecarul la distanță prin e-mail, oferindu-i prioritate față de celelalte servicii de comunicare online;
- Un suport eficient în accesarea resurselor și serviciilor Bibliotecii sunt tutorialele. Procesul elaborării lor va continua;
- Diversificarea ofertei informaționale, cunoașterea și satisfacerea nevoilor de informare ale utilizatorilor, promovarea creativității și inovării, dezvoltarea competenței profesionale și aplicarea conceptului calității și eficienței sunt realități active în viața BȘ USARB, cu un impact pozitiv în comunitatea academică prin asigurarea bunelor condiții pentru informare și cercetare.

Mediile de comunicare online extind posibilitățile de acces la documente, mai ales în perioadele de criză, ele contribuind la diversificarea ofertelor informaționale ale Bibliotecii Științifice USARB. Valoarea unei biblioteci, indiferent de tipul acesteia, constă nu numai în diversitatea și bogăția colecțiilor sale, ci și în gradul de valorificare a potențialului lor informațional, întrucât misiunea oricărei biblioteci este de a face posibil accesul rapid și eficient al utilizatorilor la informații pe orice tip de suport.

Referințe bibliografice:

1. *Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994* [online] [citată 11.01.2021]. Disponibil: <https://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/mo/md/md046mo.pdf>
2. LAU, Jesus. *Linii directoare privind cultura informației și instruirea de-a lungul întregii vieți*. Chișinău: Gunivas, 2010. 64 p. ISBN 978-9975-4070-2-1.
3. OSOIANU, Vera. Biblioteca, COVID-19 și timpul polițelor de plătit. In: *Magazin Bibliologic*. 2020, nr. 3-4, pp. 4-8. ISSN 1857-1476.
4. OSOIANU, Vera. *Biblioteca în condițiile noii normalități: provocări, riscuri, oportunități* [online] [citată 11.02.2021]. Disponibil: http://moldis.bnrm.md/bitstream/handle/123456789/1282/Osoianu_Biblioteca_NoileNormalita%C8%9Bi.pdf?sequence=1&isAllowed=y
5. OSOIANU, Vera. Paradigma bibliotecii în „noua realitate/normalitate” sau biblioteca la viitorul prezent. In: *Magazin Bibliologic*. 2020, nr. 3-4, pp. 37-41. ISSN 1857-1476.
6. ȚURCAN, Nelly, CHERADI, Natalia. Biblioteca universitară în spațiul corporativ informațional educațional. In: *Managementul resurselor electronice în bibliotecile din Moldova*. Chișinău: Dep. Ed.-Poligr. al ASEM, 2006, pp. 75-81. ISBN 978-9975-75-365-4.
7. VASILICA, Victoria. *Bibliotecile din Republica Moldova în perioada pandemiei: resurse și activități. Studiu sociologic* [online] [citată 09.04.2021]. Disponibil: <http://37.233.63.201/files/publicatii/MB%201-2%202021.pdf>

CULTURA INFORMAȚIEI UTILIZATORULUI – PRIORITATEA BIBLIOTECII UNIVERSITARE

USER'S INFORMATION LITERACY - UNIVERSITY LIBRARY PRIORITY

Ludmila RĂILEANU, Mihaela STAVER

Abstract: *The article deals with users' information literacy, being one of the priority objectives in the activity of the USARB Scientific Library.*

Keywords: *Information Literacy, USARB Scientific Library, user, training, skills, activities*

Informația întotdeauna a constituit o componentă de bază a educației și a progresului tehnico-științific. Competențele informaționale constituie factorul cheie în instruirea formală, în educația pe parcursul întregii vieți și reprezintă primul pas pe calea realizării scopurilor educaționale. Din păcate, există anumite bariere în crearea unei culturi a informației: *necunoașterea tipologiilor documentare; a strategiilor și a tehnicilor de căutare și localizare a resurselor informaționale; a formelor și a modului de diseminare a informațiilor; cunoașterea resurselor informaționale și localizarea lor, dar imposibilitatea de a le accesa.*

Pentru a putea trece peste aceste bariere trebuie învățate și stăpânite teoriile și tehnicile culturii informației.

Elementele de bază ale culturii informației implică cunoștințe privind sursele de informare și organizarea acestora oferind următoarele abilități:

- să determine și să definească nevoile informaționale;
- să localizeze eficient sursele de informare;
- să evalueze critic elementele informative și sursele de informare;
- să integreze informațiile selectate în cunoștințele sale de bază;
- să organizeze, aplice și să comunice informația altor persoane;
- să utilizeze efectiv informația pentru realizarea activității propuse;
- să folosească informația în mod etic și legal;
- să sintetizeze și să construiască pe baza informației existente, contribuind la crearea noilor cunoștințe.

Definiția clasică a Culturii Informației se referă la „Abilitatea de a **localiza, evalua și folosi** informația pentru a deveni, pentru toată viața, independent informațional”.

Scopul culturii informației este de a furniza fiecărui individ un bagaj minim de cunoștințe care să-i permită să utilizeze informația, să aibă competențe diverse, într-un context ce necesită resurse informaționale.

Logo-ul Culturii Informației simbolizează abilitatea umană de a căuta și a accesa informația, atât prin intermediul mijloacelor tradiționale, cât și prin utilizarea tehnologiilor moderne de informare și comunicare. Elementele grafice din care este constituit Logo-ul, cartea și cercul, au o semnificație recunoscută în întreaga lume. Cartea deschisă alături de cerc, este și o metaforă vizuală, reprezentând persoana care deține abilități de regăsire a informației și dorința de a împărtăși aceste abilități altor persoane. (Edgar Luy Perez, autor, Cuba).

Formarea culturii informației utilizatorilor, este unul din obiectivele prioritare în activitatea Bibliotecii Științifice USARB. În acest sens, a fost elaborat și promovat un pro-gram adecvat de instruire ce include: predarea modulului Bazele Culturii Informației; Programul de orientare Noul Utilizator; Lunarul studenților de la ciclul I de instruire, a Masteranzilor și Doctoranzilor, Săptămâna Accesului Deschis; Săptămâna Educației Deschise; Săptămâna Internațională a Educației Artistice; Zilele USARB și Bibliotecii Științifice, consultații și asistență zilnică în gestionarea instrumentelor și informației; materiale promoționale editate în colecția *Cultura Informației* ș.a.

Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți are o bogată experiență în domeniul educației utilizatorilor săi, demonstrând-o prin diverse metode și mijloace de instruire informațională.

Rapoartele de activitate ale Bibliotecii Științifice USARB atestă, că prima metodă de instruire informațională a universitarului bălțean a fost Cursul de inițiere în bibliografie ce se promova încă din anul 1968 studenților din anul I de studii în volum de 6 ore (4 ore teoretice și 2 ore practice) și Bibliografia ramurală, pentru studenții din anul II –III, în volum de 4 ore (2 ore teoretice și 2 ore practice), ambele fiind cursuri opționale. După acestea a urmat promovarea Modulul Bazele Culturii Informației integrat în discipinile Introducere în specialitate și Cercetologie.

Evoluția acestui curs ne confirmă, că pe parcursul a 53 de ani, managerii instituției bibliotecare de comun acord cu cadrele didactice au depus eforturi considerabile și au manifestat insistență în vederea promovării ideii Culturii informației.

Astfel, în anul 2003 – Cursul Bazele Culturii Informației este implementat în baza curriculumului recomandat prin hotărârea nr. 1/9 din 8.11.2002 Colegiul Ministerului Educației (Buletin informativ/Ministerul Educației al Republica Moldova. - nr. 3.- P. 115-120). Cultura informației este integrată în conținutul, structura și ordinea consecutivă a curriculumului național. A fost aprobat cursul respectiv în volum de 30 de ore (16 ore - în semestrul I, 14 ore, anul (II-IV) în cadrul cursului de Informatică aplicată (62 ore) (Buletinul Rectoratului, 2003, nr. 1, iunie-august, p. 4). Promovarea cursului respectiv (62 de ore) a fost aprobată la ședința Senatului Universitar din 14. 05. 2003.

În anul 2007 - Cursul Bazele Culturii Informaționale este reorganizat în primul modul al disciplinei de Tehnologii Informaționale și comunicaționale (60 de ore - 5 credite).

Odată cu aderarea Republicii Moldova la Procesul de la Bologna, Cursul privind Cultura informației a obținut 1 credit pentru 30 ore, dintre care 12 ore de contact.

Începând cu anul 2012, în conformitate cu Ordinul rectorului nr. 05 – 596, toată responsabilitatea în promovarea disciplinei Bazele Culturii Informației i-a revenit Bibliotecii Științifice, care raportează realizarea disciplinei Centrului Activitate didactică din cadrul Universității.

Anul 2016 aduce noi reorganizări în promovarea disciplinei Bazele culturii informației, intervenite prin implementarea a 3 Proiecte naționale și regionale :

- MISISQ - Modern Information Service for Improvement Study Quality - Servicii Informaționale Moderne pentru Îmbunătățirea Calității Studiilor, Programul Tempus (2013 - 2016);
- LNSS - Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor în Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului bibliotecar și reformarea bibliotecilor, Programul ERASMUS+ (2015 - 2018);

- Modernizarea serviciilor bibliotecilor universitare din Moldova (Parteneriatul dintre Norvegia, Moldova și România) (2016 - 2019).

Începând cu această perioadă, cursul BCI are o structură modulară după cum urmează, iar modulele se regăsesc în Repoziitoriul Instituțional ORA USARB <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/>

Modulul I – *Instrumente de regăsire a informației pentru studii și cercetări: motoare de căutare (portaluri, directoare, rețele sociale, etc.) Managementul datelor de cercetare: OpenAIRE, Open Acces (DOAJ, OAJI, DOAB, blogul OA, IBN, Zenodo repository). Site-ul, blogul BȘ USARB, Repoziitoriul instituțional ORA USARB, Cataloage internaționale interactive din lume: Open Library, Calameo, Issuu, Scribd, CEEOL (7).* <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/2860>

Modulul II - *PRIMOExLibris - Catalogul Partajat a 7 biblioteci universitare din RM, platforma ALEPH Catalogul electronic BȘ USARB, componentă specifică a softului ALEPH;* (8). <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/2862>

Modulul III - *Baze de date cu acoperire multidiscplinară și servicii specifice marilor distribuitori la care Universitatea este abonată: EBSCO, SpringerLink, etc.: câmpuri/criterii de căutare, cuvinte cheie, filtre, gestiunea rezultatelor;* (9). <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/2859>

Modulul IV - *Comunicarea informației, etica utilizării informației, metode de evitare a plagiatului și a dreptului de autor, folosirea unui soft de detectare a plagiatului. Procesul de citare și prezentare a referințelor. Softuri personale de gestiune a referințelor bibliografice: EndNote, Mendeley, Zotero (adăugarea, organizarea, citarea referințelor)* (10). <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/2863>

Cursul Bazele culturii informației este destinat pregătirii viitorilor specialiști pentru utilizarea eficientă a informației, oferirea unui suport teoretic și practic pentru orientarea acestora în sistemele informaționale locale/naționale/globale, în fluxul informațional modern, în modul de aplicare a tehnicilor muncii intelectuale.

În cadrul cursului sunt dezvoltate următoarele competențe ale studenților:

1. Formarea capacității de cunoaștere a datelor de cercetare: OpenAIRE, Open Acces (DOAJ, OAJI, DOAB, blogul OA, IBN, Zenodo repository).
2. Formarea priceperilor și abilităților de lucru cu sursele de informare: identificarea necesității informației, cunoașterea elementelor de identificare a

documentelor, determinarea existenței informației necesare, autenticitatea sursei, localizarea informației, înțelegerea informației și crearea informației noi, organizarea, evaluarea surselor de informare privind acuratețea, autoritatea, obiectivitatea, scopul, actualitatea și adecvarea lor problemei ce trebuie rezolvată, analiza și interpretarea informației, comunicarea și prezentarea informației, stocarea, reutilizarea și arhivarea informației.

3. Etica utilizării informației: înțelegerea noțiunilor de bază privind plagiatul și dreptul de autor în cercetarea științifică.
4. Aplicarea citărilor folosind standardul de citare SM SR ISO 690:2012 și stilurile de citare Harvard, Vancouver etc.
5. Utilizarea softurilor personale de gestiune a referințelor: EndNote, Mendeley, Zotero.
6. Generarea automată a bibliografiilor.

7. Căutarea documentelor pe platforma PRIMO ExLibris: Repozitoriul instituțional ORA (Open Research Archive) USARB), baze de date: identificarea și utilizarea lor.
8. Căutarea în bazele de date, sortare după relevanță, filtre, gestiunea rezultatelor.

Utilizarea motoarelor de căutare, portalurilor, directoarelor, rețelelor sociale pentru obținerea informațiilor pe Internet.

La finalitățile cursului BCI, studentul este capabil:

- Să acceseze informațiile rațional și eficient.
- Să evalueze informația critic și competent.
- Să utilizeze informația în mod corect și creativ.
- Să utilizeze eficient Internetul (motoare de cautare, portaluri, directoare, baze de date, rețele sociale, etc.) pentru cercetări bibliografice tematiche.
- Să efectueze cercetări bibliografice în surse de informare tradiționale și electronice, platforme interactive de regăsire a informației (catalog sistematic, alfabetic, catalog partajat).
- Să-și gestioneze contul în catalogul PrimoExLibris: solicitarea cererii, adăugarea preferințelor în e-raft, împrumuturi, prelungiri, rezervări, notificări, alerte etc.
- Să utilizeze resursele PrimoExLibris (baze de date, repozitorii, resurse de la distanță).
- Să elaboreze liste bibliografice pentru teze de an, licență, master, să întocmească adnotări, abstracte a documentelor.
- Să utilizeze metode, stiluri de citare conform Standardului de citare SM SR ISO 690:2012.
- Să organizeze referințele în softuri electronice: EndNote, Mendeley, Zotero.
- Să evalueze acuratețea și relevanța informației regăsite.
- Să determine care este cea mai bună și mai utilă informație.
- Să evalueze informațiile regăsite prin resurse Web.
- Să înțeleagă aspectul etic în utilizarea informației.
- Să respecte proprietatea intelectuală și dreptul de autor.
- Să utilizeze standarde pentru referințe bibliografice.

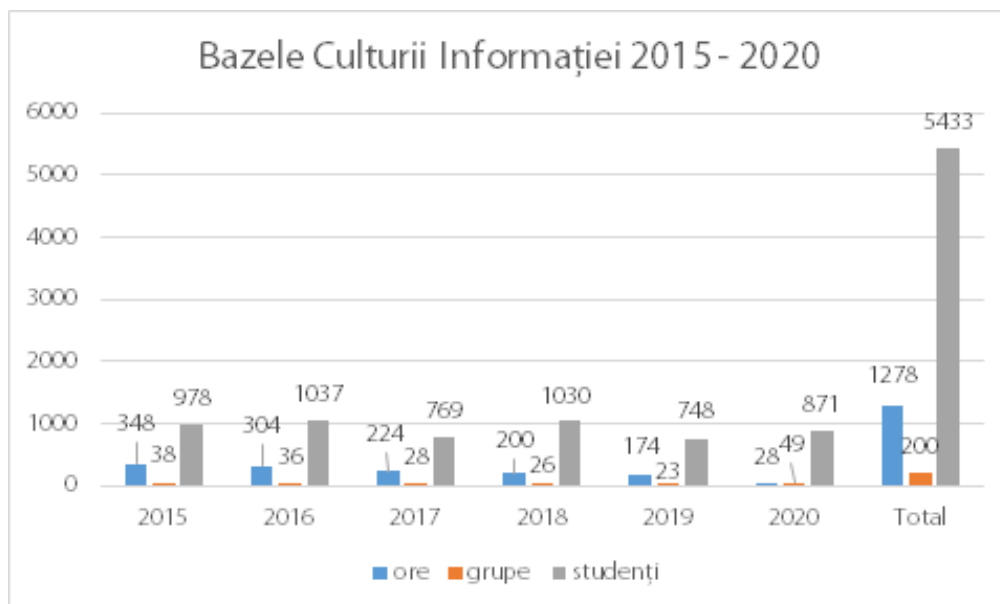
Bibliotecarii, asistenți universitari, promotori ai cursului Bazele Culturii Informației, permanent și-au îmbogățit cunoștințele, participând la diverse sesiuni de training WP3 Cultura informației (Proiectul MISISQ), în Campania Zilele Culturii Informației în bibliotecile universitare - participante ale Proiectului MISISQ, la Trainingul Modulul 4 *Cultura Informației și abilități de cercetare* în cadrul Proiectului internațional *Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor în Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului bibliotecar și reformarea bibliotecilor*.

În urma obținerii de noi cunoștințe, au fost redactate:

- Curriculumul și Fișa unității de curs Bazele culturii informației;
- Testul de evaluare a cunoștințelor, Dovezi de lucru individual al studenților, fiind aprobate în cadrul Consiliului Științific al BȘ USARB;
- Completate formele pentru Calculul volumului sarcinii didactice și Repartizarea normei didactice la Catedra - BȘ USARB, disciplina Bazele Culturii Informației;

- Pregătit Portofoliul Bazele Culturii Informației pentru toate facultățile USARB, care include următoarele: Curriculumul, Fișa unității de curs, Modulele unității de curs Bazele Culturii informației, Teste de evaluare finală relevante Facultăților.

Biblioteca promovează anual disciplina Bazele Culturii informației studenților din anul I de la toate facultățile USARB (la secția zi și cu frecvență redusă), fiind integrată în toate planurile de învățământ. Astfel, în perioada anilor 2015-2020, odată cu instituționalizarea legală a cursului Bazele Culturii informației, cei 10 bibliotecari, angajați prin plata cu ora ca asistenți universitari la USARB, au promovat circa 1 278 ore în 200 de grupe pentru 5 433 studenți.

În cadrul orelor de CI sunt implementate și folosite diverse metode de predare și tehnici de evaluare, aceste metode încurajând schimbul liber de cunoștințe, de idei, de experiențe, confruntarea de opinii și argumente. La fel, bibliotecarii – asistenți universitari utilizează mai multe aplicații și mijloace didactice ce permit învățarea, verificarea cunoștințelor studenților, ce constituie suporturi metodologice pentru profesori, de ex: prin implementarea aplicațiilor digitale Kahoot, Hipersay, ușor putând verifica cunoștințele întregului grup de studenți, motorul de căutare BASE, ne oferă accesul liber la resurse web academice, CiteSeer, oferă disponibilitate în accesarea cunoștințelor științifice și academice.

Utilizarea aplicației digitale „KAHOOT”

KAHOOT,
O soluție inovativă de învățare

HOME ABOUT DART EUROPE DOCUMENT

Portal

Search the portal

Access to 996,987 open access research books

Enter search

Search

Latest additions to the Portal

View records for

Pentru ce este Kahootul?

- Printr-un set de întrebări și răspunsuri puteți:
 - Crea
 - Evalua
 - Învăța
 - Stimulați creativitatea
- În cadrul orelor poate fi util pentru:
 - Evaluarea
 - Cunoștințelor la un anumit subiect
 - Dezvoltarea competențelor digitale

Totuși, trebuie să ținem cont de faptul că un mijloc de învățare (chiar și calculatorul) nu este eficient dacă e folosit separat, fără a fi element component al unui sistem de forme, metode, mijloace și resurse care se completează unul pe altul.

Conform unor studii psihopedagogice:

- dacă informația a fost prezentată numai oral, după 3 ore aceasta este reținută în proporție de 70%, iar după 3 zile – de 10%;
- dacă informația a fost prezentată numai vizual, după 3 ore se rețin 72%, iar după 3 zile – 20%;
- dacă informația a fost prezentată atât oral, cât și vizual, după 3 ore se rețin 85%, iar după 3 zile – 65%.

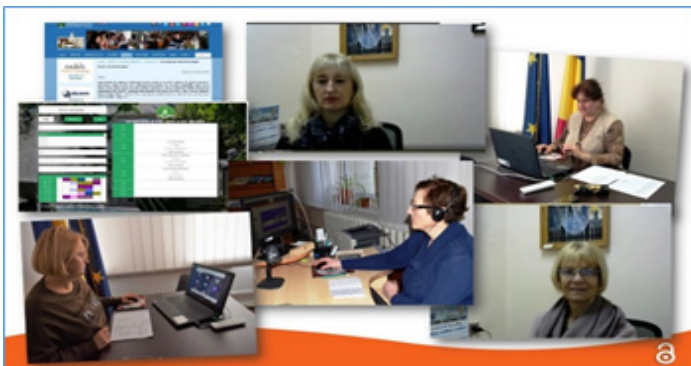
Până la pandemie, orele se promovau în spațiile Bibliotecii Științifice USARB, fiind pregătite în acest scop 3 aule, dotate cu echipament (computere, tablă interactivă, proiector) și mijloace necesare studiului: Oficiul de Referințe bibliografice, Mediateca, Centrul de Informare al României.

Anul de studii 2020 - 2021 a început altfel decât anii precedenți, situația epidemiologică din țară impunând anumite restricții, studiile promovându-se în regim online.

Așa dar, cursul *Bazele Culturii Informației* a suportat schimbări, a fost redus numărul de module, din 5 module anterioare s-au promovat doar 4, orele au fost repartizate pe Facultăți USARB și nu conform grupelor Facultăților, bibliotecarii care promovau acest curs nu au mai fost angajați ca bibliotecari – asistenți universitari, ci numiți voluntari în promovarea acestui curs.

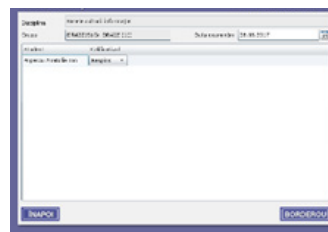
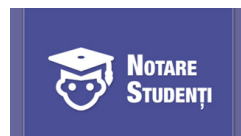
Astfel, au fost promovate în total 28 ore de către 5 bibliotecari prin intermediul aplicației Google Meet, care au inclus 49 grupe, fiind instruiți 871 studenți.

Orele au decurs după un orar prestabilit din timp de comun acord cu prodecanii și metodiștii de la studii cu frecvență redusă, fiind accesat pe pagina Web USARB <http://orar.usarb.md/>

Evaluarea sumativă s-a realizat la finele cursului prin intermediul unui test. Borderourile, carnetele de student cu rezultatele evaluării s-au completat, operând prin intermediul bazei de date *Notare studenți a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți*, fiind semnate de către bibliotecarii responsabili de promovarea cursului și prezentate decanatelor imediat după verificarea testelor.

Pentru o utilizare mai eficientă a resurselor informaționale, în pagina web a Bibliotecii Științifice USARB <http://libruniv.usarb.md/index.php/ro/> sunt disponibile tutoriale video, care explică modalitatea de accesare a unor instrumente cum ar fi: RI

ORA USARB, Catalogul ExLibrisPRIMO, Întrebă Bibliotecarul, Repozitoriul European ZENODO, Videotutorial CEEOL. etc. <http://10.1.1.105/index.php/ro/media-bsusarb/videotutoriale>

Cultura Informației continuă în afara orelor de BCI, cu diverse activități cum ar fi: **Săptămâna Internațională a Accesului Deschis** <http://libruniv.usarb.md/index.php/ro/noutati/172-evenimente/evenimente-2020/956-raport-oa-2020>

Tutoriale video

<http://10.1.1.105/index.php/ro/media-bsusarb/videotutoriale>

Catalogul electronic LibUniv

Repozitoriul Institutional ORA USARB

Serviciul „Întrebă bibliotecarul”

Catagor LibUniv

Repozitoriul European ZENODO

Baza de date CEEOL

Săptămâna Educației Deschise <http://libruniv.usarb.md/images/pdf/2021/OED-raport.pdf>

Săptămâna Națională de Sensibilizare privind Bibliotecile <http://libruniv.usarb.md/index.php/ro/despre-noi/51-proiecte/proiect-Inss/activitati-Inss/144-saptamina-sensibilizare>

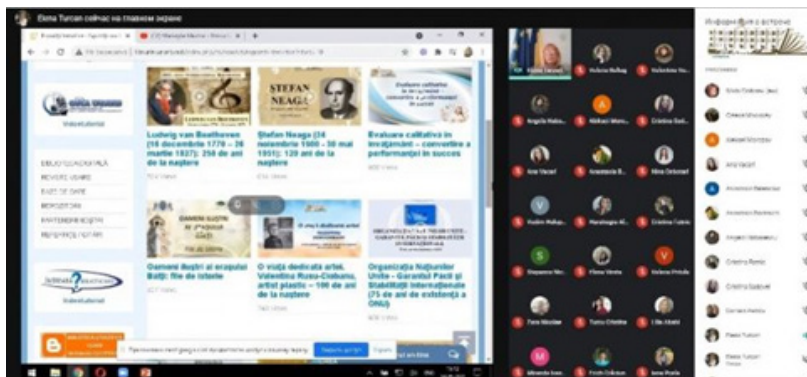

Săptămâna Internațională a Educației Artistice <http://10.1.1.105/index.php/ro/noutati/34-evenimente/1084-s-pt-m-na-interna-ional-a-educ-iei-artistice>

În scopul susținerii activităților de instruire și de cercetare (în condițiile actuale - la distanță), Biblioteca Științifică USARB invită profesorii și studenții de la cele trei cicluri de instruire să participe la **Lunarul studenților de la ciclul I de instruire**,

Masteranzilor și Doctoranzilor <http://libruniv.usarb.md/index.php/ro/noutati/34-evenimente/1015-lunarul-2021>, care se desfășoară anual în perioada 15 februarie - 15 martie. Activitatea anul acesta a fost promovată online prin intermediul platformei

Google meet după un orar prestabilit.

Promovarea conceptului de cultură a informației în rândul utilizatorilor cultivă competențele și abilitățile privind localizarea, evaluarea și utilizarea informației necesară pentru susținerea procesului educațional universitar și participarea în procesul de comunicare academică pentru promovarea și dobândirea abilităților de învățare pe tot parcursul vieții.

Cultura informației este o cerință fundamentală în procesul de studiu și cercetare, astfel, bibliotecarii, ca membri ai comunității educaționale, trebuie să utilizeze capacitățile lor creative și posibilitățile profesionale, contribuind activ la desfășurarea procesului educațional, ajutând studenții în dezvoltarea competențelor informaționale.

Referințe bibliografice:

1. CORAVU, Robert. *Cultura informației - concepte fundamentale* [online] [citat 08 aprilie 2021]. Disponibil: https://www.academia.edu/5361202/Cultura_informa%C8%9Biei_-_concepte_fundamentale
2. HARCONIȚA, Elena. MISISQ WP3 - Cultura informației în bibliotecile universitare din Republica Moldova. In: *Magazin bibliologic*. 2016, nr. 1- 4, pp. 94-104. ISSN 1857-1476.
3. LAU, Jesus. *Linii directoare privind cultura informației și instruirea de-a lungul întregii vieți* [online] [citat 08 aprilie 2021]. Disponibil: <https://www.ifla.org/files/assets/information-literacy/publications/ifla-guidelines-ro.pdf>

**IMPORTANȚA ZILEI DE SENSIBILIZARE PRIVIND BIBLIOTECILE (NAD)
PENTRU CREȘTEREA VIZIBILITĂȚII INSTITUȚIILOR INFODOCUMENTARE**

THE IMPORTANCE OF LIBRARY AWARENESS DAY (NAD)
TO INCREASE THE VISIBILITY OF INFODOCUMENTARY INSTITUTIONS

Elena HARCONIȚA, Valentina TOPALO

Abstract: *Between 2015-2018, the USARB Scientific Library participated in the International Project "Library Network Support Services: modernising libraries in Armenia, Moldova and Belarus through library staff development and reforming libraries" [LNSS], co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union. It was an Institutional Capacity Building Project, one of the specific objectives being the increase of the visibility and the role of the library through the annual development of the National Awareness Day (NAD) in the society.*

Participants in this project were nine university libraries in Armenia, Belarus and the Republic of Moldova with the Scientific Library of the Academy of Public Administration in Chisinau and the Scientific Library of "Alecu Russo" Bălți State University. Following the recommendations of the Project and the experiences of European libraries, librarians from the two nominated institutions, already for five consecutive years, are carrying out action programs to mark the National Library Awareness Day, an event coincides with Librarian Day in Moldova and World Book Day and Copyright. This paper reiterates the actions taken by the USARB Scientific Library dedicated to the National Library Awareness Day: celebration in the Government House of the Republic of Moldova, National Book Collection and Donation Campaign, Literary Characters Gala (Cosplay), organization of public debates, youth seminar researchers from the north of the country, Student Lecture - 2017, round table on access to education for young people with disabilities in Moldova with a focus on university education, thematic exhibitions, book cafe, zig zag café, flash mobs, etc.

Keywords: *LNSS project, NAD Moldova, Librarian's Day, National Library Awareness Day, library marketing, modernization of services, marketing, USARB Scientific Library*

În multe țări din lume, Ziua Bibliotecii și a Bibliotecarului se desfășoară ca o zi de omagiere a bibliotecilor și celebrare a bibliotecarilor, o zi de promovare a oportunităților ce le oferă instituția info-documentară și de convingere a comunităților privind credibilitatea informațiilor de la specialiștii cu înalte competențe digitale.

În anul 2001 a fost instituită Ziua Bibliotecarului în Republica Moldova prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1774 din 21.11.2000, inițial la 5 octombrie, apoi după modificarea din 08.02.2010, la 23 aprilie, care este și Ziua Internațională a Cărții și Drepturilor de Autor, instituită în anul 1995 la conferința generală a UNESCO. În Decret sunt stipulate următoarele: „Având în vedere vechimea și rostul profesiei de bibliotecar în spațiul nostru istoric, cinstind memoria iluștrilor personalități din pantheonul național care au îmbrățișat această profesie, apreciind aportul pe care l-a adus și îl aduce biblioteca și bibliotecarul la dezvoltarea culturii țării noastre, recunoscând

că această instituție și această profesie joacă un rol important în dezvoltarea societății informaționale și luând în considerare propunerea Asociației Bibliotecarilor”.

Prin Decretul invocat a fost definită o zi de conștientizare națională a profesiei de Bibliotecar și a Instituției Cărții. De fapt, bibliotecile promovează nu numai zile ori săptămâni, ci ani întregi, evenimente de sensibilizare prin informarea și educarea utilizatorilor privind cartea, lectura, bazele de date, instrumentele de cercetare, contribuind la creșterea gradului de conștientizare a rolului și valorii bibliotecii pentru comunitate, societate. Începând cu cel de al 3-lea Mileniu, importanța bibliotecii și a bibliotecarului a fost amplificată, îmbogățindu-se cu o varietate de idei creative și oportunități moderne.

Sub auspiciile Proiectului LNSS „Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor în Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului bibliotecar și reforma bibliotecilor”, cofinanțat de Programul ERASMUS+ al Uniunii Europene, Proiect de Consolidare a Capacităților instituționale, la 23 aprilie 2017, în Republica Moldova, s-a desfășurat pentru prima dată Ziua Națională de Sensibilizare privind Bibliotecile sincronizată cu Ziua Bibliotecarului în Republica Moldova.

În Proiectul LNSS au participat 9 biblioteci universitare din Armenia, Belarus și Republica Moldova. Republica Moldova a fost reprezentată de Biblioteca Academiei de Administrare Publică din Moldova și Biblioteca Științifică USARB, coordonatorul Proiectului fiind Academia de Administrare Publică din Armenia. Partenerii europeni au fost: Institutul de Tehnologii din Limerick (Irlanda); Universitatea „Transilvania”, Brașov (România); Universitatea din Creta, (Grecia) și Pyramid Group din Germania.

Instituirea Zilei Naționale de Sensibilizare privind bibliotecile, în calitate de o componentă obligatorie a unui Proiect European (cu perspectiva realizării timp de 10 ani și mai mult), a avut o menire transformatoare pentru participanți, învățându-i să promoveze și să facă o cât mai mare publicitate potențialului bibliotecilor pentru instruire, cercetare și învățarea pe tot parcursul vieții.

Promotorii evenimentului construiesc o percepție pozitivă asupra bibliotecilor, dorind să demonstreze *un model inovator de bibliotecă* (Ion Stoica „Bibliotecile în universul comunicării: Opinii. Ipoteze. Certitudini. Cluj Napoca: Ecou Transilvan, 2016). Energia Zilei și emulația creată în jurul ei a fost folosită pentru a mobiliza autoritățile, comunitățile și resursele din proiectul de reformare a bibliotecilor, a dezvoltării personalului, serviciilor, pentru ca fiecare viitoare ediție a Zilei să impresioneze și să lase urme cât mai profunde.

Proiectul Library Network Support Services (LNSS): modernising libraries in Armenia, Moldova and Belarus through library staff development and reforming library services (LNSS), a fost axat pe îmbunătățirea nivelului de competențe și aptitudini ale personalului bibliotecar din învățământul superior în Armenia, Moldova și Belarus pentru reformarea și modernizarea bibliotecilor, dezvoltarea bibliotecilor inovatoare ca un sprijin pentru educație și învățământ pe tot parcursul vieții.

Obiectivele Zilei Naționale de Sensibilizare:

- *Promovarea resurselor informaționale și a serviciilor de bibliotecă, implicând participarea instituțiilor din învățământ de toate nivelurile;*
- *Creșterea gradului de conștientizare a rolului și funcțiilor bibliotecilor în instituțiile de învățământ: universități, licee, școli generale, colegii, școli profesionale;*
- *Implicarea reprezentanților Guvernului, Ministerului Educației, Culturii și Cer-*

cetării, a organelor locale de conducere în soluționarea problemelor bibliotecilor și ale bibliotecarilor;

- Creșterea conștientizării societății civile.

Grupul țintă: studenții, profesorii, elevii din licee, persoanele cu nevoi speciale, autoritățile instituționale, guvernării, mass-media.

Activitățile promovate în acești ani i-au avut în calitate de parteneri pe reprezentanții Ministerului Educației, Ministerului Culturii, Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova, Organizațiilor Internaționale: ONU, UE, NATO, USAID, Institutului de Dezvoltare a Societății Informaționale, Uniunii Scriitorilor.

Programul Internațional de Advocacy (IAP), lansat de IFLA în 2016 subliniază că „advocacy presupune acțiunile pe care indivizii și organizațiile le pot întreprinde pentru a influența luarea deciziilor la nivel local, regional, statal, național și internațional, decizii care să sprijine conceperea unei politici favorabile și modificarea modului de finanțare care să vină în ajutor bibliotecilor (publice)” (Global Libraries Advocacy Guide, 2011, p. 2).

Activitățile promovate au amintit tuturor că „Bibliotecile pot fi partenerii cheie în susținerea” educației, cercetării științifice, în difuzarea și îmbogățirea cunoștințelor, formarea și instruirea tinerilor pentru viitoarea lor profesie.

După promovarea evenimentului, a fost efectuată analiza swot, aplicată în vederea evaluării și identificării punctelor forte și slabe, a oportunităților și amenințărilor posibile. În timp ce punctele forte și punctele slabe sunt variabile interne ale proiectului, oportunitățile și amenințările sunt variabile ale mediului extern care pot perturba activitatea bibliotecii. Astfel, punctele forte reprezintă aspectele de excelare ale bibliotecii: re-sursele umane, resursele informaționale, dotarea cu echipament tehnic performant, mobilier confortabil, acestea fiind pasibile reorganizării și revitalizării. Punctele slabe reprezintă ariile ce trebuie ameliorate, oportunitățile se referă la factorii externi ai Bibliotecii de pe urma cărora ea poate profita pentru a obține un avantaj competitiv, iar amenințările sunt aspecte ce pot pune în pericol dezvoltarea Bibliotecii.

Tabelul 1. Analiza SWOT

	Puncte Tari	Puncte Slabe
sursa internă	<ul style="list-style-type: none">- Sporirea gradului de conștientizare a societății privind bibliotecile și bibliotecarii;- Creșterea importanței strategice a bibliotecilor pentru educație, cercetare, învățarea pe parcursul întregii vieți;- Acțiuni colaborative cu partenerii și autoritățile bibliotecare;- Activități de caritate (abilitatea de a colecta fonduri);	<ul style="list-style-type: none">- Buget limitat;- Echipamente și mobilier depășit;- Lipsa sprijinului din partea autorităților și a organizațiilor publice;- Schimbări în politica națională, schimbări de legislație;- Crize economice naționale și mondiale

	<ul style="list-style-type: none"> - Promovarea valorilor bibliotecii prin activitățile de Ziua Națională de Sensibilizare; - Diseminarea promovării resurselor informaționale, a gândirii originale și creative; - Întărirea sentimentului de apartenență a utilizatorilor la valorile bibliotecii. 	
	Oportunități	Amenințări
sursa externă	<ul style="list-style-type: none"> - Potențialul noilor parteneriate; - Creșterea popularității bibliotecilor, a resurselor informaționale deținute, inclusiv produsele semnate de bibliotecari; - Conștientizarea de către autoritățile publice a necesităților și problemelor cu care se confruntă bibliotecile în contextul crizelor, cum ar fi focarul Covid-19; - Crearea condițiilor de incluziune a persoanelor cu nevoi speciale; - Consolidarea parteneriatelor cu mass-media 	<ul style="list-style-type: none"> - Inactivitatea unor bibliotecari și biblioteci; - Lipsa de interes din partea studenților și a partenerilor; - Indiferența autorităților publice, a mass-media.

Programul NAD din 23-24 aprilie, anii 2017-2021, a cuprins circa 48 de activități și 4774 participanți. Pregătirea către NAD anual durează în jur de șapte luni, echipa de proiect relaționând cu comunitatea profesională referitor la Ziua Națională de Sensibilizare privind Bibliotecile în diferite moduri: intervenții la cicluri de reuniuni profesionale, în ședințe de monitorizare și diseminare privind implementarea Proiectelor naționale și internaționale, adunările de producere, conferințe, întrunirea profesională a bibliotecarilor din învățământ din Nordul Republicii Moldova, Simpozionul Anul Bibliologic (BNRM), în acțiunile de inaugurare a Centrului de Informare al UE la Râșcani, Conferința anuală ABRM, sărbătorirea Zilei Europei în cadrul Orașelului European, Celebrarea celei de-a 30-a aniversări a Programului Erasmus+ în R. Moldova

ș.a.

Tabelul 2. Indicatorii activităților pentru diferite scopuri de marketing

Tipuri de activități	Număr de evenimente	Număr de participanți
Expoziții tematice online	13	14 289 vizualizări
Reuniuni profesionale, inclusiv cu bibliotecarii din învățământ din Nordul Republicii Moldova	10	942
Conferința anuală ABRM/Conferințe locale	4	340
Anul Bibliologic 2016-2020	5	522
Ședințe de diseminare	15	413
Adunări de producere	8	420
Monitorizarea Proiectelor din cadrul Programului ERASMUS + și TEMPUS	8	470
Furnizarea informațiilor prin e-mail, messenger cu evidențierea subiectului	1 227	9 200
Training	3	90
Ziua Europei în cadrul Orășelului European, în cadrul Centrului de Informarea a Uniunii Europene	1	500
Târgul Proiectelor Erasmus+ în USARB (în 2020)	4/1 online (aplicația Google Meet)	3 915
Celebrarea celei de-a 30-a aniversări a Programului Erasmus+ „Erasmus+ o poveste de 30 ani	1	250
FlashMob	2	173
Gala personajelor Literare (Cosplay)	1	80
Concurs Național <i>Cel mai Bun Bibliotecar/ Cele mai reușite lucrări în domeniul Biblioteconomiei și Științele Informării</i>	4	412
Donație Fundației Cernobâl	1	180
Dezbateri privind cartea tipărită și electronică	1	50

Seminarii/masa rotundă	15	1 758
Book Café, Zig Zag Café online	1/1	26/82
Total	99 (mesaje, email - 1 227)	9 613/14 289 vizualizări

În anul 2017, scenariul - algoritm pentru organizarea Zilei Naționale de Sensibilizare a fost schimbat din cauza intemperțiilor, astfel activitățile au avut loc în perioada 26 aprilie - 5 mai 2017, promovându-se Conferința de Inaugurare „Biblioteca Ta - Progresul Tău”.

Criza Coronavirus a schimbat dramatic și rapid viața bibliotecilor. Ca și alte biblioteci din lume, Biblioteca Științifică USARB a închis accesul fizic la recomandarea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, a oficialilor din domeniul sănătății publice, Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova <https://mecc.gov.md>. A rămas deschis accesul online, redirectionând Programul în spațiul virtual, oferind servicii și conținuturi digitale, de care comunitatea academică a avut și continuă să aibă nevoie.

În acest context, Ziua Națională de Sensibilizare privind Bibliotecile / Ziua Bibliotecarului a fost evaluată în funcție de cele cinci criterii – relevanță, eficiență, eficacitate, durabilitate, diseminare și impact. Schimbările economice, sociale din țară, cât și cele din comunitatea academică s-au concentrat asupra întrebărilor „De ce?” și „În ce condiții programul de marketing a produs impactul așteptat?”. Această abordare a permis să fie analizate activitățile și rezultatele de impact.

Relevanță: A fost realizat planul de management și marketing al proiectului, respectând durata convenită și calitatea evenimentelor. Pas cu pas, la fiecare etapă, bibliotecarii au fost orientați spre atingerea progresivă a scopului propus. Proiectul a fost administrat în mod corespunzător de un proiect-manager care a știut să comunice și să dirijeze echipa de proiect la nivel operațional, în așa fel ca să asigure, în primul rând, informațiile necesare în timp util și să coordoneze eficient toate acțiunile. La rândul ei, echipa a înțeles, aplicând corect și complet tot ce era de îndeplinit conform programului. Concepția, proiectarea și implementarea programului a fost relevantă comunității academice. Trebuie menționată receptivitatea facultăților, liceului, colegiului, ONG-urilor studențești, bibliotecarilor din școli, licee, colegii, bibliotecarilor din municipiul Bălți.

Eficacitate: obiectivele programului au fost atinse, respectând direcțiile stipulate în proiectul LNSS, planul de operare al BȘ USARB. Proiectul a început și a finalizat la puncte bine definite, fiindu-i asigurată în continuare mentenanța și componenta de marketing evaluată în comparație cu rezultatele preconizate.

Eficiență: au fost utilizate mijloace metodice și tehnologice, echipament tehnic achiziționat din resursele financiare ale proiectului pentru atingerea rezultatelor dorite. Noul echipament a fost apreciat ca o inovație esențială și un valoros beneficiu pentru succesul și derularea eficientă a proiectului și activității bibliotecii de după proiect. Echipamentul achiziționat oferă utilizatorilor facilități adecvate și funcționale pentru accesul la infrastructură informațională, comunicare, instruire la tabla interactivă ș.a.

Durabilitate: instrumentele, produsele și serviciile inovative sunt utilizate în continuare, susținând și schimbând mediul de cercetare al studenților de la ciclul întâi de studiu, masteranzilor, doctoranzilor și cercetătorilor. Echipă e bine motivată, asigură calitatea promovării activităților și se îngrijește pentru ca procesele din perioada post proiect să fie de înaltă calitate. Sunt integrate posibilitățile NAD ca component important al proiectului pentru a fi dezvoltat în continuare. S-au ivit noi pagini în progresul bibliotecii universitare, în dezvoltarea parteneriatului, consolidarea potențialului ei, tendinței de a se transforma în ritmul vremii și de a rămâne cât mai utilă în spațiul academic și nu numai.

Diseminarea: difuzarea informațiilor despre bunul mers al proiectului, al rezultatelor și impactului asupra utilizatorilor garantează succesul atingerii scopului și obiectivelor instituției infodocumentare.

Impact: Proiectul a produs impactul așteptat, având în vedere contextul și resursele disponibile. Prezența utilizatorilor a influențat rezultatele Zilei sub egida Anului 2019: Anul Promovării Imaginii Bibliotecii în Comunitate, Anul 2021: Anul Promovării Imaginii Bibliotecii În Comunitate, 2021, Anul Fortificării Digitizării Activităților bibliotecilor. Conținutul programului anual al Zilei Naționale de Sensibilizare privind bibliotecile a produs un impact vizibil și măsurabil asupra comunității academice.

12 activități au fost promovate prin webul Bibliotecii, pagina proiectului LNSS, rețelele sociale, site-ul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova, Biblioteca Națională a R. Moldova.

Elementele tradiționale armonizate cu tehnologiile informaționale și comunicaționale au propus utilizatorilor o serie de expoziții online cu multe noutăți din domeniul cărților: De la 13 000 până la 14 289 de vizite a 13 expoziții online consacrate cărții rare - ilustrative, luminoase, dinamice și atractive pe web-ul bibliotecii <http://libruniv.usarb.md>, prezentate mediului academic și nu numai. În 75 de ani de activitate, Biblioteca Universității din Bălți și-a îmbogățit colecțiile nu numai prin achiziții curente, schimb interbibliotecar, dar și cu multe donații. Menționăm cu recunoștință donațiile de la Asociația Pro Basarabia și Bucovina, Filiala „Costachi Negri” din Galați, România, de la Biblioteca Națională din București, Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava și bibliotecile universitare românești, de la persoane particulare, de la organizațiile internaționale ONU, UE, Asociații. Expozițiile au cuprins lucrări deosebit de importante, editate în prestigioase edituri, centre culturale și spirituale din lume. Amintim aici titlurile expozițiilor: *Bibliotecarul – om de cultură, creator, formator, furnizor de informații calitative, Bibliologi notorii ai Republicii Moldova, Din colecția de cărți rare; Valori bibliofile cu supralibros și ex-libris în colecția Bibliotecii Științifice USARB; Cărți cu autograf și dedicații în colecțiile Bibliotecii Științifice USARB; Cărți aniversare 2017; 208, 2019, 2021, Bibliotecarul universitar – formator, consilier, partener în educație și cercetare; Istoria vizuală: Enciclopedii istorice în imagini (din colecția Oficiului de referințe bibliografice) Resurse informaționale pentru percepția dizabilității în societate, Contribuțiile științifico-didactice ale profesorilor și bibliotecarilor universitari 2018, Nici o sarcină nu este mai importantă și nu merită mai multă onoare decât cea îndeplinită în serviciul comunității de un Bibliotecar competent și serios.” Melvil Dewey, 1873; Contribuțiile științifico-didactice ale profesorilor și bibliotecarilor universitari, 2018 Bibliotecarul universitar – specialist în cercetare, managementul cunoștințelor, inteligență competitivă, Lectura - subiect în pictură.*

Activități la nivel instituțional, municipal, național și internațional.

15 comunicări au fost prezentate în cadrul Colloquia Bibliothecariorum *In Memoriam Faina Tlehuci, 2017-2020*. Secțiunea *Bibliotecile viitorului: posibilități infinite au fost* subiecte ce țin de promovarea virtuală a Bibliotecii și bibliotecarilor USARB prin servicii și produse moderne.

17 comunicări au fost prezentate în cadrul conferinței științifico-practică cu participare internațională *Tradiție și inovare în cercetarea științifică, 2017-2020*, o comunicare în cadrul *Forumului managerilor din sistemului național de biblioteci, BNRM, Conferința națională ABRM la Bălți din luna noiembrie 2017*, Conferința Științifico-Practică Internațională *Managementul Educațional*, organizat de Facultatea de Științe ale Educației, bibliotecarii participând cu prezentarea *Management inovativ - Provocarea pentru Științele Educației*.

Simpozionul științific internațional „Integralizarea domeniilor de educație artistică: repere teoretico-metodologice, provocări și perspective”, a fost conceput și realizat în cadrul proiectului de cercetare științifică *Modelul de integralizare teoretico-metodologică a domeniilor educației artistice din perspectiva formării inteligenței spirituale a personalității*, la Secțiunea *Dezvoltarea ideilor lui D. Kabalevsky în pedagogia artistică contemporană*.

Seminarul metodic-practic municipal cu subiectul *Evaluarea cu ajutorul tehnologiilor informaționale în cadrul procesului educațional la disciplina Limba franceză*, a fost organizat de către Liceul Teoretic Republican „Ion Creangă” din Bălți.

În cadrul a cinci Târguri de promovare a proiectelor ERASMUS+, numai în anul 2019, mai mult de 50% dintre vizitatori au ales „sensibilizarea și profilul proiectului LNSS”, 2 737 de utilizatori au fost interesați de „rolul Bibliotecii universitare în comunitate”. Sloganul „Biblioteca Ta – Progresul Tău”, cu adevărat reprezintă succesul academic al fiecărui tânăr, contribuind la dezvoltarea, educația și învățarea pe tot parcursul vieții.

A fost organizat Flash Mob-ul - eveniment cu o puternică conotație culturală și într-un stil modern, de către elevii Liceului Teoretic Republican „Ion Creangă”. Cele 10 minute „Bibliotecă. Carte. Știință”, au fost combinate cu voci, muzică și efecte sonore. Flash Mob-ul, desfășurat în spațiul academic, a atras un număr mare de utilizatori care au transmis în acest fel mesajul privind importanța cărților, a rolului Bibliotecilor și Bibliotecarului, percepute drept un triumf al cunoașterii.

În Clubul Cărții al BȘ USARB a avut loc *Gala Personajelor Literare (Cosplay)*, la care au participat studenți cu teatralizarea personajelor din diverse povești, iar elevii Liceului Teoretic Republican „Ion Creangă”, au debutat în personaje costumate din operele românești: Nică, din „Amintiri din copilărie”, Otilia – romanul „Enigma Otiliei”,

„Mara”, Ioan Slavici, etc. Toate personajele costumate au fost interesante, iar participanții au meritat deplina apreciere pentru efortul depus în realizarea costumului și prezentarea personajului.

În ediția întâi a Book Caffe, 22 de participanți au aflat mai multe despre rolul cărții și dreptul de autor, despre copyright, experiențele și bunele practici privind activitatea cotidiană a Bibliotecii și a Bibliotecarului universitar, despre resursele informaționale și serviciile electronice, luând act de mai multe materiale promoționale. Studenții au lecturat poeme din opera Margaretei Curtescu, scriitor, critic literar, conferențiar universitar, din volumele scriitorilor universitari bălțeni Nicolae Leahu, Maria Șleahițchi. Tinerii au folosit atât cartea tipărită, cât și pe cea electronică, fiecare din ei manifestând competențe de critic literar, comentând cu argumente concludente poezia citită, urmată de comentariile autorei Margareta Curtescu.

În Centrul de Informare al României au avut loc dezbateri publice privind *Cartea tipărită vs e-book*. Studenții Facultății de Litere, specialitatea Jurnalism și Științe ale comunicării, au polemizat despre rolul cărții tipărite versus carte electronică, avantajele și dezavantajele cărții tipărite și a lecturii online. De la cartea tipărită până la cea apărută online, biblioteca are

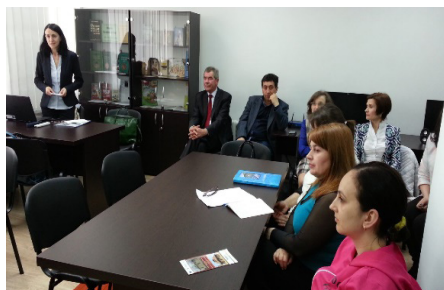

un rol central în asigurarea accesului la conținut. De aceea, în cadrul dezbaterii, au fost analizate problemele și provocările apărute în oferirea conținuturilor utilizatorilor. Subiectele și temele abordate în cadrul dezbaterii: experiența utilizatorilor în ceea ce privește cartea digitală și așteptările lor legate de posibilitatea utilizării lor; modul în care Biblioteca asigură accesul deschis la colecțiile tipărite și cele electronice, cărțile electronice aflate sub incidența dreptului de autor, prezervarea conținutului existent exclusiv online etc. Studenții au optat, cizinci la cizinci, atât pentru cartea tipărită, cât și pentru formatul ei electronic. În cadrul evenimentului a fost prezentată o sinteză pe marginea studiului [Cartea electronică în percepția utilizatorilor](#) și expoziția online Cărți aniversare 2017. Clubul Cărții a găzduit masa rotundă a studenților de la specialitatea de asistență socială - *Accesul la educație a tinerilor cu dizabilități în Moldova cu focalizare pe educația universitară*, vorbitorul – cheie fiind dr. Valentina Prițcan, conf. univ., USARB, Membru al Grupului de experți privind reformele în învățământul superior (HERE), unde a fost prezentată și o expoziție online cu același subiect. În cadrul discursului său, Valentina PRIȚCAN a făcut trimitere la documente de politici, acte normative și legislative naționale în vigoare: Codul Educației al Moldovei, Strategia de mobilitate 2020, aprobată în 2012, Angajamentele asumate de RM ca rezultat al aderării la procesul Bolonia, Comunicatul de la Leuven /Louvain-la-Neuve, directive UNESCO în materie de educație, Directive ale Comisiei Europene, CoE. Împreună cu studenții de la Facultatea de Drept și Științe Sociale au fost numite problemele dizabilității de mare complexitate; documentele internaționale și cele naționale care precizează nevoia de ancorare a sistemului educațional în modele de politici și practici incluzive care ar urmări în abordarea dizabilității respectarea drepturilor fundamentale ale omului. În continuare Doamna doctor Valentina Prițcan le-a vorbit studenților despre principiile care guvernează o educație de calitate pentru toți: Normalizarea condițiilor de viață

pentru toți copiii și tinerii; Accesibilizarea sistemului de educație, pentru a oferi șanse egale tuturor copiilor și tinerilor, indiferent de particularitățile lor de dezvoltare, sau de condițiile de viață (sociale, economice, culturale); Valorizarea unicității modelor de dezvoltare prin cultivarea diversității ca sursă de dezvoltare; Nondiscriminarea în școală și societate; Egalizarea șanselor de reușită școlară și socială – echitate în educație. Intervenția timpurie pentru înlăturarea barierelor în învățare și dezvoltare; Implicarea și participarea socială a fiecărei persoane, indiferent de particularitățile sale.

În Centrul de Informare al României, Biblioteca Științifică USARB, directorul Memorialului Ipotești, Centrul Național de Studii „Mihai Eminescu”, a prezentat Fondul Documentar Ipotești și Biblioteca Județeană „Mihai Eminescu”. Au fost menționate locurile și monumentele remarcabile ale acestei localități. Totodată, au fost completate colecțiile Centrului de Informare al României cu un set valoros de documente audio-video, reviste, broșuri, seturi de cărți poștale, pliante. La eveniment au participat studenții și masteranzii de la Facultatea de Litere, profesorii de la Catedra de limba română și filologie romanică și Catedra de literatura română și universală.

În cadrul programului de activități dedicat Săptămânii Naționale de Sensibilizare privind Bibliotecile, Zilei Bibliotecarului în Republica Moldova, în Centrul de Documentare a ONU/UE a Bibliotecii Științifice USARB, în colaborare cu Facultatea Științele Educației, Psihologie. Arte a avut loc Lecturiada Studentească – 2017. Tinerii au beneficiat de prilejul de a prezenta cărțile îndrăgite colegilor de la alte facultăți. Studenții au prezentat din *Mama care a avut ochii verzi*, Jim Rohn: *Anotimpurile Vieții*, *Eu sunt femeie*, Aleksandr Duma: *Dama cu camelii*. Cărțile care le-au lecturat nu sunt cele neapărat cele mai bune, dar profund citite pentru a înțelege lucruri esențiale despre cultură, despre cărți și rolul lor în dezvoltarea civilizației umane.

În Centrul de Informare al Uniunii Europene a fost lansat volumul bilingv româno-rus „Femei puternice cu abilități diferite (10 istorii de succes)”, autoare Mariana Țibuleac-Ciobanu, doctor în istorie, cercetător științific superior la Institutul de Istorie al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, blogger, jurnalistă. Cartea a fost scrisă în cadrul inițiativei UN Women Moldova, cu susținerea Guvernului Suediei. Autoarea a elucidat motivele care au stat la baza scrierii acestei cărți, vorbind despre 10 femeii de succes cu diverse dizabilități din diferite regiuni ale Moldovei - luptătoare și eroine în sensul deplin al cuvântului, care știu cum să-și apere drepturile, trăind o viață plină de demnitate. Canțer Nicoletta, lect. univ., Facultatea de Drept și Științe Sociale a apreciat noua apariție editorială drept un bun suport de studiu pentru studenții din anul II și III de la specialitatea de Asistență Socială, accentuând că studenții învață și cunosc aspectele psiho-sociale ale persoanelor cu dizabilități, unele metode de lucru. La

lansarea cărții au participat studenții anului I-III ai Facultății de Drept și Științe Sociale, bibliotecarii USARB.

Membrii Catedrei de științe economice au participat la ore de informare, ore de promovare a resurselor informaționale și documentare de către bibliotecarii formatori din grupurile de lucru Virtualizarea serviciilor și promotorii resurselor infodocumentare. Catedra de limba română și filologie romanică au participat la Trainingul privind utilizarea tehnologiilor informaționale în căutarea și regăsirea informației pentru studiu și cercetare. Peste 430 de bibliotecari din cele 15 raioane din nordul țării au participat la întruniri profesionale.

Bibliotecari universitari au fost încadrați în situația socială actuală cauzată de pandemia COVID-19. Ziua Națională de Sensibilizare privind Bibliotecile este o ocazie pentru bibliotecari să prezinte cum și în ce mod a adaptat biblioteca și serviciile de informare în timpul pandemiei. Web-ul BȘ USARB a conținut informații în cascadă către personalul academic, cercetători și studenți privind resursele electronice, utilizarea acestora pentru a pregăti materialele de curs, recomandări studenților și cercetătorilor în utilizarea resurselor electronice în munca lor. Pentru susținerea învățării și predării la distanță a fost oferit accesul gratuit la baze de date internaționale: EBSCO, Cambridge University Press, Springer Nature, SAGE, Epigeum, parte a Oxford University Press - 2 programe de formare online, JSTOR – platformă de predare și cercetare cu acces la reviste științifice, platforme de promovare a rezultatelor cercetărilor științifice a comunității academice USARB, Repozitoriul European ZENODO - depozit de date de cercetare cu acces deschis, OPEN LIBRARY - bibliotecă deschisă ce oferă acces la 1,7 milioane de versiune scanate ale cărților, eLIBRARY.RU - cea mai mare bibliotecă digitală a publicațiilor științifice din Rusia. Biblioteca Științifică USARB a pus la dispoziția utilizatorilor serviciul interactiv Bibliotecarul online, plasat pe pagina web a BȘ USARB - un serviciu live de chat, care răspunde într-o formă simplificată la întrebările utilizatorului privind informații generale despre Bibliotecă precum: structură, condiții de acces, servicii, orar, etc.

Bibliotecarii USARB au participat la Campania Națională „Donează o carte pentru a schimba un destin”, cu 254 de volume din diverse domenii pentru biblioteca Fundației „Ecolul Cernobilului”/Centrului „CRIS”. În așa fel, a fost oferită șansa la o nouă și mai bună viață persoanelor afectate de boli oncologice cât și a persoanelor de toate vârstele, suferinde de boli grave de pe urma catastrofei de la Cernobâl de acum 31 de ani. Scopul campaniei l-a constituit sensibilizarea opiniei publice privind necesitățile de reabilitare, integrare, socializare și dezvoltare prin lectură a persoanelor cu nevoi speciale.

În Casa Guvernului a avut loc ședința festivă dedicată Zilei Bibliotecarului / Zilei Naționale de Sensibilizare privind Bibliotecile în Republica Moldova, Zilei Mondiale a Cărții și a Dreptului de Autor.

La eveniment au participat reprezentanți ai Ministerului Educației, Ministerului Culturii, directorul Bibliotecii Naționale a Moldovei, directorul Bibliotecii Științifice USARB, Reprezentanți ai Fundației

Bill & Melinda Gates - Programul Novateca, Mass Media, președintele Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova (ABRM), precum și bibliotecari din diferite regiuni ale țării. Reprezentanții oficiali ai Ministerelor au felicitat bibliotecarii cu ocazia zilei profesionale, dorindu-le sănătate pentru a reuși să-și desfășoare eficient activitatea, bună înțelegere și putere de muncă. Totodată, în cadrul ședinței festive, au fost anunțate rezultatele Concursurilor naționale susținute de către ABRM – „Cel mai bun bibliotecar al anului 2016-2020” și „Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și științelor informării din anul 2016-2020”. Cinci lucrări ale Bibliotecii Științifice USARB au fost premiate cu diplome la Concursul Național „Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și științei informării”. Pe parcursul evenimentului a fost proiectat videospotul „Săptămâna Națională de Sensibilizare privind Bibliotecile (27 aprilie - 3 mai 2017)”, în sală fiind așezate banere și postere despre Proiectul Erasmus+ Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor în Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului bibliotecar și reformarea bibliotecilor.

La 23 aprilie 2018, de Ziua Bibliotecarului, în cadrul evenimentului GALEX 2018, ediția a VIII-a, Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, director Elena Harconița, i-a fost decernat Premiul Național GALEX pentru Cel mai reușit proiect de promovare a imaginii Bibliotecii. 23 aprilie, 2019, Liga Bibliotecarilor „Alexe Rău” din Republica Moldova a decernat Premiul Național GALEX Elenei Harconița, director al Bibliotecii Științifice USARB. Premiile Naționale GALEX, organizate de Liga Bibliotecarilor din Republica Moldova „Alexe Rău” și Biblioteca Națională sunt decernate anual pentru a aprecia meritele personalităților care s-au remarcat prin susținerea și promovarea bibliotecilor, a cărții și a lecturii în Republica Moldova.

15 ianuarie, 2019 - Gala Premiilor anuale în domeniul Culturii a fost organizată de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova cu prilejul Zilei Naționale a Culturii. Premiul „Ion Madan” a fost decernat Elenei Harconița, director

al Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți pentru activitate prodigioasă în domeniul biblioteconomic și bibliografic.

Finalizarea Zilei Naționale de Sensibilizare / Conștientizare privind Bibliotecile „Biblioteca Ta - Progresul Tău” a avut loc la Biblioteca Științifică USARB la 5 mai 2017. Rectoratul a răsplătit munca și efortul depus pentru promovarea culturii cu Diplome din partea USARB pentru activitatea de promovare a cărții și a serviciilor de bibliotecă în comunitate și cu prilejul Zilei Bibliotecarului și a Săptămânii Naționale de Sensibilizare privind Bibliotecile.

Directorul Liceului Teoretic Republican „Ion Creangă” din Bălți, a venit cu un mesaj de felicitare și Diplome de mulțumire pentru colectivului Bibliotecii Științifice USARB, în semn de înaltă grațitudine și considerație pentru efortul depus la promovarea valorilor literare și naționale, pentru munca neobosită depusă în slujba cărții, pentru puterea de creație și perseverență pe tărâmul biblioteconomic, cu prilejul Zilei Internaționale a cărții și a Bibliotecarului.

Alături de Bibliotecă în organizarea manifestărilor culturale și educaționale au fost cele 4 facultăți ai USARB, un Liceu, oamenii de cultură, poeți, scriitorii locali. Cunoscutul industriaș american Henry Ford spunea: „...A rămâne împreună este un progres. A lucra împreună este un succes!”

Biblioteca Științifică a avut un parteneriat eficient și de succes cu Rectoratul, Asociația Bibliotecarilor din Moldova, bibliotecă, ONG-uri studențești.

Împreună cu Oficiul Erasmus+ Biblioteca Științifică USARB a sărbătorit Ziua Europei în cadrul *Orășelului European*, organizat la Chișinău în data de 13 mai de către Delegația Uniunii Europene. Vizitatorii au găsit în cortul ERASMUS+ informații despre programele finanțate prin ERASMUS+ în care participă USARB și alte universități. Au fost prezentate banere și alte materiale promoționale despre Proiectul: „Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor din Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului de bibliotecă și reformarea bibliotecilor”, implementat în USARB, precum și Ziua Națională de Sensibilizare privind Bibliotecile.

Bibliotecarii USARB au participat la evenimentul aniversar „Erasmus+ o poveste de 30 ani” a Programului Erasmus+, desfășurat pe 18 mai, în incinta Palatului Republicii. Organizatori: Oficiul Național Erasmus+ în Moldova și Delegația UE în Republica Moldova. <https://www.facebook.com/GuvernulRepubliciiMoldova/posts/1326853857433379>

Ziua Bibliotecarului, Ziua Națională de Sensibilizarea a fost promovată profesionist și eficient prin activități de marketing online și anume:

- Plasarea pe site-ul USARB și a Bibliotecii Științifice a logoului, care deschide pagina spre conținutul proiectului „Library Network Support Services

Procese și tehnologii bibliotecare

(LNSS): modernising libraries in Armenia, Moldova and Belarus through library staff developm. <http://www.usarb.md>; Postarea informației despre Proiect pe site-ul Ministerului Educației <http://www.edu.gov.md/ro/content/activitateabibliotecilor-din-invatamint-0>, ABRM, CBN, Consiliul Bibliotecilor din Învățământ;

- Publicarea evenimentelor pe site-urile web ale Universității și Bibliotecii. (Inclusiv detaliile Programului, când, unde și ce se poate aștepta audiența, Informații despre accesibilitate);
- Postarea video spoturilor pe YouTube;
- Rețelele sociale (știri despre eveniment pe Twitter, Facebook, Blogs, Instagram, Flickr);
- Trimiterea e-mailurilor despre eveniment cu o lună în avans, apoi repetarea invitației, trimiterea înainte de eveniment, invitații difuzate prin listele de discuții etc.);
- Implicarea presei (o modalitate de a mări dimensiunea audienței);
- Canalele locale de știri (ajută să creeze entuziasm despre evenimentul din comunitate, care oferă diferite modalități de îmbunătățire a imaginii bibliotecii, bibliotecarului, de furnizare de servicii de informare calitative și cel mai important permite un feedback și posibilități de a comunica cu utilizatorii.

Publicitate tipărită:

NATIONAL AWARENESS DAY ON LIBRARIES

Bannere de informare au fost distribuite în Biblioteca Științifică, la diverse conferințe, seminarii, în Casa Guvernului, iar vizitatorii au avut posibilitatea de a cunoaște proiectul, ziua de sensibilizare, informații legate de accesibilitatea bibliotecii, broșuri, calendare, Flyere (cu informații despre proiect); (Partajarea fluturașilor programului LNSS în cadrul bibliotecilor pentru a crește gradul de conștientizare a proiectului prin intermediul comunității academice și al societății); Diseminarea informațiilor pe paginile revistelor: Confluente bibliologice, Bibliouniversitas@abrm.md, Magazin Bibliologic, Dunărea de Jos (România) SlideShare, Materialele Colloquia Professorum, buletine informative și site-uri web ale partenerilor. Publicarea articolelor în diverse ziare și reviste atât în țară cât și peste hotarele ei. Diseminarea informațiilor în cadrul conferințelor științifico-practice internaționale, simpoziunilor, canalelor de comunicare pentru a facilita comunicarea de bază în cadrul Bibliotecii, Universității; comunicare prin anunțuri, întâlniri.

Biblioteca universitară a utilizat la maximum aceste instrumente de comunicare pentru a-și face cunoscută profesia, biblioteca, serviciile și produsele. Sumarul statistic al Zilei Naționale de Sensibilizare privind Bibliotecile este următorul:

Social Media – Facebook – 146 433; Scribd – 237; Odnoklassniki – 1155; Flickr – 946; Slide Share – 1 987; Youtube – 1279; Internet – 42 noutăți; Radioul local-3 regional, național; Televiziunea națională – 3 noutăți.

După cum se observă din datele prezentate, în perioada 2017-2021, a avut loc o creștere substanțială a numărului de participări, accesări ale utilizatorilor implicați. Impactul a fost semnificativ atât pentru participanți, cât și pentru bibliotecari.

Desfășurarea activităților în cadrul proiectului au contribuit la consolidarea poziției Bibliotecii Universitare ca una din principalele instituții în infrastructura universitară, privind sprijinirea și dezvoltarea lecturii, formarea interesului de lectură ca metodă, dezvoltarea cunoștințelor, dezvoltarea abilităților creative ale tineretului.

Referințe bibliografice:

1. HARCONIȚA, Elena, MIHALUȚA, Lina, TOPALO, Valentina. National Library Awareness Day in USARB, 2017 [online] [citată 15 aprilie 2021]. Disponibil: https://www.slideshare.net/libruniv/report-on-national-library-awareness-day-in-usarb-2017?qid=47c8a9b3-c69f-42f3-957c-969ab620def0&v=&b=&from_search=5
2. STOICA, Ion. Bibliotecile în universul comunicării: Opinii. Ipoteze. Certitudini. Cluj Napoca: Ecou Transilvan, 2016, pp. 188-189, pp. 191-192.

**E-LIS, DEPOZITUL DIGITAL DESTINAT PUBLICAȚIILOR
DIN DOMENIUL ȘTIINȚELOR INFORMĂRII, DOCUMENTĂRII ȘI COMUNICĂRII**

*E-LIS, THE DIGITAL REPOSITORY FOR INFORMATION, DOCUMENTATION
AND COMMUNICATION SCIENCE PUBLICATIONS*

Olga DASCAL, Angela HĂBĂȘESCU

Abstract: *The e-LIS digital repository is a strategic tool to developing coherent approaches on capturing, identifying, storing and retrieving professional library content. In the article he agreed on the need for professional documentation from a credible source with relevant digital content.*

Keywords: *e-LIS, databases, electronic resources, information services, open science, digital repository, librarianship, information science*

Astăzi, publicarea electronică a rezultatelor cercetărilor oferă oportunitatea de a împărtăși ideile și cunoștințele comunității științifice și publicului larg în mod liber. Aceasta se poate realiza prin crearea de repozitorii digitale. Ele pot deveni instrumente majore în dezvoltarea și asigurarea unei infrastructuri de cercetare prin oferirea accesului deschis la documentele științifice și metodice. Prin utilizarea tehnologiilor moderne, repozitoriile sunt capabile să asigure un nou nivel al comunicării științifice, să contribuie la formarea și menținerea imaginii profesionale și științifice [3].

Repozitoriile digitale pot fi considerate atât platforme de publicare și promovare, cât și sursă de dezvoltare profesională pentru personalul de specialitate din biblioteci. Conceptul de repozitoriu/arhivă electronică a fost definit de Stevan Harnad, care menționa că autoarhivarea furnizează o soluție optimă și inevitabilă pentru soluționarea problemelor comunicării științifice [1].

Necesitatea repozitoriilor științifice este esențială pentru orice organizație din următoarele considerente:

- ✓ modificări tehnologice;
- ✓ mărirea globală a volumului cercetărilor;
- ✓ creșterea nevoii de arhivare și de acces la informațiile nepublicate;
- ✓ extinderea cererii de a avea acces la obiecte de cunoaștere de oriunde și în orice moment.

Bazele de date și repozitoriile științifice, unde toate tipurile de documente sunt disponibile în formă digitală, sunt azi instrumente de lucru obișnuite pentru bibliotecarii Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți. Din pagina web a Bibliotecii meniul [Baze de date](#) la moment se oferă acces la peste 100 baze de date științifice, conținuturile digitale din care, contribuie esențial la susținerea procesului de învățământ și efectuarea cercetărilor de înaltă calitate.

International digital repository for Library and Information Science (e-LIS) <http://eprints.rclis.org/> este un depozit digital internațional în biblioteconomie și știința informației, inclusiv comunicarea. Dezvoltarea unei rețele internaționale a fost stimulată de extinderea conceptului Accesului Deschis la lucrări și facilitată de

diseminarea materialului în comunitatea LIS. Acest depozit digital este destinat atât publicațiilor din domeniul științelor informării și documentării, cât și celor din domeniul științelor comunicării [4].

e-LIS este un proiect ambițios, coordonat de o echipă de editori voluntari și găzduit de [Library System of the University of Naples Federico II](#).

Înființat în 2003, în câțiva ani, a devenit cel mai mare depozit internațional deschis în domeniul biblioteconomiei și științelor informării. Peste 22 500 de articole, prezentări susținute în cadrul conferințelor, recenzii, postere etc., în 22 limbi, pot fi consultate în acces deschis.

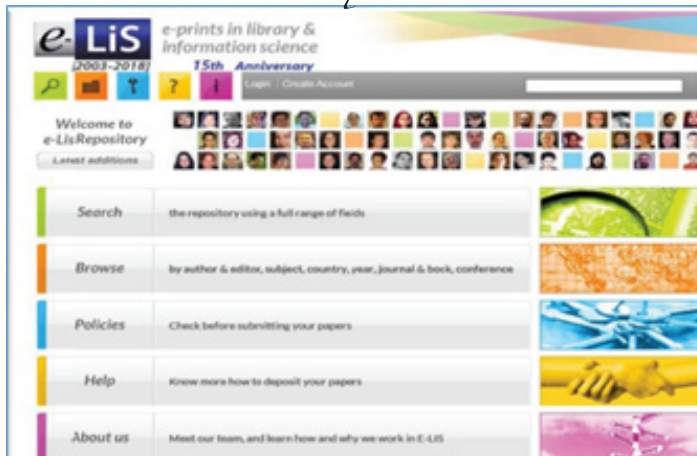

Impactul: comunitatea bibliotecară este interesată de promovarea unei noi paradigme a Accesului Deschis spre a oferi mai multe beneficii pentru știință și societate. Publicațiile vor avea o vizibilitate crescută, un impact și prestigiu mai mare în spațiul profesional. Accesul Deschis contribuie la diseminarea rezultatelor cercetărilor realizate. Benefic este faptul, că 100% din publicațiile indexate sunt oferite integral, full-text și corespund politicilor accesului deschis – 99%. Statisticile descărcărilor articolelor de pe platformă scot în evidență valoarea și importanța acestor conținuturi digitale, fiind într-un număr foarte impunător, cca 24 mln.

Succesul e-LIS în comunitatea profesională se datorează dezvoltării unei rețele internaționale, care a fost stimulată de extinderea conceptului de acces deschis la lucrări și facilitată de diseminare a materialului în comunitatea LIS.

Căutarea sau răsfoirea e-LIS este o experiență multilingvă, multiculturală, un exemplu de ceea ce s-ar putea realiza prin arhive cu acces deschis pentru a aduna comunitatea bibliotecară din toată lumea. Articolele pot fi răsfoite după: autor, subiect, țară, an de publicare, denumirea conferinței, etc.

Deoarece bibliotecarii sunt implicați în activități de advocacy pentru acces deschis, e-LIS le oferă experiența de care au nevoie pentru a comunica cu încredere atunci când se referă la cercetători și arhivele cu acces deschis, precum și experiența de a oferi cea mai bună asistență posibilă în activitatea științifică. În Repozitoriul digital eLIS - e print in Library & Information Science subiectele sunt clasificate conform schemei JITA „Classification System of Library and Information Science”, metoda de stocare a publicațiilor se efectuează în conformitate cu structura disponibilă.

Autorii sunt invitați să colaboreze la dezvoltarea acestui important proiect, prin trimiterea lucrărilor către serverul e-LIS, pentru a construi o colecție de documente LIS accesibile în cadrul unui sistem OAI compatibil la nivel internațional. Recent, Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova s-a adresat comunității bibliotecare din țară cu indemn de a oferi vizibilitate maximă lucrărilor științifice prin publicarea lor, în mod gratuit, în e-LIS, depozitul digital destinat publicațiilor din domeniul profesional biblioteconomic. Lucrările transmise pentru publicare în acest repozitoriul trebuie să conțină titlu, numele autorilor, anul de publicare / apariție, paginația, adnotare și cuvinte-cheie în limba română și engleză.

Una din prioritățile profesionale este amplificarea poziției bibliotecilor ca actori-cheie și facilitatori ai Științei Deschise. Din această perspectivă „știința deschisă reprezintă o nouă abordare a modului în care se efectuează și se organizează cercetarea științifică, bazată pe cooperare și pe noi căi de difuzare a cunoștințelor, utilizând tehnologiile digitale și instrumente noi de colaborare” [5].

Din acest punct de vedere, accesul la conținuturi digitale în repozitoriul tematic de biblioteconomie și științe ale informării se înscrie perfect în orientarea comunității profesionale spre augmentarea creativității, inovației în baza interacțiunii comunicative.

Putem evidenția diverse beneficii ale repozitorului e-LIS:

- ✓ creșterea numărului de citări ale autorului,
- ✓ minimizarea timpului necesar pentru difuzarea de informații științifice,
- ✓ diversitatea formatelor, care pot fi indexate on-line,
- ✓ conservarea documentelor pe termen lung.

Scopul implicit al e-LIS, depozitul digital destinat publicațiilor din domeniul științelor informării, documentării și comunicării este dublu: păstrarea unor informații pe o anumită perioadă de timp și furnizarea de produse derivate din informațiile păstrate, care satisfac nevoile și dorințele comunității desemnate de utilizatori.

Referințe bibliografice:

1. CHERADI, Natalia. *Arhive instituționale (IR): rolul bibliotecilor. Master-Class „Repozitoriul instituțional: conceptualizare, conținut, etape de constituire”* [online] [citat 11.11.2021]. Disponibil: <https://www.slideshare.net/cheradi/arhive-instituionale-ir>

2. CORGHENCI, Ludmila. Repozitoriul tematic național în biblioteconomie și Științe ale Informării – facilitator al cercetării în comunitatea bibliotecară. In: *Magazin bibliologic*. 2020, nr. 1-2, pp. 12-15. ISSN 1857-1476.
3. HARCONIȚA, Elena. Repozitoriul USARB: conceptualizare și abordare practică. In : *Tradiție și inovare în cercetarea științifică, Ed. a 4-a : Materialele Colloquia Prof. din 18 oct. 2013*. Bălț, 2014, pp. 163-168 [online] [citată 11.11.2021]. Disponibil: [http://dspace.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/1289/6/harconi%
c5%a3a.PDF](http://dspace.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/1289/6/harconi%c5%a3a.PDF)
4. *e-LIS: International digital repository for Library and Information Science* [online]. Disponibil:<http://eprints.rclis.org/>
5. *Știința Deschisă în Republica Moldova: Studiu*. Chișinău: Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale, 2018. 263 p. ISBN 978-9975-3220-3-4. Disponibil: DOI: 10.5281/zenodo.1468418.
6. ȚURCAN, Nelly. *Comunicarea științifică în contextul accesului deschis la informație*. Chișinău, 2012. 324 p. ISBN 978-9975-71-253-8.

BIBLIOTECARII ȘCOLARI ÎN PERIOADA DE PANDEMIE

SCHOOL LIBRARIES IN THE PERIOD OF THE PANDEMIC

Lina MIHALUȚA, Ludmila RĂILEANU

Abstract: *The article presents the results of the online questionnaire School librarians during the pandemic, which included a series of questions related to the activity of these institutions during the pandemic, the services they managed to maintain, how they provided access to information to users, which were the most difficult aspects and what topics would need to be studied at the next professional meetings.*

Keywords: *questionnaire, school librarians, pandemic, services, access to information, difficult aspects*

Bibliotecile din întreaga lume au fost grav afectate de apariția și răspândirea cu rapiditate a COVID-19, ele sistându-și temporar atât serviciile pentru public, activitățile de educație permanentă, cât și activitățile culturale. Situația actuală, declanșată de pandemia COVID-19, a schimbat mersul firesc al lucrurilor și, respectiv, bibliotecarii au fost nevoiți să ia decizii dificile cu privire la modul de îndeplinire a misiunii bibliotecilor în condiții de criză, să învețe cum să facă față lucrurilor în timpul acestei molime.

În acest context, ne-am dorit să aflăm cum bibliotecarii școlari au reușit să activeze în perioada de pandemie, ce servicii au reușit să mențină, prin ce căi au oferit accesul la informații utilizatorilor, care au fost cele mai dificile aspecte pentru ei și din ce motive și, prin urmare, ce subiecte ar fi necesar de studiat la următoarele întruniri organizate în cadrul Centrului Biblioteconomic Departamental, care asigură funcțiile de gestionare metodologică, organizatorică, analitică, informativă, formativă, consultativă și de cercetare, asistență metodologică pentru Bibliotecile instituțiilor din învățământul general, profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar de profil pedagogic din zona de Nord (15 raioane și mun.Bălți) pentru a consolida și extinde cunoștințele profesionale.

Astefel, bibliotecarii școlari au fost invitați să completeze chestionarul on-line *Bibliotecarii școlari în perioada de pandemie*, fiind plasat pe pagina blogului **Centru Biblioteconomic Departamental, Biblioteca Științifică USARB** <https://cbdbsusarb.blogspot.com/>, care a cuprins 8 întrebări.

Întrebați dacă *În perioada de pandemie au fost sistate serviciile pentru public, activitățile de educație permanentă, activitățile bibliotecilor școlare. Ce servicii au reușit, totuși, să se mențină?* majoritatea bibliotecarilor au menționat serviciile online, deoarece introducerea distanțării sociale și a carantinei au schimbat condițiile principale de funcționare a bibliotecilor, astfel, pentru a veni în întâmpinarea nevoilor de studiu, documentare și cercetare ale utilizatorilor săi, biblioteca și-a transferat o parte dintre activități în mediul online, respectând, astfel, cerințele de distanțare socială. În acest sens, ei au lucrat împreună cu cadrele didactice și au fost alături de elevi prin diverse activități online cum ar fi:

- *Programul live „Ora poveștilor la tine acasă”, organizat în fiecare săptămână cu*

Centrul Biblioteconomic Departamental

- elevii claselor primare, începând cu ora 13.00, în zilele de miercuri-joi;
- Organizarea concursurilor online: „În împărăția lui Guguță” clasa a V-a; *Concurs de desene în baza poveștilor lui Ion Creangă, clasa a II-IV;*
- Organizarea concursului online de poezii, desene, dedicat Zilei Familiei;
- Concursul online cu creațiile proprii ale copiilor, dedicat Zilei Internaționale a Copilului cu genericul *Pandemia nu fură copilăria;*
- Expoziții virtuale;
- Conferințe online cu elevii;
- Selectarea și plasarea informațiilor utile în grupul profesoral pentru desfășurarea calitativă a lecțiilor online;
- Diferite activități: în format PPT informații și curiozități despre carte, scriitori, drumul cărții;
- Ore bibliografice online;

Cum a fost oferit accesul la informații utilizatorilor?, cea de-a doua întrebare a chestionarului,

80% din bibliotecari au oferit informații utilizatorilor prin intermediul aplicațiilor online (Zoom, Google Meet, Classroom, Viber, Messenger), demonstrând că utilizarea acestora este benefică, astfel bibliotecarii școlari fiind aproape de elevi, cadre didactice de la distanță și care a condus implicit la menținerea relației bibliotecar - cadru didactic - elev, demonstrând astfel prezența bibliotecarilor în deschiderea către nou. 15% din respondenți au indicat *accesul direct la bibliotecă*, având ca obiectiv principal protejarea sănătății individuale a elevilor și bibliotecarului, evitarea îmbolnăvirilor de COVID-19 și respectiv cele 5% a căror activitate a fost sistată totalmente.

La întrebarea *Ce aspecte au fost mai dificile pentru ei și din ce motive?*, chestionații au răspuns următoarele:

- În perioada de pandemie nu se permite activități cu mulți elevi;
- Comunicarea directă cu utilizatorii;
- E dificil să motivezi spre lectură, fără contactul direct cu cartea și cititorul;
- Implicarea elevilor în activități din motivul lipsei de tehnică, iar elevii claselor primare nu aveau suficienta pregătire pentru a lucra independent;
- Nu toți elevii au avut acces să participe la întruniri, din motivul că nu dispun de calculator, telefon mobil performant, internet;
- Lipsa resurselor digitale la o parte din elevi;
- *Взаимодействие с учащимися; по причине загруженности и отсутствия интернета у учащихся;*
- *Доступ к компьютерам не у всех детей есть, что и послужило основной проблемой;*
- *Отсутствие компьютера в библиотеке;*
- *Не все книги и учебники есть в электронном виде. В домашних условиях - сканировать трудно, если нет техники;*

Criza actuală constituie pentru noi, bibliotecarii, o lecție pe care am învățat-o singuri, neavând susținere clară în această direcție. Suntem într-o situație, în care trebuie să demonstrăm utilitatea și permanența în slujba comunității, indiferent de situație. Chiar dacă, procesul de comunicare cu utilizatorii s-a schimbat totalmente, relațiile fizice fiind înlocuite de lumea online, comunicarea cu ei este posibilă și trebuie realizată la maximum, deoarece procesul de învățământ, activitățile de cercetare se

desfășoară în continuare.

Dacă *Elevii din școlile Zonei de Nord utilizează cărțile digitale?*, 61% au răspuns afirmativ. Era și firesc, mai ales în această perioadă de criză, când internetul pune la dispoziție tuturor (elevi, părinți, cadre didactice), prin diverse site-uri, mii de cărți în format electronic pe categorii: cărți pentru copii, cărți cu povești, cărți de colorat, manuale, beletristică, cărți de specialitate atât în limba română cât și în limbile de largă circulație din toate domeniile de activitate, acestea fiind citite și descărcate gratuit.

Și totuși 39% nu utilizează cărțile digitale. Ei sunt cei care preferă cărțile tipărite. Cărțile tradiționale cu siguranță nu vor dispărea din peisaj, datorită avantajelor: paginile cărților au un miros care crește apetitul pentru citit; prezența palpabilă a paginii; nu deranjează ochii, cum o face formatul digital; sunt ușor de obținut; nu au nevoie de energie electrică pentru a funcționa.

Întrebați dacă *Cunosc ce resurse informaționale folosesc elevii*, bibliotecarii au răspuns la fel afirmativ, ei fiind acei care demonstrează echilibru, cunoaștere, cultură, informație, pregătire, răbdare, amabilitate, creativitate, curiozitate intelectuală, fiind implicați în procesul de instruire și formare continuă. El caută să înțeleagă psihologia și personalitatea fiecărui utilizator. El este un agent cultural și educațional, utilizează oportunitățile pentru îmbogățirea cunoștințelor profesionale. El face cultură la locul său de muncă. El știe să selecteze din multitudinea de documente pe cele mai relevante și să le difuzeze în rândul utilizatorilor.

La întrebarea *Enumerați resurse informaționale folosite de elevi* respondenții au enumerat principalele resurse informaționale: cărți, reviste, e-book, biblioteci digitale, adecvate nivelului, profilului unității de învățământ și utilizate în procesul de instruire. Facilitarea accesului la informații din surse de încredere pentru elevi, este realizată de bibliotecari care își exercită funcția cu responsabilitate și seriozitate. Biblioteca a reușit să fie alături de elevi în această perioadă, să îi stimuleze și să le ofere sprijin de la distanță.

Întrebați dacă *personal au aplicat în această perioadă informațiile și abilitățile dobândite în cadrul întrunirilor profesionale anterioare*, 45% au răspuns afirmativ, 48% - parțial, 7% - deplin. Răspunsurile demonstrează că, cunoștințele dezvoltate și abilitățile acumulate în cadrul întrunirilor profesionale anterioare, sunt utile și importante în vederea diversificării și implementării unor noi produse inovatoare și relevante pentru utilizatori.

În încheiere ne-am dorit să aflăm *În urma experiențelor trăite, ce subiecte ar fi necesar de studiat la următoarele întruniri profesionale pentru a consolida și extinde cunoștințele profesionale?* Răspunsurile cele mai frecvente fiind:

- *Experiența bibliotecilor școlare din alte state în perioada de pandemie;*
- *Exemple de bune practici pe timp de pandemie;*
- *Rolul bibliotecii în perioada de pandemie;*
- *Rolul bibliotecii în formarea tinerilor;*
- *Organizarea și desfășurarea activităților online cu elevii;*
- *Tehnologiile informaționale pentru bibliotecarii școlari în cazul instruirii online;*
- *Studierea mai profundă a TIC;*
- *Metode de predare online;*
- *Modernizarea sericiilor de informare în biblioteca școlară;*
- *Cum să fim alături de cititor de la distanță;*

Centrul Biblioteconomic Departamental

- *Технология создания электронного каталога в школьной библиотеке;*
- *Примеры работы школьной библиотеки в период пандемии;*

Este evident faptul, că în aceste condiții de criza pandemică să avem nevoie de asemenea instruirii, deoarece în condițiile în care pandemia ne forțează să ne ajustăm comportamentele, și pe cele de consum, și pe cele sociale, iar distanțarea socială pare că va trebui să ne intre în conduită pentru cine știe cât timp de acum înainte, situația cărții este printre cele mai vulnerabile. De aceea, pentru a presta servicii de calitate utilizatorilor, este nevoie de instruire profesională continuă. Astfel, bibliotecarii în toată această perioadă pandemică au beneficiat de un șir de instruirii atât la nivel național, cât și internațional prin aplicația Zoom, Google Meet:

- Ateliere profesionale organizate de catre CBD al BȘ USARB (2 ateliere);
- Ateliere profesionale organizate de Centrul de Formare Profesională Continuă, BNRM;
- Seminare, mese rotunde, traininguri profesionale, videoconferințe;
- Conferințe, seminare internaționale online, etc.

Aceste posibilități de dezvoltare continuă a competențelor personalului de specialitate ajută bibliotecarii să promoveze politicile și interesele instituției în care activează, să-și păstreze relațiile cu utilizatorii, să fie deschiși la nou, să studieze noi metode de îmbunătățire a activității desfășurate și, bineînțeles, să implementeze noile tehnologii în domeniu, pentru a face față exigențelor acestei perioade dificile.

În continuare ne-am dorit să prezentăm câteva din activitățile bibliotecilor școlare, de colegiu din cele 15 raioane din zona de Nord, ca urmare a desfășurării la 5 februarie 2021 a Zilei Internaționale a Cititului Împreună, susținând evenimentul global World Read Aloud Day, la care participă milioane de oameni din peste 170 de țări, organizat de către [LitWorld.](https://litworld.org/), ele fiind plasate pe blogul Centrului Biblioteconomic Departamental <https://cbdbsusarb.blogspot.com/>.

În perioada 01.02 - 05.02.2021 în IP Gimnaziul „Vitalie Tonu” din s. Dîngeni, r-nul Ocnița, au fost desfășurate activități dedicate Zilei Internaționale a Cititului Împreună. Una din activități a fost vizionarea și discutarea filmulețului „Beneficiile lecturii”. În urma conversațiilor, elevii au identificat următoarele beneficii ale lecturii: dezvoltarea memoriei, imaginației, gândirii critice, vocabularului, comunicării, descoperirea cunoștințelor noi în diferite domenii ale vieții cotidiene, etc.

Ziua Cititului în voce tare – activități desfășurate în cadrul Liceului Teoretic M. V. Lomonosov din Bălți – 8 februarie 2021.

Să nu lăsăm să treacă o zi fără să vedem, să auzim sau fără să citim ceva frumos! Acesta a fost sloganul pentru elevii claselor primare din IP Gimnaziul Mihălășeni, r-nul Ocnița, care s-au alăturat acestui eveniment, încântându-ne cu lectura unui fragment din cartea preferată. Micii cititori au rețrăit profund întâmplările și sentimentele eroilor îndrăgiți, și au pornit în căutarea noilor aventuri în lumea cărții. Citind împreună cu voce tare, elevii au depășit anumite bariere emoționale, lingvistice și comportamentale.

Și utilizatorii bibliotecii Gimnaziului Grinăuți-Moldova, r-nul Ocnița, s-au alăturat acestui eveniment prin participarea la activitățile dedicate unuia dintre cele mai mari daruri – dragostea de carte:

- Cl. I - Ora poveștilor;
- Cl. II – Hai cu toți să rătăcim pe cărările lecturii;

Всемирный день чтения вслух

Мероприятия, проведенные к Всемирному дню чтения вслух

Теоретический лицей им. М. В. Ломоносова
мун. Бэлць

Beneficiile lecturii

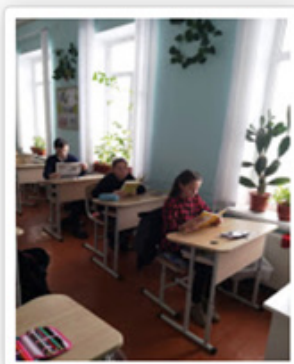
„Nu este alta mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cititul cărților”

(Miron Costin)

În perioada 01.02 - 05.02.2021 în IP Gimnaziul „Vitalie Tonu” din s. Dîngeni, r-nul Ocnița, au fost desfășurate activități dedicate *Zilei Internaționale a Cititului Împreună*. Una din activități a fost vizionarea și discutarea filmulețului **„Beneficiile lecturii”**. În urma conversațiilor, elevii au identificat următoarele beneficii ale lecturii: dezvoltarea memoriei, imaginației, gândirii critice, vocabularului, comunicării, descoperirea cunoștințelor noi în diferite domenii ale vieții cotidiene, etc.

Pentru promovarea frumuseții și beneficiilor lecturii în IP Gimnaziul „Vitalie Tonu” continuă **Pauza de lectură**, inițiată în anul 2019, care se desfășoară săptămânal, în ziua de joi, după lecția a doua, timp de 10 minute. În Pauza de lectură citesc nu numai elevii, dar și cadrele didactice, personalul auxiliar.

Baraga Inga, bibliotecar, profesor

Să nu lăsăm să treacă o zi fără să vedem, să auzim sau fără să citim ceva frumos!

În fiecare an, la începutul lunii februarie, *Ziua Mondială a Cititului Împreună* reamintește importanța cititului cu voce tare. Eli claselor primare din **IP Gimnaziul Mihălășeni**, r-nul Ocnița, s-au alăturat acestui eveniment, încântându-ne cu lectura un fragment din cartea preferată.

Micii cititori au retrăit profund întâmplările și sentimentele eroilor îndrăgiți și au pornit în căutarea noilor aventuri în lumea că Citind împreună cu voce tare elevii au depășit anumite bariere emoționale, lingvistice și comportamentale.

Îndemnăm toți elevii: Să nu lăsăm să treacă o zi fără să vedem, să auzim sau fără să citim ceva frumos!

„Cititul e important pentru că dacă știi să citești, poți învăța orice despre tot și tot despre orice”. (Tomie de Paola).

Voinescu Liudmila, învățătoare

- Cl. III – Cu Grigore Vieru prin viață (lecturare poezii);
- Cl. IV – Eu citesc, citește și tu (atelier de lectură);
- Cl. V-VII – Fragment (Dan, Căpitan de plai ș.a.);
- Cl. VI – Cartea mea preferată (citim împreună în glas);
- Cl. VIII-IX – Versuri (M. Eminescu, V. Alexandri, G. Vieru);
- Expoziții de carte

„Savurați cartea, primiți-o în suflet ca pe un mărgăritar indispensabil în formarea personalității. Vă îndemnăm să citim împreună cu colegii, prietenii, bunei, părinții” - acesta fiind mesajul bibliotecarei Cebotari Anghelina.

Și la Colegiul Pedagogic din Lipcani s-au desfășurat o gamă largă de activități cu genericul Ziua Internațională a Cititului Împreună.

În cadrul Zilei Internaționale a Cititului Împreună, la Liceul Teoretic «Г. Победоносце» din or. Ocnița, pentru elevii claselor a V-a și cadre didactice, a fost organizată activitatea „Citind împreună, citind cu voce tare”. Subiectul a fost dedicat clasicului rus A. P. Cehov. Elevii s-au familiarizat cu biografia scriitorului, au aflat informații despre opera sa, principiile vieții și recomandări pentru lectură a operelor autorului.

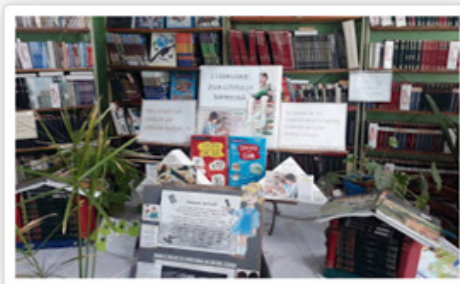
O serie de evenimente s-au desfășurat și la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Otaci, raionul Ocnița, ce au inclus următoarele: Expoziție de cărți „Povești populare” și povești de autor; Victorina „Îl cunoști pe acest scriitor”; Lecturarea basmului „Teremok”.

În Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu”, or. Ocnița, acest eveniment – hărăzit să deschidă drumurile spre LECTURĂ și să-i ajute pe cei din jur să se bucure de lumina cunoașterii, a fost însoțit de activități promovate în câteva etape, precum:

- Cititul Împreună în clase;
- Cititul cu colegii la Muzeul Liceului;

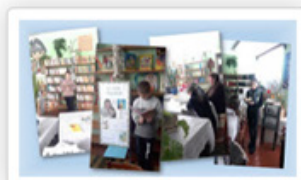
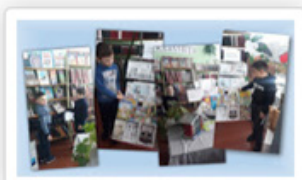
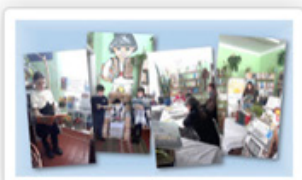
Centrul Biblioteconomic Departamental

Cititul împreună dezvoltă spiritul și luminează cugetul!

În primele zile ale lunii februarie comunitatea Internațională marchează *Ziua Cititului Împreună*. Apreciat în lumea întreagă, e un fenomen omniprezent în **Instituția Publică Gimnaziul Grinăuți-Moldova**, r-nul Ocnîța, în special pe insula lecturii – biblioteca. Utilizatorii bibliotecii s-au alăturat acestui eveniment prin participarea la activitățile dedicate unuia dintre cele mai mari daruri – dragostea de carte:

☐ Expoziții de carte

Ziua Internațională a Cititului Împreună

Activitățile organizate de Ziua Internațională a Cititului Împreună

Colegiul *Gheorghe Asachi* din Lipcani.

➤ Cititul la aer liber.

Elevii, din toate ciclurile de învățământ, ghidați de cadrele didactice și bibliotecarul instituției, au participat, cu mare drag, la activitățile de promovare a Cititului cu Voce Tare și a lecturii împreună. Această inițiativă a avut misiunea de a ajuta elevii să conștientizeze că lectura zilnică este indispensabilă pentru fiecare tânăr în devenire, pentru a-și alimenta sufletul și a se regăsi, aplicând cele deduse din lectură în viața de zi cu zi.

Читаем вместе, читаем вслух

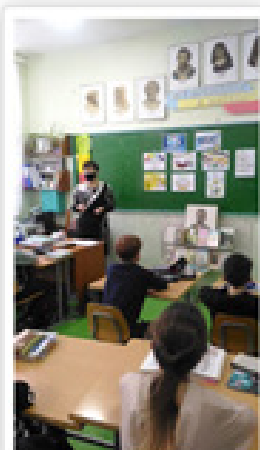
«Чтение – вот лучшее учение!» - А.С.Пушкин

И с этим крылатым выражением не поспоришь, потому что чтение – это не только интеллектуальное развитие человека, но и умение устанавливать доверительные отношения друг с другом.

В рамках Всемирного дня чтения вслух в Теоретическом Лицее «Г. Победоносца», г. Озюца, Озюцкого р-на, школьным библиотекарем и учителями русского языка было организовано мероприятие для учеников 5-х классов «Читаем вместе, читаем вслух». Тема была посвящена русскому классику А.П. Чехову. Ученики познакомились с биографией писателя, узнали о его творчестве, жизненных принципах и рекомендациях для читателей /«Работать надо, Господи! Работать!», «В человеке должно быть все прекрасно.»/

Из представленных на выставке книг пятиклассники выбрали для чтения вслух произведение А.П. Чехова «Каштанка», которое никого не оставило равнодушным. Ученики открыли для себя еще одно окошко в мир любви ко всему живому, в мир общения и преданности, в мир передачи своих эмоций другому человеку вместе со звучащим словом.

Мир доброты, радости и открытий

«Учитесь, читайте, размышляйте и извлекайте из всего самое полезное».
Н.И. Пирогов

В первых числах февраля международное сообщество отмечает Всемирный день чтения вслух. Этой дате приурочен ряд мероприятий, проведенных в Теоретическом Лицее «Михай Эминеску», г. Отачь, Озюцкого района, для учащихся первых классов:

- Выставка книг «Народные сказки» и авторские сказки;
- Викторина «Знаешь ли ты этого писателя»;
- Чтение сказки «Теремок»

Дети читали сказку вслух и эмоционально воспринимали события, происходящие с героями сказки. После прочтения ребята активно отвечали на вопросы библиотекаря по тексту сказки, затем обыграли эту сказку по ролям, получая от этого огромное удовольствие.

Hrana spirituală a unei națiuni

„Cartea care merită citită nu e cea ce gândește pentru tine, ci cartea ce te face să gândești.”
(James McCosh)

Ziua Internațională a Cititului Împreună reflectă hrana spirituală a unei națiuni. Această campanie are menirea de a promova și facilita lectura în rândul tinerilor, de a sublinia valoarea și aportul literar în viața societății.

În **Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu”, or. Ocnița**, r-nul Ocnița, acest eveniment – hărăzit să deschidă drumurile spre **LECTURĂ** și să-i ajute pe cei din jur să se bucure de lumina cunoașterii, s-au organizat și desfășurat activități în câteva etape, precum:

- Cititul Împreună în clase;
- Cititul cu colegii la Muzeul liceului;
- Cititul la aer liber.

În perioada 08.02.2021-12.02.2021, în mai multe gimnazii s-a desfășurat Săptămâna Zilelor Lecturii cu scopul de a promova cărțile pentru copii și lectură, stimulând astfel interesul pentru lectură; atragerea de noi cititori; consolidarea influenței pozitive a lecturii libere și a creativității asupra dezvoltării intelectuale și morale a copilului; identificarea potențialului creativ al copiilor prin participarea la concursuri literare și creative.

Astfel de activități, organizate cu multă dăruire de bibliotecarii școlari, evidențiază, odată în plus, contribuția și rolul acestora în procesul de a cultivare și dezvoltare o inteligenței sănătoase a utilizatorului prin lecturi permanente.

Putem concludiona, că bibliotecarii școlari, alături de toți bibliotecarii din țară s-au mobilizat, în această perioadă dificilă, și au demonstrat esența, utilitatea, bibliotecii, permanență față de comunitatea pe care o deservește, oferind diverse servicii și resurse de care are nevoie și când are nevoie.

MOVILELE TUMULI

TUMULAR MOUNDS

Radu MOȚOC

Abstract: *This article inserts the history of treasures or the multitude of tumul, mounds of antiquity and prehistory, legacies of the Scythians, Geth, Greeks, mounds scattered everywhere: tumul from Constanța, around Mangalia. In Bessarabia there are tumul in the Balti area; Saharna Nuoa, Tiglau; on a high plateau on the right bank of the Dniester River; near Iezarenii Vechi, Sangerei district. The author highlights their presence and location, the forms, the territorial arrangement that is still preserved, the opinions of the specialists.*
Keywords: *tumulus, mounds, building materials, tumular necropolis, burial habits*

Un **tumul** este o movilă de pământ sau de piatră, de formă conică sau piramidală, ridicată deasupra unui mormânt în scop de protecție.

Tumulii sunt caracteristici pentru multe culturi antice din toată lumea, ei fiind ridicați începând din neolitic, nu numai în scop funerar, ci și ca observator astronomic sau semn geodezic. Materialele de construcție sunt diverse precum:

- piatră brută, dispusă sub formă de bolți
- piatră fățuită sub forma unei construcții tronconice
- argilă, amestecată uneori cu piatră, cu aspect de movilă

Un grup de tumuli și monumente înrudite, cum ar fi șanțuri circulare, poartă denumirea de **necropolă tumulară**. Aceste necropole au fost clasificate în trei categorii:

- necropolă tumulară liniară, dispuși în linie dreaptă
- necropolă tumulară nucleală, în care un grup de tumuli sunt așezați foarte strâns în centrul necropolei, într-o formă neregulată
- necropolă tumulară dispersată, în care tumulii sunt împrăștiați pe o zonă relativ limitată¹.

Teoria acestor tumuli ca patrie a vorbitorilor de limbi indo-europene, din stepele nord-pontice și de la Marea Caspică, pleacă de la premisa că în această zonă erau vorbite câteva dialecte ale acestor limbi.

Cultura acestor tumuli s-a răspândit treptat în tot spațiul stepelor nord-pontice și de la Caspică.

Acestei culturi îi sunt atribuite domesticirea calului și, mai târziu, utilizarea carului primitiv. Prima descoperire arheologică a domesticirii calului provine din Srednâi Stog, din nordul Mării de Azov, Ucraina, din mileniul al V-lea î.Hr. Cel mai vechi car (cca. 2000 de ani î. Hr.) a fost descoperit în apropierea lacului Krivoi.

Se știe că celții, făuritori ai civilizației La Tène, au dominat această zonă a Daciei timp de mai bine de două secole (IV-II î.Hr.). Ritualul de înmormântare a războinicului cu carul său de luptă era un simbol al prestigiului, ritual rezervat doar căpeteniilor celtice. Astfel de morminte de înhumație cu car au fost descoperite în satul Toarcla

¹ Wikipedia, *Tumul*

(jud. Braşov) şi în satul Vurpăr (jud. Sibiu). Există mai multe astfel de descoperiri pe teritoriul vechii Dacii: Cristuru Secuiesc (jud. Harghita), Curtuiuşeni (jud. Bihor), Dezmir (jud. Cluj) şi Pişcolţ (jud. Satu-Mare).

Aceste obiceiuri de înhumăţie cu car dispar în jurul anului 130 î.Hr., care semnifică o încetare bruscă a dominaţiei celtice în podişul transilvan.

Dar există şi ipoteza creşterii puterii dacilor după primul pătrar al secolului al II-lea î. Hr.

Fig. 1 Movilă tumuli

Tumulii de la Apold ar putea adăposti rămăşiţele pământeşti ale unor războinici celţi căzuţi în luptele cu triburile dacice în timpul invaziei podişului transilvan, sau la momentul retragerii spre vest.

Un ansamblu tumular neexplorat încă este cel de la Şona, în apropiere de municipiul Făgăraş (jud. Braşov)².

Printre comorile Dobrogei se numără şi mulţimea de tumuli, gorgane ale antichităţii şi preistoriei, moşteniri ale sciţilor, geţilor, grecilor, movile presărate peste tot pe câmpiile ei. În Bulgaria, aceşti tumuli au fost demult cercetaţi, piese din interiorul lor sunt expuse şi la Luvru, iar mulţi dintre ei pot fi vizitaţi fiind incluşi în circuitul turistic.

În România nici măcar nu se ştie ce conţin cu adevărat aceşti tumuli.

În iulie 1929, Oreste Tafrales (1876-1937), istoric român şi profesor la Catedra de Arheologie şi Antichităţi a Universităţii din Iaşi, efectuează noi cercetări cu privire la tumulii din judeţul Constanţa. În regiunea Techirghiol, tumulii sunt mai rari, dar pe moşia d-lui Chiriac Niţescu şi pe locul vecin, proprietatea comunei, se ridică în mijlocul câmpiei cinci tumuli, dintre care doi prezentau urme de violare. Ei au o înălţime de 4-5 metri şi un diametru de 37-50 metri. Alţi doi tumuli mult mai scunzi, având aceeaşi orientare sud-nord, sunt la marginea satului Techirghiol, în cimitirul musulman, care este presărat cu bucăţi de pietre provenind din clădirile învecinate ale localităţilor

² Nicolae Sabin Dordea, *Tumulii de la Apold - o posibilă necropolă celtică*

grecești sau romane.

Absența uneltelor sau a urmelor de oseminte poate fi considerată ca o destinație defensivă a acestor tumuli, în fața unor atacuri venind dinspre mare. Sistemul de fortificație alcătuit din tumuli nu apare nicăieri mai evident ca în fața fostului sat Urluchioi, situat la sud de Techirghiol³.

Fig. 2 Movilă tumuli

În jurul Mangaliei se află foarte multe movile-tumuli. În preajma anului 1916, au fost efectuate primele preocupări de a săpa aici pentru a vedea ce este ascuns. O movilă de 5 metri înălțime pe o lungime de 100 de metri s-a dovedit foarte bogată în statuete de tip Tanagra, sparte sau întregi. Copii Mangaliei se jucau cu aceste păpușele de lut ars. În acea perioadă, aceste figurine nu au intrat în atenția arheologilor. Multe dintre ele au ajuns în colecțiile celor ce veneau vara ca turiști la Mangalia. În anul 1959, au fost efectuate săpături de salvare a acestor movile circulare, delimitate cu piatră, unde s-a descoperit o groapă de piatră a unui mormânt de înhumare, vase grecești depuse spre a fi alături de cel înmormântat.

Pietrele din groapă erau finisate spre interior și neprelucrate la exterior. Această cutie de piatră a fost închisă peste defunct și peste obiectele ce îl însoțeau, cu trei dale de calcar. Pe acest capac al mormântului au fost găsite coji de ouă, o coroniță fragmentată din frunze de bronz, bobițe de ceramică, prinse pe un cadru de os, toate aurite. În mormânt s-a găsit un schelet bărbătesc, însoțit de un papirus scris cu caractere grecești. Pe craniu avea o coroniță de frunze la fel cu cele de pe capac. Mormântul din această movilă a fost datat cu a doua jumătate a secolului al IV-lea î.Hr.⁴

În Basarabia sunt tumuli în zona Bălți, la 0.5 km nord de satul Saharna Nouă, în punctul numit de localnici Țiglău. Pe un podiș înalt din dreapta râului Nistru, au fost cercetați 18 tumuli din prima epocă a fierului. Mantalele tumulilor sunt din pietre și pământ, au înălțimea de 0.3 m și un diametru de 6 m.

³ Aurel Băjenaru, *Tumulii și Cetatea sciților de la Techirghiol - Urluchioi*

⁴ Elena Sandală-Pădureanu, *Tumuli sau movile în jurul Mangaliei*

Fig. 3 Movilă tumuli din Basarabia

În preajma lezărenilor Vechi, raionul Sângerei, sunt 4 tumuli-morminte ale nomazilor, protejate acum de stat.

O analiză interesantă despre aceste movile-tumuli este făcută de un pasionat de această activitate, dr. ec. Anghel Mihai Petre. Articolul este intitulat **Movilele Tumuli, adevărate păstrătoare ale civilizației înaintașilor noștri**, din care am selectat anumite pasaje:

„Cercetările arheologice s-au concretizat prin numeroase investigații cu privire la aceste movile-tumuli. Totuși încă sunt numeroase probleme enigmatice în mesajul pe care ni-l transmit nouă aceste movile-tumuli și a căror descifrare implică noi eforturi și preocupări minuțioase în timp.

În literatura de istorie arheologică lipsesc lucrări de sinteză consacrate problematicii movilelor tumuli, care ar evidenția prezența și localizarea acestora, formele, dispunerea în plan teritorial ce se mai păstrează, opiniile specialiștilor.

Cum o lucrare în acest domeniu se impune, ne-am luat și noi sarcina să întreprindem unele investigații, cât de cât necesare. Până acum au răspuns solicitărilor noastre, cu amabilitate, numeroase cadre didactice, autorități comunale din peste 1.100 de localități (1985-1989). Informațiile culese, vizitele de studiu întreprinse, datele existente în literatura de specialitate arheologică, atestă prezența movilelor-tumuli în peste 450 de localități de pe întreg cuprinsul țării noastre. În baza acestor informații și date, am reușit să întocmim și un repertoriu arheologic, inventar descoperit în movile-tumuli din 150 de localități.

Credința în diferite divinități este reliefată prin figurinele antropomorfe și zoomorfe, mai ales feminine, cu anumite reprezentări descoperite în subsolul unor movile tumuli din mai multe localități.

În acest fel movilele tumuli evidențiază o anumită perioadă istorică cu o civilizație caracteristică și totodată originală, cu o seamă de particularități tipice proprii. Aceste particularități ne dau o imagine mai completă a vieții materiale și spirituale a strămoșilor noștri” .

Lista completă de tumuli din România este administrată de Ministerul Culturii, în cadrul Repertoriului Arheologic Național. La data de 12.02.2018, erau înregistrate peste 1 955 de poziții, cu unul sau mai mulți tumuli.

PUTNA 1871

Radu MOȚOC

Abstract: *The article includes relevant information regarding the anniversary of the National Culture Day, within Romfilatelia, where postage stamps were put into circulation this year, entitled: "150 years since the first celebration of Romanians from everywhere", an event that took place for the first time at the Putna Monastery, in 1871. The postage stamps were reproduced in a suggestive graphic association and contain portraits of three personalities: Mihai Eminescu, Ioan Slavici, Ciprian Porumbescu, next to the Putna church where Ștefan cel Mare is buried. The organization which included music, paintings, gifts, the "first day" envelope was equipped with stamps, numbered and obliterated with the "first day" postmark.*

Keywords: *Romfilatelia, National Culture Day, postage stamps, Romanians from everywhere*

În fiecare an, pe 15 ianuarie, **Romfilatelia** aniversează **Ziua Culturii Naționale** prin introducerea în circulație a emisiunii de mărci poștale pe care anul acesta a intitulat-o „**150 de ani de la prima serbare a românilor de pretutindeni**”, eveniment care a avut loc la Mănăstirea Putna, în anul 1871.

În perioada respectivă, Bucovina se afla sub stăpânirea Austro-Ungariei, fiind anexată acesteia în anul 1775.

Populația românească din Bucovina lupta pentru păstrarea identității sale etnice și cultiva idealul unirii tuturor teritoriilor românești. Inițiatorul acestei acțiuni a fost M. Eminescu.

La Putna urma să fie primul congres al studenților români de pretutindeni și reprezenta un liant între două generații: generația de la 1848, marcată de afirmarea identității naționale și generația de sacrificiu a Primului Război Mondial.

Fig. 1 Portretul lui M. Eminescu pe timbrul cu valoarea de 2,70 lei

Serbarea era planificată inițial la Putna în anul 1870, pentru că sfințirea mănăstirii Putna a avut loc în 3 septembrie 1469.

M. Eminescu a sosit la Viena în data de 2 octombrie 1869 și lansează un „Apel către frați” și promovează ideea unui congres al studenților prin trei articole publicate în ziarul *Federațiunea*.

La acest apel lansat de comitet răspund studenții din București, Iași, și studenții din centrele universitare europene.

Pentru confecționarea unei urne în semn de omagiu adus lui Ștefan cel Mare, au contribuit și oameni politici din Țară.

Sunt menționați printre cei care au contribuit la această colectă și personalități ale culturii române precum: N. Grigorescu, Papiu Ilarian, Veronica Micle și V. A. Urechia.

Femeile din România în frunte cu Maria Rosetti au organizat o colectă pentru executarea unui acoperământ pentru urna festivă.

Dar declanșarea războiului franco-prusac (19 iul. 1870 - 10 mai 1871) a determinat pierderea fondurilor colectate, datorită falimentului bancar, unde erau depuși acești bani.

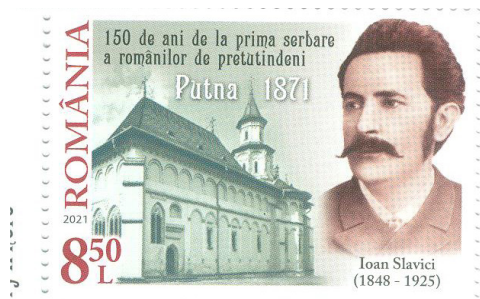

Fig. 2 Portretul lui Ioan Slavici pe timbrul cu valoarea de 8.50 lei

Din acest motiv serbările au fost amânate pentru august 1871. Studenții de la Viena au ales Comitetul de organizare a Serbărilor de la Putna, format din Ioan Slavici, președinte, M. Eminescu, secretar.

Personalități de marcă din România precum: T. Maiorescu, V. Alecsandri și Vasile Pogor, au transmis cuvântări, pe care sperau să fie citite la această serbare.

Dar comitetul a selectat o singură cuvântare a istoricului A. D. Xenopol.

Reacția autorităților austriece la această manifestare națională a fost destul de rezervată. Pe 15 august 1871, dimineața, peste 3 000 de români de pretutindeni au participat la Sfânta Liturghie de la Mănăstirea Putna.

Serbarea a fost deschisă seara cu 21 salve de tun trase de pe dealurile din împrejurime, urmată de slujba religioasă. În dimineața următoare A. D. Xenopol ține o prelegere despre Ștefan cel Mare, ca exponent național.

Fig. 3 Portretul lui Ciprian Porumbescu pe timbrul cu valoarea de 10,50 lei

La orele prânzului, invitații au luat masa într-un portic pregătit cu câteva luni înainte în acest scop.

După masă are loc o manifestare populară unde se remarcă tânărul de 17 ani, Ciprian Porumbescu, care a cântat la vioară.

Îmbrățișându-și tatăl, Ciprian Porumbescu rostește cuvintele devenite celebre: „Tată, am cântat Daciei întregi”.

Serbarea a fost imortalizată de pictorul Carol Popp de Szathmary.

La acest eveniment a participat și pictorul bucovinean Epaminonda Bucevschi, prieten cu Mihai Eminescu, care a executat decorurile, a înobilat poarta mănăstirii cu emblema voievodului, ridicând un arc de triumf cu steme și inscripții, înșirând stindarde și panouri cu figuri și nume de eroi naționali precum Horia, Cloșcă și Crișan, Tudor Vladimirescu, Avram Iancu.

Episcopul Romanului, Melchisedec Ștefănescu, după ce descoperă în *Evangheliarul* din 1473 de la mănăstirea Humor un portret cu Ștefan cel Mare fără barbă, îi comandă lui Epaminonda Bucevschi un tablou al voievodului în mărime naturală, care este finalizat în anul 1884 și este expus acum la Muzeul de istorie din Roman.

Printre darurile aduse de participanți și sfințite în cadrul unei slujbe s-a aflat și o **urnă omagială de argint**, care conținea pământ adus din toate provinciile românești. Această urnă a fost depusă pe mormântul lui Ștefan cel Mare.

Romfiatelia a onorat acest eveniment cu o emisiune de mărci poștale unde sunt reproduse într-o asociere grafică sugestivă, alături de biserica Putna unde este înmormântat Ștefan cel Mare, trei portrete reprezentative.

Fig. 4 Blocul cu cele trei timbre dantelate și urna omagială

Pe timbrul cu valoare nominală de **2,70 lei** este poziționat portretul lui **Mihai Eminescu**.

Pe timbrul cu valoarea nominală de **8,50 lei** este prezentat **Ioan Slavici**.

Tânărul compozitor și interpret **Ciprian Porumbescu** este amplatat pe timbrul cu valoarea nominală de **10,50 lei**.

Fig. 5 Plicul „prima zi” echipat cu timbrele emisiunii

Romfilatelia a emis și un bloc cu cele trei timbre dantelate alături de imaginea bisericii Mănăstirii Putna și fotografia urnei omagiale, aflate în prezent în Muzeul Mănăstirii Putna.

Un plic „prima zi” echipat cu timbrele emisiunii, numerotat și obliterated cu ștampila „prima zi”, a fost emis la acest eveniment, cu mare cinste.

Romfilatelia merită cu siguranță toate felicitările pentru această emisiune filatelică, care onorează un moment important al istoriei noastre.

CALENDARUL PLUGARILOR

PLOUGHMAN'S CALENDAR

Radu MOȚOC

Abstract: *The article presents the collection of volumes published between 1921-1945, dedicated to the popularization of agricultural knowledge, being patronized by the "Society of Agronomists" in Romania, edited by: D. G. Chițoiu, V. Georgescu and G. I. Savin. This Calendar has an encyclopedic character, it deals with historical issues, the chronicle of events, religious anniversaries on days and months, national holidays, the existence of colonies on the Dobrogea territories, it keeps track of cattle fairs, postal tariffs and official train fares.*

Keywords: *calendar, volume, publication, agricultural knowledge, telegraphy, telephony, fishing, hunting*

Acest calendar constituie o colecție de mai multe volume, care a apărut în anul 1921 și ultimul volum în anul 1945. Este o publicație anuală pentru popularizarea cunoștințelor agricole, fiind patronată de „Societatea Agronomilor” din România. Este redactată prin grija domnilor: D. G. Chițoiu, V. Georgescu și G. I. Savin.

A fost publicată la mai multe edituri, printre care amintim: Gurmberg, Cartea Românească și Convorbiri Literare, etc.¹

Primul număr a fost consacrat anului 1921 și printre redactori apare și G. Ionescu-Șișești.

Numărul dedicat anului 1922, pe care îl analizăm, a fost publicat cu o participare substanțială la partea literară a domnului D. G. Chițoiu, care redactează și un cuvânt către cititori. „Sătenii vor găsi într-însul – pe lângă partea obișnuită unei astfel de tipărituri – o icoană a plugăriei noastre, așa cum se înfățișează în hotarele pe care vrednicia românească le-a câștigat, după războiul cel mare, sub ocrotirea Celui

Fig. 1. Coperta Calendarului Plugarilor din 1922

¹ Calendarul Plugarilor pe anul 1922, Ed. Viața Românească, 1921. A mai fost publicată și la editurile: Gutenberg (1920, 1923), Viața Românească (1921), Fundația culturală Principele Carol (1924), Convorbiri Literare (1925, 1926, 1927), Convorbiri Literare (1928, 1929, 1935, 1938, 1939, 1940), Tiparul Oltenia (1930, 1931),

de Sus și prin înțelepciunea Augustului nostru Suveran. Cititorii vor avea prilejul să-și primenească sufletul cu farmecul versurilor unor cântăreți ca Vlahuță, Coșbuc, Iosif și cu cântarea de îndemn spre virtute a Dlui Nicolae Iorga, căruia îi aducem mulțumiri.

Trăim vremuri, în care grija mare de a spori producția țării pe toate tărâmurile trebuie să fie o adevărată lozincă nu numai pentru cei care întâmplător se găsesc în fruntea treburilor țării, ci pentru fiecare român din cuprinsul noilor noastre granițe. **Calendarul plugarilor pe 1922** se înfățișează cititorilor săi astăzi, aducând înțelepciunea bătrânească pentru anul ce vine și care răsare nu numai cu toate nădejdiile noastre, ci și cu o nouă chemare la muncă a tuturor puterilor românești, pentru întărirea țării și îndestularea ei. Și urmașii noștri vor ști să ne judece.”²

Fig. 2. Regele Ferdinand I și Regina Maria

Înainte de publicarea unor date însemnate, sunt postate imagini cu M. S. Regele Ferdinand I al României și a M. S. Regina Maria. Dar merită a fi semnalată și o **URARE** scrisă de Gh. I. Savin:

An cu sănătate,
Zile cu dreptate,
Suflete curate,
Holde îmbelșugate,
Turme de mioare,
Flori de lăcrămioare.

Acest **Calendar** are un caracter enciclopedic pentru că tratează probleme istorice, aniversări religioase pe zile și luni, sărbători naționale, o evidență a târgurilor de vite, tarife poștale și de transport pe tren, cronica evenimentelor din anul 1921.

Cu specific agrar sunt prezentate urmările reformei agrare, noua tehnică agri-

² *Ibidem*, pag. 3, 4.

colă, folosirea apelor și o analiză bine redactată a agriculturii în Banat, Transilvania, Bucovina și Basarabia, dar și analize legate de herghelii, viticultură, pomicultură, legumicultură.

În final este prezentat un studiu interesant privind coloniile germane din Dobrogea Veche.

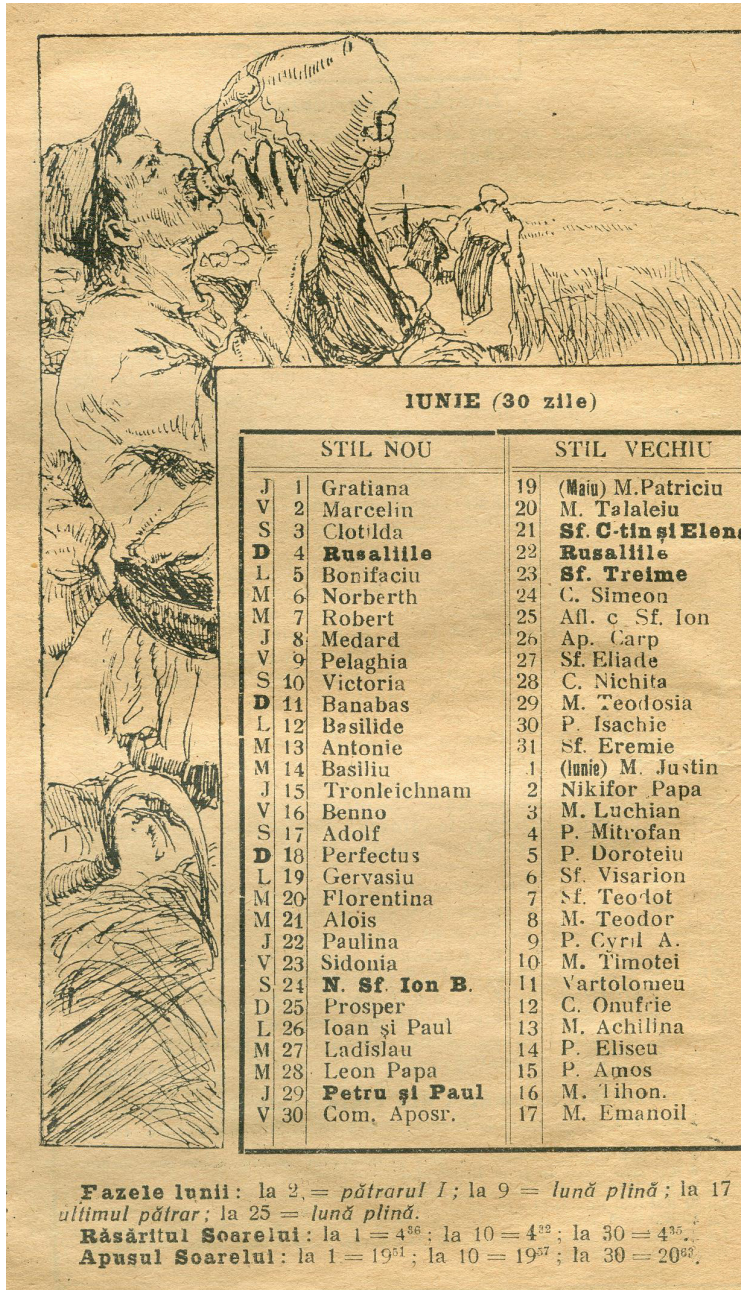

Fig. 3. Sărbătorile lunii iunie 1922

Multe din aceste lucrări merită a fi semnalate, cu mai multe detalii. „Date însemnate” așa cum sunt menționate evenimentele istorice, începând cu anul 33

și terminând cu 1916, cuprind 84 de date istorice ale poporului român și nu numai, selectate de D. G. Chițoiu.

- 1440 – Se inventează tiparul
- 1456 – Căderea Constantinopolului sub turci
- 1507 – Introducerea tiparului în Țările Române
- 1561 – Tipărirea celei dintâi *Evangelii* românești, a lui Coresi la Brașov
- 1633 – Scoaterea limbii slavone din cancelarie și biserica noastră
- 1645 – Se tipărește la Iași, *Cazania* lui Varlaam
- 1673 – Apare *Psaltirea* în versuri a lui Dosoftei
- 1892 – Alexandru Moruzi podește Iașul, aduce apă și așează felinare și vardiști
- 1812 – Răpirea Basarabiei
- 1856 – Retrocedarea a trei județe din Basarabia
- 1864 – Împroprietăria țăranilor de Cuza-Vodă
- 1889 – Moartea lui M. Eminescu și Ion Creangă
- 1907 – Moartea lui B. P. Hasdeu și a pictorului N. Grigorescu³.

Un capitol, care cuprinde 24 de pagini, prezintă sărbătorile religioase, pentru fiecare lună dar și lucrările agricole specifice fiecărei luni. În mod special, sunt indicate fazele lunii, răsăritul soarelui și apusul din zece în zece zile. Sunt tratate și „Întimplări de seamă din viața neamului nostru”. Pentru exemplificare menționăm, datele semnalate pentru luna ianuarie..

- 1 ianuarie 1433 - Moare Alexandru cel Bun, îngropat la mănăstirea Bis-trița de lângă Piatra Neamț.
- 10 ianuarie - Ștefan cel Mare, bate pe Turci la Podul-Înalt
- 15 ianuarie - S-a născut M. Eminescu
- 30 ianuarie - Moare Mircea cel Bătrân, Domn al Munteniei și stăpânito-rul Dobrogei de astăzi⁴.

Sărbătorile Naționale și ale Familiei Regale, prezentate pe stil vechi, con-stituie un bun prilej de rememorare a acestor sărbători, printr-o selecție de 23 de sărbători.

- 24 ianuarie. Unirea Principatelor Române (1859)
- 14 martie. Proclamarea Regatului României (1881)
- 28 martie. Unirea Basarabiei cu România (1918)
- 11 august. Nașterea M.S. Regelui Ferdinand I (1865)
- 16 octombrie. Nașterea M.S. Regina Maria (1875)
- 15 noiembrie. Unirea Bucovinei cu România (1918)
- 18 noiembrie. Unirea Transilvaniei cu România (1918)
- 28 noiembrie. Căderea Plevnei (1877)

Aniversările necrologice sunt și ele semnalate, printre care:

- 18 februarie. Moartea Reginei Elisabeta (1915)
- 27 septembrie. Moartea Regelui Carol I (1914)

Sărbătorile și vacanțele judecătorești sunt indicate cu mare precizie pentru ca „plugarii” să cunoască cazurile când pot apela la o instanță judecătorească. Predomină sărbătorile religioase, la care se mai adaugă și sărbătorile naționale.⁵

³ *Ibidem*, pag. 6, 7

⁴ *Ibidem*, pag. 8, 9

⁵ *Ibidem*, pag. 32

Nu puteau lipsi din acest context târgurile de vite anuale. Ele sunt prezentate sistematic pe luni și cu precizarea zilei și a localității, separate pe regiuni, precum, Vechiul Regat, Transilvania, Bucovina și Basarabia. Sistematizarea ușurează căutarea localității și a zilei când au loc aceste târguri.

În câteva localități din Vechiul Regat, târgurile se țineau de mai multe ori într-un an. Un caz aparte îl constituie localitatea Suțești (Brăila), unde sunt semnalate nu mai puțin de 6 târguri într-un singur an, – în zilele de 22 martie, 9 aprilie, 2 august, 28 august, 21 septembrie, 8 noiembrie.⁶

Un exemplu asemănător este prezentat și în Bucovina. În localitatea Sadagura se țineau târguri de vite în zilele de 6 februarie, 2 august, 6 septembrie, 3 octombrie, 5 noiembrie, 29 noiembrie și 5 decembrie.

Aceste cazuri sunt excepții pentru că, de regulă, în celelalte localități semnalate, aceste târguri de vite se țineau odată în an.

Sunt indicate și târgurile săptămânale din Bucovina, precum:

- **lunea** la Cernăuți, Câmpulung Moldovenesc și Vijinița
- **marțea** la Siret, Gura Humorului, Zastavna, Ispas, Lujeni
- **miercurea** la Coțmani, Seletin, Ciudei

Tudor Vladimirescu

Fig. 4. Tudor Vladimirescu pictat de Aman

M. S. Regele la deschiderea Congresului Agricol — 5 Decembrie 1920 —

Fig. 5. M.S. Regele la deschiderea Congresului Agricol din 5 dec. 1921

⁶ *Ibidem*, pag. 34

- **joi** la Suceava, Storojineț, Vatra Dornei, Sadagura și Vășcăuți
- **vineri** la Rădăuți

Găsim informații, în Calendarul plugarilor (pe localități) ,și despre târgurile de vite ce aveau loc în Basarabia

Un capitol special este dedicat tarifelor poștale, telegrafiei și telefoniei intrate în vigoare de la 1 august 1921.

- Cărțile poștale deschise, interne – 20 bani
- Tariful pentru recomandate, se adăuga 1 leu
- Mandate poștale interne de la 100 lei, 1 leu
- Pentru telegrame, fiecare cuvânt se percepe, 25 bani
- Telegramele telefonate se percepe o taxă în plus de 2 lei
- Telegramele prezentate în zilele de duminică și sărbători legale se percepe o taxă suplimentară de 2 lei
- Convorbire telefonică din aceeași localitate se percepe pentru 3 minute, 1 leu
- Pentru rețeaua interurbană se percepe pentru 3 minute, 2 lei
- Convorbirile urgente se taxează cu dublul tarifelor de mai sus.

În anul 1921 se practica și timbre de ajutor, care se aplicau pe scrisori simple, recomandate, unde pe lângă taxele poștale se punea și un timbru de ajutor de 10 bani.⁷

Tarifele oficiale de tren pe C.F.R. sunt calculate cu plecare din București – Gara de Nord. Aceste tarife sunt prezentate cu informații legate de kilometraj, tren accelerat sau personal și cu trei clase de confort. Stațiile de sosire sunt în număr de 104 și prezentate în ordine alfabetică.

Pentru Cernăuți este indicat o distanță de 539 de km. și tariful pentru clasa I-a la tren accelerat este de 425 lei, dar pentru un tren personal clasa a III-a, prețul este de numai 103 lei.⁸

O surpriză oferită de acest Calendar al Plugarilor, constituie un capitol redactat de Gh. Chițoiu, pe care l-a intitulat „**Cronica anului**”. Acesta cuprinde evenimentele petrecute în țară dar și peste hotare, în perioada 1 septembrie 1920 și 31 august 1921. Cronică este redactată pe zile și luni. Credem că o selecție a acestor evenimente merită a fi prezentate:

- 1 septembrie **1920** - Bolșevicii încearcă o contra ofensivă spre Brest-Litovsk, împotriva polonezilor
- 6 septembrie – Guvernul polonez comunist este arestat.
- 9 septembrie – Mare cutremur la Toscana
- 15 septembrie – Se recunoaște independența Poloniei
- 18 septembrie – Se deschide în București, consfătuirea reprezentanților bisericii ortodoxe, sub președinția I.P.S. Mitropolit Primar, Dr. Miron Cristea
- 19 septembrie – Are loc întâia împrăștiere din țară la Gurbănești-Preasna, jud. Ilfov
- 6 octombrie – Englezii reziliază contractele încheiate cu Rusia
- 14 octombrie – Regele Alexandru al Greciei este mușcat de o maimuță și cade bolnav. (Va muri în data de 25 octombrie 1920)
- 17 octombrie – Se desvelește la Oradea Mare bustul M.S. Regelui Ferdinand I

⁷ *Ibidem*, pag. 36, 37, 38, 39

⁸ *Ibidem*, pag. 40, 41

- 20 octombrie Guvernul german expulzează pe bolșevicii ruși din Berlin
- 24 octombrie – Are loc inaugurarea Universității din Cernăuți, în fața M.S. Regelui
- 26 octombrie – Moare Marea Ducesă de Edinburg – Gotha, mama M.S. Regina Maria
- 28 octombrie – Se semnează tratatul dintre România și Aliați, privitor la Unirea Basarabiei
- 14 noiembrie – Irlanda capătă autonomia
- 10 decembrie – Guvernul Unguresc expulzează toți străinii
- 13 ianuarie **1921** – Moare la Iași, sărac și uitat de toți, I. Caragiani, fost profesor la Universitate, membru fondator al Academiei Române, folclorist, traducător al literaturii clasice grecești
- 20 ianuarie – Turcii încep ofensiva împotriva Grecilor în Anatolia
- 15 martie – Marele Vizir al Turciei, Talaat Pașa este asasinat la Charlottenburg de un student armean
- 29 martie – Are loc la Palatul Regal investirea P.S Arhiepiscopului Gurie Grosu al Kișinăului și Hotinului
- 30 martie – este ales de marele colegiu electoral Arhimandritul Visarion Puiu, Episcop de Argeș
- 11 aprilie – La Veneția fasciștii ard portretele lui Lenin și Karl Marx
- 20 aprilie – În Rusia, Tătarii sunt în revoltă împotriva bolșevicilor
- 5 mai – Se sărbătorește în Franța, Corsica și Polonia centenarul morții lui Napoleon
- 14 mai – Camera Comunelor ratifică tratatul de la Trianon
- 22 mai – Are loc pelerinajul de la *Florica* pentru 100 de ani de la nașterea lui I. C. Brătianu
- 23 mai – M. A. Regina Maria este decorată de Regele Italiei cu „Medalia de argint a Virtuții Militare”, decorație acordată pentru prima dată unei femei
- 24 mai – Academia Română comemorează centenarul Brătianu
- 25 mai – Are loc decorarea orașului Galați cu „Crucea de Război” italiană
- 3 iunie – Ședință solemnă la Academia Română pentru centenarul nașterii lui V. Alecsandri
- 5 iunie – Ședință solemnă la Academia Română, sub președenția M.S. Regelui, pentru comemorarea lui Tudor Vladimirescu
- 15 iunie – Se împlinesc 50 de ani de la nașterea lui N. Iorga
- 7 iulie – Se inaugurează la Brașov monumentul eroilor din cimitirul Sf. Bartolomeu, în prezența Casei Regale
- 12 iulie – Liga Fraternității Intelectuale Latine inaugurează la Paris, Monumentul Geniului Latin, la ridicarea căruia participă toate țările latine – împreună cu România
- 30 iulie – Suveranii noștri – sosiți la Paris – merg la mormântul soldatului necunoscut, de sub Arcul de Triunf
- 31 iulie – La Brașov are loc solemnitatea inaugurării cimitirului italian, unde se află îngropați 60 soldați italieni, uciși acolo în luptele din 1916
- 1 august – La Vălenii de Munte se deschid, cursurile de vară, organizate de prof. Nicolae Iorga

- 4 august – Se sărbătorește intrarea trupelor române în Budapesta.⁹

Această cronică este frumos ilustrată cu personlități, care sunt pomenite în text precum: Take Ionescu, Mitropolitul Miron Cristea, I. C. Brătianu, Ion Incuț, Ion Nistor, generalul Al. Averescu și N. Iorga.

Lăuntru de casă țărănească din Ardeal.

Fig. 6. Casă țărănească din Ardeal

Nu sunt neglijate nici activitățile practice de *vânători*. Sunt tabele cu perioadele când este permis vânatul, pe tipuri de animale și păsări, precum urșii, lupii, porcii mistreți, vulpile, pisicile sălbatice, sitarii, rațele, dropii, ciori, grauri, coțofene, ulii, vulturii, etc.¹⁰

Și *pescuitul* este condiționat de anumite perioade, când se permite această activitate. Sunt menționate mai multe specii de pești precum: morunul, nisetru, păstruga, cega, șalăul, crapul, linul, mreana, plătica, racii, babușca, păstrăvii. Din aceste tabele rezultă că în lunile aprilie și mai este interzis pescuitul¹¹.

O interesantă abordare este prezentată într-un calendar al *crescătorilor de vite*. În acest tabel este precizat data fătării pentru: iapă, vacă, oaie, capră, scroafă, cu perioadele de împerechere și gestație¹².

Deosebit de utile pentru agricultori sunt și *măsurătorile în lungime și de suprafață* practicate în regiunile din țară. Sunt prezentate și măsurile de capacitate pentru materiale uscate și lichide, cât și pentru greutate, practicate în diferite regiuni.

Pentru agronomi este foarte important să știe cantitatea de sămânță, distanța între rânduri, adâncimea minimă, temperatura minimă pentru încolțire, la fiecare plantă semănată.¹³

⁹ *Ibidem*, pag. 42- 59

¹⁰ *Ibidem*, pag. 60, 61

¹¹ *Ibidem*, pag. 60, 61

¹² *Ibidem*, pag. 62, 63.

¹³ *Ibidem*, pag. 64, 65, 66, 67

Pentru vânzătorii și cumpărătorii de animale sunt indicate elementele care definesc vârsta animalului. Pentru rezolvarea acestei probleme, lucrarea a prezentat un studiu efectuat de prof. N. Filip, care arată semnele de cunoaștere a vârstei animalelor analizate: cai, boi și oi. Sunt semnalate 25 de particularități, care definesc vârsta unui animal menționat. Vârsta maximă la cai este depistată prin aceste semne de maxim 18 ani¹⁴.

Această lucrare vine în ajutorul agricultorilor și crescătorilor de vite și prin descrierea cum trebuie să se constituie unei Banci Populare și a constituirea unei Obștii sătești de arendare.¹⁵

Nu lipsesc și sfaturile de cum trebuie păstrați ardeii grași, merele, gutuile și ouăle.

Urmările reformei agrare din anul 1921 a fost analizată de G. Ionescu Șișești cu multe informații interesante: „Dacă nu s-ar fi înfăptuit reforma, o bună parte din pământul țării ar fi rămas paragină. Pentru că, ori cât capital și pricepere ar fi avut marii proprietari, cu o țărânie desnădăjduită și fără dragoste de pământ, ei nu ar fi putut isprăvi mare lucru. Astăzi, țara de la un capăt la altul este munci-tă ca o grădină. Numărul vitelor au ajuns îndesulătoare, ba mai mult, se simte un prisos. Minunea aceasta n-a putut-o îndeplini decât țărâניה stăpână pe petecul de pământ. Proprietarii adevărați s-au reîntors la moșioarele lor, pe care le iubesc cu atât mai mult cu cât sunt mai mici. Pământul țării românești poate hrăni de două ori, de trei ori chiar, mai mulți Români decât hrănește azi. Satele se măresc văzând cu ochii și altele noi se plănuește a se întemeia cât de curând. Semnele bune stări la țară se văd astăzi pretutindeni și se datorează reformei agrare.

Este adevărat că pământul se fărâmițează și dincolo de o anumită margine, fărâmițarea aceasta e primejdioasă și poate duce la sărăcie și mizerie”¹⁶

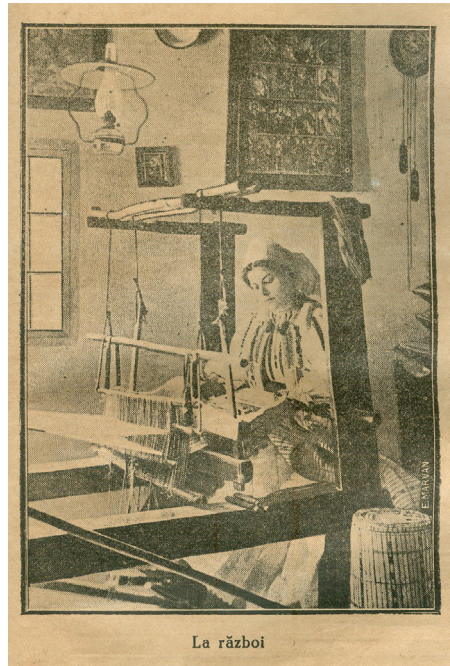

Fig. 7. La război

¹⁴ *Ibidem*, pag. 68

¹⁵ *Ibidem*, pag. 70, 71

¹⁶ *Ibidem*, pag. 77, 78, 79, 80

Fig. 8. Biserica lui Bucur Ciobanu

Nu putea lipsi din acest Calendar al plugarului subiectul legat de *tehnica agricolă nouă*, pe care o prezintă S. P. Radianu. Sunt abordate teme precum: îngrășămintele, mecanica agricolă, umezeala, temperatura, grindina și înghețul, în final selecția semințelor.¹⁷

Influența grânelor străine la noi în țară, este tratată cu multă atenție, cu bune și rele. Agricultură în Banat, Transilvania, Bucovina și Basarabia este analizată cu foarte multe detalii, specifice fiecărei regiuni. Și hergheliile din România Mare constituie un subiect interesant.

Viticultura din țara noastră este examinată de un mare specialist în acest domeniu, I. C. Teodorescu, care în final, vine și cu anumite propuneri pentru cultivarea și prelucrarea viței de vie.¹⁸ Pomii fructiferi și prelucrarea fructelor este abordată de D. I. Ștefănescu.

Coloniile germane din Dobrogea veche sunt analizate cu date recente de către D. Busuiocescu. „În afară de elementul curat românesc, care formează marea majoritate, populația Dobrogii-Vechi cuprinde în sine și elemente de naționalitate străină. Între acestea sunt și Germanii, care trăiesc sub formă de colonii și-i găsim răspândiți în diferite părți ale județelor Tulcea și Constanța. Coloniile germane sunt în general colonii de țărani și sunt în număr de 29, din care 22 în județul Constanța și 7 în județul

¹⁷ *Ibidem*, pag. 81, 82, 83, 84, 85, 86

¹⁸ *Ibidem*, pag. 146-151

Tulcea. Cele mai multe au fost înființate după anexarea Dobrogeii-Vechi. Coloniștii din Dobrogea au venit în cea mai mare parte din coloniile germane aflate în sudul Basarabiei și puțini din Cherson, Galiția și Germania.

Din totalul de 29 colonii, 13 sunt colonii curat germane, 13 locuiesc împreună cu românii, 2 cu tătarii și una cu ruși și români. Coloniile sunt în general mici și cuprind 600 de suflete din 100 de familii. Cea mai mare parte din coloniști sunt țărani proprietari de pământ. Gospodăriile coloniștilor germani pot fi socotite ca gospodării bogate. Ele se compun în general din curte, clădiri, inventar viu și mort. Ocupația principală a coloniștilor este agricultura, dar în 5 colonii este și lăptăria, alte trei se ocupă și de cultura viei.

Confesional se constată că 18 colonii sunt luterane, 8 catolice, una luterană-catolică, alta sabatiană și una baptistă. În 9 colonii sunt biserici și în 8 colonii sunt case de rugăciune.¹⁹

În lucrare se prezintă și un tabel mare legat de aceste colonii, care are mai multe rubrici precum: localitatea, originea coloniștilor, localitatea unde au emigrat, proprietate, profesie și confesiune. Sunt precizate și numărul total al germanilor - 9 452 din 1 639 de familii.²⁰

Complexitatea acestui subiect foarte bine tratat și generos ilustrat, ne determină să spunem că este o publicație deosebit de utilă celor din agricultură într-o perioadă imediat după Primul Război Mondial.

Cu siguranță, și următoarele numere ale publicației respectă tematicile abordate în numărul al doilea din 1922.

¹⁹ *Ibidem*, pag. 184-186

²⁰ *Ibidem*, pag. 186

**THEODOR AMAN,
190 DE ANI DE LA NAȘTERE**

THEODOR AMAN, "190 ANNIVERSARY"

Abstract: *The article states the essential data related to Theodor Aman's activity, the first academic painter, the promoter of modernity in Romanian art. It also presents postages, containing four stamps and two "first day" envelopes, which hold reproductions of paintings by Theodor Aman, who was considered until the end of his life the best painter - Romanian engraver.*

Keywords: *Romfilatelia, painter, stamps, art, painting*

Romfilatelia acordă o atenție deosebită unor evenimente legate de aniversările unor personalități de primă mărime a culturii din România.

Recent, în data de **24 martie 2021**, a introdus în circulație o emisiune de mărci poștale dedicată Artelor plasice românești și aniversării unuia dintre cei mai faimoși artiști români: **THEODOR AMAN, 190 ani de la naștere.**

Theodor Aman (1831-1891) s-a născut la Câmpulung (Argeș), într-o familie de negustori bogați de origine macedoneană. Mama pictorului era de origine greacă, se numea Despina și se născuse la Paris. Aman a urmat cursurile Școlii din Craiova, unde a luat lecții de desen la clasa prof. Constantin Lecca, după care a urmat cursurile Colegiului „Sf. Sava” din București, la clasa prof. Carol Wallenstein.

În perioada anilor 1850-1857, se stabilește la Paris, unde studiază pictura cu Michel Martin Drolling și Francois Edouard Picot.

Theodor Aman, împreună cu Gheorghe Tattarescu, au întemeiat în data de 5 oct. 1864 Școala de Arte Frumoase din București.

Muzeul „Theodor Aman” a fost primul muzeu de artă din București, ce s-a deschis oficial la 16 iunie 1908, chiar în casa în care a trăit și a creat timp de 22 de ani Theodor Aman.

Clădirea este situată pe strada Rosetti și a fost concepută și ridicată de către Aman între 1868 și 1869, el fiind și autorul proiectului de arhitectură, al decorației exterioare și interioare.

Este o clădire eclectică după tipicul neoclasic francez, concepută de la bun început să devină muzeu.

Theodor Aman este primul nostru pictor academist, promotorul modernității în arta românească, artistul reușind să acopere o paletă foarte largă, de la lucrările academiste riguroase până la exprimări pre-impresioniste sensibile și fascinante, în care rigoarea construcției este voit neglijată în favoarea sugestiei și a impresiei.

La moartea artistului, în anul 1891, casa și întreaga colecție îi revin prin testament soției, Ana Aman, care le va vinde în 1904 Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice, în vederea deschiderii actualului muzeu.

Din colecție fac parte 165 de picturi în ulei pe pânză sau pe panouri din lemn, 33 de acuarele, 298 de gravuri, 62 plăci de gravură și 3 busturi. În patrimoniul muzeului se regăsesc și ustensilele de lucru ale artistului, instrumente muzicale și arme. Colecția

mai conține vase de ceramică și alte obiecte personale, care întregesc colecția de peste 1 000 de piese ale muzeului.

Această emisiune de mărci poștale cuprinde patru timbre și două plicuri „prima zi”, care conțin reproduceri după picturi realizate de Theodor Aman, pe care le prezentăm în continuare:

Struguri și mere, tablou în ulei pe pânză, realizat în perioada 1875-1880, este reprodus pe timbrul cu valoare nominală de 2 lei și reprezintă o natură statică din perioada respectivă, în care artistul este tributار unui stil descriptiv, abordând un naturalism exacerbant, de factură caravaggistă și se impune prin precizia execuției, prin finețea și minuțiozitatea percepției vizuale, prin sensibilitatea cu care armonizează valorile cromatice și dialogul dintre lumini și umbre.

Fig. 1. Timbrul cu **Struguri și mere**, cu valoarea de 2 lei.

Femeie în vernil este un tablou în ulei pe lemn, pictat în anul 1879 și reprodus pe timbrul cu valoare nominală de 2,20 lei. Acest tablou a fost pictat chiar în casa artistului și o reprezintă pe soția lui, Ana Aman. Lucrarea face parte din categoria lucrărilor ce pot fi asimilate unui jurnal de epocă, care ne oferă posibilitatea de a reconstitui viața cotidiană, cu atmosfera și moda vestimentară. Totodată, reprezentând și interiorul elegant cu detalii rafinate de decor.

Fig. 2. Timbrul cu **Femeie în vernil**, cu valoarea nominală de 2,20 lei.

Odaliscă este un alt tablou realizat în ulei pe pânză și este datat cu aproximație în perioada anilor 1885-1890. Această lucrare specială este reprezentată pe un timbru cu valoarea nominală de 5,50 lei. Este totuși o lucrare târzie, de profundă maturitate a artistului. Poate fi considerată pre-impressionistă în cadrul scenelor orientale ale lui Aman.

În această operă poate fi descoperit un Orient privit cu afecțiune, un Orient în care domină lirismul, calmul, melancolia și senzualitatea.

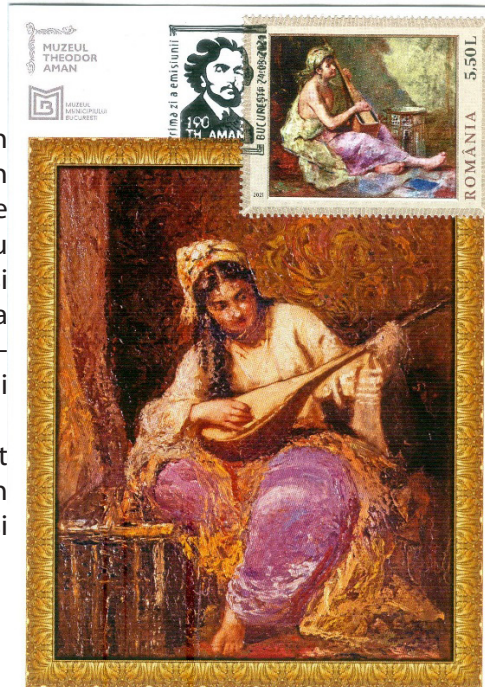

Fig. 3. Timbrul cu tabloul **Odaliscă**, cu valoarea nominală de 5,50 lei.

Vas cu trandafiri, care a fost pictat în ulei pe pânză în ultima perioadă a vieții artistului, 1890-1891. Tabloul este reprodus pe timbrul cu valoarea nominală de 19,50 lei. Fiind pictat în ultimul an de viață, este identificat cu apogeul naturilor statice ale lui Aman și aparține categoriei non-finito, concept pe care-l experimentază cu rezultate spectaculoase.

În acest caz ne aflăm în fața unei iluzii optice generate de efectul 3D indus de imaginea în care primează sugestia și demonstrează capacitatea artistului de a-și depăși contemporaneitatea.

Alte două lucrări ale artistului sunt ilustrate pe cele două plicuri „prima zi” a emisiunii filatelice:

Fig. 4. Timbrul cu tabloul **Vase cu trandafiri**, cu valoarea de 19,50 lei.

Fig. 5. Plicul „prima zi”, cu tabloul **Frații Aman**.

Prima lucrare este intitulată „Frații Aman” și reprezintă un detaliu din tabloul în ulei pe pânză, datat cu aproximație în anul 1885. Tabloul poate fi perceput ca o fotografie cu rol de memorie, în care artistul se reprezintă alături de frații săi, plecați deja din lumea celor vii. Personajele sunt redată în celebrul atelier al lui Aman, într-un moment din trecutul lor, în care se aflau fizic împreună.

Fig. 6. Plicul „ prima zi”, cu o gravură care prezintă o **Scenă rustică**.

A doua lucrare de pe al doilea plic, este o gravură în acvaforte și este realizată în 1875, intitulată „Scenă rustică”. Este executată într-o tehnică în care Aman a excelat, gravură în acvaforte, pentru care a fost primit în Societatea Acvafortiștilor de la Paris. Aman a fost considerat până la sfârșitul vieții sale cel mai bun pictor - gravor român.

Romfilatelia merită toate felicitările pentru abordarea acestei tematici dar și pentru modul cum a știut să selecteze din mulțimea de tablouri realizate de Aman, acele care să-l reprezinte mai bine pe artist pe timbrele românești.

Radu MOȚOC

Abstract: *In order to attract tourists, the National Tourism Office Magazine, from May 1938, considered it necessary to present the Romanian Landscape, richly illustrated with 22 photos, the land of the Romanian country, the forest, the rivers, the valleys, the monasteries, the rooster's hunt.*

Keywords: *National Tourism Office Magazine, the Romanian landscape*

Vom selecta câteva pasaje din acest material, așa cum era văzut peisajul românesc în anul 1938: „Un scriitor grec, spunea într-o revistă de turismul din țara sa, că este un peisaj olimpic și respiră o morală plastică. Am putea spune că peisajul românesc respiră morala basmului.

Pădurea, codrul, râurile, sunt pline de amintiri mitologice și aceste umbre ale mitologiei noastre, mai întovărășesc și azi multe suflete ale satelor. Basmul și legenda sunt strâns legate de obrazul peisajului românesc.

Fig. 1. Coperta Revistei O.N.T. mai 1938

Pământul țării românești este scris de mâna creației, în chipul unui circuit de contraste și această grafică naturală a solului se îmbină armonios. Din templele de piatră și sălbatice ale munților, peisajul românesc coboară în trepte scăzute către spinările colinelor, către șes, către bărgan, către mare.

Fiecare parte de pământ, fiecare regiune pune în sufletele oamenilor pecetia sa.

Peste șeaua Bucegilor drumul se lasă către Bran. În apropierea Branului, cetatea Râșnovului scăldată în lumină vie se înalță pe o puternică temelie de cremene și calcar, și unde trecerea timpului și-a scris caligrafia de cronicar fără trup, săpând cu acele ploilor năvala vânturilor străvechile ziduri.

Dincolo de munții Branului, calea se întinde către Rucăr, centru românesc de mare valoare documentară etnografică, cercetat îndeosebi de străini.

Munții Făgărașului, cu fața la apus, înalță dintre masivi împăduriți la poale, culmile pleșuve și violete, purtând pe laturile lor, urme de morene și mari circuri glaciale.

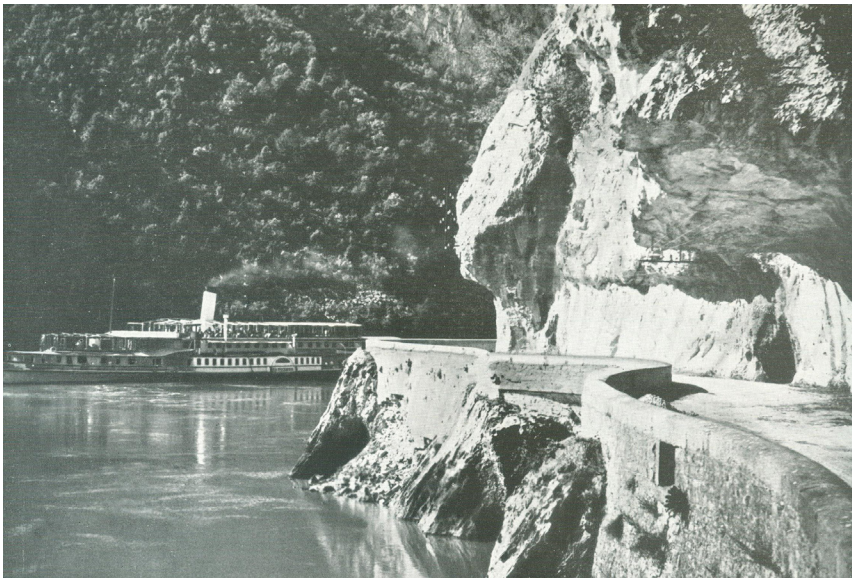

Fig. 2. Dunărea la Porțile de Fier

Platoul dintre munți și dealurile Oltului este presărat cu sate minunate de frumoase, cu nume legendare, încercuite de păduri negre și semne de troițe, cârduri de bivoli păscând pe câmpii lângă râuri de munte, unde se clatină dințata ferigă.

Dunărea, frământată și potrivnică de la Cazane, unde s-a încheat un capitol de istorie cu oameni dârji ca și ea, este domoală, acolo unde a poposit neamul lipovenesc al pescarilor cu chipuri și bărbi bălane de sfinți, și unde dintre gene de stuf, locurile rămase din revărsarea ei, privesc ca niște ochi și primesc albastrimea cerului. Aici este Delta, o imagine originală, nemiântălnită peste tot cuprinsul Europei. Tainicile ei întinderi uriașe de păpuriș, de ape, de păduri de sălcii și lunci de tamarix și popoare de păsări, amintesc turiștilor străini, de Delta Nilului, de fluviile altor continente.

Cheile Bicazului cu dramatica lor desfășurare de piatră și de ciclopice prăvăliri drepte de ziduri stâncoase, întunecate, răsturnând valuri întunecate și pâcle, ar slui de decor natural unei montări desăvârșite pentru *Infernul lui Dante*, sau pentru unul din basmele noastre.

Fig. 3. Balcic

Dar mai rămâne să trecem prin fața ochilor amintirii celor ce le cunosc și să trezim curiozitatea pornită din inimă acelor ce nu cunosc, priveliștele din Moldova și Bucovina, care, sub spinări de munți și dealuri sbârlite de păduri sau în poalele verzi ale văilor, țin giuvaieruri moștenite peste secole de la voievozi, mănăstirile cu hram și zugrăveală vestită.

Asemenea, mai împodobesc vechi ctitorii pământul oltenesc cu fâșii verzi, cu fâșii arate costiș ca niște chilimuri de Jii și Mehedinți.

Cei ce se vor duce și vor vedea văile Vâlcii, unde durează din veac, mănăstirile Stănișoarei, Slătioarei și Bistrița, nu vor uita până la amurgul vieții priveliștile care sunt ca un cântec de caval, sau ca o spusă a lui Dumnezeu, ca o poveste ce s-a înfăptuit pe țarina românească.

Această diversitate constituie punctul care atrage și stârnește cea dorită mișcare turistică.

Poate că străinul nu va afla tot confortul cu care îl răsfață țările turistice ale Apusului, însă România este o țară foarte tânără, mai ales, în trezirea interesului pentru mișcarea turistică.

Nu multe țări se pot mândri, mai cu nădejde decât noi, de a avea un peisaj atât de minunat întins de-a lungul țării și presărat cu vestigii, comori de preț ale trecutului, atât de multe și atât de neașteptat de valoroase, adăugând un neasemuit farmec pământului.”¹

Revista prezintă în continuare un articol scris de Mihaiu Baiu legat de **Muntele Retezat**.²

¹ *Revista Oficiului Național de Turism*, Anul III, nr. 5, mai 1938, Andrei Andricul, Peisagiul Românesc, pag. 2-16

² *Ibidem*, Mihaiu Baiu, Retezatul, pag. 20

Fig. 4. Schitul din peștera Ialomicioarei

O interesantă abordare o constituie **Cocoșul de Munte**, care este tratat cu multă experiență de către T. P. Popescu, din care vom selecta câteva pasaje: „Cocoșul Mare (Tetrao urogallus) numit și Cocoșul de Munte, este un Don Juan-ul întinșilor noștri codri de rășinoase, vânătoarea lui aducând nu numai un prețios trofeu, ci și clipe cu adevărat de neuitat.

Locurile de împerechere ale acestui cântăreț – reminiscență trubadurilor din Evul Mediu – se află de obicei în părțile dinspre răsărit ale marginilor de păduri vechi, începând de la altitudinea de cca 1400 m. și coborând în regiunile mai răcoroase, până în pădurile de fag.

Vânătoarea cocoșului se practică de la 1 aprilie până la 15 ale lunii următoare.

În această perioadă, bătaia cocoșilor se află bine cercetată, iar cântecul lor de dragoste, de o frumusețe și o gingășie neîntrecută, se încadrează în miezul unei acțiuni dintr-un film de aventuri.

Instinctul lui de iubire îl înfierbântă repede și primele nuanțe înduioșetoare ale cântecului trec de la tocăniturile din cioc, la partea ascuțită, la aria finală, o zuruitură moale ca fâșăitul coasei prin trifoi, plin de farmecul unei melodii, ce te leagănă și te odihnește.

În această fază, cocoșul de munte se află în extaz. Întinde ciocul drept în sus și închide ochii, semn că, aidoma omului, simte fiorul unei senzualități extreme. Aceasta e clipa de puternică emoție, când cocoșul nu aude și nici nu vede.

Găina cocoșului de munte face cam zece ouă. Din care, clocind pe cuiarul

așezat pe pământ 27 zile, scoate puii.

Dușmanii, vulpea și clica jderilor, până la veverițe decimează binișor, ajutați și de răpitoarele aripate.

Găina este mult mai mică și mai puțin frumoasă decât cavalerul ei poliglot, vânătorul o ocrotește în permanență. În încheiere trebuie să spunem că *Vânătoarea cocoșului de munte este nobilă.*³

La rubrica tradițională dedicată informațiilor turistice, am selectat un pasaj interesant legat de o expoziție **Luna Bucureștilor**: „Odată cu împlinirea a 20 de ani de la Unirea tuturor românilor, s-a inaugurat și a patra *Lună a Bucureștilor*, onorată cu prezența M.S. Regele.

În cadrul acestui eveniment, Primăria Capitalei, cu concursul Institutului de istorie universală, a prezentat expoziția Unirii din sala *Arta* din str. Batiște.

Această expoziție cuprinde splendide reconstituiri în fotomontaje reprezentând fazele celor două uniri care au pregătit Unirea definitivă din 1918, sub sceptrul regelui Ferdinand cel Leal.

Afară de acest material reconstituit, expoziția Unirii din sala *Arta* cuprinde și numeroase documente și arme din vremea lui Mihai Viteazul și Cuza - Vodă, precum și documente aparținând Unirii cele Mari.

Între altele, este un exemplar unic, sabia prințelului Gabriel Bathory, contemporan cu Mihai Viteazul. Vizitarea expoziției este gratuită⁴.

³ T. R. Popescu, *Cocoșul de munte*, pag. 22-23

⁴ *Ibidem*, pag 33.

REVISTA O.N.T.

O.N.T. MAGAZINE

Radu MOȚOC

IULIE 1938 / JULY 1938

Abstract: *Because it is summer time, it was natural for O.N.T. magazine, from July 1938, to dedicate this number to holidays on the Black Sea coast. It is selected interesting information about our sea with its rich beaches. It is the region of the Romanian maritime seaside resorts, considered as one of the most picturesque and comprehensive: Ekrene beach, Balchik, which tends to become a port, The Memory of Queen Maria, which is linked to the resort of Balchik, Mamaia, Constanta, Budachi resort, Cordon, Cosa, Poiana Țapului, in the field of tourism and nautical sports are proposed, Climate Resort in Campulung-Moldovenesc.*

Keywords: *Black Sea, summer holidays, beaches*

Pentru că era perioada de vară, era firesc ca Revista O.N.T din luna iulie 1938 să consacre acest număr vacanțelor de pe litoralul Mării Negre.

Un prim articol este redactat de Andrei Andricu, pe care îl intitulează **Marea Noastră**, din care am selectat câteva informații: „Marea Neagră își trimite valurile cu creste impunătoare să ude 400 de kilometri de coastă românească. Odinioară, țara românească nu avea ieșire la mare. Erau vremurile când nu aveam corăbii și când flotele turcești veneau cu pânzele umflate asupra Chilieii sau Cetății Albe.

În regiunea sudică, spre Capul Caliacra, țărmul ei se împlânzește și își schimbă culoarea pe măsură ce se zăresc coastele de argint ale Balcului. Structura calcaroasă a locului răsfântă în apă, dă țărmului de aici o culoare profundă și neobișnuită, iar vegetația și mineralele vestesc orientul de dincolo de Mare.

Cu cât se apropie de Constanța și urcă spre Basarabia, malurile Mării Negre devin din ce în ce mai joase și bogate în plaje; este regiunea așezărilor balneare maritime românești, unanim considerate drept una dintre cele mai pitorești și cuprinzătoare din

Fig. 1. Coperta revistei O.N.T. luna iulie 1938

câte se cunosc.

În deosebi trebuie insistat asupra plajei **Ekrene**, poate cea mai puțin amenajată, dar, alături de Constanța, cea mai frumoasă din România; largă, adăpostită, ea este situată în apropierea Capului și Grotelor Caliacra, punctul cel mai sălbatec al litoralului. Ferită din toate părțile de vânturile Nordului, această zonă nu cunoaște aproape deloc asprimea zăpezilor. Din loc în loc, păturile de flăcări ale trandafirilor și bujorilor dobrogeni se înfrățesc cu nenumăratele lacuri vegetale ale lanurilor albastre de cicoare.

Balcicul tinde să devie un port asemenea celui mai mare port al nostru și nu va trece multă vreme și vom vedea aceasta. Și pentru că Marea românească a primit un prețios sigiliu, al așezării Domnești în Balcic, vom face în chip de pioasă rugăciune o laudă a locului ales și sfințit cu ctitoria ridicată acolo de Marea Răposată Regina Maria.

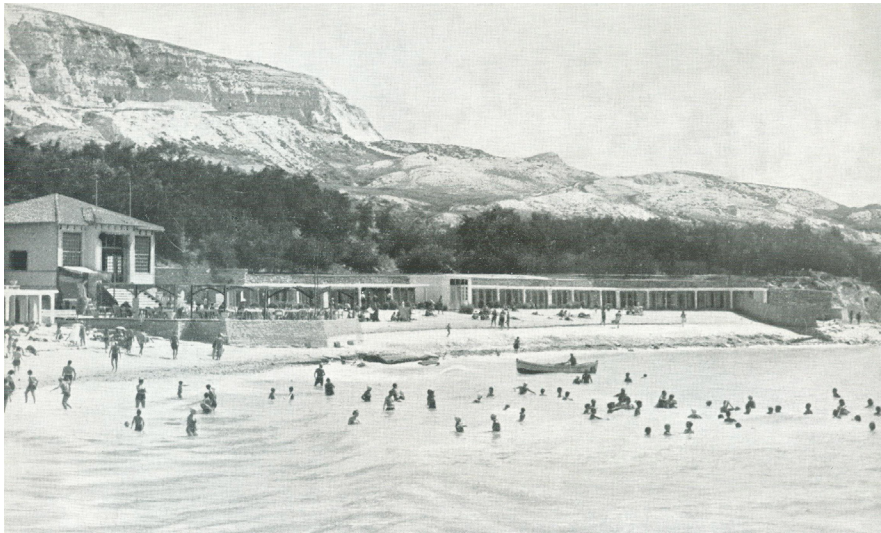

Fig. 2. Plaja la Balcic

De când și-a durat acolo palatul în stil potrivit locului, care povestește o fărâmă de Orient, Balcicul a înflorit, oamenii au venit și i-au înțeles frumusețea, după ce Augusta Răposată a ridicat vălul tainei care stătea în calea privirilor tuturor.

Balcicul să fie veșnic legat de sufletul Reginei apuse și sunt acolo, aduși de Ea din Elveția, crinii Maicii Domnului, înalți și albi de parcă pe terase pâlcuri de serafimi și heruvimi svonesc în pâlniile albe ca niște trâmbiți vegetale, un trist și parfumat mister.

În viitorul turismului românesc, Marea Neagră, va fi o zestre bogată. Oficiul Național de Turism a depus uriașe eforturi ca să-i dăruiască țării această zestre. Hotelul Rex – de lângă plaja minunată a Mamaiei, deschis în acest sezon, constituie începutul acestei campanii de înzestrare.

La Balcic se va ridica un hotel de aceleași dimensiuni, în stilul locului. Constanța va primi rețușurile necesare să devină un port și oraș desăvârșit, din care se desfac rețele către celelalte localități maritime. Nu sunt acestea numai promisiuni, realizările recente o mărturisesc."¹

¹ *Revista Oficiului Național de Turism*, Anul III, nr. 7 din iulie 1938, Andrei Andricu, Marea noastră, pag. 2-14

Memoria **Reginei Maria**, care este legată de stațiunea Balcic, l-a determinat pe Radu Boureanu să redacteze o **LITANIE PENTRU REGINA MOARTĂ**, din care vom consemna câteva pasaje: „La Balcic, în golful acesta povestitor de legendare tărâmurii, unde minunile sunt cu puțință, făpturile din umbra mitologiei au apărut la ceas de noapte, la ceas de zi, nestânjenite de forma crucii veghind pe catapeteasma *Stelei Maris* și nici de glasurile vii ce răsunau în golf. Heruvimii și Serafimii din capelă au coborât din vopsele și trecând cu pași de frescă și duh, au cules goarneau crinilor Maicii Domnului, trâmbițând cu mireasmă ucigător de dulce și de tristă.

Fig. 3. Coasta de Argint de la Balcic

În ceasul acela, sunetul vegetal a prevestit în singurătatea pergolelor vestea cernită. A fost ca o apă, ca o lumină tristă, coborând în cascade pe treptele palatului din piatră poroasă, îmbigându-l cu tristețe. Dar tristețea a curs mai departe peste coastele de argint, prelinsă pe plaje, până la făpturile de mit ale Mării. Și vestea apoi, s-a întors peste țară, sau din țară s-a adunat în lăcașul singurătății și al visurilor.

Nu va mai veni prin aceste locuri. A murit! Nu va mai coborî cu pas de împărăteasă treptele pe care ne învăța să le coborâm. A murit! Nu va mai revărsa în amurg fântânele ochilor Ei peste întinsul Mării cu care semănau. Un oftat trist s-a sfâșiat prin spini albaștri. Atunci bătrânul plop aplecat peste Mare, s-a înduioșat. Va veni pe vreme de zi, pe vreme de noapte, mereu, fiindcă duhul Ei va sta pretutindeni peste Țară. O veți putea urma urcând scările cu pasul vostru de ceață. Va sta rezemată de crucea urcată pe terase, Ea care s-a crucificat adesea în răspântiile de durere ale Țării.”²

Revista prezintă în continuare un material pe care Emanoil Bucuța l-a intitulat **DRUMEȚIA LA MAREA NOASTRĂ**³.

Fig. 4. Digul de la Balcic

Dar surpriza vine de la un articol scris de Profira Sadoveanu, fica scriitorului Mihail Sadoveanu, care, vizitând stațiunea BUDACHI, a povestit lucruri interesante care țin de prima impresie pe care o face această stațiune și atmosfera socială din aceste locuri: „Budachi este o stațiune balneară cunoscută mai mult Moldovenilor și străinilor. Așezată în Sudul Basarabiei, pe lacul Sabalat, tocmai în colțul format de Limanul Nistrului cu Marea Neagră. Este peste mână viligiaturiştilor din Muntenia și Transilvania, care au la îndemână alte localități cu renume. Este un punct greu de atins, spre care călătorești anevoios și încet, cea ce constituie pentru mulți un serios impediment. Acum câțiva ani, s-a încercat a se înființa o rută nautică pentru a lega Budachi de Galați, dar afacerea nu a rentat. De preferat este să mergi pe uscat și să savurezi peisagiile așa de interesante, colonizate de tot felul de neamuri, după cum arată amestecul bizar de denumiri localnice: Gura Roșie, Popușoi, Paris, Șaba, Borisofca, Caira, Sofiental, Eschiopolos...

Când, în sfârșit, te-ai dat jos din tren, coborându-ți singur bagajele, te așteaptă o goană și-o bătălie cruntă, ca să ajungi în dosul gării unde automobilele sunt asaltate de numeroșii clienți. Drumul o ia peste câmpuri, printre holde nesfârșite, trece prin sate albastre cu livezi de caiși și vișini. Drumul merge pe faleza înaltă, spre grupul de vile ce alcătuiesc stațiunea **Cordon**. Mașina te lasă în centrul târgușorului și îndată ești înconjurat de tot felul de agenți care îți propun să-ți găsească odaie ieftină la Cordon sau la Cosa, jos pe faleză.

Fig. 5. Regina Maria la Balcic

Cordonul este o stațiune destul de mare, cu câteva sute de vile și vilizoare, așezat la o înălțime de vreo treizeci de metri deasupra Mării. O scară șerpuită, cu trepte săpate în mal și cu rampă de lemn coboară la plajă. În Cordon găsești camere bune, curate și destul de ieftine. Dacă-ți place veselia, găsești muzică, dans la restaurante din marginea falezei. Stațiunea are de toate: farmacii, magazine, piață, coafor, cofetării, berării. Pentru cei care vin să-și caute de sănătate, sunt instalații de băi sărate și de nămol. Băi care nu costă scump și care se zice că sunt eficiente. Nămolul de la Budachi are reputația că-i extraordinar, având și avantajul că nu-i de multă vreme exploatat, deci este încă proaspăt.

Când nu se mai găsesc camere la Cordon, se coboară la **Cosa**, unde stau nemișcate câteva vilizoare modeste cot la cot cu colibe Lipovenilor pescari. Eu însă de la început mă grăbesc spre Cosa, unde am reținut încă din primăvară o cameră cu verandă spre Mare, în vila unei familii de elvețieni stabiliți la Șaba. Cosa este o fâșie îngustă de nisip – nu are mai mult de cincizeci de metri lățime. Limba asta de pământ este una dintre cele mai frumoase. Aici, la Cosa, sunt oameni modești ce stau laolaltă cu Lipovenii.

La Budachi, fructele Basarabiei se vând pe nimic: caise, vișine, cireșe, pere, mere, prune, harbuji zămoși, struguri. Scrumbiile afumate se găsesc din belșug. Se face și bouillabaisse: borșul cunoscut în care se fierb zeci de kilograme de pește. Aici se întrebuițează chefalul care-i foarte abundent, și vinurile de Șaba, care sunt renumite prin bunătatea și ieftinătatea lor.

De aceea poate vin așa de mulți vizitatori la Budachi, deși este așa de greu de atins această îndepărtată locație din Sudul Basarabiei. Poate și pentru că este așa de

frumoasă plaja și băile așa de bune.”⁴

Sunt prezentate și informații legate de **Caravana cinematografică O.N.T** și stațiunea climatică **Poiana Țapului**⁵.

Cronica tradițională din această revistă se referă, în această lună, la turism și sportul nautic⁶. Stațiunea climatică de la **Câmpulung-Moldovenesc** este prezentată cu informații utile turiștilor: „Este la o altitudine de 620 m, minunat așezată pe malul drept al râului Moldova, la poalele munților Bodea, Runc, Măgură, Tomnatic, acoperiți cu păduri de brad, climat subalpin, soare îmbelșugat, aer bogat în ozon și ferit de curenți.

Stațiunea deține farmacii, spital, sanatorii cu băi de nămol, acid carbonic artificial și cetină. Are un admirabil ștrand cu apă curgătoare, cu bazine și cabine amenajate pentru toate sporturile. Vizitatorii se pot bucura de un Cazinou, promenadă în parcuri, muzică militară, cinematograf, vânătoare și alpinism. Sezonul este deschis în perioada 15 iunie-15 septembrie.”⁷

SEPTEMBRIE 1938 / SEPTEMBER 1938

Abstract: *This article provides information about other articles from O.N.T. magazine, September 1938, such as: The tourist landscape in Romania, The most beautiful roads in the country, On the Hell's Valley. From these materials, it points some passages related to the rhythm in which the values of national patrimony are discovered. This magazine from September 1938, presents an interesting autumn itinerary dedicated to the Danube Delta. At the end, the markings with the red triangle, the blue horizontal line and the blue vertical line on the range of the Ezer-Papusa Muscel Mountains are mentioned. The mountain and sea Guard Camps are not omitted.*

Keywords: *O.N.T. magazine, September 1938, Romania, tourist landscape, country roads, Hell's Valley, Danube Delta, motorboat Transylvania*

Fiind o revistă de turism, în numărul din septembrie 1938 a fost ales un subiect interesant legat de **PEISAJUL TURISTIC DIN ROMÂNIA**. Acest articol, frumos ilustrat cu 22 de fotografii, a fost redactat de Vlaicu Bârna, din care am selectat unele pasaje și fotografii: „Faptul că România n-a ajuns încă o țară cu renume turistic nu se datorează lipsurilor de ordinul bogățiilor naturale și nici de un neajuns de climă. El se explică numai printr-un deficit de inițiativă, căruia i-a urmat o frumoasă campanie de înfăptuiri, azi în plină desfășurare.

În ultimii patru ani au crescut casele de adăpost pe înălțimile cele mai trufașe, s-au marcat drumurile și potecile pe acolo pe unde numai turmele străbăteau și unde pașii turistului s-au condus după călăuza stelelor și a ciobanilor. În stațiunile din depresiunile lanțurilor de munți, s-au amenajat adăposturi speciale pentru sporturile de iarnă, încurajându-se prin aceasta industria hotelieră din acele locuri. Pe litoralul mării au fost construite hoteluri cu instalații moderne. Pe pământul virgin al Deltei Dunării au luat ființă câteva cabane. În pădurile virgine de sălcii mișună aproximativ

⁴ *Ibidem*, pag. 22-25

⁵ *Ibidem*, pag. 25-28

⁶ *Ibidem*, pag. 29-36

⁷ *Ibidem*, pag. 41

500 de specii de viețuitoare. De la Delta până la Ekrene, apare peisajul dobrogean, de o culoare specifică. Cu păduri mari, cum este Karaorman și Letea, cu stânci de granit la Jacobdeal, dealurile dela Greci Turcoaia, lângă Măcin.

Înrudită, în configurația solului, este câmpia dintre Prut și Nistru. Regiune de stepă cu pământ excelent pentru plugărie, mlaștini în regiunea Bălți și așezări gospodărești înfloritoare pe dealurile de lângă Chișinău, vestite în podgorii.

Ar fi nimerit să spunem că peisajul specific al depresiunii îl constituie *satul românesc*. În el se întrunesc aspectele de viață colectivă, cu un cadru sălbatec al naturii, mereu în transformare, după necesitățile vieții și după formele de creație ale geniului popular, care își definește, cum susține filosoful Lucian Blaga, un *stil*.

Turistul va trebui să treacă sfios, cu un sentiment de înaltă cuviință pe lângă aceste așezări, unde poate surprinde mai ales peisajul vital, în formele lui temeinice, tradiționale.

Arta populară care se întâlnește aici, concretizată în cusături, încrustări în lemn, ceramică și cântece, reflectă peisajul și sensibilitatea poporului.

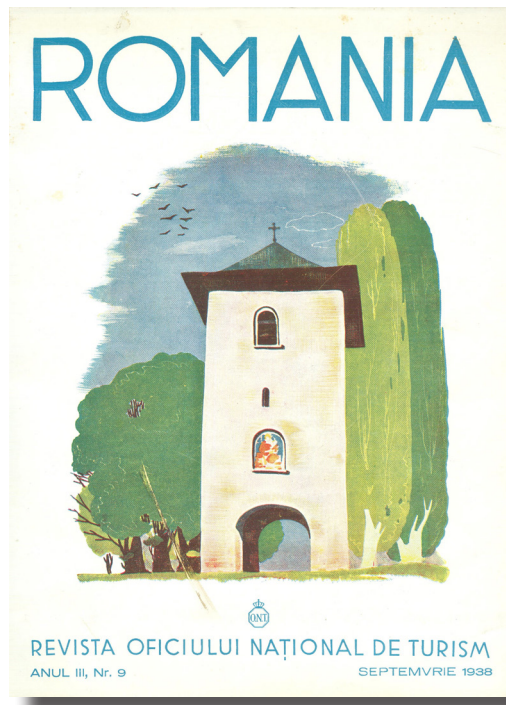

Fig. 1. Coperta revistei O.N.T. din septembrie 1938

Fig. 2. Iacobeni – Bucovina

Însă peisajul muntelui românesc nu este uniform. Izvoarele și peșterile, lacurile vulcanice și blocurile de rocă tare dau aspecte diferite munților noștri. Între peșteri, adevărate capodopere ale naturii, amintim Scărișoara din Apuseni, Dâmbovicioara, Ialomicioara și Polovraci.

Lacul Sfânta Ana, pe Harghita, este una dintre marile creații ale naturii, după cum lacul Roșu (Ghilcoș), lac tectonic, format prin surparea unor văi, oferă în ambianța peisajului o adevărată comoară. Cheile Bicazului și Valea Jiului, sunt încă două prilejuri de aleasă desfătare, de rară emoție.

Muntele este interesant pentru delectarea ochiului și pentru odihnă în toate anotimpurile. Toamna, muntele e singuratic. Pentru că vânătorul nu ține seamă de capriciile muntelui, de sprijin îi stau casele de adăpost sau colibeile păstorești, părăsite, unde noaptea și pe vreme rea se petrece timpul agreabil lângă un foc și o ploscă de rachiu.

Natura imită opera de artă – spunea Oscar Wilde. Observația e valabilă nu numai pentru știința esteticii, unde este menționată. Ea ne atestă că natura are fantezia ei creatoare.

De unde, dacă nu din jocurile unice ale naturii, se trage pasiunea marilor scriitori români pentru peisaj? Eminescu și Coșbuc, Al. Odobescu și Duiliu Zamfirescu, M. Sadoveanu și Topârceanu, Mateiu Caragiale și Ion Barbu, Cezar Petrescu și Lucian Blaga, I. Agârbiceanu și Panait Istrati, - iată cei mai inspirați din rândurile zămisliților de duh, iată marii pictori ai peisajului românesc, trecut demult în eternitatea de bronz a cuvintelor măiestre¹.

Urmează un alt articol intitulat **CELE MAI FRUMOASE DRUMURI DIN ȚARĂ**, care este redactat de Emanoil

Fig. 3 Troiță din Muscel

Fig. 4. Biserica din Săcălășeni

¹ Revista *Oficiului Național de Turism*, Anul III, nr. 9 din septembrie 1938, Vlaicu Bârna, Peisajul turistic românesc, pag. 1-16

Bucuța².

Un alt articol semnat de Al. Bădăuță este intitulat **PE VALEA IADULUI**. Din acest material semnalăm câteva pasaje legate de ritmul în care se descoperă valorile de patrimoniu național:

„România care se ascunde este profund o realitate. Marele public de la noi nu a descoperit marea, de pildă, decât în ultimii 10 ani. Mănăstirile Olteniei sunt frecventate și de mai puțin timp.

Acelea ale Bucovinei nu au decât cel mult cinci ani de notorietate mai amplă. Ținuturile de mare spectacol turistic, cum este Maramureșul și Țara Oașului, sunt și azi destul de rar străbătute.”³

Un bun prilej de a face o reclamă de a naviga cu motonava **Transilvania**, a fost un eveniment petrecut de Ziua Marinei din 8 septembrie 1938.

La acest eveniment a avut loc ceremonia de botez a navei, unde au participat: M.S. Regele Carol al II-lea, Marele Voevod Mihai și membrii Guvernului României. Prezentarea acestui eveniment a fost frumos ilustrată cu 14 fotografii din acea perioadă.

Această motonavă a fost construită în Șantierul Naval Burmeister & Wein din Copenhaga și a fost finalizată în data de 11 iunie 1938.

Avea un echipaj de 156 membri și putea transporta 412 pasageri.

Plecarea în prima cursă regulată pe linia Constanța-Alexandria-Haifa-Beirut-Pireu-Istanbul-Constanța a avut loc în data de 13 septembrie 1938.

La izbucnirea Războiului mondial, navele Transilvania și Basarabia au poposit în Bosfor până în dec. 1944, când au fost luate de URSS drept despăgubire de război.

În oct. 1945, nava de pasageri Transilvania a transportat emigrați evrei la Haiffa, Israel. În perioada 1962-1963, a fost reparată și modernizată în șantierul unde a fost construită. A fost scoasă din serviciu în anul 1975.

După patru ani de amânări, nava a fost adusă la Galați ca să fie reparată, dar în data de 9 septembrie 1979, s-a răsturnat în Dunăre, din cauza scăderii nivelului apei și a unei administrări deficitare. În anul 1983, s-a inițiat tăierea navei, care s-a finalizat în anul 2008.

Fig. 5. Ziua Marinei – 8 septembrie 1938

² *Ibidem* pag. 17-19

³ *Ibidem* pag. 20-21

Revista din septembrie 1938 prezintă și un interesant **itinerar de toamnă consacrat Deltei Dunării**.

Articolul este însoțit de o superbă hartă a Deltei, ca îndreptar turistic. Este pomenită Mănăstirea Cocoș, întemeiată la 1832.

La 7 km de Niculițel, se află Schitul Sauna, fondat pe la 1880 de călugării veniți de la Mănăstirea Celic-Dere⁴.

În finalul revistei, sunt prezentate marcajele cu triunghiul roșu, linie orizontală albastră și linie verticală albastră pe lanțul Munților Ezer-Păpușa Muscel. Nu sunt omise Taberele Străjerești de la munte și mare.

Fig. 6. Biserica de lemn din Borșa

AUGUST-SEPTEMBRIE 1939 / AUGUST-SEPTEMBER 1939

Abstract: *The author reports information from O.N.T magazine. nr. 8-9, August-September 1939, which has as main subject the Romanian Mountains and it is beautifully illustrated with 32 images. He also selects some passages that seem to be the most interesting. The tourist beauty of the Mountains are indescribable. He makes an interesting presentation of Romania's exhibitions in Paris and New York. For climbers, there is a material with new routes in the Abruptul Pietrei Craiului. There are no less than 10 alpine routes, with many details specific to mountaineering.*

Keywords: *Romania, mountains, tourism*

Revista O.N.T. nr. 8-9 din august-septembrie 1939 are ca subiect principal **MUNȚII NOȘTRI** și este frumos ilustrată cu 32 de imagini.

Vom selecta anumite pasaje care ni s-au părut interesante:

„Spunea poetul pătimirii noastre: „Pământul României apare ca o entitate organică. Un trup imens, având Carpații coloană verticală și respirând la Marea Neagră. Spre care se îndreaptă fluviile toate ce străbat ambele flancuri. România ne arată o varietate de peisaje de o bogăție cu totul particulară. Munții cu masivele împădurite și

⁴ *Ibidem* pag. 29-30

cu crestele pleșuve de piatră vineție, fără a avea înălțimea Alpilor, sunt de o severă măreție în aspectul lor. Fie în Bucovina, la Făgăraș, în fruntea Ceahlăului, sau pe coamele de stâncă ale Bucegilor, ca și în alte colțuri de țară, acești munți exprimă sălbăticia tragică a naturii, cu o vigoare neobișnuită, reamintind lanțul prăpăstios deasupra fiordurilor norvegiene. Pădurile care îmbracă coastele piezișe cu adâncimile lor umede, neatinse de secure, desișurile de brazi bătrâni răsturnați de trăsnet, isvoarele care țâșnesc de sub lespezile de piatră, toate aceste priveliști îți dau un sentiment de intimitate ancestrală a naturii, pe care Occidentul întretăiat pretutindeni de urmele omului nu-l mai încearcă de sute de ani. Acestei sălbătăcii de codru se atribuie și fauna Carpaților unde urșii, mistreții, lupii, caprele negre și cerbii roiesc prin crânguri și poieni, făcând din România, în materie cinegetică, o țară unică pe continent».

De ea au fost legate viața și luptele, speranțele și grijile, truda și răgazul poporului nostru. Azi, când după veacuri de zbcium, țara este liberă, mare și puternică, munții care au fost cetate, sunt podoabe.

De-a lungul Prahovei, în sus, se înșiră după Sinaia, Poiana Țapului, Bușteni, Azuga și Predeal. Apoi, pe valea Timișului, în jos, vile și hoteluri se țin lanț, frumoase, până la Dârste, lângă Brașovul cel plin de istorie. De-a dreapta acestui drum – atât de mult bătut – masivul Bucegilor își arată cea mai măreață latură a sa, cruntă și trufașă, superbă. Este masivul cel mai cercetat de iubitorii de munte, cu foarte multe poteci bine marcate și cu numeroase cabane și case de adăpost primitoare. De sus, de pe platou, o mie și una de priveliști se deschid ca din legendarele *O mie și una de nopți*.

Fig. 1. Coperta revistei O.N.T. din luna august-septembrie 1939

Fig. 2. Cheile Turzii

Vecină peste zări, înspre Apus, este Piatra Craiului, ce sfâșie cerul cu dinții de ferăstrău, și-și lasă doar cu multă trudă creasta atinsă de cățărători. Este craiu dintre munți, semeț și nu se lasă învins. Șerpuiește, între aceste două masive, un drum nespus de frumos, din Bran spre Rucăr.

Vin munții Făgărașului, cu aspre și pleșuve culmi, cu lacuri limpezi și adânci în ochiuri ascunse, cu turme și stâne bogate. An de an, pleacă de aici ciobanii cu oile lor spre Dobrogea cu iarba sărată și cu iarna blândă, către toamnă, și vin înapoi în primăvară. Migrațiune cu consecințe multe în viața poporului român.

Apoi, Negoiful, cu capre negre pe drumuri neumblate, cu poteci ostenitoare, cu priveliști largi, până la argintul Dunării îndepărtate. Trec Valea Oltului, croită larg și până în cea a Jiului, în fiecare fund de vale află câte o mănăstire, uneori frumoasă ca o bijuterie - Horezul - iar dincolo de Jiu, Tismana.

Și în valea Jiului, anii din urmă au dus la o schimbare desăvârșită. După atâtea decenii de așteptare, drumul care trebuie să ducă de la Bumbesti la Livezeni și să deschidă cărbunele de la Lupeni și Pietroșani, drum scurt spre Țara Banilor, este lucrat cu multă repeziciune și în curând va fi terminat.

Fig. 3 Plute pe Bistrița

Fig. 4. Casa Mălăești

Masivul Retezat, în partea transilvană, plin de atâta noutate, așteaptă să fie cercetat mai mult, să se pătrundă cu mai multă pasiune pe potecile lui grele. Sunt munți înalți ca și cei ai Făgărașului, au și ei lacuri multe, la înălțimi mari. Casele de adăpost și cabane sunt răspândite în tot masivul.

Pe valea romantică a Cernei, apă mică și zburdanică, sunt Băile Herculane, cu izvoare fierbinți și tămăduitoare. De două mii de ani știu oamenii de ele. Urmele romane sunt numeroase. Este aproape Dunărea și podul lui Apolodor și Tabula Trajana, certificatul latinității noastre. Spre mieznoapte, în latura Moldovei, domnește patriarhul munților din Neamț, Ceahlăul. Măreția nu-i semețată ci calmă, mângâietoare.

Din punct de vedere alpin, munții Bucovinei nu sunt deloc mai puțin însemnați decât restul Carpaților și cărări îngrijite duc prin toate măruntaiele lor. Sunt numeroase stațiuni climatice și balneare. Vatra Dornei stă în frunte, dar mai sunt: Câmpulung Moldovenesc, Iacobenii, Gura Humorului, Solca și altele.

Fig. 4. Bran

Dar am uitat un colț de seamă. De la Gheorgheni, spre răsărit, urci și cobori spre Lacul Roșu, lacul ucigașului, cu vârfuri de brazi ieșind din oglinda-i sumbră, ciudat. Este născut dintr-o prăbușire, pe la 1857, din apa Bicazului, care aici este mic. Dar mai departe Bicazul luptă cu muntele și este un spectacol copleșitor de măreț. După ce treci cheiul care sugrumă și râul și drumul, ajungi la Bicazul românesc, acolo unde Regina Maria și-a adăpostit zbuciumul eforturilor pentru izbânda Războiului de întregire.

Pe firul apei, la vale, vin plutele strunite cu măiestrie de flăcăi voinici, dibaci. Sunt pe o plută câte doi, uneori trei. În ritm vioi, cu gestul sigur și fără să se vadă trudă, ei duc bogăția codrilor până la Siret sau chiar până la Galați. Și aici văile ce se închid în

munte adăpostesc în fundul lor mănăstiri. Ele se înșiră modeste, din Neamț de lângă Piatra și duc dincolo de Suceava, cetatea veche a Marelui Ștefan: Bisericani, Bistrița, Horația, Vărațic, Agapia, Neamțu, Râșca, Slatina, Dragomirna și altele, până la cele ale Bucovinei. Toate sunt ctitorii de Domni moldoveni, care puneau totdeauna grija credinței și a cărții alături de puterea spadei.

Fig. 7. Schitul din Peștera Ialomicioaiei

Fig. 6. Braşov

Frumuseţile turistice ale Munţilor Apuseni îşi au înfăţişarea lor aparte. Cheile Turzii se numără printre cele mai frumoase locuri din munţii noştri. Aici se află muntele Scărişoara, cu peştera sa curioasă şi cu frumosul gheţar. Muntele Găina, unde o dată pe an se ţine târgul de fete, obicei vechi dinainte de vremea creştină şi atât de interesant din punct de vedere etnografic, minele de aur din jurul Abrudului, cu steampurile lor arhaice şi obosite, Valea Arieşului, cu muntenii săi viguroşi şi muncitori.

În Bihor, la Stâna de Vale, o staţiune climatică foarte preţuită se înfiripează la o înălţime de 1 102 m şi vârfurile din jur ating şi 1 700 m. Poporul de aici a păstrat bine tezaurul mare de datini şi obiceiuri lăsate din bătrâni şi multe se pot spune despre munca şi luptele din viaţa lor.

Fig. 8. În munţii Neamţului. Ceahlău

Dar o poveste despre minunile munţilor noştri nu poate avea sfârşit. Spune mai departe poetul **Octavian Goga**, vorbind de înaintaşii noştri: „...Zvonul codrilor şi trăsnetele căzute pe piscuri, şopotul de izvoare şi cântecul de greier... toate tainele firii... Toate aceste coarde dintr-o claviatură largă, fără început şi fără sfârşit, au ascuţit simţurile, au adâncit rezonanţa lor lăuntrică”.

Are dreptate. În viața înfrățită cu muntele, este calea către adevăr și înnoire”⁵.

În continuare, revista prezintă un articol semnat de C. Munteanu, intitulat: **MÂNDRA, FRUMOASA, PĂPUȘA**. Sunt trei denumiri de munte care sunt prezentate cu multe informații turistice interesante⁶. Problemele actuale în turismul românesc sunt analizate și nu sunt neglijate propunerile de a stimula turismul⁷.

O interesantă prezentare a **EXPOZIȚIILOR ROMÂNIEI DE LA PARIS ȘI NEW-YORK** este făcută de Al. Bădăuță, din care consemnăm câteva pasaje mai reprezentative:

„O expoziție internațională este, înainte de toate, o desființare de granițe. O întrecere pașnică între națiuni, sub semnele creației și progresului. Năzuință către mai binele omenirii, o expoziție înseamnă astăzi nu numai o afirmare sau confruntare de forțe, ci asocierea unui popor cu celelalte, cot la cot, către visurile noastre.

Sub acest raport, expoziția din 1937 din Paris a fost prilejul unei regăsiri comune a umanității sub două idealuri eterne ale ei: arta și tehnica. La Paris, țara noastră a dus cea mai completă imagine a unei autentice existențe. România a prezentat trei mari grupe: un Pavilion Național, o Casă Românească și o serie de manifestări artistice menite să completeze pe primele două.

Participarea României la Expoziția Universală de la New York din 1939 se diferențiază total de cea de la Paris. În timp ce la Paris țările participante se străduiau să pună în lumină măsura în care artele și tehnica pot fi considerate, pretutindeni, factorii esențiali ai progresului, la New York fiecare dintre ele au încercat să afirme, odată cu ființa lor colectivă, aportul respectiv la civilizația de mâine a umanității. Expoziția de la Paris avea un caracter oarecum recapitulativ: bilanțul creației și bunurile unui popor, spirituale sau materiale, înfățișate în raportul dintre ele. Expoziția de la New York a fost mai puțin o evocare a formelor de creație ale trecutului, cât o anticipare a viitorului. România a râvnit să fie cunoscută în toată diversitatea ei, de țară dornică de progres și de prietenie.”⁸

Celebru alpinist, Ion Ionescu Dunăreanu, a prezentat un material cu **TRASEE NOI ÎN ABRUPTUL PIETREI CRAIULUI**. Sunt prezentate nu mai puțin de 10 trasee alpine, cu foarte multe detalii specifice alpinismului⁹.

Nu a fost neglijată nici activitatea **TURING CLU-BULUI ROMÂNIEI**, cu o vechime de 15 ani și 11 secții, în marea lor majoritate în provinciile de peste munți. Realizările acestei societăți se pot împărți în două mari categorii: realizarea pe teren de cabane, poteci, marcaje și rea-lizări publicitare precum cărți și hărți. Sunt prezentate în detaliu realizările fiecărei secții.¹⁰

Pentru cei abonați la această revistă O.N.T., intitulată ROMÂNIA, care constituie o prețioasă colecție pentru orice bibliofil, mai ales dacă va fi bine păstrată, ea poate fi reunită într-o **elegantă copertă** confecționată din pânză englezească, bogat poleită

Fig. 9. Coperta O.N.T

⁸ *Ibidem*, pag. 31-35

⁹ *Ibidem*, pag. 42-44

¹⁰ *Ibidem*, pag. 44- 46

în față și pe cotor.

Această ofertă este prezentată în acest număr al revistei și se putea procura cu 65 de lei de la Cartea Românească S.A. din București. Cheltuielile de expediție pentru provincie erau de 12 lei.¹¹

OCTOMBRIE-NOIEMBRIE 1939 / OCTOBER-NOVEMBER 1939

Abstract: *In the last issue of ONT magazine, the author makes a brief presentation of what the National Tourism Office meant in the interwar period. It was initiated in 1924 and in 1936, ONT acquires an organizational character, with a well-defined status, within the Ministry of Interior. ONT has taken the initiative to build tourist hotels and other buildings useful for tourism in balneary and tourist centers, meant to attract more visitors. We can also find the article that refers to the Romanian Popular Art, beautifully illustrated with 39 images, from which certain passages are selected: the costume, the carpets, the ceramics. Romanian Popular Music could not be missing from this theme: the lullaby, the carol, sorcova, doina, the wedding song, the ballads. This is how the soul life of the Romanian is depicted through songs.*

Keywords: *National Tourism Office, Rex Hotel in Mamaia, Romanian folk art, Romanian folk music*

„Primele încercări de legiferare din 1924 au avut la bază eforturile lui Emil Racoviță. Emanuel Bucuța și gen. Nicolae Vicol, proiectau un organism oficial, capabil să ofere îndrumări turistice la nivel național și să organizeze propaganda în țară și străinătate pentru a face cunoscut potențialul turistic din România.

Aceste încercări se concretizează în 1926, odată cu fondarea, prin legea sanitară, a Oficiului Național de Turism (ONT) care a fost încorporat în Ministerul Sănătății.

Sarcinile acestui Oficiu erau de a coordona activitatea stațiunilor balneo-climaterice din țară. Din lipsa resurselor financiare, ONT trece în 1930 în subordinea Direcției Educației Poporului din Ministerul Muncii și apoi la Ministerul Instrucției Publice.

În anul 1933, coordonarea activității turistice este încredințată *Consilieratului pentru pregătirea organizării turismului în România*, de pe lângă Președinția Consiliului de Miniștri, care avea și sarcina stabilirii și organizării legăturilor internaționale în domeniul turismului.

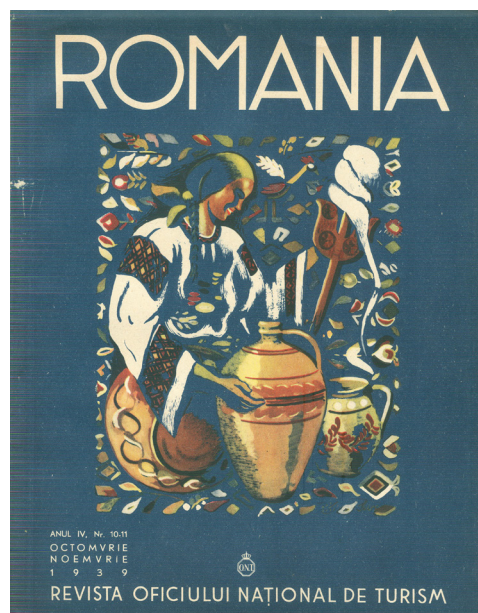

Fig. 1. Coperta revistei ONT dim octombrie – noiembrie 1939

¹¹ *Ibidem*, pag. 55

În anul 1936, ONT capătă caracter de organizație, cu un statut bine definit, în cadrul Ministerului de Interne, ca urmare a Legii pentru organizarea turismului, promulgată de regele Carol al II-lea, prin înaltul Decret regal nr. 322 din 29 februarie 1936.

Pe lângă Ministerul de Interne funcționau, ca instituții atașate:

- Oficiul Național de Turism
- Oficiul Național pentru Apărarea populației contra atacurilor aeriene
- Oficiul Emisiunilor radiofonice și al Cinematografiei
- Institutul General de Statistică

Legea promulgată de rege situa România, în perioada interbelică, în avangarda țărilor turistice ale Europei. În aceste condiții, ONT a luat inițiativa construirii de hoteluri turistice și alte edificii folositoare turismului în centrele balneare și turistice, menite să atragă mai mulți vizitatori, având ca principale atribuții:

- Studiarea mijloacelor de dezvoltare ale turismului, printr-o cooperare directă cu toate instituțiile de stat centrale, județene, comunale dar și private.
- Informarea publicului și coordonarea acțiunilor de propagandă turistică prin afișe, broșuri, reviste turistice, conferințe radio.
- Îmbunătățirea mijloacelor de transport, pentru a facilita circulația turiștilor români și străini.
- Controlul riguros al hotelurilor, pensiunilor, restaurantelor și caselor de adăpost, pentru asigurarea confortului necesar.
- Sprijinirea și crearea mijloacelor de comunicare menite să favorizeze turismul.
- Promovarea căilor ferate, a stațiunilor balneare și climaterice.
- Manifestări cu caracter sportiv, artistic, cultural sau economic, care pot contribui la atragerea turiștilor străini în România.

Darea în funcție în anul 1938 a **Hotelului Rex** din Mamaia, conceput de George Matei Cantacuzino, pe atunci arhitect-șef al Căilor Ferate Române, a fost considerată prima mare realizare a ONT.

Cu toate acestea, construcția Hotelului Rex a atras în epocă și unele critici în termeni moderați. În acest sens, regele Carol al II-lea nota enervat: *Înainte de masa care o dă Primăria la plaja Mamaia, m-am dus să vizitez hotelul ONT în construcție. E destul de bine, numai că nu au urmat sfatul meu, și din 130 de camere, n-au făcut decât 14 cu baie, ceea ce este o prostie. Își imaginează deșteptii ca Sergiu Dumitrescu (secretarul general al Ministerului de Interne), că dacă te scalzi în mare, n-ai nevoie de baie. Fac tărăboi pe această chestie.*

Veniturile pentru investițiile făcute de ONT erau alimentate din două surse distincte:

- Pentru amenajările turistice și diverse construcții, din bugetul anual.
- Pentru construcții de hoteluri, hanuri și cabane turistice, dintr-un fond special construit dintr-o suprataxă de 2% aplicată pe biletele de călătorie ale administrațiilor CFR, Navigația Fluvială Română, Serviciul Maritim Român și Liniile de transport aerian.

Conducerea și administrația ONT revenea unui Președinte, secondat de un Comitet de Direcție compus din 5 persoane, numite prin Decret regal, la recomandarea Ministerului de Interne.

În anul 1936, prin cele 21 de puncte de frontieră au intrat în România 104 427 călători străini, față de 54 738 români plecați în străinătate.

În cele 74 de hoteluri ale Capitalei, s-au cazat în anul 1936 un număr de 206.337 călători, dintre care 182 759 români și 23 585 străini, iar în intervalul 1 iunie - 1 octombrie al acestui an, cele 208 stațiuni baleo-climaterice și turistice au primit 405.450 de vizitatori români și 34 366 străini.

Din 1867 și până la izbucnirea celui de-al Doilea Război Mondial, România a participat la 14 expoziții internaționale, iar în perioada interbelică la expozițiile de la Barcelona, Bruxelles, Paris și New York.

La Expoziția de la Paris din 1937, de care s-a ocupat sociologul Dimitrie Gusti, peste 20 de milioane de vizitatori au putut admira, vreme de șapte luni cât a fost deschisă expoziția, concepția expozițională a țării noastre. România a obținut 236 de premii, ocupând în clasament locul 11 din 48 de state participante¹².

În anul 1945, Hotelul Rex a purtat numele *Casa de Odihnă 1 Mai*. După anul 1960, comuniștii l-au redenumit *Internațional*, nume păstrat până în anul 1990. După 1990, ONT Mamaia s-a transformat în S.C. Mamaia S.A., preluând patrimoniul acesteia, inclusiv Hotelul Internațional, care a revenit la denumirea inițială Grand Hotel Rex.

În august 2006, Grand Hotel Rex a fost cumpărat de firma Tycoon Imobiliar, care a investit pentru a-l aduce la standarde occidentale, cu servicii și confort de cinci stele, pentru vacanțe de lux sau întâlniri de afaceri.

Demn de semnalat este și faptul că restaurantul de la Rex era deservit de personal de specialitate, care provenea de la Hotelul Aro din Brașov, vestit pentru calitate profesională.

Dacă revenim la revista ONT, trebuie să menționăm faptul că se pare că ultimul număr al revistei a fost din mai 1940, după care nu a mai apărut, datorită dificultăților teritoriale în care țara noastră a fost supusă de a ceda teritorii din România Mare. Revista ONT din octombrie-noiembrie 1939 este ultima de care dispunem și pe care o vom analiza cu articolele cele mai importante.

Un subiect deosebit de important este redactat de un specialist de mare valoare, **George Oprescu** (care a scris o lucrare în patru volume pe care a intitulat-o *Manual de Istoria Artei*, publicată în anul 1943). Articolul se referă la **ARTA POPULARĂ ROMÂNEASCĂ**, frumos ilustrată cu 39 de imagini, din care vom selecta anumite pasaje:

„O constatare mai înainte de a trece în revistă, în chip sumar, formele pe care le ia arta populară: fie că este vorba de creștături în lemn, de broderii, de țesături, de covoare, de ceramică, de ouăle încondeiate ori de icoanele pe sticlă, totul se ține și formează un ansamblu armonios. Românul nu este singurul neam care a simțit nevoia să adauge obiectelor de uz obișnuit, costumului sau locuinței, ceva în care să se exprime nevoia de frumusețe, el este însă poate singurul care în toate direcțiile și-a manifestat deopotrivă talentul.

¹² *Istoria ONT*, pag. 1-7

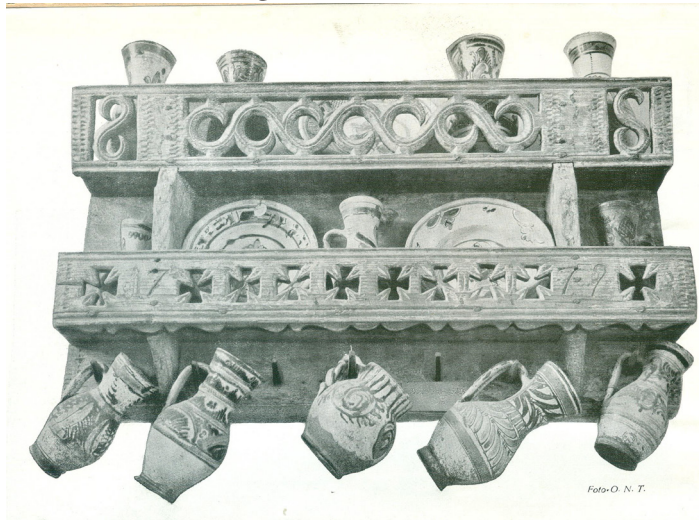

Fig. 2. Blidar din Transilvania

Dintre obiectele de artă țărănească ce posedăm astăzi și care se deosebesc prin calitatea lor, rareori vreunul va aparține unei epoci anterioare secolului al XVIII-lea. Putem totuși presupune că printre cele nedatate ar exista și exemplare mai vechi. Iar dacă este vorba de tehnica cu care sunt executate, de anumite motive ornamentale, de anumite forme, este sigur că mare parte dintre ele au precedat cu mult fondarea statelor române.

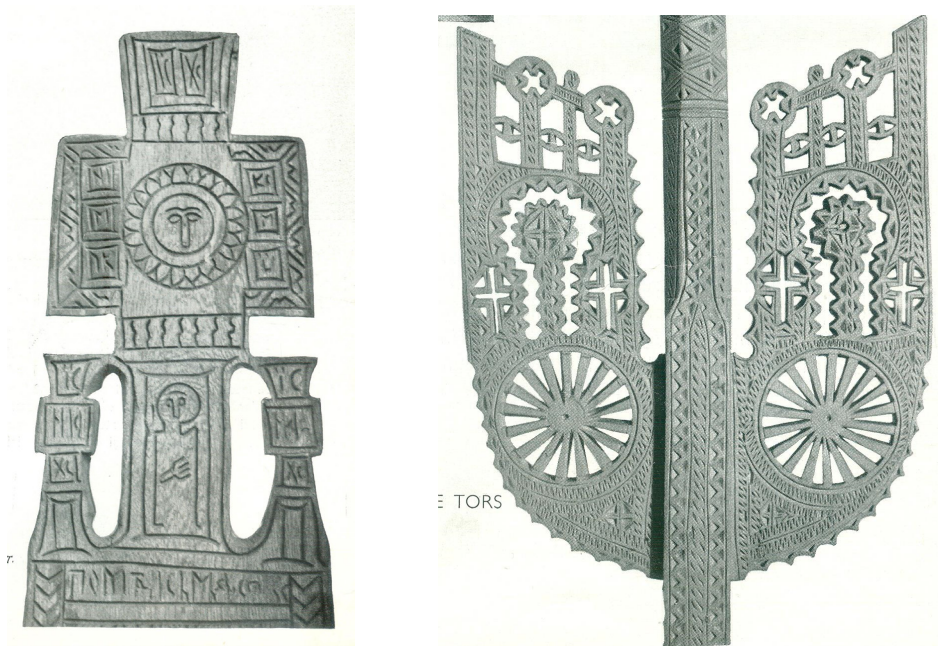

Fig. 3. Troiță și detaliu de furcă de tors

Obiectele cele mai semnificative și cele mai prețioase apar în câteva regiuni precum: în Oltenia, la muntenii din stânga Oltului, până către hotarele Prahovei, în Transilvania și mai ales în țara Hațegului, în jurul Sibiului, în jurul Brașovului și în nord, prin Maramureș. Banatul, Bucovina și Basarabia sunt și ele centre importante, ultimile două pentru scoarțe. Să încercăm să caracterizăm în câteva cuvinte fiecare din manifestările artei țărănești dela noi.

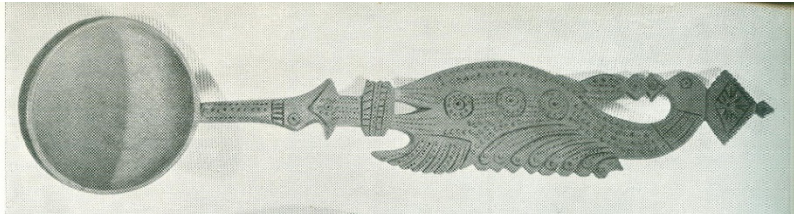

Fig. 4. Lingură de lemn

Să începem cu **încrestăturile**. Sub forma unor ornamente de caracter geometric, trase cu compasul și cu rigla și tăiate cu cuțitul, ele împodobesc multe din obiectele uzuale, îndeosebi furca de tors, băta, căușul de băut apă, fluierul și alte obiecte. Încrestăturile nu se mărginesc numai la aceste obiecte de mici dimensiuni. Ea se aplică la casă, la gard și la poarta prin care se intră în curte, la mobilier și la troițele care dau un aspect atât de original drumurilor din anumite regiuni și mai ales cimitirelor sătești.

Costumul de astăzi, acolo unde s-a mai păstrat, nu poate fi mult deosebit de costumul pe care l-au purtat moșii și strămoșii noștri. Elementele lui principale se pot observa în basoreliefurile de pe columna lui Traian, unde sunt reprezentați dacii.

Mă voi opri asupra broderiilor care împodobesc în culori vii, atunci când este vorba de o femeie tânără, și mai închise când este vorba de o femeie în vârstă. S-ar părea că umărul este ceea ce interesează mai ales, fiindcă aici sunt concentrate motivele cele mai variate. În anumite regiuni, cum ar fi Bucovina, se întâlnesc frecvent flori și chiar animale. Ele sunt executate în mătase, în lână, în fire de argint și aur, cu fluturi și cu arniciu de diverse culori.

S-a afirmat că românul are un simț deosebit al măsurii și armoniei în lucrurile ieșite din mâna lui. Un exemplu este felul ingenios în care este distribuită broderia pe o cămașă, raportul dintre părțile brodate și cele albe, care pun în valoare pe cele dintâi. Haina bărbătească comportă puține ornamente.

Fig. 5. Femeie torcând

Fig. 6. Covor din Basarabia

Covoarele și scoarțele sunt poate cele mai prețioase produse și cele mai apreciate în toată lumea, ale țărâncii noastre. Centrele care s-au distins îndeosebi prin fabricarea lor sunt Oltenia și Basarabia. Orice scoarță românească are o bordură. Ea este simplă, dublă sau triplă în Oltenia, însă mai îngustă și rareori dublă sau triplă în Basarabia. Bordura este țesută în același timp cu fondul, sau separat de el și cusută mai pe urmă părții centrale. Rolul ei este să servească de cadru, să pună în valoare compoziția centrală. În bordură se întâlnesc uneori ornamente geometrice, dar mai ales ramuri cu frunze și flori, care șerpuiesc de jur împrejurul covorului. În mijloc apar buchete de flori imitate după natură. Dar întâlnim și animale domestice și uneori personaje, cum ar fi o horă, o nuntă. În covoarele basarabene, compoziția este cea mai încărcată, chiar și culorile de care se servește artistul sunt deosebite față de cele din Oltenia. Faptul că mai toate lănurile erau colorate cu sucuri vegetale, iar flora celor două provincii este destul de deosebită, are drept consecință această diferență în aspectul și calitatea tonurilor. Olteanca își face despre un covor o idee mai potolită, mai unitară, mai armonioasă, deci mai clasică, pe când basarabeanca este mai personală, mai lirică, adică mai romantică.

O importanță tot atât de mare în arta noastră o are **ceramica**. Din toate timpurile, cu sute și chiar cu mii de ani înainte de formarea primelor state românești, s-au produs în aceste locuri vase de lut, arse sau nearse, smălțuite sau nesmalțuite, de forme variate, pentru că în țara noastră se găsea un excelent pământ pentru fabricarea acestor vase. În România predomină două stiluri, despărțite între ele prin coama Carpaților. La sud se găsesc forme și decoruri în legătură cu splendida ceramică orientală și mediteraneană. Atât smalțul întrebuițat, cât și ornamentele, fac din străchinile și farfuriile țaranilor noștri obiecte demne de a figura alături de ceramica de caracter rustic a Asiei Minore sau a Persiei. Vasele de mari proporții, prin forma lor armonioasă, au multe puncte comune cu ceramica clasică mediteraneană. Dincolo de munți, în Ardeal, este mai greu să despartii ceea ce aparține românului, de ceea ce aparține sasului și secuului. În fond, aceste trei neamuri, ducând o viață comună și având împreună nenumărate legături, au împrumutat de multe ori unii de la alții forma și decorul obiectelor uzuale.

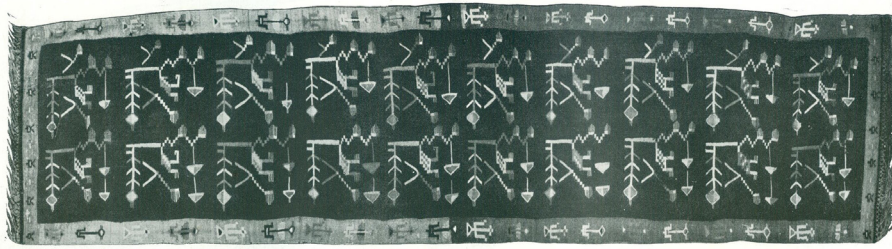

Fig. 7. Cover Oltenesc

Arta țărănească este azi în decadență față de trecut, nu însă în toate părțile. Bărbatul și mai ales femeia, la țară, au un spirit mai conservativ. Dacă în zilele de lucru se pune un costum orășenesc, de multe ori Duminicile, până și cei mai tineri își scot din lăzi hainele înflorite și cu ele merg la horă.

Arta populară constituie aspectul nostru cel mai reprezentativ, sub care ar trebui să ne cunoască străinii, ei care nu aud despre noi decât calomniile dușmanilor, ori complimente fade.

Când tristețea sau descurajarea ne apasă, când prezentul devine greu de suportat, spre ele ne întoarcem, cu încredere și cu recunoștință, privirile¹³.

Nu putea lipsi din această temă **MUZICA POPULARĂ ROMÂNEASCĂ**, pe care o tratează cu multă atenție autorul acestui articol, G. Breazul, din care vom consemna câteva idei interesante:

„În această abundență de artă, ce minunează și încântă, în adâncul celor făptuite de mâna omului de la sat, în fiecare fibră, se ascunde ecoul din versul românului. Muzica populară românească izvorăște sau are directe legături cu viața sufletească a poporului, ea este o formă de manifestare psihică populară. Plăsmuirile melodice românești s-au definit, odată cu structurarea sufletului poporului, ca forme proprii și caracteristice de manifestare, de exprimare și afirmare ale firii românești. Astfel s-a înfăptuit o tradiție muzicală românească.

Nu se pot concepe, în tradiția muzicală românească, valori expresive fără sigiliul firii neamului.

Cântecul de leagăn, colinda, cântecul de stea, sorcova, doina, cântecul de nuntă, baladele, astfel se înfățișează viața sufletească a românului în cântecul său, astfel oglindește cântecul forme caracteristice ale sufletului românesc.

Trăsăturile specifice care diferențiază natura psihică a românului DORUL, JALEA, URÂTUL, sunt elemente proprii, preferate și frecvente în manifestările muzicii populare românești¹⁴.

¹³ Revista Oficiului Național de Turism, anul IV, nr. 10-11, octombrie - noiembrie 1939, *Arta Populară Românească*, George Oprescu, pag. 2-20

¹⁴ *Ibidem*, pag. 21-22

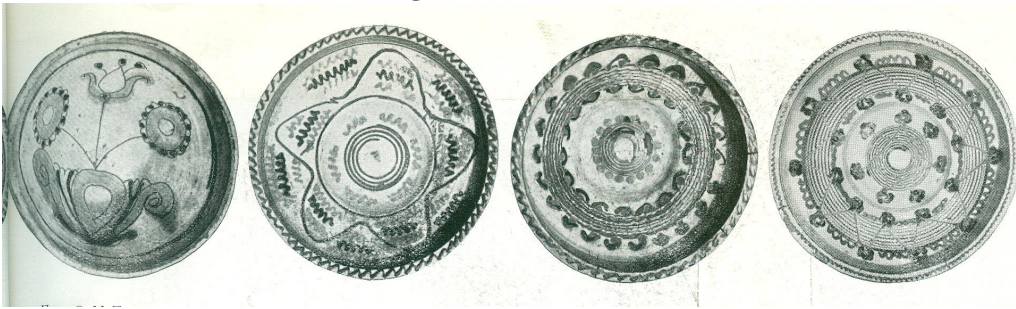

Fig. 8. Blide smălțuite

Ernest Bernea abordează și el acest subiect, pe care îl intitulează **ARTA ÎN CIVILIZAȚIA SĂTEASCĂ.**

El menționează o concluzie interesantă: „Românul are un deosebit simț artistic. Simțirea și îndemânarea, gustul și ochiul său, l-au ridicat între neamuri pe treptele superioare ale creației artistice.

Deși este un produs colectiv și anonim, arta populară românească este expresia unei sete de frumusețe, este un îndemn la viață înălțată și pură. Arta populară românească are un sens și o valoare proprie.”¹⁵

În finalul revistei sunt menționate mai multe evenimente legate de turism, precum Inaugurarea biroului ONT de la Istanbul și Acordul turistic între România, Turcia, Grecia și Iugoslavia.

¹⁵ *Ibidem*, pag. 23-24

ROLUL PREOȚIMII ÎN PROCESUL DE NAȚIONALIZARE A BISERICII ȘI ȘCOLII DIN BASARABIA DUPĂ ANUL 1918

THE ROLE OF THE PRIESTHOOD IN THE PROCESS OF NATIONALIZING THE CHURCH AND SCHOOL IN BESSARABIA AFTER 1918

Vasile SECRIERU, Preot

„Prin chemarea sa religioasă, prin autoritatea ce are, prin situația independentă de care se bucură, prin cultura mai deosebită pe care o are față de ceilalți locuitori, preotul are puțință – adaug: are datoria – de a-și exercita influența lui la tot momentul și să fie factorul cel mai puternic în progresul social pe toate căile fără excepție” – Spiru Haret

Abstract: *In this article the author analyzes the partnership between the Church and the School, two great powers of the Nation that develop the mood and intellectual state in society. It presents the priesthood from Bessarabia, Bukovina, Transylvania and Old Romania who did their duty in drastic conditions during the Russian rule. It was the priesthood between the Prut and the Dniester, who accelerated the way of the political Union, but also of the spiritual one, of Bessarabia with the Motherland. So the author refers to the moments in which the cultural-moral values of a Nation are preserved and promoted, to the attitude of the Bessarabian Clergy together with the teachers in education, who contributed to maintaining the awareness of the Romanian national identity of the Bessarabian Modovans*

Keywords: *Church, school, Priesthood between Prut and Dniester, Union of Bessarabia with Motherland, national identity*

Pantelimon Halippa (1883-1979), unul din marii fruntași basarabeni, aprig luptător al Unirii Basarabiei cu Țara Mamă, deputat în Sfatul Țării de la Chișinău, a apreciat mult rolul pe care l-a avut clerul basarabean în mișcarea națională a provinciei dintre Prut și Nistru. El arăta că „iată oamenii bisericii – preoți și dascăli – s-au făcut conducători ai poporului în treburile vieții”. „Cunoscuse sute de clerici, care și-au făcut datoria bine în condiții foarte dificile. Îi amintește pe călugării Gurie Grosu și Dionisie Erhan, care s-au călugărit tocmai pentru ca să fie slobozi de nevoile individuale și egoiste ale existenței. Gurie Grosu studiază la Academia duhovnicească de la Kiev, ajunge apoi primul Mitropolit al Basarabiei. Dionisie Erhan ajunge Episcop al Cetății Albe-Ismaïl, fără studii școlare, fiind un mare autodidact, întrecând pe mulți în științe pe care și le-a adunat ca poslușnic (ascultător) la Mănăstirea Suruceni din județul Lăpușna.

În mod deosebit, merită menționați preoții scriitori și publiciști: profesorul și rectorul Seminarului Teologic Ortodox din Chișinău, preotul Constantin Popovici, redactor și director al prestigioasei publicații *Luminătorul* de la Chișinău; preotul-poet Alexei Mateevici, profesor la Seminarul Teologic din Chișinău, colaborator la *Luminătorul* și *Cuvânt Moldovenesc*, autorul poeziei *Limba noastră*; preotul Petre Gheorghiev, care a scris *Popasuri sufletești*; preotul și publicistul Vasile Țepordei, care a

scris o lucrare despre opera literară și publicistică a lui Alexei Mateevici; preotul Iulian Friptul, colaborator la ziarul *Cuvânt Moldovenesc* și la revista *Viața Basarabiei*; preotul Paul Mihail, un mare cercetător de arhive, care a scris lucrarea *Tipărituri moldovnești în Basarabia sub ruși*. Nu trebuie să uităm nici de preoții Constantin Partenie, Alexandru Baltaga, Ioan Știucă, Serghe Bejan, Andrei Murafa, Theodor Dumbravă, Vasile Gumă; profesorii scriitori Nicolaie Popovschi (Visterniceanu) Iustin Frățiman și mulții alții care, înainte de a merge la universitate, au absolvit Seminarul Teologic Ortodox de la Chișinău, crescând și formându-se în atmosfera pe care o crea clerul moldovenesc din Basarabia. Unii dintre aceștia au avut de suferit mult în tinerețea lor, în temnițele și deportările regimului țarist, dovedind astfel că clerul moldovenesc basarabean a fost luptător pentru cauza națională. Clerul basarabean, venind în contact cu masele populare și cunoscându-le nevoile, a fost o categorie care a dat cele mai numeroase elemente luptătoare pentru progresul politic, social și cultural al Basarabiei românești”.¹

Gheorghe Arghiropol, secretarul Episcopiei Bălți-Hotin, scria: „De aceea, cu atât mai mult acum, noi Românii, când ne-am văzut strânși toți laolaltă, să luăm pildă din trecutul neamului nostru și să ne iubim cu tărie credința noastră strămoșească și să ne împlinim cu sfințenie datoriile către biserică și patrie, făurindu-ne prin viețuire creștinească și muncă cinstită o viață obștească aleasă. Și să ne rugăm lui Dumnezeu, ori de câte ori ne închinăm, să ne apere țara, biserica și pe bunul nostru Rege, să ne dea pururea cârmuitori luminați, ca prin înțelepciunea lor să viețuim în pace și în toată

îndestularea trebuitoare. Amin”²

Într-un articol, din data de 1 aprilie 1918, preotul basarabean Nicolae Stadnicov, din comuna Țânțăreni, scria că rusificarea în Basarabia s-a realizat prin școli și biserici și acum naționalizarea trebuie făcută tot prin intermediul acestor instituții: „Dacă se va lucra împreună cu conducătorii din România, Ardeal și Bucovina, toți intelectualii cu toată energia pe care o avem, dacă vom sfărâma toate piedicile ce le întâlnim pe drum, atunci și poporul întunecat va deschide ochii și va înțelege, că omul luminat poată să facă mai mult, decât cel întunecat. Dacă dorim să fim considerați adevărați luminători ai poporului, noi trebuie să ne apucăm de lucru cât mai repede căci pe urmă va fi târziu și greu”³

Autorul Vasile Loghinescu, în articolul *Luminătorii poporului*, 11 iulie 1918, relatează despre o discuție pe care a avut-o cu un preot moldovean la un festival din Sala Eparhială Chișinău. Preotul se uita cu mare jale la peretele, unde în vremurile „vechi și bune” se afla icoana „Preasfințitului” Serafim. A întrebat: cine are să cânte, cine citește și despre ce? Mai apoi a zis că nu-i plac românii, cu toate că „eu sunt Moldovan „infocat” și nici înainte n-ascundeam că sunt Moldovan. Chiar și în biserică citeam câte odată moldovenește (?)”. Nu-i plăceau românii fiindcă făceau totul forțat. Vor să naționalizeze Biserica și Școala. „Nu ne lasă pe noi să facem noi din voia noastră. Rușii după ce au cucerit Basarabia (au furat-o părinte, zic eu), au lăsat vreo 30–40 ani și preoții și învățătorii românești. Românii se grăbesc. Mai bine se ne lase pe noi - preoții la voie. Da la urmă nu se știe – dacă n-am fi ai Rusiei. Eu slujesc Rusiei. Rusia îmi „plătește”. De la Români eu n-am nimic. Și nici nu aștept. Românii îs săraci. Eu slujesc celuiia, care îmi plătește ...”. Iată opiniile unuia dintre preoții luminători ai poporului. Plângeau după Rusia mare „pravoslavnică”.

Același autor mai scrie că a asistat de vre-o 4–5 ori la Comisia care lucra pentru întrunirea Soborului bisericesc local. N-a observat nici o îmbunătățire a vieții poporului și nici nu a sesizat o mișcare națională. Preoții aveau încă aceleași păreri de la anul 1907, când au înființat, cu alți „binefăcători”, Uniunea poporului rus.

Vasile Loghinescu vine cu un îndemn către clericii basarabeni: „Preoți moldoveni! Deșteptați-vă! Luminați poporul care vă hrănește. Destul cât l-ai ținut în întunecime! Luminați-l pe limba lui. Moldovenii se duceau pe la Inochentie, care li cetea în limba lor bine cunoscută. Uitați vremurile „Preasfințitului” Serafim. Să dăm laudă Domnului c-au trecut. Dumneavoastră locuiți între popor. Mulți din Dumneavoastră sunteți chiar din sânul poporului. Știți durerile, neajunsurile – știți viața și sufletul poporului moldovenesc, așa că-l puteți povățui și îndrepta pe calea adevărului. Pentru aceasta poporul vă va mulțumi, înbrățișându-vă cu iubirea care face minuni”⁴

Publicistul Teodor Jireghie, în articolul *Fiți vrednici de țara ce se înnoiește*, din 3 august 1918, scria că Biserica noastră încă prin multe locuri zăcea în întuneric. Mulți dintre preoți se îndeletniceau în deșertăciune și nu aveau grijă de datoria lor, erau chiar împotriva țării ce se înnoia. Autorul vine cu următorul îndemn pentru clericii basarabeni: „Voi, cei tari la cerbice și netăiați la urechi, deșteptați-vă până ce nu se mânia făcătorul de minuni Nicolae, să vă tragă câte o palmă pentru bârfelile voastre și să vă sucească gâtul. Lepădați-vă de vrajbă, căci bine știți că cel ce o iubește, spânzurătoarea îl îndrăgește, botezați-vă și lepădați-vă de rele: face-ți bine și fiți fii luminați ai României Nouă! Cunoașteți proorocirile cu mintea deschisă a veacului al douăzecilea și vă lepădați de Vavilonul Rusesc și de limba lui”⁵

Atenția preotului-scriitor, Andrei Murafa, a fost mereu axată pe nevoile sufletești ale basarabenilor. Preotul din el n-a ațipit niciodată. Problema caracterului național al Bisericii a fost una din temele preferate și abordate de Dumnealui „Naționalizarea Bisericii trebuie să înceapă nu de jos, dar de la cap ... Dacă până acum satele moldovenești s-au rusificat prin biserică apoi și de naționalizat ele tot prin biserică se vor naționaliza.

Problemele bisericii, școlii, femeii basarabene, racordării sufletești a fraților români din toate provinciile ce se uneau erau, de fapt, niște pietre de temelie care trebuiau potrivite cât mai chibzuit și temeinic, pentru vecie. Aici, la potrivirea temeliei și-a găsit rostul și modestul preot din Costiujeni, care a plecat în lumea celor dreți cu sentimentul datoriei împlinite”⁶

Preotul Andrei Murafa, în articolul *Biserica și Școala*, din data de 20 septembrie 1918, susținea că Biserica și Școala sunt două mari puteri ale Neamului, două făclii sfinte, care aduc Neamul la o stare sufletească și intelectuală înaltă, la culmea gloriei. Că numai razele lor sunt „vrednice să patrundă spiritul Neamului în adâncimea lui și însuflețindu-l cu idealuri sfinte, să-l facă silitor, vrednic de eroi. Muncitorii Bisericii și a Școlii formează spiritul neamului fără care aceasta ar fi doar un cadavru, un dobitoc de muncă grea, spre hrana altor neamuri”⁷

Fruntașul ardelean Onisifor Ghibu, un bun cunăscător al vieții interbelice din Basarabia, menționa următorul fapt: „Aproape din gura tuturor, cari au trecut în ultimii cinci ani Prutul pentru un timp mai scurt sau mai lung, se poate auzi afirmațiunea că preoțimea din Basarabia este cu sentimente rusești.

Ca unul care am avut prilejul să cunosc de aproape, în situații cu totul caracteristice, preoțimea din Basarabia, m-am ridicat întotdeauna în contra acestei afirmațiuni, care este fundamental greșită”.

Onisifor Ghibu considera, pe bună dreptate, că preoțimea din Basarabia nu este mai puțin națională decât cea din Bucovina, Transilvania sau România Veche. Dimpotrivă, judecând-o după rolul pe care l-a avut sub stăpânirea rusească, ea a săvârșit un rol național mai important decât preoțimea din Vechiul Regat. Dacă ea nu a luptat pentru revendicările naționale, nu este mai puțin adevărat, că a păstrat neatins vechile comori naționale la țară: limba și credința străveche. Există o legendă neîntemeiată precum că în bisericile de la sate ar fi încetat cu totul slujba românească pe timpul dominației rusești. Cercetați bisericile sătești și le veți găsi pline cu cărți românești de la Mănăstirea Neamț, Iași, București, Sibiu, Buda, Blaj și Chișinău. În opinia lui Onisifor Ghibu, preotul „a fost singurul stâlp al Românismlui în trecut așa cum putea să fie în împrejurările date. Dar preoțimea n-a fost și nu e rusificată. Cel mult dacă s-ar putea spune că a fost țarificată, și asta a fost”⁸

Distinsul istoric bisericesc basarabean, Nicolae Popovschi, în lucrarea *Românismlul în Basarabia și Unirea. Viața Românească*, Iași, 1922, scria: „Câtă nedreptate și nedreptate dureroasă a fost în acele învinuiri de rusofilism, antiromânism, care în vremea din urmă nu o dată au fost aduse basarabenilor și mai cu seamă preoțimii basarabene! Aceste învinuiri adesea erau o simplă neînțelegere, dar nu o dată au fost și un abuz de cuvinte, căci deloc nu corespundeau cu realitatea. Să nu confundăm românismlul cu regimul, românismlul înrădăcinat, împlântat în suflet din copilărie și prin urmare nestrămutat și regimul nou adus și chiar aflat în stare trecătoare”⁹

Basarabeanca Elena Alistar, deputat, filantrop, pedagog cu renume în spațiul

românesc, referindu-se la religiozitatea basarabenilor, afirma: „Câteva cuvinte în ceea ce privește religiozitatea: ai noștri basarabeni, la prima vedere, apar foarte religioși față de cei de dincolo, dar în fond vedem că e un bigotism luat de la Ruși, fără o adevărată pietate. Pe când dincolo, cu toate că la biserică se duc mai rar, obiceiuri religioase au mai puține, însă când stai de vorbă cu ei, vezi că nu sunt lipsiți de un adevărat sentiment de pietate față de preoții și înrîurire rusească, o molipsire de spiritul rusesc prin una ce a dovedit-o revoluția rusească”.¹⁰

Profesorul și eseistul Gala Galaction (Grigorie Pișculescu), un mare admirator dar și susținător al populației dintre Prut și Nistru, raportându-se la starea sufletească a basarabenilor, consemna următorul lucru: „Este o stare sufletească foarte curioasă, dar pe care trebuie s-o înțelegem bine ca să nu facem greșeli și să nu tulburăm pacea dintre frați”.

„Evident, ne găsim în Basarabia, pe treptele cele mai de sus ale ortodoxiei. Este o forță și o zestre națională, pe care niște oameni înțelepți ar ști să le valorifice cu măiestrie”.¹¹

Cercetătorul american Charles King sublinia faptul că bisericile și bibliotecile ruse au fost închise și românizate. Sub conducerea mitropolitului ortodox al Basarabiei, Gurie Grosu, a fost inițiată o campanie pentru impunerea noului calendar religios român și a serviciului divin în limba română în rândul congregațiilor rusești. Atunci când câțiva ruși au preferat, să-și inmormânteze morții fără preot, mai degrabă decât să accepte un preot român, procesiunile de acest tip au fost interzise în timpul zilei pe străzile principale.

În anul 1939, mai ales după „atacurile sovietice și germane din luna septembrie asupra Poloniei, guvernul român a luat măsuri pentru a soluționa aceste cazuri. Au fost date dispoziții pentru permiterea importului de cărți rusești, introducerea de clase cu predarea în limba rusă și ucraineană în școlile de stat, permiterea serviciului religios în limba rusă precum și alte măsuri de cooptare a conducătorilor comunităților slave”.¹²

Același cercetător american Charles King scria „că conducătorii Bisericii basarabene s-au opus și ei oarecum introducerii alfabetului latin, care era privit ca o inovație laică, neortodoxă; alfabetul chirilic a fost utilizat în anii 1930 pentru semnele rutiere din Chișinău”.¹³

După anul 1918, în România Mare a fost rezolvată și situația de drept a diferitelor confesiuni religioase. „Libertatea credinței a fost devenit principiul fundamental al României interbelice. Pentru asigurarea drepturilor și datoriilor reciproce dintre numeroasele confesiuni și Stat, a fost acordat fiecărei confesiuni dreptul de ași organiza viața internă în mod autonom, în cadrul Statului Român. Fără a leza autoritatea bisericilor altor confesiunii, aceasta au știut să respecte și să recunoască, liber de orice regret, tradițiile Bisericii Ortodoxe Române. La baza stabilirii drepturilor și obligațiilor reciproce dintre Stat și cele 7–8 confesiuni, principiul călăuzitor a fost interesul Statului Român și toleranța reciprocă confesională”.¹⁴

Prezintă un mare interes și Circulara numărul 3, semnată de către Episcopul de Bălți, Visarion Puiu, dată de către Episcopia Hotinului-Bălți, din 6 februarie 1925, în care citim: „Înființându-se cursuri de adulți prin toate parohiile, preoții și cântăreții au o frumoasă împrejurare de a cultiva sentimentele religioase ale poporului nostru.

De aceea obligăm pe toți preoții a urma cât mai des la aceste cursuri, a învăța tineretul rugaciuni și felul cum să se roage, să-i explice cuprinsul sfintei evanghelii și

scrierile Sf. Apostoli și aplicarea la viața practică. Să le lămurească punctele de credință ortodoxă și să le dea sfaturi morale, cum să se poarte în lume.

Lăudând virtutea, să le arate grozavele urmări ale celor ce cad în diferite patimi, precum beția, furtul, desfrânarea și altele. Obligăm la fel și pe cântăreți de a da tot sprijinul preotului și urmând la aceste cursuri să-i învețe și cântece naționale românești, acolo unde învățătorul nu poate cânta.

Părinții protoierei vor cerceta în inspecții cât îndeplinesc preoții această nobilă chemare, raportându-ne cele constatate”.¹⁵ Astfel, pentru a veni în sprijinul clericilor și învățătorilor basarabeni, în vederea luminării creștinilor prin cuvântul scris, „în data de 29 septembrie 1918, Societatea Națională Ortodoxă a femeilor române din București a adus în dar la Chișinău două vagoane de cărți românești”.¹⁶

Referindu-se la misiunea preotului, Mitropolitul Pimen Georgescu al Moldovei susținea, în lucrarea sa *Unde mergem?*, că bisericile, pe lângă lăcașuri de cult, trebuiau să devină și locuri în care preoțimea să cheme lumea pentru a o învăța datoriile religioase și creștinești. În zilele de sărbătoare și mai ales în orele de după amiază, preoțimea, prin acest mijloc, va atrage la ea o bună parte din creștinii pe care îi va „scăpa astfel de la îmbierea ademinitoare a cârciumei”.¹⁷

După Unirea Basarabiei cu România, autoritățile civile și bisericești românești și-au dat seama de necesitatea unirii sufilești dintre cler, popor și autorități. De aceea, cel dintâi lucru la care „s-au gândit Guvernul și Sfântul Sinod de la București, a fost acela de a adresa o Declarație clerului și poporului Basarabiei. Astfel, la 16 iunie 1918, a fost trimisă *Cartea Pastorală*”¹⁸ a înaltului for bisericesc românesc, redactată la Iași și semnată de toți membrii Sinodului și ministrul Cultelor, în numele guvernului. În această *Carte Pastorală* se făgăduia celor din provincie „cea mai părintească dragoste”, „cuvinte de pace” etc. Făgăduiala a fost exprimată, astfel: „Odată cu trimiterea P.S. Nicodim, împuternicitul nostru, atât Sf. Sinod cât și înaltul guvern au ținut într-un glas să vă dea și încredințarea că vi se vor îndeplini cu sfințenie toate dorințele privitoare la autonomia bisericească de care aveți nevoie”.

Cartea Pastorală cuprindea cinci puncte:

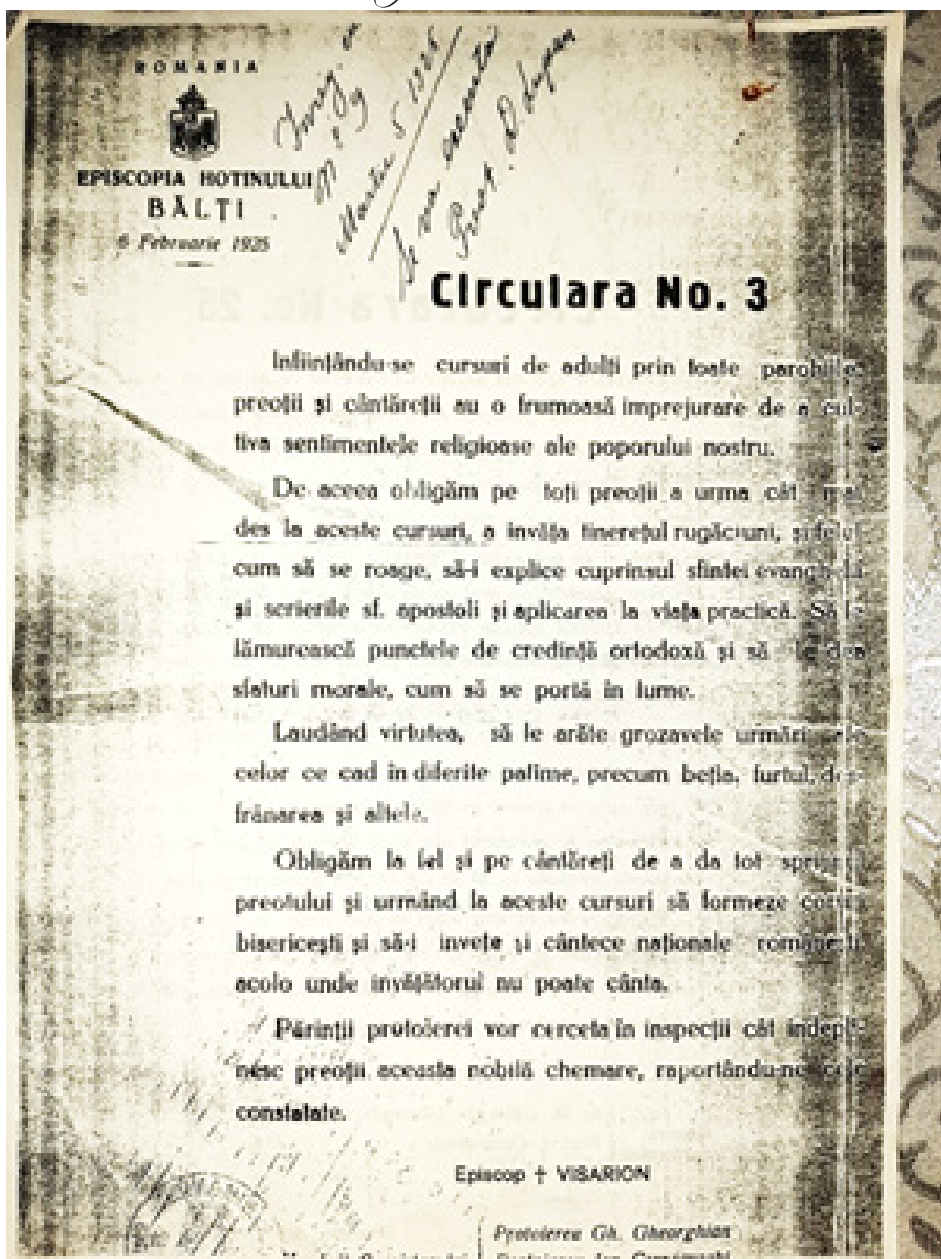
- alegerea Bisericii locale se va face de către Marele Colegiu Electoral, din care face pac parte și reprezentanții poporului basarabean;
- averile bisericești basarabene vor fi respectate și lăsate numai în folosința acesteia și al așezămintelor bisericești de cultură și binefacere;
- starea materială a clerului se va îmbunătăți;
- clerului i se va lăsa puțința de ași întemeia orice așezământ de învățătură și binefacere;
- Sfântul Sinod și Guvernul și-au asumat obligația de a-i îndeplini Bisericii basarabene toate dorințele care vor păstra neștirbită Ortodoxia, într-un timp cât mai scurt.

Cartea Pastorală nu promitea autonomia bisericească a Basarabiei.

Din nefericire, a fost curând constatată în Basarabia diferența între declararea acestor drepturi și aplicarea lor”.¹⁹

Această circulară, semnată de către Visarion Puiu, Episcopul de Bălți – Hotin, din 6 februarie 1925, se păstrează la Muzeul de Istorie și Etnografie din municipiul Bălți, Republica Moldova.

„Grija despre drepturile și interesele bisericii locale, împreună cu introducerea

unirii canonice a eparhiei Basarabiei cu biserica autocefală Română, vor conduce activitatea noastră în chestiunile de cultură religioasă. Naționalizarea bisericii este o nevoie imediată, fiindcă biserica în mod firesc trebuie să fie izvor de cultură națională și sufletească.

În același timp tuturor credincioșilor le va fi garantată pe deplin libertatea cultului și a conștiinței²⁰

Prin urmare, putem afirma cu tărie că preoțimea dintre Prut și Nistru a fost catalizatorul principal care a pregătit calea Unirii politice dar și spirituale a Basarabiei cu Țara Mamă. Biserica, din cele mai vechi timpuri, a păstrat și promovat valorile cultural-morale ale unui Neam. Clerul basarabean alături de dascălii din învățământ și-au

adus un aport important la menținerea conștienței identității naționale românești a modovenilor basarabeni; datorită lor flacăra românismului nu a putut fi niciodată stinsă în sufletele locuitorilor de pe aceste meleaguri mioritice de către muscalii de la Răsărit. Biserica ortodoxă a fost, este și va fi mereu un izvor nesecat de cele mai nobile virtuțile cele mai nobile ale Neamului nostru românesc.

Referințe bibliografice:

1. *Cartea Noastră*. Bălți : Societatea culturală „Cartea Noastră” sub președenția d-lui Emanoil Catelly, prefectul județului Bălți, 1936. p. 42.
2. CAZACU, Petre. *Moldova dintre Prut și Nistru (1812-1918)*. Chișinău: Ed. Știința, 1992. p. 411.
3. CIOBANU, Ștefan. *Unirea Basarabiei*. Chișinău: Ed. Universitas, 1993. pp. 292-295.
4. COLESNIC, Iurie. *Basarabia necunoscută (personalități basarabene)*. Chișinău: Ed. Museum, 1997. vol. II, p. 195.
5. *Cugetul*. Chișinău, 1999. nr. 1-2, p. 20.
6. ENCIU, Nicolae. *Populația rurală a Basarabiei în anii 1918 – 1940*. Chișinău: Ed. Epigraf, 2002. pp. 141-142. ISBN 997590355X, 9789975903554.
7. GALACTION, Gala. *Zile basarabene*. Chișinău: Ed. Știința, 1993. p. 59.
8. GHIBU, Onisifor. *De la Basarabia rusească la Basarabia românească*. București: Ed. Semne, 1997. p. 298.
9. GHIBU, Onisifor. Op. Cit., p. 395.
10. GURIE, Mitropolitul Basarabiei. *Procesul și apărarea mea. Denunțarea complotului apocaliptic*. București: Ed. A-B-C, 1937. pp. 4-7.
11. HOLBAN, Eugen Ștefan. *Dicționar cronologic. Prin veacurile învolburate ale Moldovei dintre Prut și Nistru*. Chișinău: Ed. Museum, 1998. p. 170.
12. Ibidem, p. 355.
13. Ibidem, p. 368.
14. Ibidem, p. 45.
15. Idem. *Călătorind prin Basarabia. Impresiile unui român ardelean*. Chișinău: Tipografia Eparhială, 1923. p. 13.
16. KING, Charles. *Moldovenii. România, Rusia și politica culturală*. Chișinău: Ed. ARC, 2002. pp. 44-45.
17. *Patrimoniul*. Chișinău, 1991. nr. 3, p. 106.
18. PIMEN, Mitropolitul Moldovei. *Unde mergem?* Neamț: Tipografia Monastirii Neamțu, 1925. p. 31.
19. PUIU, Visarion, Episcopul de Bălți – Hotin. *Circulara Nr. 3*. Bălți. 1925, 6 februarie.
20. *Revista Basarabia*. Chișinău, 1993. nr. 3, pp. 8-9.

SCURT ISTORIC AL REVISTEI *TRANSNISTRIA CREȘTINĂ*

BRIEF HISTORY OF CHRISTIAN TRANSNISTRIA MAGAZINE

Vasile SECRIERU, Preot

Abstract: *The purpose of this article is to provide useful information about the editorial appearance of the serial publication Christian Transnistria: The Journal of the Romanian Orthodox Mission in Transnistria, which was a source of information for the people of this area and acquainted them with the real necessary spiritual food that the people had long been deprived of by the totalitarian Soviet regime.*

Keywords: *Christian Transnistria magazine, church, language, archpriest's activity, Transnistrian christians, patriotism*

„Patriotismul nu este iubirea țărâniei, ci iubirea trecutului. Fără cultul trecutului nu există iubire de țară”

Mihai Eminescu

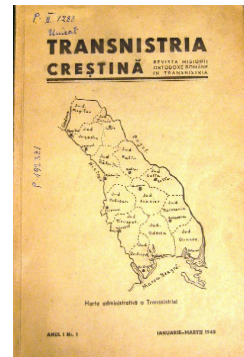
„Patriotism adevărat fără o adâncă înțelegere a poporului nu se poate”

Ion Luca Caragiale

Prin osârdia arhimandriților Iuliu Scriban și Antim Nica, iar apoi a neobositului Mitropolit Visarion Puiu, conducătorul Misiunii Ortodoxe Române în Transnistria, s-a înființat și s-a tipărit revista *Transnistria creștină*, care a constituit nu numai o sursă de informare pentru populația din această zonă, ci și o adevărată hrană duhovnicească necesară de care au fost lipsiți multă vreme de către regimul totalitar sovietic.

În această perioadă, 1942-1944, alături de *Transnistria creștină*, au mai văzut lumina tiparului și alte periodice: *Foiaia de zidire sufletească*, *Revista pentru copii*, *Foiaia Duminicală* și *Viața creștină*.

Astfel, în numărul 6, din luna noiembrie 1942, al revistei *Biserica Basarabeană*, publicația Episcopiei Hotinului de la Bălți, „găsim câteva referințe despre periodicul *Transnistria creștină*”, care era revista „Misiunii Ortodoxe Române în Transnistria. Apărea lunar, din anul 1942, în orașul Tiraspol, mai apoi în Odesa. Amintim doar câțiva colaboratori fideli ai acestui prestigios periodic: arhim. A. Nica, arhim. Iu. Scriban, Al. Scvoznicov, Th. Rudiev, N. Cisticov, Al. Bogdăneț, B. Chelaru, pr. D. Portase-Pruț, pr. T. Cuculischi, pr. M. Vasilaș, T. Florea și alții”²

Revista apărea cu binecuvântarea Prea Fericitului Nicodim Patriarhul României apărea trimestrial, Autorizația Guvernământului Transnistriei Nr. 14311.942. Redacția și Administrația: Tiraspol, str. *Pocrovscalo*, colț cu str. *Comunistă*, iar în numărul 3 (iulie-decembrie), anul I, 1942, se menționează „Redacția și Administrația: Odesa, str. *Jucovschi 38*”.³

Comitetul de Direcție: Președinte – Arhimandrit Iuliu Scriban, membru – Arhimandrit Antim Nica, membru – Econom Teodor Rudiev, membru – Protoereu Teodor Florea, membru – Preot Alexandru Bogdăneț, Secretar de redacție – Pr. D. Portase – Prut.

Cuprinsul primului număr:

I. Articole

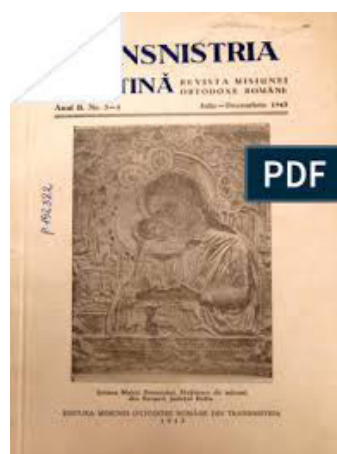
- *Scrisul nostru dela Nistru*. Arhim. Scriban
- *Urme Românești la Odesa din veac XIX*. Arhim. A. Nica
- *Grădina raiului*. Pr. T. Rudiev
- *Bat clopotele până la Bug*. Pr. D. Portase – Prut
- *Căsătoria și divorțul în Rusia Sovietică*. Pr. M. Vasilaș
- *Biserica lui Lipcovski*. Pr. T. Cuculschi

II. Documente și însemnări misionare

- *Darea – de – seamă de activitatea Misiunii Ortodoxe Române în Transnistria dela înființare și până la 31 Decembrie 1941*
- *Darea – de – seamă de activitatea Misiunii Ortodoxe Române în Transnistria dela 1 Ianuarie – 31 Martie 1942*
- *Tabloul personalului bisericesc din Transnistria*
- *Spicuri din activitatea protoierilor*
- *Din viața mănăstirilor*

Arhimandritul Iuliu Scriban, unul dintre fondatorii revistei, în *Cuvântul Redacției*, intitulat **Scrisul nostru dela Nistru**, menționa: „Avem de lucru berechet în tot întinsul țării Nistrului, dela Odesa în sus până la Jmerinca în jos. Da e vorba nu numai să lucrăm între noi, ci să spunem și la altă lume ce facem noi aici. Pentru acesta unii din ostenitorii noștrii pe câmpul bisericesc dela Nistru până în Bug s-au gândit să înființeze o revistă prin care 1. să vestească și altora ce lucrăm noi aici, 2. să dea îndrumări fraților care se află la treabă pe acest ogor.

Noi, cu dragă inimă, am încuviințat să iasă la lumină această tipăritură, socotind că va avea de povestit destule lucruri bune și frumoase. În deosebi, se cuvine să veselim cetitori prin povestirile despre râvna creștinească a credincioșilor din aceste laturi... Cetitorii vor putea vedea munca misionară, pe care în viața obișnuită nu aveau prilejul s-o cunoască și prețuiască... Tot cel ce pune mâna pe condei, spre a scrie pentru tipăritura noastră „Transnistria Creștină” trebuie să se

scutute de ispita, care paște pe toți purtătorii de condei de la noi... Noi trebuie să înlesnim înțelegerea oamenilor, nu s-o îngreuiem. De aceea, trebuie să scriem limpede și cu vorbe înțelese. Iaca rândueli de care trebuie să se ție tot cel ce pune mâna pe condei pentru a scrie la noi... Atunci vom fi prețuiți mai mult, că ducem la știrea oamenilor frumusețea graiului moldovenesc. Așa cum lumea de azi de la noi se încântă de dulceața și noutatea graiului moldovenesc a lui Creangă, la fel să facem să se vadă că graiul lui Creangă este încă viu în vorbirea moldovenilor din țara Nistrului și a Bugului.

Asta în ce privește chipul scrisului. Acum, în ce privește însuși cuprinsul, să scriem tot despre lucrurile și treburile din părțile locului... Așa să lucrăm, și tipăritura noastră va fi cu adevărat de la Nistru. Cu asta urăm spor la lucru și dorim să vedem tipăritura noastră în cât mai multe mâni, bucurând și rodind. Tiraspol, 22 Martie 1942. Arhim. Scriban"⁴

Nu greșim cu nimic, atunci, când afirmăm, că această publicație a menținut, încă mult timp, flacăra românismului aprinsă în inimile creștinilor transnistreni după anul 1944, când Misiunea Ortodoxă Română în Transnistria a fost nevoită sa-si incheie activitatea.

Referințe bibliografice:

1. Scrisul nostru dela Nistru. In: *Biserica Basarabeană*. Bălți, 1942, nr. 6 (noiembrie), anul I, p. 372.
2. *Presa basarabeană de la începuturi pînă în anul 1957*. Catalog. Chișinău: Ed. Epigraf, 2002. pp. 210-211. ISBN: 9975-903-57-6.
3. *Transnistria creștină*. 1942, anul I, nr. III, (iulie-decembrie).
4. *Transnistria creștină*. 1942, anul I, nr. I (ianuarie-martie).

**UNELE ASPECTE PRIVIND UNIREA BISERICII DIN BASARABIA
CU BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ**

*SOME ASPECTS REGARDING THE UNION OF THE CHURCH OF BESSARABIA
WITH THE ROMANIAN ORTHODOX CHURCH*

Vasile SECRIERU, Preot

Abstract: *In this article the author presents the conditions included in the act of Union: provincial autonomy, preservation of local institutions, representatives in the Government and Parliament of Bucharest, personal freedom, freedom of speech and faith. The union of Bessarabia with Romania was related to the relations between the Bessarabian Church and the one from the Old Kingdom and the attitude of the authorities from Bucharest towards the convocation of the local synod in Bessarabia. In order to achieve the Union of the Churches of Bessarabia with the Romanian Orthodox Church, it was necessary to take into account the only church authority between the Prut and the Dniester, to express the opinions of the local church, at that time, was the Preparatory Commission of the synod, composed of representatives of the clergy and laity.*

Keywords: *union of Bessarabia with Romania, Bessarabian church, Old Kingdom, synod, personal freedom*

„Basarabia cuvânt cu patru „A” ca o biserică cu patru turle albe
pe zările istoriei căreia nu știu cine i-a furat clopotul”

Tudor Plop – Ulmanu

„Istoria este cea dintâi carte a nației în ea își vede trecutul, prezentul și viitorul,
o nație fără istorie este barbară și vai de acel popor ce și-a pierdut istoria suvenirilor”

Nicolae Bălcescu

„Trecutul este o parte din noi înșine, cea mai importantă parte.
Valul care ne poartă seva, care ne dă viață, ne vine din trecut.
Ce-ar fi fluviul fără izvor? Ce-ar fi un popor fără trecutul său?”

Victor Hugo

Însemnătatea istorică a actului de la 27 Martie 1918 nu mai poate face, astăzi, obiectul unor îndoieli sau discuții. În această zi, „semnificativă pentru tot neamul românesc, Sfatul Țării de la Chișinău, a hotărât, printr-un vot majoritar, Unirea Basarabiei cu Patria mamă”¹

Adunarea reprezentativă de la „Chișinău a deliberat îndelung asupra condițiilor cuprinse în actul Unirii: autonomia provincială, păstrarea instituțiilor locale, reprezentanți în Guvernul și Parlamentul de la București, libertatea personală, libertatea cuvântului și a credinței. Actul Unirii a fost votat cu 86 voturi, 36 abțineri și 3 contra”²

Ținând seama de faptul, că „celelalte provincii românești votaseră Unirea necondiționată, Sfatul Țării, în ședința din 10 decembrie 1918, a adoptat o moțiune prin care renunță la condițiile puse Unirii Moldovei dintre Prut și Nistru cu România”³ Dar în anii următori, în Basarabia, lucrurile n-au mers atât de bine, după cum susțin unii

autori, trecând cu vederea unele greutăți și probleme locale. Trebuie remarcat, că astfel de greutăți au fost prezente și în Vechiul Regat, Transilvania și Bucovina. Apreciind, acest moment, în contextul întregii situații a Basarabiei, Constantin Argetoianu, fost prim-ministru al României, scria, în gazeta, *Îndreptarea*, de la Iași: „O unire, fie ea și o reîntregire, nu se face printr-un simplu decret și printr-o proclamație. Pe lângă partea materială mai e și partea morală și fără o închegare sufletească nu poate fi adevărată unire. Latura sentimentală a problemei merită o băgare de seamă cu atât mai mare cu cât Unirea nu rupea pentru Basarabia lanțurile apăsătorului regim țarist, ci urma brusc năzuințele mulțimii către Canaanul făgăduințelor revoluției rusești...”⁴

Tot, despre dificultățile existente în provincia dintre Prut și Nistru, după 1918, ne relatează și fruntașul ardelean, Onisifor Ghibu: „Plecând la Chișinău în ultimele zile ale lui aprilie și luând contact cu realitatea sufletească de acolo, ne-am dat seama că situația este mult mai grea decât o cunoșteam eu și decum își putea da cineva seama. Un pesimism exagerat stăpâna toate sufletele și un dispreț pentru tot ce e românesc. După seria nesfârșită e decepții și dezastre care avuseseră loc în cei din urmă opt ani, nimeni nu mai credea posibilă o refacere a Basarabiei românești”⁵

Era greu de câștigat „atașamentul sincer al românului basarabean față de statul român. Scăpat de un jug, acesta se temea să nu dea peste altul. Organele administrative românești au neglijat adesea tocmai aceste aspecte. S-a ignorat respectarea legilor țării și chiar exista o oarecare teamă față de organele administrației. Această stare s-a datorat și conduitei unor funcționari din administrație, care nu s-au ridicat întotdeauna la nivelul cerințelor, înregistrându-se chiar grave abateri. Progresele înregistrate în organizarea unitară a școlii, a armatei, n-au putut fi observate din păcate în altă instituție, cel puțin la fel de importantă, Biserica”⁶

S-a ajuns la unele neînțelegeri „între București și Chișinău, în privința unificării bisericești. Gurie Grosu”⁷, Arhiepiscop al Chișinăului și Hotinului, a arătat nevoia unei mai strânse cooperări a provinciilor nou unite cu Vechiul Regat. Credem că, în acest sens, este edificatoare relatarea lui Onisifor Ghibu: „între timp, în vara aceluiași an [1924]. Cu prilejul noii călătorii în Basarabia, cercetând [...] și pe I.P.S. Mitropolit Gurie, am avut prilejul să stau timp mai îndelungat de vorbă cu I.P.S.S., care constata, ca și mine, du roasele dovezi de regres ale Basarabiei în toate domeniile vieții sale. Nădejtile noastre au fost înșelate - spune I.P.S. Frații de la București nu ne mai înțeleg și de aici urmează toată nenorocirea noastră. În schimb, cu D-voastră, ardelenii, ce bine ne-am înțeles totdeauna și în ce armonie frățească am lucrat la 1917-1918 și cu ce rezultate! Păcat că v-ați dus cu toții și ne-ați lăsat singuri. Noi de capul nostru nu suntem în stare să ne conducem în împrejurări așa de grele, ca acelea prin care trecem”⁸

Una din cele „dintâi nemulțumiri, desi, s-ar fi putut numi, mai degrabă, deziluzie, pe care au încercat-o românii din Basarabia, după anul 1918, s-a manifestat în domeniul ecleziastic”⁹.

Comparați cu românii din altă zonă, basarabenii erau mult mai religioși, încât, se spunea adesea despre ei că intensitatea unor astfel de trăiri îi făcea, să sărute și țărâna din jurul bisericii”¹⁰

Gala Galaction, însuși, „recunoștea ascendentul românilor dintre Prut și Nistru sub aspectul ilustrat mai sus”¹¹

Același, Gala Galaction, afirma, în continuare: „Cred că din punct de vedere al atmosferei religioase, Basarabia se prezintă cea mai bine. Dumnezeu e al tuturor. El

locuiește în cer și pretutindenea, are un palat preferat și el se găsește deasupra Basarabiei”.¹²

Revenind la situația „grea din Basarabia, Onisifor Ghibu susținea că, cele câteva zile pe care le-a petrecut la Chișinău, Tighina și Orhei, i-au dat prilejul să facă o serie de constatări dintre cele mai dureroase. Acolo, viața națională românească era surprinzător de destrămată, starea de fapt era de-a dreptul exasperantă”.¹³

Totuși, „locuitorii și-au dobândit dreptul de a asculta serviciul divin în limba română. În loc de una singură au fost înființate trei eparhii: la Chișinău, Cetatea Albă - Ismail și Hotin - Bălți”.¹⁴

Îndată după „Unirea Basarabiei cu România, Biserica dintre Prut și Nistru a întrerupt legăturile cu Patriarhia Rusă, restaurată în toamna anului 1917. De altfel, după revoluția bolșevică din același an, nici nu se mai putea vorbi de legături cu Biserica Ortodoxă Rusă. Ultimul ierarh rus, de la Chișinău, Atanasie Gribanovschi, a părăsit Basarabia, în luna mai 1918. Sfântul Sinod de la București l-a numit pe Nicodim Munteanu”¹⁵, la 14 iunie 1918, ca „loctiitor de arhiepiscop”, la Chișinău, unde a activat până la 31 decembrie 1919. „În locul său, a fost numit, la 1 ianuarie 1920, tot, ca loctiitor, arhierul Gurie Grosu Botoșăneanul. La 21 februarie 1920, acesta a fost ales Arhiepiscop al Chișinăului și Hotinului. În anul 1918, Sfântul Sinod de la București îl desemnase arhieru - vicar al Mitropoliei Moldovei, cu titlul „Botoșăneanul”, iar în anul 1920, a ajuns Arhiepiscop al Chișinăului și Hotinului. În anul 1928, Arhiepiscopia Chișinăului și Hotinului a fost ridicată la rangul de Mitropolie, cărmuitorul ei fiind înaintat, astfel, la demnitatea corespunzătoare. Gurie Grosu a păstorit până în noiembrie 1936. Scaunul vacant a fost ocupat, succesiv, de câțiva „locotenenți” sau loctiitori de arhiepiscop: Nicodim Munteanu, Cosma Petrovici și Enăchescu Tighineanul”.¹⁶

Din nefericire, „frunțașii clerului basarabean au întâmpinat multe greutăți în a-i încredința pe basarabeni că unindu-se cu Vechiul Regat urmează o evoluție istorică firească. Ierarhii au depus eforturi pentru a înlătura neînțelegerile dintre populația Basarabiei și unii funcționari veniți din Vechiul Regat”.¹⁷

Pentru clarificarea relațiilor Bisericii din Basarabia cu Biserica din România, s-au purtat convorbiri, în mai multe rânduri și pe diferite căi. Trebuie reținute discuțiile oficiale din 21 aprilie și 14 iunie 1918. Pentru prima dintre ele s-a deplasat la Iași, o delegație, compusă din arhiepiscopul Anastasie și preoții Serghie Bejan și Autonom Vâlcov. Pozițiile celor două părți au devenit cunoscute încă înainte de întâlnirea oficială. Din punctul de vedere al Bisericii Ortodoxe Române, subordonarea canonică a Bisericii basarabene și recunoașterea jurisdicției Bisericii din România a fost hotărâtă definitiv prin însuși faptul unirii politice a Basarabiei cu România. Această poziție o găsim ex- primată în Telegrama, din 17 aprilie 1918, a Mitropolitului Pimen către Arhiepiscopul Anastasie, care fusese recunoscut drept chiriarhul canonic al Bisericii din Basarabia. În scrisoarea de răspuns adresată mitropolitului Pimen, acesta respingea punctul de vedere al Sinodului român. Arhiepiscopul Anastasie a susținut că o face nu numai în numele său personal ci și în numele „clerului basarabean”. „Sfintele canoane - scrie Anastasie - nicidecum nu pun în atârnavare jurisdicția bisericească de jurisdicția statului”.¹⁸

La discuțiile din 21 aprilie 1918, „gazdele” au fost reprezentate de Mitropolitul Pimen, Episcopul Nicodim al Hușilor și Antim, vicarul Mitropoliei Moldovei, precum și de Simion Mehedinți, ministrul Instrucțiunii Publice și Cultelor. Potrivit afir-

mașilor unui participant la discuții, Theodor Păduraru, care făcea parte din „Sfatul Eparhial Superior”, delegația condusă de Arhiepiscopul Anastasie nu s-a lăsat convinsă de argumentele canonistului Ioan Țincoca, bazate pe „articolele” 17 și 38 din Hotărârile Sinoadelor al IV-lea și respectiv al V-lea ecumenice, potrivit cărora Biserica basarabeană se afla deja sub oblăduirea canonică a Bisericii Ortodoxe Române, nu sub a celei Ruse. Sinodalii români și ministrul Cultelor pregătiseră un proiect de acord pe care Anastasie a refuzat să-l semneze și care prevedea:

- „În Basarabia, în timpul slujbelor, să se pomenească Casa Regală Română și Mitropolitul Pimen al Moldovei (numele Patriarhului Tihon să nu se pomenească).
- Slujbele religioase în satele românești să se facă numai în românește, iar în cele cu populație mixtă, jumătate în românește, jumătate în slavonește.
- Școlile teologice să fie românzate.
- Autonomia Bisericii basarabene va fi recunoscută numai în limitele posibile ale legilor statului român”.¹⁹

Merită atenție și Declarația Consiliului Directorilor din Basarabia, adoptată la 14/27 aprilie 1918. Consiliul Directorilor s-a preocupat printre altele și de situația Bisericii din Basarabia. Declarația, referindu-se la Biserica basarabeană, amintește: „Grija despre drepturile și interesele Bisericii locale împreună cu introducerea unirii canonice a Eparhiei Basarabiei cu Biserica autocefală română, vor conduce activitatea noastră în chestiunile de cultură religioasă. Naționalizarea Bisericii este o nevoie de îndată, fiindcă Biserica în mod firesc trebuie să fie izvor de cultură națională și sufletească. În același timp tuturor credințelor le vor fi garantate pe deplin libertatea conștiinței și a cultului”.²⁰

După Unirea Basarabiei cu România, autoritățile civile și bisericești românești și-au dat seama de necesitatea unirii sufletești dintre cler, popor și autorități. De aceea, cel dintâi lucru la care s-au gândit Guvernul și Sfântul Sinod de la București, a fost acela de a adresa o Declarație clerului și poporului Basarabiei. Astfel, la data de 16 iunie 1918, a fost trimisă *Cartea Pastorală*²¹ a înaltului for bisericesc românesc, redactată la Iași și semnată de toți membrii Sinodului și de ministrul Cultelor, în numele guvernului. În această Carte Pastorală, se făgăduia celor din provincie „cea mai părintească dragoste”, „cuvinte de pace” etc. Făgăduiala a fost exprimată, astfel: „Odată cu trimiterea P.S. Nicodim, împuternicitul nostru, atât Sf. Sinod cât și înaltul guvern au ținut într-un glas să vă dea și încredințarea că vi se vor îndeplini cu sfințenie toate dorințele primitoare la autonomia bisericească de care aveți nevoie”.

Cartea Pastorală cuprindea „cinci puncte, și anume:

- alegerea bisericii locale se va face de către Marele Colegiu Electoral, din care fac parte și reprezentanții poporului basarabean;
- averile bisericești basarabene vor fi respectate și lăsate numai în folosința acestora și al așezămintelor bisericești de cultură și binefacere;
- starea materială a clerului se va îmbunătăți;
- clerului i se va lăsa puțința de a-și întemeia orice așezământ de învățătură și binefacere;

Sfântul Sinod și Guvernul și-au asumat obligația de a-i îndeplini bisericii basarabene toate dorințele care vor păstra neștirbită ortodoxia, într-un timp cât mai scurt. Cartea Pastorală nu promitea autonomia bisericească a Basarabiei. Din neferici-

re, a fost curând constatată, în Basarabia, diferența între declararea acestor drepturi și aplicarea lor”²²

Amintim, câteva doleanțe ale Bisericii basarabene: înființarea Sinodului local, alegerea episcopilor, păstrarea averilor bisericești și Colegiu electoral, dreptul de a înființa instituții de învățământ și de binefacere. Unele din aceste doleanțe nu vor fi îndeplinite de către Patriarhia Română, deoarece, atât patriarhia cât și guvernele liberale și cele averescane au avut o concepție centralistă în privința unificării Bisericii și a Statului român.

A doua zi, „după emiterea Cărții pastorale a Sinodului de la București, adică la 17 iunie 1918, importanți reprezentanți ai autorităților civile din Chișinău - generalul Arthur Văitoianu, comisarul guvernului român în Basarabia, generalul Istrati, Petre Cazacu, arhimandritul Gurie Grosu, în calitate de subsecretar de stat la Departamentul Cultelor și Justiției, colonelul Gheorghe Ionescu - s-au prezentat la Palatul mitropolitan pentru a informa pe cei doi episcopi vicari, Gavriil și Dionisie, despre delegarea episcopului Nicodim Munteanu cu conducerea temporară a afacerilor Bisericii basarabene până la alegerea titularului”²³

În această perioadă, mare vâlvă a făcut și chestiunea convocării unui sinod local, în Basarabia. Încă din lunile aprilie și august 1917, congresele eparhiale au ridicat această problemă. Congresul din aprilie 1917, în „proiectul de administrație a Bisericii Ortodoxe” a decis, între altele: „Congresul Eparhial Extraordinar al clericilor și mirenilor din Basarabia se va convoca imediat după Soborul Bisericii Ruse cu caracter de constituantă, adică, soborul local al Bisericii Basarabene, pentru alegerea mitropolitului, episcopilor și construirea în mod legal a tuturor părților vieții bisericești”. Această idee putea să se realizeze numai dacă Basarabia devenea independentă. În legătură cu proclamarea independenței Republicii Moldovenești au avut loc 3-4 întâlniri ale „Sfatului episcopal împreună cu comitetul executiv al Uniunii preoțimii din Basarabia și cu Blocul preoților moldoveni - naționaliști, la care s-a adoptat decizia de a se forma o comisie pregătitoare pentru convocarea sinodului în Basarabia. Această hotărâre a fost aprobată de arhiepiscopul Anastasie, la 26 ianuarie 1918. Comisia era compusă din reprezentanții preoților și mirenilor de la parohii, a instituțiilor centrale ale statului, Sfatului Țării, școlilor bisericești și ai altor instituții. Comisia pregătitoare a fost împărțită în șapte secții și și-a început lucrările la 18 februarie 1918. Din programul lucrărilor se poate constata că membrii acestei comisii s-au gândit să cuprindă toată viața Bisericii din Basarabia și organizarea ei începând de la mitropolit și până la ultimul creștin din parohie cu drepturile lui de a lua parte la organizarea și conducerea vieții bisericești. Comisia și-a propus să strângă, să prelucreze și să prezinte sinodului local tot materialul prin care viitorul sinod ar fi avut posibilitatea să lămurească atât situația Bisericii basarabene, în general, cât și organizarea ei independentă pe baze canonice și naționale”²⁴

Preotul Serghie Bejan, unul din fruntașii clerului basarabean, considera că ideea convocării sinodului bisericesc în Basarabia n-a fost o idee vehiculată numai de preoțime și n-a fost invocată ca o armă împotriva naționalizării țării și unirii cu România, după cum gândeau unii, în special din Vechiul Regat. Dimpotrivă, această idee ar fi fost dorința tuturor credincioșilor ortodocși din Basarabia, născută din adâncă credință a tuturor în necesitatea reorganizării vieții bisericești din provincie pe baze naționale și canonice. Principiile revoluției ruse au deșteptat sufletele și simțul național la românii

basarabeni. Ideea Sfatului Țării a fost o idee națională, care a adus folos neamului nostru, cea a sinodului local a fost o idee pur națională. Chiar de la început s-au iscat neînțelegeri, datorate unor neconcordanțe între punctele de vedere ale Comisiei pregătitoare și cele ale oamenilor politici basarabeni. La lucrările acestei comisii au luat parte și reprezentanții Bisericii române și anume, protoiereii Constantin Nazarii și Ioan Țincoca. În acest scop, la 27 februarie 1918, s-a trimis o delegație la Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pimen, compusă din preoții Ioan Andronic și Iustin Frățiman. Aceasta a fost prima delegație trimisă, în mod oficial, în numele Bisericii basarabene, la mitropolitul primat al Bisericii Ortodoxe Române. Delegația a fost primită de mitropolitul primat cu mare dragoste și iubire frățească. Delegații basarabeni au rămas încântați de părerea mitropolitului față de Biserica din Basarabia. Printre altele, mitropolitul Pimen a spus: „Singuri în libertate construiți-vă viața, iar de la noi veți avea numai ajutor și susținere, sigur că această susținere nu trebuie să fie înțeleasă ca orice apăsare”. El a făgăduit că va trimite delegații ai Bisericii române la lucrările comisiei, în înțelegere cu ministrul cultelor. După întrevăderea cu mitropolitul Pimen, delegația a fost primită de ministrul cultelor, Matei Cantacuzino, fiind tratată la fel de bine: „Noi - a spus ministrul - mai cu deosebit am pățimit și trebuie să știm ce înseamnă jugul; păstrați-vă drepturile și respectați drepturile altora”.²⁵ Evenimentele ulterioare au demonstrat că, după o lună de zile, mitropolitul Pimen își schimbase opiniile.

Timp de două luni, lucrările Comisiei pregătitoare, pentru convocarea sinodului local, în Basarabia, s-au desfășurat în subcomisii, care aveau ca scop „naționalizarea Bisericii basarabene și școalelor bisericești, fără știrbirea drepturilor minorităților”. Dacă până la 27 martie 1918, comisia a lucrat cu speranța în viitorul sinod care trebuia să fie convocat în Republica Moldovenească independentă, după această dată, convocarea sinodului a depins de bunăvoința autorităților civile și militare din Vechiul Regat.

La Unirea Basarabiei cu România ar fi trebuit „lămurită chestiunea raporturilor dintre Biserica basarabească și cea din Vechiul Regat, și atitudinea autorităților de la București față de convocarea sinodului local, în Basarabia. Situația s-a agravat, mai ales datorită faptului că în acel moment Arhiepiscopul Anastasie se afla la Moscova, iar Episcopii Gavriil și Dionisie nu puteau lua nici o decizie în această privință, în lipsa arhierelui lor. Atât arhiepiscopul cât și cei doi episcopi nu s-au bucurat de încredere din partea autorităților civile și bisericești din Regat în problema Bisericii din Basarabia. Singura autoritate bisericească dintre Prut și Nistru, mai mult sau mai puțin competentă să exprime părerea bisericii locale, în acel moment, era Comisia pregătitoare pentru convocarea sinodului, compusă din reprezentanții clerului și mirenilor”.²⁶

În actul de Unire a Basarabiei cu România, din 27 martie 1918, nu a existat nici un articol cu privire la Biserica basarabească. Alexandru Baltaga, fostul deputat în Sfatul Țării, a explicat faptul acesta, în fața Comisiei pregătitoare, astfel: au fost redactate două proiecte ale Declarației de unire, unul întocmit de Panteleimon Erhan, în care se vorbea și despre biserică, și altul, pregătit de Ion Buzdugan, în care nu apărea nici un cuvânt cu privire la Biserica basarabească, blocul moldovenesc a optat pentru declarația întocmită de Ion Buzdugan. În unele cercuri, se vorbea că, sinodul proiectat, urma să hotărască definitiv raporturile dintre Biserica Ortodoxă Română și Biserica basarabească. Pentru clarificarea situației Bisericii locale, au avut loc trei ședințe ale Comisiei pregătitoare, la 29 martie, 2 și 5 aprilie 1918. La aceste ședințe, s-a decis trimiterea la mitropolitul Pimen, din Iași, a unei delegații cu o declarație în numele

Bisericii din Basarabia. Din această delegație au făcut parte: Serghie Bejan, Autonom Vâlcov, Eugen Crocos, Theodor Păduraru, Iustin Frățiman, care au plecat, pe data de 7 aprilie 1918, la Iași. Reproducem, în continuare, câteva pasaje din declarația, adoptată de reprezentanții clericilor și mirenilor basarabeni, la 6 aprilie 1918: „Din dragoste către scumpa mama noastră, Biserică Ortodoxă basarabească, noi, reprezentanții clerului și mirenilor, fiind aleși de la toate instituțiile și organizațiile bisericești și civile, cât și de la toate cercurile Bisericii, îngrijindu-ne de binele Bisericii noastre cu mult mai înainte de 27 martie, ne-am strâns la un loc și deschizând cu binecuvântarea Arhiepiscopului nostru ședințele Comisiei Pregătitoare pentru convocarea Soborului, am început a lucra pe bază canonică acele așezămături, care, după aprobarea lor de viitorul Sobor al Bisericii basarabene, vor fi puse ca bază a vieții, organizării și administrării ei”. Declarația mai stipula următoarele: „Noi nu putem preciza dinainte cum va fi votul Soborului local al Bisericii basarabene, dar neclintit credem și sperăm că libertatea a dispune de sine, care s-a realizat deja în unirea Basarabiei cu România și este recunoscută din partea României în autonomia Basarabiei, se va pune ca temelie și în organizarea Bisericii basarabene cu atât mai mult că, cu fericirile libertății în viața bisericească noi ne-am folosit până acum și ne folosim în prezent.

Clericii basarabeni au fost siguri nu numai că nu vor pierde nimic din drepturile lor juridice și materiale, ci că vor dobândi de la frații lor de sânge deplină libertate și nici un fel de amestec în treburile lor”²⁷

Declarația, din 6 aprilie 1918, poate fi considerată primul document istoric cu privire la raporturile dintre Biserica basarabească și Biserica Ortodoxă Română, de după actul din 27 martie 1918. Prin această declarație, „Biserica din Basarabia și-a exprimat poziția în modul cel mai clar:

- Recunoștea actul politic din 27 martie 1918 ca un act de dreptate națională, dragoste și iubire frățească;
- Unirea politică n-a adus și nici n-a putut să aducă singură și unirea bisericească, care după convingerea bisericii locale, trebuia să urmeze actului politic și care trebuia să fie ca un ciment, care să întărească legăturile dintre Basarabia și România;
- Unirea celor două biserici ar fi putut să se înfăptuiască numai prin buna înțelegere între Biserica Ortodoxă Rusă și Biserica Ortodoxă Română, care trebuia să țină seama și de părerea Bisericii basarabene;
- Biserica din Basarabia trebuia să-și spună părerea cu privire la unire prin sinodul local, care trebuia să fie întrunit în cel mai scurt timp. Acest sinod trebuia să pună și bazele organizării și administrării Bisericii locale în viitor, după unirea ei cu Biserica din România. Acestea au fost punctele de vedere ale Comisiei Pregătitoare ce vizau situația Bisericii basarabene”²⁸

Preoțimea basarabească „susținea că toți cei care credeau că chestiunea sinodului cade de la sine, în urma Unirii Basarabiei cu România, greșesc, întrucât, viața bisericească se va îndrepta spre albia naționalismului, de la care a fost distrasă prin politica rusificatoare. Mai declarau, că nu e vina lor dacă istoria își are legile ei incontestabile și dacă înstrăinarea Basarabiei de Moldova timp de un secol și-a pus pecetea asupra vieții ei”²⁹

Obiecțiile „Bucureștilui erau justificate. Ce s-ar fi întâmplat, de pildă, dacă, și în Transilvania și Bucovina, ar fi fost formulate pretenții privind înființarea unor sinoduri

locale. Mitropolitul primat al României a fost categoric împotriva înființării sinodului basarabean. Preoțimea din Basarabia a început să se opună intențiilor Sfântului Sinod de la București. O delegație a cerut Sfântului Sinod să-l recunoască pe Arheiepiscopul rus, Anastasie Gribanovschi³⁰.

Din cauza exproprierilor și a tratamentului aplicat Bisericii din Basarabia, prin Legea agrară și prin unele dispoziții ale Ministerului Cultelor, s-a produs în sânul clerului basarabean o mișcare de nemulțumire. Preoțimea din Basarabia a inițiat o acțiune de organizare locală, prin înființarea *Uniunii clericilor ortodocși din Basarabia*, „în scopul trecerii unor averi bisericești sub controlul ei. Era vorba de așa numitele „averi eparhiale”, în număr de 17. Amintim câteva dintre ele: clădirile seminarului vechi din Chișinău, școala eparhială, fabrica eparhială de lumânări din Chișinău, tipografia eparhială din Chișinău și altele. Organizarea clerului din Basarabia în uniune și însușirea acestor averi eparhiale pe seama lui, a generat și un conflict cu autoritățile superioare ale statului și bisericii române. Membri Uniunii au înaintat un memoriu Ministerului Cultelor, în anul 1932, în care și-au formulat pretențiile. Acțiunea preoțimii din Basarabia pentru autonomie și privilegii era consecința unei situații moștenite din fostul imperiu rus, așa cum s-a observat și din studiul efectuat, în 1923, de către o comisie juridică, condusă de Vespasian Erbiceanu, președinte, pe atunci, al Curții de Apel din Basarabia. În disputa cu Ministerul Cultelor, asupra revendicărilor Uniunii, preoțimea locală a căutat să atragă de partea sa opinia publică și chiar organe ale Bisericii. Una dintre formele de acțiune a fost demersul, întreprins de Uniune cu sprijinul Asociației generale a clerului român ortodox din București³¹.

Atitudinea unor oficialități din „Vechiul Regat față de preoțimea din Basarabia a provocat nemulțumirea acesteia și indirect a populației locale. Nu trebuie să se uite faptul că populația rurală a fost strâns legată de preoțime și că preotul moldovean a conservat limba română în Basarabia. Autoritățile de la București au tratat cu suspiciune clerul basarabean. Preoțimea locală a avut motive de nemulțumire față de atitudinea unor funcționari veniți din Vechiul Regat. Nerespectarea lucrurilor sfinte din partea acestora, i-a durut și i-a pus pe slujitorii altarelor din Basarabia într-o situație dificilă. Ei le spusese parohienilor că românii de peste Prut sunt frații lor, dar văzându-i pe unii că aveau, uneori, atât de puțin respect pentru Biserică și slujitorii ei, se găseau în contradicție cu ceea ce le vorbiseră în trecut. Dar ceea ce a fost și mai grav, au fost cazuri când preoții au fost maltratați din motive ridicole, au fost bătuți în fața întregului sat, sub pretextul de a fi găzduit bolșevici, sau că ar fi ascuns literatură bolșevică în casele lor, ori n-au permis adăpostirea cailor în magaziile lor cu cereale, altora li s-au golit butoaiele cu vin în căutarea unor bombe³².

S-a vorbit mult de autonomia Bisericii basarabene. De fapt, această autonomie nu a existat. Dar, când, „preoții din Basarabia au văzut că reprezentanții statului au uneori atât de puțin respect pentru Biserică și slujitorii ei, când au aflat despre starea precară a preoțimii din Vechiul Regat, când au observat că situația lor era relativ mai bună, n-au dorit să ajungă într-o stare mai rea decât cea prezentă. Trebuie remarcat faptul, că preoțimea din Basarabia s-a bucurat, sub regimul țarist, de multe avantaje. Statul rus s-a sprijinit pe slujitorii Bisericii. Locașurile de cult au fost înzestrate cu pământ, preoții aveau locuințe bune, fiind cinștiți și respectați. Situația materială bună le-a permis să-și formeze un fond bisericesc cu care au întreținut școli, licee, seminarii. După cum s-a menționat mai sus, clerul din Basarabia a avut un hotel, o tipografie,

o fabrică de lumânări, un atelier de icoane, vii, păduri etc. Această avere a asigurat Bisericii din Basarabia un statut relativ independent față de stat, ceea ce nu convenea multora. Faptul că preoțimea basarabeană avea o situație materială mai bună, s-a putut constata și din cuvintele, rostite de mitropolitul primat Miron, cu ocazia vizitei efectuate la Chișinău. Mulțumind, pentru tot ce i s-a arătat, a spus: „Aș dori ca în cinci zeci de ani să ajungă și preoțimea din Vechiul Regat acolo unde a ajuns aceea din Basarabia”. Această tenacitate, a clerului din Basarabia, în ași păstra bunurile, a fost considerată de unii dorință de autonomie”.³³

Dintre personalitățile, care au militat pentru revendicările Bisericii basarabene, îi amintim pe Gurie Grosu, Serghie Bejan³⁴, Alexandru Baltaga, Theodor Dumbravă, Theodor Păduraru, Ioan Andronic, Iustin Frățiman și alții. Ei au întocmit unele Memorii, în care arătau nedreptățile ce li s-au făcut. După unificarea bisericească, basarabenii au rămas decepționați de faptul că autoritățile de la București nu au ținut cont de toate doleanțele lor. Aceste decepții au devenit și mai mari, după aplicarea reformei agrare în Basarabia, care prevedea și exproprierea unor pământuri, bunuri bisericești și mănăstirești.

Preoțimea din Basarabia cerea păstrarea drepturilor din trecut ale bisericii locale. Aceasta a fost, de fapt, lozinca promovată de membrii „Comisiei pregătitoare, ca o condiție a unirii cu Biserica Ortodoxă Română. Membrii *Uniunii clericilor ortodocși din Basarabia* susțineau că Patriarhia și Guvernul de la București se opun intereselor bisericești ale basarabenilor. Pe lângă toate acestea, nu încetau învinuirile că clerul basarabean era separatist, bolșevizat și rusofil”.³⁵

Zvonuri, „despre rusofilismul preoțimii basarabene, au început să fie răspândite după Congresul din august 1917, dar mai ales, după actele politice din 24 ianuarie și 27 martie 1918”.³⁶

Toate aceste neînțelegeri, „i-au pus pe gânduri și pe cei ce doreau sincer unirea cu Biserica Ortodoxă Română, iar în urma ordinului de a nu se convoca sinodul local, decât numai un congres ordinar al preoților și mirenilor, membrii Uniunii au răspuns printr-un Memoriu, în care, au arătat că, dacă nu s-au temut să țină piept rușilor, care, le erau străini după naționalitate, atunci, nu se vor îndoii de faptul că vor fi împotriva lor românii, frați după spirit și sânge”.³⁷

O nouă „delegație a clericilor basarabeni a sosit, la Iași, în ziua de 11 iunie 1918, fiind compusă din vicepreședintele Comisiei pregătitoare, Serghie Bejan și din membrii consiliului eparhial: Theodor Dumbravă, Theodor Păduraru, Ioan Andronic, Iustin Frățiman. Delegația a fost întâmpinată la gară de către autoritățile civile și religioase, fiind găzduită la Palatul mitropolitan. S-a dat în cinstea lor o masă festivă, la care au participat înalți demnitari, clerici, militari, membri ai Academiei Române etc”.³⁸

Delegații au cerut să li se recunoască drepturile pretinse: „să se convoace sinodul local, să-și aleagă episcopi etc. Mitropolitul Pimen s-a enervat și, lovind cu pumnul în masa, a răspuns: „Asta niciodată! D-voastră faceți parte din Statul român și trebuie să vă conformați legilor acestui stat. Bune, rele, n-are importanță. Principalul e să le respectați”. Preotul Serghie Bejan a susținut, în continuare, că Biserica din Basarabia a fost nedreptățită. Ioan Andronic și Theodor Păduraru au insistat și ei asupra aceluși „debut al călcării drepturilor noastre”. Starea de spirit a preoților basarabeni s-a deteriorat și datorită faptului că, în numeroase cazuri, deținătorii unor funcții în învățământul și administrația Basarabiei, veniți din Vechiul Regat, au fost slabi pregătiți și aveau o

ținută morală necorespunzătoare”.³⁹ Nu trebuie generalizat acest lucru, ba dimpotrivă, trebuie precizat cu tărie, că în Basarabia, au venit și persoane de o înaltă ținută morală și profesională, care și-au adus aportul la dezvoltarea economică, socială, culturală și duhovnicească a provinciei.

Fără să rezolve mare lucru, delegația s-a întors acasă și l-a primit pe noul arhiepiscop, trimis de Sinodul de la București, Nicodim Munteanu al Hușilor, care a sosit, la Chișinău, în ziua de 23 iunie 1918. Redăm, în continuare, un pasaj dintr-o cuvântare a Arhiepiscopului Nicodim: „Căci, atunci când Basarabia a trecut de a sa bunăvoie la România, a trecut și cu trupul și cu sufletul, a trecut cu tot ce a avut, a trecut cu toate instituțiile sale. Nu se poate pricepe cu mintea ca Basarabia să fie alipită cu trupul la țara de peste Prut, iar cu sufletul să răătăcească peste Nistru”.

La 1 septembrie 1918, s-au desființat toate organele administrației vechi ale eparhiei: Consistoriul Bisericesc, Sfatul eparhial, Consiliul școlar bisericesc și Administrația economică. „În aceeași zi, în locul lor, au fost înființate: Administrația centrală eparhială a Arhiepiscopiei Chișinăului și Hotinului și Consiliul superior eparhial. Administrația centrală eparhială a fost formată din cinci direcții: administrativă, economică, judecătorească, matricolă și stării civile”.⁴⁰

După o perioadă de aparentă acalmie, la 8/21 februarie 1920, a fost convocat Congresul Eparhial Extraordinar, în componența căruia au intrat clerici și mireni. Congresul l-a ales pe Gurie Grosu, Arhiepiscop al eparhiei Chișinăului și Hotinului și pe Dionisie Erhan, Episcop, cu titlul „al Ismailului”. În felul acesta, cei doi au fost titularizați de un for nerecunoscut de legile statului român, caz fără precedent în practica Bisericii Ortodoxe Române. Timp de aproape un an, statutul celor doi ierarhi din Basarabia a rămas incert. Bucureștiul ecleziastic și civil a continuat să-l considere pe Gurie Grosu „arhieru, delegat de Arhiepiscop al Chișinăului și Hotinului”. În această calitate, i s-a adresat corespondența oficială de la Mitropolitul primat și de la Guvern. Chișinăul, însă, îl socotea pe Gurie Grosu, arhiepiscop titular. Conflictul cu autoritățile centrale bisericești și civile s-a stins prin „înțelegerea manifestată de acestea față de basarabeni”. La 17 decembrie 1920, membrii Sfântului Sinod de la București, în prezența și cu participarea ministrului cultelor și directorului general al cultelor, „încheie actele oficiale de stat”, „în legătură cu alegerea de chiriarhi săvârșită la 8/21 februarie 1920, la Congresul General Clerical al Eparhiei Chișinăului și Hotinului”.⁴¹

În cadrul Congresului protopopiatului orașului Chișinău, din 5/18 iunie 1920, s-a ridicat problema raporturilor Bisericii basarabene cu Biserica Ortodoxă Română și a Declarației rostite, la 29/11 iunie 1920, în „ședința Sfântului Sinod a Bisericii Autocefale Române, de către Arhiepiscopul Gurie și Episcopul Dionisie. Adunarea a decis ca hotărârea definitivă în privința acestor probleme să fie luată în altă ședință a congresului, care trebuia să fie convocat la data de 23 iunie 1920. În ambele ședințe ale congresului de cerc, din 18 și 23 iunie 1920, la care au luat parte preoții, diaconii, dascălii, epitropii din Basarabia, s-a discutat în principal, despre situația Bisericii basarabene”.⁴²

Protoiereii Alexandru Baltaga și Serghie Bejan, ca delegați ai Bisericii din Basarabia, la 9 iulie 1920, au înaintat Ministerului Cultelor de la București o declarație, prin care au arătat, între altele, că alegerea Arhiepiscopului Gurie și Episcopului Dionisie, ca chiriarhi ai Bisericii basarabene, s-a făcut după nedreptățile săvârșite de Episcopul Nicodim Munteanu și fostul guvern, care au fâgăduit păstrarea drepturilor Bisericii basarabene. Până la Congresul din februarie 1920 și alegerea lui Gurie și Dionisie,

soarta Bisericii din Basarabia, din punct de vedere canonic, n-a fost hotărâtă definitiv, pentru că ea nu și-a spus părerile în această privință. „Soarta Bisericii basarabene putea fi hotărâtă, din punct de vedere canonic, numai prin convorbiri între Biserica Ortodoxă Rusă și Biserica Ortodoxă Română, care și începuseră. Biserica rusă, însă, prin „Gramata”⁴³ Patriarhului Tihon de la Moscova, din 23 mai 1918, pe adresa Mitropolitului Pimen, a renunțat la dreptul său, dând deplină libertate Bisericii din Basarabia, care, prin Congresul său eparhial, să-și hotărască soarta. Congresul eparhial, din februarie 1920, prin alegerea lui Gurie și Dionisie, hirotoniți de Biserica Ortodoxă Română și împuterniciți de Sfântul Sinod și de Guvernul român, a votat unirea Bisericii basarabene cu Biserica română. Această votare s-a făcut în unanimitate, cu participarea românilor basarabeni cât și a minoritarilor”⁴⁴

Gurie Grosu, la 29 martie 1921, a fost „investit ca Arhiepiscop al Chișinăului și Hotinului. El a fost desemnat ca arhiepiscop titular al acestei eparhii, cu Decretul regal nr. 5481/921. Ceremonia de investire a avut loc la București, în Palatul regal, în prezența Regelui și a familiei regale”⁴⁵

În perioada 13-14 martie 1923, s-a desfășurat Congresul Eparhial Extraordinar al reprezentanților clerului și credincioșilor din Basarabia, sub președinția lui Alexandru Baltaga. Congresul a fost convocat la Chișinău cu scopul participării reprezentanților clericilor și mirenilor la desemnarea ierarhilor titulari ai noilor scaune episcopale de Hotin și Cetatea Albă și la ridicarea Arhiepiscopiei Chișinăului și Hotinului la rangul de Mitropolie. Această importantă problemă bisericească a fost ridicată încă din anul 1917. După intervențiile oficiale și câteva delegații la București, s-a decis înființarea a două noi episcopii. La 13 martie 1923, s-au adunat, la Chișinău, cei mai mulți dintre delegații preoților, cântăreților și mirenilor. Au fost prezenți circa 80 de delegați, restul n-au putut să ajungă din cauza drumurilor inundate și a timpului scurt. În după amiaza zilei, s-a săvârșit o slujbă în catedrala mitropoliei. „Arhiepiscopul Gurie a ținut o cuvântare și a făcut un scurt istoric al problemei, arătând, că Biserica din Basarabia s-a hotărât să se consolideze imediat ce provincia avea să se afirme ca unitate politică însemnată în rândul popoarelor din Rusia. Când, însă, Basarabia a devenit independentă, atunci ideea înființării mitropoliei la Chișinău și a întemeierii celor două episcopii a căpătat și mai multă vigoare. Congresele eparhiale au cerut insistent realizarea acestor cerințe”⁴⁶ Merită atenție și Adresa Ministerului Cultelor și Artelor, nr. 11.549, din 6 martie 1923, către Arhiepiscopie: „Înalt Prea Sfințite, prin legea votată de corpurile legiuitoare, sancționată și promulgată prin Monitorul Oficial, nr. 266, s-au înființat Episcopiile de Hotin și Cetatea Albă. Alegerea Chiriarhilor titulari ai acestor Eparhii, urmează să se facă potrivit art. II din această lege de Marele Colegiu Electoral, la care vor participa și șase delegați ai Congresului Eparhial din Arhiepiscopia Chișinăului și Hotinului, ca reprezentanți ai clerului basarabean. În consecință, sunteți rugat, pentru aducerea la îndeplinire a legii, să dispuneți convocarea de urgență a Congresului Eparhial în sesiune extraordinară, pentru alegerea acestor șase delegați. Primiți, vă rugăm Înalt Prea Sfințite, asigurarea deosebitei noastre considerațiuni. Ministrul - Constantin Banu. Director General - Șt. Brădișteanu”. Au fost numiți ca episcopi titulari, Episcopul Visarion la Hotin și arhimandritul Scriban la Cetatea Albă. Congresul a ales ca delegați care să participe la Marele Colegiu Electoral pe: Alexandru Baltaga, Serghie Bejan, Theodor Gavrilovici, Pavel Guciujna, Vladimir Dimitriu, Ioan Postoronca. Congresul a hotărât ca această delegație să se retragă de la lucrările Marelui Colegiu Electoral, dacă

nu erau propuse pentru votare cele două persoane dorite de Biserica ortodoxă basarabeană, fapt care ar fi însemnat încălcarea drepturilor bisericii locale. Tot acest forum, a decis ca în momentul instalării noilor episcopi în scaunele de Hotin și Cetatea Albă, Arhiepiscopia Chișinăului să fie ridicată la rangul de Mitropolie. „Acum s-au luat și alte decizii: 1. Biserica din Basarabia va rămâne nedreptățită în elementele ei constitutive și anume: mitropolie, episcopii, protopopiate de cerc, parohii și mănăstiri; 2. Cele două eparhii noi, Hotin și Cetatea Albă, vor rămâne sub jurisdicția canonică a autorității centrale superioare bisericești din Chișinău, instalarea chiriarhilor făcându-se la fața locului de către viitorul mitropolit al Basarabiei, iar hirotonirea arhimandritului Iuliu Scriban, congresul dorea să fie făcută la Chișinău, ceea ce ar fi avut o mare influență pentru clericii și credincioșii păstoriți; 3. Pentru întreaga Biserică din Basarabia trebuia să rămână nemodificată organizarea ei de atunci; 4. Instituțiile clerului local să rămână neschimbate și unitare”.⁴⁷

Clerul basarabean, prin *Cererea Congresului Extraordinar Eparhial*, de la Chișinău, și-a manifestat dorința de a ridica Arhiepiscopia Chișinăului la rangul de Mitropolie. Astfel, la 8 iulie 1923, a avut loc, în sala eparhială din Chișinău, o ședință solemnă a Congresului Extraordinar Eparhial, cu participarea delegaților clericilor și mirenilor, aleși de toate cercurile protopopești din Basarabia. La această ședință, delegații s-au preocupat de problemele Bisericii basarabene. Au considerat că scaunul ierarhic din Chișinău trebuie să depindă direct și numai de Sfântul Sinod de la București. La Congresul General Eparhial, din 1917, se hotărâse înființarea oficială a Mitropoliei Chișinăului. Pentru aceasta au pledat toate congresele următoare, iar „noi astăzi vestim forurile înalte ale Țării că aici există, mai ales acum, toate drepturile de Mitropolie și nu aflăm nici un motiv binecuvântat ca legalizare a dreptății printr-o formă să mai fie amânată”. Sfântul Sinod a stabilit, prin *Proiectul de Statut al Bisericii Ortodoxe Române* ca, în Basarabia, să fie înființată o Mitropolie cu sediul la Chișinău, căreia trebuiau să-i fie subordonate cele două episcopii, Hotin-Bălți și Cetatea Albă-Ismail. Congresul Extraordinar Eparhial era convins că lucrează în numele tuturor protopopilor, preoților, diaconilor, cântăreților și a drept credincioșilor creștini din întreaga Basarabie. Acest congres a hotărât ca episcopii noi ale Hotinului și Cetății Albe-Ismail, care s-au întemeiat numai prin libera voință a Arhiepiscopului Chișinăului și a clerului său, și după numeroasele lor cereri, adresate autorităților țării, trebuiau să rămână subordonate canonic scaunului arhipăstoresc din Chișinău. S-a subliniat faptul că, scaunul arhipăstoresc din Chișinău, a fost pentru Basarabia ca o mitropolie sub denumirea de „Mitropolia Basarabiei - a Moldovei dintre Prut și Nistru”. „Pentru promovarea culturii teologice în Țară și în Basarabia, s-a decis, ca în fiecare eparhie să existe câte un seminar teologic. De aceea, s-a hotărât să se transforme școlile spirituale din Chișinău, Edineț și Ismail în seminarii teologice, iar Seminarul teologic din Chișinău să fie organizat ca Academie teologică, așa cum în repetate rânduri au cerut-o congresele eparhiale și arhipăstorul din Chișinău. Delegații congresului au făcut apel la chiriarii Basarabiei de a aduce, la cunoștința tuturor, hotărârile luate la congres și de a cere realizarea lor fără amânare. Cererea a fost semnată de toți cei prezenți la congres, „în fața înalt Prea Sfințiților Vlădici și a Biroului”.⁴⁸

În urma raportului comisiei de organizare a Bisericii române, care a luat în examinare actul din 8 iulie 1923, acesta, exprimând dorința Congresului Extraordinar Eparhial de la Chișinău, ca Arhiepiscopia Chișinăului și Hotinului să fie ridicată la treapta de mitropolie, cu denumirea Mitropolia Basarabiei, Sfântul Sinod a decis: „Se

constată că cererea poate fi considerată ca și rezolvată prin dispozițiunile favorabile introduse în Proiectul de lege și noul Statut de organizare unitară a Bisericii Ortodoxe Române. Rămâne ca și ceilalți factori hotărâtori să se pronunțe asupra Proiectului de lege și a noului Statut de organizare a Bisericii Românești⁴⁹. „Statutul de Organizare a Bisericii Ortodoxe Române a fost reglementat de Legea pentru Organizarea Bisericii Ortodoxe Române, din data de 6 mai 1925”⁵⁰.

În ședința Sfântului Sinod de la București, din 25 iunie 1927, s-a citit Referatul Comisiei pentru petiții, cu privire la cererea Adunării eparhiale a Arhiepiscopiei Chișinăului, ca Arhiepiscopul Gurie Grosu să fie ridicat la rangul de Mitropolit. Comisia a cerut să se întreprindă demersurile necesare pentru satisfacerea acestei cereri. La propunerea acestei comisii, Sfântul Sinod a hotărât: „I. P. S. Patriarh are autorizația de a trata și stabili momentul și modalitatea ridicării I.P.S Gurie la treapta de Mitropolit”⁵¹. Astfel, prin Decretul regal, din aprilie 1928, Gurie Grosu, Arhiepiscopul Chișinăului și Hotinului, a fost ridicat la rangul de Mitropolit al Basarabiei. Momentul a prilejuit o mare bucurie în toată Basarabia. Redăm integral textul acestui Decret Regal: „Înalt Decret Regal: Mihai I-iu / Prin grația lui Dumnezeu și voința națională / Rege al României / La toți de față și viitori, sănătate / Asupra raportului Ministrului nostru / Secretar de Stat la Departamentul Cultelor și Artelor sub nr. 18749/a.c. Am decretat și decretăm:

Art. I. Potrivit art. 2 din Legea pentru organizarea Bisericii Ortodoxe Române, potrivit hotărârii Sfântului Sinod din ședința de la 25 iunie 1927 și potrivit deciziei înalt Prea Sfințitului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Înalt Prea Sfințitul Gurie Grosu, Arhiepiscopul Chișinăului, se ridică la rangul de Mitropolit al Basarabiei.

Art. II. Ministrul Nostru Secretar de Stat la Departamentul Cultelor și Artelor este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a dispozițiilor prezentului Decret. Dată la București, la 21 aprilie 1928 în numele Majestății Sale Regelui Mihai I-iu.

Miron Cristea, Patriarhul României; Alex. Lapedatu, Ministrul Cultelor și Artelor; Nicolae, Principe al României; Gh. Buzdugan Nr. 1136”⁵².

Gurie Grosu a fost instalat ca Mitropolit, la Chișinău, în ziua de sâmbătă, 28 aprilie 1928, fiind de față mitropolitul Nectarie al Bucovinei, ca reprezentant al Sfântului Sinod de la București, Alexandru Lapedatu, Ministrul cultelor, Episcopii Lucian al Romanului, Iustinian al Cetății Albe-Ismael și mulți stareți, protopopi și delegați. „În catedrala din Chișinău, Arhiepiscopul Gurie a fost investit ca Mitropolit, cu mantia și căija rămasă de la Mitropolitul Gavriil Bănulescu-Bodoni. Episcopul Dionisie Erhan, vicarul mitropoliei, i-a adresat câteva cuvinte de salut. După ce Gurie s-a închinat la icoane, noul mitropolit stând în ușile împărătești, Mitropolitul Nectarie a citit tomosul Sfântului Sinod, dat în numele Patriarhului Miron și semnat de mitropolitul Pimen, ca președinte al Sfântului Sinod. Apoi, Alexandru Lapedatu a dat citire Decretului regal de ridicare la această treaptă. Mitropolitul Nectarie a rostit o cuvântare de felicitare. Au luat cuvântul apoi Alexandru Lapedatu, Gala Galaction, decanul Facultății de Teologie din Chișinău. S-a dat o masă în Palatul mitropolitan, luând parte 250 de persoane. Serbarea s-a prelungit printr-o nouă adunare a reprezentanților diferitelor așezăminte eparhiale, care i-au adus urări noului mitropolit, în ziua de 3 mai 1928”⁵³.

Cu același prilej, Principele Nicolae al României, în Palatul regal, ca reprezentant al Regenței, a rostit următoarele cuvinte, referitoare la activitatea lui Gurie, în perioada regimului țarist: „Această înălțare a Înalt Prea Sfinției Tale la vrednicia de Mitropolit să o socotim ca o răsplată Dumnezeiască pentru munca luminării prin Biserică a nea-

mului românesc din Basarabia, într-o vreme când ochii noștri priveau nemângâiați peste Prut, iar nădejtile noastre le credeam numai visuri îndepărtate. Pe atunci noi cei din România liberă citeam cu ochi înlăcrimați că Ieromonahul Gurie Grosu, amenințat mereu de stăpânirea străină, umbla din sat în sat, ca sub aripa Bisericii să răspândească cuvântul duhovnicesc în limba strămoșească alungată din slujba bisericească, cântând la un loc cu poporul și împărțindu-i cărticica sa, care era întâiul abecedar românesc în Basarabia”.⁵⁴

Gala Galaction l-a apreciat pe mitropolitul Gurie drept un „om duhovnicesc, bogat în răbdare, iubitor de oameni, adevărat urmaș al Sfinților Apostoli”.⁵⁵

O ultimă problemă pe care ne propunem să o abordăm este cea a cadrelor. S-a resimțit permanent o lipsă de cadre competente. Acest lucru a fost vizibil nu numai în domeniul administrativ, financiar, judiciar, dar și în biserică. Au fost chemați unii clerici din Țară pentru a sluji populația basarabeană. Poate fi amintit, aici, cazul lui Iustinian Teculescu⁵⁶, care a activat ca episcop de Cetatea Albă-Ismail. Prin personalitatea sa, el a reușit să se impună clericilor și credincioșilor din Basarabia. Problema cadrelor este menționată și în *Memoriile* lui Constantin Argetoianu, fost prim-ministru al României, care relatează următoarele: „Nici noi în Vechiul Regat nu aveam rezerve de cadre, așa încât, ca să garnisim cele două provincii de la nord și de la est, trebuie să preluăm asupra funcționarilor noștri și să dezorganizăm și serviciile noastre, al căror randament slăbise și el mult. Cu Basarabia mai ales era o pacoste: acolo, nu găsisem nici un element local de întrebuițat, trebuia să furnizăm noi întreg personalul administrativ, judecătoresc și financiar, și nimeni de la noi nu voia să meargă. Numirea sau mutarea, chiar cu o avansare în Basarabia era considerată ca o pedeapsă, și la urma urmelor nu se hotărau să se ducă acolo decât elemente rele atrase de perspectiva unor beneficii ilicite, mai ușor de realizat departe de ochiul centrului, sau funcționarii cu musca pusă pe căciulă amenințați să-și piardă slujba pe care o ocupau”.⁵⁷ Această problemă a cadrelor își va pune adânc amprenta asupra mersului evenimentelor ulterioare din Basarabia.

Probabil, o atitudine mai puțin centralistă a Guvernului și a Patriarhiei de la București, ar fi contribuit la o evoluție mai naturală a procesului unificării bisericești în Basarabia.

Referințe bibliografice:

1. NISTOR, Ioan. *Istoria Basarabiei*. Cernăuți: Ed. Institutul de Arte Grafice și Ed. „Glasul Bucovinei”, 1923. pp. 427-428.
2. CĂLINESCU, Armand. *Însemnări politice (1916-1939)*. București: Ed. Humanitas, 1990. p.45.
3. NISTOR, Ioan. Op. cit., p. 439.
4. GHIBU, Onisifor. Pe baricadele vieții. In: *Basarabia revoluționară (1917-1918)*. Amintiri. Chișinău: Ed. Universitas, 1992. p. 588.
5. Idem, *Trei ani pe frontul basarabean: Bilanțul unei activități*. Chișinău: Ed. Tipografia eparhială „Cartea Românească”, 1927. p. 10.
6. GEORGESCU, Gh. N. Îndrumări pentru naționalizarea Basarabiei. In: *Biserica Ortodoxă Română* (în continuare B.O.R.). 1922, nr. 2 (500) din noiembrie, pp. 129-130.
7. PĂCURARIU, Mircea. *Dicționarul teologilor români*. București: Ed. Univers Enciclopedia 1996. pp.193-194.
8. GHIBU, Onisifor. *Ardealul în Basarabia - o pagină de istorie contemporană*. Cluj, 1928.

- p.11.
9. *Biserica Ortodoxă Română*. 1922, nr. 1 (499) din octombrie, pp. 64-65.
 10. MIHĂILEANU, M. Cu privire la Basarabia. In: *Biserica Ortodoxă Română*. 1922, nr. 11 (497) din august, p. 829.
 11. GALACTION, Gala. *Zile Basarabene*. Chișinău: Ed. Știința, 1993. p. 144.
 12. Ibidem, pp. 21-22.
 13. GHIBU, Onisifor. *Ardealul în Basarabia - o pagină de istorie contemporană*. Cluj, 1928. pp. 58-59.
 14. BOLDUR, Alexandru. *Istoria Basarabiei*. București: Ed. Victor Frunză, 1992. p. 507.
 15. PĂCURARIU, Mircea. Op. cit., pp. 294-296.
 16. Idem, *Basarabia*. Aspecte din istoria Bisericii și a neamului românesc. Iași: Ed. Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, 1993. pp. 110-111.
 17. GURIE, Mitropolitul al Basarabiei. *Procesul și apărarea mea*. Denunțarea complotului apocaliptic. București: Ed. A-B-C, S.A., 1937. p. 43.
 18. BUZILĂ, Boris. *Din istoria vieții bisericești din Basarabia (1812-1918:0918-1944)*. București-Chișinău: Ed. Fundației Culturale Române și Ed. Știința, 1996. p. 98.
 19. Ibidem, pp. 99-100.
 20. *Unirea Basarabiei și a Bucovinei cu România 1917-1918: documente*. Chișinău: Ed. Hyperion, 1995. pp. 223-226.
 21. CIOBANU, Ștefan. *Unirea Basarabiei*. Chișinău: Ed. Universitas, 1993. pp. 292-295.
 22. GURIE, Mitropolitul al Basarabiei. Op. cit., pp. 4-7.
 23. BUZILĂ, Boris. op. cit, pp. 112-113.
 24. *Luminătorul*. 1920, septembrie, pp. 2-3.
 25. Ibidem, pp. 3-5.
 26. Ibidem, p. 6.
 27. Ibidem, pp. 33-36.
 28. Ibidem, pp. 37-38.
 29. COLESNIC, Iurie. *Basarabia necunoscută*. Chișinău: Ed. Universitas, 1993. vol. I, p. 294.
 30. IORGA, Nicolae. *Memorii*. București: Ed. Națională, 1939. vol. II, p. 24.
 31. GURIE, Mitropolitul al Basarabiei. Op. cit., pp. 9-17.
 32. B.O.R. 1923, nr. 6(504) din martie, pp. 465-466.
 33. Ibidem, p. 466.
 34. PĂCURARIU, Mircea. *Dicționarul teologilor români*. București: Ed. Univers Enciclopedia 1996. pp. 42-43.
 35. COLESNIC, Iurie. Op. cit., p. 294.
 36. *Luminătorul*. 1920, iulie, p. 12.
 37. COLESNIC, Iurie. Op. cit., p. 294.
 38. Ibidem, p. 295.
 39. Ibidem, p. 222.
 40. Ibidem, pp. 295-297.
 41. BUZILĂ, Boris. Op. cit., pp. 123-126.
 42. *Luminătorul*. 1920, iulie, pp. 37-38.
 43. *Luminătorul*. 1923, nr. 21. din octombrie, pp. 3-8.
 44. COLESNIC, Iurie. Op. cit., p. 296.
 45. *Luminătorul*. 1921, mai, pp. 33-38.

46. *Arhiepiscopia Chișinăului și Hotinului*. Lucrările Congresului Eparhial Extraordinar (13- 14 martie 1923). pp. 1-2.
47. *Ibidem*, pp. 3-17.
48. *Patriarhia Română*. Adevărul despre Mitropolia Basarabiei. București: Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1993. pp. 14-16.
49. *Ibidem*, p. 17.
50. HAMANGIU, C. *Codul general al României*. Legi de unificare. 1922-1926, vol. XI-XII, pp. 496-502.
51. *Patriarhia Română.*, pp. 17-18.
52. *Ibidem*, p. 18.
53. B.O.R. 1928, nr. 8 din august, p. 762.
54. *Luminătorul*. 1928, nr. 10 din 15 mai, p. 12.
55. GALACTION, Gala. *Op. cit.*, p. 17.
56. *Misionarul*. 1932, anul IV, nr. 7-8 din iulie-august, pp. 445-453.
57. ARGETOIANU, Constantin. *Memorii*. București: Ed. Machiavelli, 1996. Vol VI, pp.119-120.

ATITUDINE, SCHIMBARE, COMPETITIVITATE

ATTITUDE, CHANGE, COMPETITIVENESS

Valentina TOPALO

Abstract: *The author refers briefly to the activity of Mrs. Elena Harconița as a librarian (since 1976) and Director of the USARB Scientific Library in Balti, during the period 2001-2020. Almost 20 years (if we take into account the intensity of the director's work), Mrs. Elena Harconița managed to fit into the Balti academic community as well as in the national professional environment, through individuality, multiple professional and managerial preoccupations.*

Keywords: *USARB Scientific Library, collection, personalities, manager, further training, academic environment, collective, leader, professionalism*

Există în neamul basarabenilor români - personalități, care modest, dar entuziast și eficace aduc o deosebită contribuție la propășirea vieții culturale și educaționale în țară.

Elena Harconița este un om inteligent, un lider care a știut să se dedice, cu multă pasiune, profesiei aalese. Cea mai importantă valoare pe care o deține este integritatea ei. În toate acțiunile, totdeauna, a dovedit onestitate pentru a menține credibilitatea în Instituția Cărții.

Evocăm, cronologic, pașii și evenimentele care au jalonat perioada 2001-2020. 44 de ani de activitate (începând cu anul 1976) au dovedit, cu prisosință, o teoremă simplă că Elena Harconița, angajată în calitate de bibliotecar, metodistă, director adjunct, apoi director al Bibliotecii Științifice a pledat mereu pentru schimbare și modernizare.

Prezența sa este însemnată peste tot prin inițiative și activități, augmentând zi de zi competitivitatea Bibliotecii Științifice USARB. Se cunoaște că performanța unei instituții depinde, în cea mai mare măsură, de liderul ei, de managementul înțelept și eficient, cu utilizarea celor mai bune practici și soluții pentru orice problemă dificilă, ascultând argumentele opuse și învățând din toate.

Biblioteca universitară bălțeană este eficientă prin colecțiile enciclopedice pe care le posedă – peste un million de documente în 57 de limbi. Spirit sistematic, cu mult zel și pricepere, Elena Harconița a participat la îmbogățirea fondului de cărți și publicații periodice, precum și la o temeinică organizare a Bibliotecii preluată în gestiune totală în anul 2001. Atingerea gradului actual de dezvoltare al Bibliotecii este un fapt istoric cu temelii așezate în anul 1945, cu schimbări esențiale pe toată întinderea spațiului temporal, în special la începutul secolului douăzeci și unu.

Calitatea, varietatea și bogăția colecțiilor au fost una din prioritățile directoarei, interesată de cele mai pertinente și prețioase resurse informaționale în limba română și în limbile străne pentru specialitățile universitare. În această perioadă, sunt integrate douăsprezece colecții de la structuri naționale și internaționale: Colecția „Asociația Pro Basarabia și Bucovina, Filiala Costachi Negri din Galați”, Centrul de Informare al ONU, Centrul de Documentare a Uniunii Europene, Centrul de Informare al Românie, Proiectul Parteneriatul Moldova cu Germania: Universitatea din Landshut în cooperare cu Serviciul German de Schimb Academic (DAAD) și Compania Draxelmaier ș.a. Diversificarea fluxului informational a produs un impact mare asupra nivelului de informare și documentare al utilizatorilor.

De asemenea, au fost recepționate unsprezece colecții particulare, cu precădere cărți în limba română, dar și în limbile engleză, franceză, germană, maghiară ș.a: colecția „Ioan Nicorici”, „Mircea Druc”, „Ioan Călin Dimitriu”, „Dan-George Dimitrescu”, etc. Varietatea de documente științifice, colectate în timp acoperă toate nivelele de studii universitare (licență, masterat, doctorat) și postuniversitare, cercetări științifice interdisciplinare, factor important în societatea bazată pe cunoaștere.

Politica resurselor umane. Direcția Elena Harconița a ținut cont de faptul că resursele umane se educă și se formează cu mare răbdare și în mult timp. Nici odată nu a făcut excesuri pe seama profesiei, altfel nu poate fi competitivitate. Nu a făcut cedări în fața curățeniei morale și a profesionalismului. A susținut promovarea colegilor după prestația și calificarea lor.

Orice treaptă de succes a întregului colectiv nu putea fi atinsă fără acțiunea plină de competență a managerului Elena Harconița, fără de abnegația și devotamentul bibliotecarilor, mai bine de jumătate din ei obținând categoria superioară de calificare, 16 – categoria întâi și numai două persoane – cu grad de calificare doi. Funcțiile au fost repartizate în dependență de competențele profesionale ale fiecărui membru de echipă, delegând responsabilități și implementând cu eficiență managementul participativ. Punea sarcini clare și indicatori transparenți pentru ca fiecare angajat să își poată verifica progresul.

Bibliotecarii bălțeni au fost delegați în Consiliul Biblioteconomic Național pe lângă Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Comitetul Tehnic nr. 1 de standardizare „Biblioteconomie, Informare, Documentare”, în Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova, Forumul Managerilor din Sistemul Național de Biblioteci. Deoarece Biblioteca are statut binemeritat de Centru Biblioteconomic Departamental pentru bibliotecile din instituțiile de învățământ preuniversitar din 15 raioane de nord și mun. Bălți, directoarea îi implica mereu pe cei mai buni colaboratori în activitățile cu bibliotecarii școlari, cincispezece din ei devenind formatori naționali în cadrul Secției de formare continuă a Universității de Stat din Moldova. În perioada 2001-2019, 20 de bibliotecari au obținut înaltul titlu de laureat al Concursului Național *Cel mai bun bibliotecar*, organizat de Asociația Bibliotecarilor.

Datorită poziționării Bibliotecii în mediul academic și biblioteconomic, Biblioteca devine Depozitară Regională a Băncii Mondiale, membru al Consorțiului (REM) Resurse Electronice pentru Moldova, participă în Programele Internaționale TEMPUS, ERASMUS+, Parteneriatul Moldovei cu Norvegia și România, Ministerul pentru Românii de Pretutindeni, cu susținerea căruia are loc deschiderea Centrului de Informare al României.

Sub conducerea judicioasă a directoarei E. Harconița în calitate de autor, redactor responsabil, coordonator, a fost diversificată oferta editorială. În 20 de ani bibliotecarii universitari bălțeni au editat peste 176 de lucrări, inclusiv peste o sută de bibliografii și biobibliografii în colecțiile *Bibliographia Universitas*, *Facultas Biography – USARB*, *In honorem*, *Personalități universitare bălțene*, *Scriitori universitari bălțeni*, *Doctori Honoris Causa ai USARB*, *Vestigia Semper Adora*, *Bibliografii etnografice*, 74 din ele obținând prestigioase premii de nivel instituțional și național (*Concursul Republican Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și științelor informării*, *Premiile Senatului USARB* etc.). Anual bibliotecarii participă la manifestări științifice instituționale importante: *Colloquia Professorum* *Tradiție și inovare în cercetarea științifică* (secțiunea *Biblioteconomie și știința informării*) și *Colloquia Bibliothecariorum* *Faina Tlehuca In Memoriam* (începând cu anul 2013), editează 2 reviste de specialitate: *Confluente Bibliologice* (2005) și *Bibliouniversitas@ABRM.md* (2012), publică cca 70 de articole inclusiv pe Internet, participă la peste 40 de reuniuni profesionale naționale și internaționale, stagii de formare continuă, vizite de documentare, traininguri în cadrul

proiectelor, susțin cca 60 de comunicări privind experiența și modelele BȘ USARB. Toate acestea fiind ghidate și verificate cu asiduitate de redactorul Elena Harconița, care niciodată nu și-a îndeplinit formal funcția.

Grija față de utilizator. Biblioteca este deschisă pentru utilizatorii ei, sprijinind efortul fiecăruia de a se informa, cerceta, studia pentru viitoarea profesie și carieră profesională. În susținerea studiilor de calitate s-au introdus 35 de servicii electronice inovatoare: website-ul Bibliotecii; Blogurile Biblioteca în dialog cu cititorii, Profesional, Centrul de Informare al României, socializează, crează și partajează resurse și produse educaționale în spațiile virtuale: Facebook, Twitter, You-Tube, LinkedIn, Pinterest, Google+, Flickr, Instagram.

Pe site-ul Bibliotecii sunt expuse o varietate de tutoriale online, ghiduri și alte suporturi didactice pentru a ajuta cadrele didactice, studenții și elevii în căutarea, localizarea, evaluarea și aplicarea corespunzătoare a informațiilor, inclusiv utilizarea sofurilor personale de gestiune a referințelor: EndNote, Mendeley, Zotero. Video tutorialele și spoturile de promovare a serviciilor, portofoliul didactic al cursului *Bazele culturii informației*, serviciul de referințe *Întrebă bibliotecarul*, *DSI - difuzare selectivă a informației*; *SDC - servire diferențiată a conducerii*, *Servicii bibliometrice*, *Propunerile pentru achiziție*, *Buletinul bibliografic informativ Achiziții recente*, expoziții informative și tematice online, resurse tematice pe domenii - toate acestea constituie parte din oferta universitară care favorizează formarea profesioniștilor. Circa 400 mii de vizite, mai bine de 2 milioane de accesări înregistrează anual pagina WEB a Bibliotecii.

Pentru vizibilitatea și sporirea ratingului rezultatelor științifice ale cercetătorilor universitari bălțeni, realizările științifice USARB, sunt indexate în diverse baze de date internaționale, repozitorii, biblioteci deschise, cataloage și platforme informaționale: Zenodo (Comunitatea USARB), CEEOL, IBN, OpenLibrary, Issuu, Calameo, Scribd, Slide-share. Este oferit accesul la 105 baze de date naționale și internaționale, așa ca EBSCO (11 baze), OpenEdition, SAGE, Cambridge Journals Online, Taylor & Francis Online Journal Library, Research4life: HINARI, AGORA ARDI, OARI, GOALI, SpringerLink, WILEY, Oficiului pentru Publicații al Uniunii Europene (OPOCE), IPR BOOKS, eLIBRARY.RU, prin care studenții și profesorii au acces la conținuturile integrale a circa 1,8 milioane de cărți și peste 22 mii de reviste electronice.

Preocupările manageriale s-au manifestat în elaborarea colecțiilor electronice proprii: Catalogul online (Aleph) care conține 436 747 înregistrări bibliografice în corespundere cu standardele în vigoare și constituie un sistem eficient de promovare și regăsire a informației. Se pregătesc suporturi documentare pentru acreditarea specialităților universitare prin elaborarea și furnizarea datelor privind acoperirea informațională (documente științifice și didactice) în baza catalogului electronic; Repozitoriul Instituțional Open Research Archive (ORA) USARB, arhiva electronică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, cu acces deschis, ce conține articole, cărți, materiale multimedia, publicații seriale ș.a., semnate de cadrele didactice și bibliotecarii USARB. Cca 3 821 de documentele înserate în ORA USARB sunt indexate în Google Scholar, ZENODO, OpenAire, DataCite și incluse automat în profilul cercetătorului, fiind vizibile în Web of Science, Scopus, Publish or Perich. RI ORA USARB este inclusă în modulele BASE, DuraSpace, OpenDOAR și Registry of Repository Access Open (ROAR), Politica Accesului deschis la informației – în ROARMAP, ceea ce contribuie la sporirea vizibilității și creșterea ratingului USARB în clasamentele internaționale. Un beneficiu

pentru utilizatori este SumarulScanat - circa 700 de sumare ale revistelor și cărților în limbile engleză, germană și rusă pe subiectele de profil (cu precădere la domeniul filologic) și MP3 - 362 documente în 8 951 titluri de opere muzicale. Biblioteca digitală, Centrul Cultura Informației, Programul Noul utilizator, Livrarea de documente prin e-mail (scanare sau preluare din baze de date) sunt noi oportunități pentru membrii comunității USARB.

Valoarea unei biblioteci universitare se măsoară în munca asiduă, în susținerea cercetărilor, instruirii ca un indicator al anvergurii universității. În subordinea acestui indicator sunt și alți indicatori importanți. Prin chestionarea a peste 40 000 de studenți (timp de 20 de ani) s-a încercat a cunoaște valoarea, rolul și viabilitatea Bibliotecii Științifice. Sondajele bibliotecare oferă informații unice asupra realităților, perspectivelor, priorităților și planurilor pe termen lung ale liderului Bibliotecii fiind explicit conturat viitorul serviciilor offline și online.

Biblioteca Științifică USARB crează și menține colaborări și cooperări naționale și internaționale, stabilite prin acorduri bilaterale cu instituții, biblioteci, consorții din Republica Moldova, România, Elveția, SUA, Ucraina, Rusia, Franța, Lituania, Germania. Datorită acestor relaționări au fost realizate peste 30 de proiecte investiționale care au diversificat oferta informațională: CD al ONU, Punctul de Informare și Documentare NATO, Centrul de Informare al Uniunii Europene, Centrul de Informare al României etc. Colaborări Naționale și Internaționale cu cca 45 parteneri din Republica Moldova și România, Elveția, SUA, Marea Britanie, Ucraina, Rusia, Franța, Lituania, Germania; Secretarul Asociației Pro Basarabia și Bucovina, Filiala „C. Negri din Galați” - inginerul Radu Moțoc, Membrul de Onoare al Senatului USARB ; Dr.-arhitect Alexandru Budișteanu, Președinte Emerit al Uniunii Vorbitorilor de Limbă Engleză din România, Doctor Honoris Cauza USARB, Profesorul din Elveția dr. Thomas Wilhelmi.

Internaționalizarea Bibliotecii Științifice continuă cu cele mai pozitive efecte. 19 proiecte (începând cu anul 1998) internaționale au îmbogățit colecțiile bibliotecii, spațiile s-au înzestrat cu echipament modern. Participarea în mai multe proiecte, precum MISISQ - Modern Information Services for Improvement Study Quality/ Servicii Informaționale Moderne pentru Îmbunătățirea Calității Studiilor (2013-2016), LNSS - Library Network Support Services: modernising libraries in Armenia, Moldova and Belarus through library staff development and reforming libraries/Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor în Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului bibliotecar și reformarea bibliotecilor (2015-2018), Modernizarea serviciilor bibliotecilor universitare din Republica Moldova/ Modernization of academic library services in Moldova (2016-2019) a fost soldată cu obținerea noilor cunoștințe și experiențe moderne din activitatea bibliotecilor din țările europene (Grecia, România, Germania, Irlanda, Norvegia, Ungaria, Belarus, Lituania, Letonia), promovarea unui șir de traininguri și workshopuri de instruire cu participarea experților internaționali, dotarea cu echipament tehnic în valoare de peste 500 000 lei. Grație Proiectului „Modernizarea serviciilor bibliotecilor universitare din Moldova” și contribuțiilor Consorțiului REM, la ora actuală este asigurat accesul la 11 baze de date EBSCO și alte 10 – gratuit. Prin Proiectul de dotare cu resurse informaționale al Centrului de Informare al României din Bălți, inaugurat de Ministerul pentru Românii de Pretutindeni, au fost achiziționate mai bine de 729 titluri de cărți și reviste în valoare de 7 500 EURO, organizate și promovate diverse activități pentru

comunitatea academică din nordul RM.

Este important ca Biblioteca universitară să contorizeze cât mai multe colaborări, să fie recunoscută și apreciată în calitate de partener inovativ, responsabil și de încredere. Toate acestea au impus anumite sarcini, rigori, comportamente și diplomație nu numai din partea directoarei, dar și a întregului colectiv.

Meritele și contribuțiile Elenei Harconița sunt apreciate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, comunitatea bibliotecară națională, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți printr-un număr impresionant de distincții și medalii precum: Ordinul *Gloria muncii*, Medalia *Mihai Eminescu*, Medalia comemorativă *Alec Russo*, Titlul Onorific Om Emerit, Premiul „Ion Madan”, Premiul Național GALEX, Premiul Senatului USARB la categoria „Lucrări științifice cu caracter informativ” și multe altele.

Am invocat prioritățile activității liderului Elena Harconița, presurați cu cei mai importanți indicatori ai anilor 2001-2020, care au fost atinși în dezvoltarea și competitivitatea Bibliotecii Științifice. Am reiterat contribuția, aspirațiile de modernizare ale doamnei Harconița și a colectivului de bibliotecari. Elena Harconița a trăit ani care au provocat-o la efort, imaginație, inovație, soluții competitive. A muncit mult, a explorat la maximum oportunitățile și a depus energie, competență și inspirație în slujba culturii, a cărții, a omului. A implementat multe idei și programe competitive. Și-a asumat multiple responsabilități, a cercetat alternative înainte de a lua decizii. A avut și momente de neînțelegeri pentru prea marea ardoare, dar a rezistat, și le-a depășit cu onoare pe toate. A ales calea efortului de a-i convinge pe cei din jur că schimbarea este cea mai bună soluție.

Doi dintre cei mai cunoscuți strategii din lume, Al Ries și Jack Trout, sunt cei care în urma unui studiu de peste 25 de ani a teoriilor ce funcționează în domeniul marketingului au formulat 22 de legi care, în opinia lor, determină succesul unui program de marketing. Legea întâi - **Legea Liderului** stipulează „este mai bine să fi primul, decât să fi mai bun”. Respectiva lege i se potrivește directorului Elena Harconița, pentru că nu contează cât de bun ești în toate, trebuie să fi **Prima**, acționând drept și gândind înțelept, înscriindu-te în categoria autenticilor personalități din domeniul biblioteconomiei, informării și documentării.

ROMÂNIA. REVISTA OFICIULUI NAȚIONAL DE TURISM

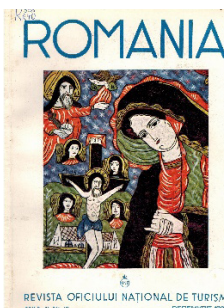
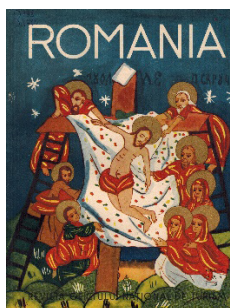
ROMANIA. THE NATIONAL TOURISM OFFICE MAGAZINE

Elena CRISTIAN

Abstract: *Most of the serial publications, from the Collection of Rare Documents of USARB Scientific Library, were received as a donation from the Cultural Association Pro Basarabia and Bucovina”, Galati Branch library, secretary Radu Motoc. These documents, carefully collected by collectors, represent bibliophile and historical rarities and constitute a real treasure for the Balti Library. The article addresses the image of Romania through tourism, the importance of tourism objectives in Romania, reflected in the Journal of National Tourism Office.*

Keywords: *Romania, Romanian national tourism, Radu Motoc, tourism, studies, landscapes, images*

Printe ultimele publicații primite de Biblioteca Științifică USARB se numără o donație valoroasă din domeniul turismului din fondul de cărți al lui Radu Moțoc, inginer, secretarul Asociației Pro Basaradia și Bucovina, Filiala Galați, România, Membrul de Onoare al Senatului USARB. Este vorba de 15 volume ale revistei **România. Revista Oficiului Național de Turism**, din anii 1937-1939. Astfel, prin achiziționarea revistelor din domeniul turismului, utilizatorii bibliotecii vor avea un suport științific, didactic și metodic în asigurarea procesului de instruire și cercetare.

România. Revista Oficiului Național de Turism. Publicație lunară de turism care apărea lunar la București. Redacția și administrația, str. Wilson 8. Prim-redactor Radu Boureanu. Revista este compusă din patru secțiuni, fiecare dintre ele fiind o enciclopedie mică separată.

- Studii
- Varia
- Cronica turismului
- Informații

Scopul revistei:

- Difuzarea informațiilor și publicarea datelor care se concentrează asupra peisajelor naturale și istorice ale României.

- Promovarea și valorificarea potențialului turistic al României.
- Contribuirea la păstrarea valorilor, principiilor, obiceiurilor și tradițiilor etno-culturale autentice.

Revista cuprinde informații din industria turismului, turismul autohton, analize despre agenții de *turism*, *administrarea* și conducerea stațiunilor turistice, redactate de specialiști români. Articolele revistei prezintă surse și notițe bogate de istorie și tradiții, arta și muzica populară, peisajele subcarpatine, frumusețile etnografice românești cu dealuri molcome, munți și multe pajiști întinse, de un verde viu, peisaje spectaculoase cu păduri, lacuri și plajele românești de la Marea Neagră. Menționat câteva articole:

- G. Oprescu. Arta populară românească (10-11/1939)
- G. Breazu. Muzica populară românească (10-11/1939)
- C. Munteanu. Muzeu local de utilitate turistică (11/1938)
- Vlaicu Bârna. Peisajul turistic din România (9/1938)
- Andrei Andreescu. Peisajul românesc (5/1938)

Studiind această ediție unică și plină de culoare, utilizatorul va afla multe informații interesante despre sărbătorile Crăciunului și Paștelui, despre portul, dansul, nunta și caracteristicile lor, participarea României la expoziții de turism, despre mănăstiri, biserici și muzee, turism de vânatoare și pescuit, cât și despre alte fapte legate de turismul național românesc. Unele dintre acestea sunt foarte pătrunzătoare:

- R. B. Mănăstirea Văcăreștilor (3/1939)
- Al. Bădăuța. Sensul turistic al vânătoarei (10/1938)
- Al. Bădăuța. Participarea României la expozițiile de la Paris și New-York (8-9/1939)
- Berlin 25 mai–22 iunie, expoziție de turism (6-7/1939)
- A doua expoziție concurs de afișe pentru propaganda turistică (4/1938)
- Datini pascale (3/1939)
- Vladimir Bunea. Ajunul Crăciunului într-un sat de munte (12/1938)
- Tabloul cabanelor din munții noștri (3/1938)

Această revistă invită la *vizitarea* unor *locuri* turistice prin materiale de suport informativ și ilustrativ, referitor la *atractivitatea* potențialului *turistic* al României. *Dintre acestea:*

- Sporturi de iarnă în România (1-2/1939)
- Emanoil Bucuța. Popas pe Tâmpa (12/1938)
- J. De Ling. Turismul în Banat (3/1938)
- Emanoil Bucuța. Lunca Dunării (4/1938)
- Marc J. Augier. Vulcanii României (6/1938)
- Dr. V. Steopoe. Alpinismul pur (8-9/1939)
- Stațiunea Poiana Țapului (7/1938)

Revista conține o secțiune specială, *Cronica turismului*, care își propune să susțină industria ospitalității și infrastructura turismului, încurajând românii să redescopere frumusețea țării și să o promoveze. Menționăm:

- Gh. Dem. Andreescu. Lacul Brateș (6-7/1939)
- Cezar Flamură. Bucovina Balneară și turistică (3/1939)
- Caius Jiga. Munții Făgărașului (10/1938)
- Ovidiu Gologan. Skiul primăvara (5/1938)
- Stațiunile pentru sporturi de iarnă: Sinaia, Predeal, Poiana Brașov, Vatra

Dornei, Butești, paltiniș, Muntele Mic, Stâna de Vale (12/1938)

Important lucru care va prezenta un interes deosebit pentru fiecare utilizator este acela că în fiecare număr, pe lângă informațiile de bază, revista conține imagini frumoase și uimitoare: fotografii, desene, picturi, ornamente, tablouri, afișe, frize s.a.

Dorim să mulțumim domnului Radu Moțoc pentru încredere și suportul oferit timp de 30 de ani (peste 35 000 volume în valoare de circa 1,6 milioane de lei). Donațiile au îmbogățit colecțiile cu documente unicate (cărți rare și vechi, hărți, portrete, publicații seriale, colecții de ex-libris-uri s.a), publicații de valoare deosebită, pentru care BȘ USARB rămâne profund recunoscătoare.

Referințe bibliografice:

1. *Dicționarul literaturii române de la origini pînă la 1900*. București: Ed. Academiei Republicii Socialiste România, 1979. 973 p.
2. HANGIU, I. *Dicționarul presei literare românești (1790-2000)*. București: Ed. Institutul Cultural Român, 2004. 915 p. ISBN 973-577-050-4.
3. *Publicațiile periodice românești (ziare, gazete, reviste)*. București: Ed. Academiei Republicii Socialiste România, 1969. Tom. II : Catalog alfabetic: 1907-1918. Supliment: 1790-1906. 868 p.

**Olga
DASCAL**

50

Toamna este ultimul și cel mai frumos zâmbet al anului. La mijloc de noiembrie își sărbătorește jubileul de 50 de ani, Doamna Olga Dascal, absolventă a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, Facultatea de Filologie.

În anul 1994, cu pași hotărâți a îmbrățișat profesia de bibliotecar. În această calitate a început să lucreze la Biblioteca Științifică în Oficiul Documente în Limbi Străine.

Apoi (1996-2007) este numită bibliotecar superior în Serviciul Dezvoltarea Colecțiilor, unde s-a ocupat de realizarea procesului de abonare la publicații periodice, informarea cadrelor didactice privind noile achiziții în Bibliotecă prin expedierea Buletinului Informativ Achiziții recente; Gestionarea Fondului de schimb.

2007-2009 - șef serviciul Mediatecă - locul unde a studiat și oferit servicii informaționale: consultare offline și online, baze de date naționale/globale, consultare internet, CD-Rom-uri, enciclopedii multimedia și a asigurat promovarea bazelor de date științifice pentru utilizatori.

În anul 2009, în calitate de bibliotecar principal în Sala de lectură nr. 2 *Științe Filologice*, serviciul Comunicarea Colecțiilor oferă servicii informațional-consultative, convorbiri cu utilizatorii, implicații în programele de cercetare științifică în Bibliotecă: sondaje, anchete tematice, observații, statistici, feed-back, conferințe, seminare, ateliere, mese rotunde, comunicări, articole, rapoarte, prin acțiuni de sprijinire a informării și documentării cadrelor bibliotecare și a studenților.

Ca șef oficiu Achiziție Serviciul Dezvoltarea Colecției (2012), realizează procesul de completare a colecției Bibliotecii Științifice. Gestionarea fișierelor *Buget-Achiziție, Borderou lunar, Donații*. După care în anul 2013 activează în Serviciul Documentare-Informare bibliografică, dezvoltând competențele informaționale ale profesorilor, masteranzilor, doctoranzilor, facilitând accesului la cele mai reprezentative portaluri de cunoaștere, arhive științifice.

Din 2013 - prezent este bibliotecar Secția Relații cu publicul, responsabilă de activitatea Mediatecii. Ca asistent universitar prin cumul la USARB, a promovat cursul *Bazele Culturii Informației*, este formator pentru formarea bibliotecarilor din învățământul preuniversitar din cele 15 raioane din Nordul Moldovei și mun. Bălți.

A participat la întruniri profesionale locale și naționale, la conferințe și simpozioane, acumulând cunoștințe necesare afirmării sale profesionale.

Având formare inițială filologică, ușor s-a încadrat în lumea științifică a biblioteconomiei. În anul 2015 absolvește cu succes Programul de recalificare la Specialitatea - 344.1 Biblioteconomie, asistență informațională și arhivistică, Centrul de Formare Continuă al Universității de Stat din Moldova cu susținerea tezei de recalificare.

Dovedind capacități deosebite în anul 2018 agenda profesională a sporit cu conferirea categoriei de calificare superioară, Ministerul Culturii al Republicii Moldova, un an mai târziu obține titlul de „CEL MAI BUN BIBLIOTECAR AL ANULUI 2019”.

Activitatea științifică inserează peste 30 de lucrări publicate în culegeri și reviste de specialitate: *Confluente bibliologice, Bibliouniversitas@abrm.md, www.slideshare.net, RE Zenodo, RI ORA USARB*.

În ziua, când rotungeți 5 decenii de viață, colegii pe care îi aveți în preajmă, Vă adresează cele mai sincere felicitări și cele mai frumoase gânduri. Vă urăm fericire, sănătate, prosperitate, putere și mult soare la a 50-a aniversare! Să aveți parte de oameni deosebiți și frumoși în jur, de zâmbete, armonie și multă susținere din partea celor dragi.

La mulți ani!

Echipa Bibliotecii Științifice USARB!

Autorii

CRISTIAN ELENA - șef serviciu Dezvoltarea resurselor informaționale
e-mail: elena.cristian12@gmail.com

DASCĂL OLGA - bibliotecar, Mediateca
e-mail: dascăl.olga@gmail.com

HĂBĂȘESCU ANGELA - șef birou Săli de lectură, serviciul de Relații cu publicul
e-mail: angelahabasescu@gmail.com

HARCONIȚA ELENA - ex-directorul Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți
e-mail: elena.harconita@mail.ru

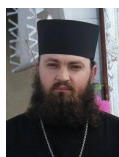
MIHALUȚA LINA - director adjunct, Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți
e-mail: aculina12@mail.ru

MOȚOC RADU – inginer, secretarul Asociației Pro Basaradia și Bucovina, Filiala Galați, România, e-mail: motoc.radu@yahoo.com

RĂILEANU LUDMILA - șef serviciu de Relații cu publicul
e-mail: ludmila.railean@gmail.com

SECRIERU VASILE - Preot

Autorii

STAVER MIHAELA - bibliotecar principal, Centrul de Cercetare și activitate metodologică
e-mail: stavstar@mail.ru

TOPALO VALENTINA - bibliotecar principal, Centrul Manifestări culturale
e-mail: valeandrew@gmail.com